

224

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Α

ΔΡΑΜΑΤΑ-ΠΟΙΗΣΕΙΣ

889.08

BAE

SA

TTT

154352

Ποιήματα & Μελέτες

Σ Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ.

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ

II

ΔΡΑΜΑΤΑ-ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΥΠΟ

Σ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΪΔΗ

Διευγέρου.

Καὶ τέλος εὗρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου, — Ν' ἀποθάνω.

ΔΩΡΕΑ
ΠΟΠΗΣ ΕΛΜ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
1953

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΙ.
ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ.

—
1875

ΦΙΛΟΠΟΙΜΕΝΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ

Τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις.

Ἔτος σχεδὸν παρήλθεν ἀφ' οὔτου ἡ γλυκεία καὶ παρήγορος φωνὴ προσφιλοῦς ποιητοῦ καὶ πολυτίμου πολίτου, τοῦ Σπυρίδωνος Ν. Βασιλειάδου, δὲν ἤκούσθη. Χλόη σκεπάζει τὸ χεῖλος ἀφ' οὗ ἀθάνατα ἐξηλήθον ἔπη καὶ λευκὸν μάρμαρον τὴν κεφαλὴν, ἥτις ὡς κρίνον λευκὸν ἕως χθὲς ὑψοῦτο ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ὁμηλικῶν. Ἀλλὰ χεὶρ ἀδελφοῦ, οὗ ἡ στοναχὴ καὶ τὸ πένθος ἔσονται τοῦ λοιποῦ ὁ μόνος κληῖρος ἐν τῷ βίῳ, ἐπιμελῶς συλλέξασα, δημοσιεύει ἤδη τὰ εὑρεθέντα τῶν χειρογράφων, τὰ ὀψίγονα ἔργα τοῦ ἀειμνήστου Σπυρίδωνος, ἐν δυοὶ τόμοις. Ὅσοι τὸν ποιητὴν ἐγνώρισαν, ἀναγινώσκοντες τὰ νέα ταῦτα τεύχη, θὰ νομίσωσιν ὅτι βλέπουσιν εἰς τὴν παιδρὰν ἐπανατέλλοντα ζωὴν ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου βλέπομεν εἰσέτι ἐνώπιον ἡμῶν τὸ γλυκὺ καὶ λάμπον ὄμμα, τὴν ἀνδρικήν καὶ παιδρὰν ὄψιν, τὸ ὑπερήφανον μέτωπον, τὸ σεμνὸν καὶ μελίρρυτον χεῖλος. Ἀλλ' ἐν τοῖς ὀψιγόνοις τούτοις ἔργοις εἰς μάτην θὰ προσπα-

θήσωμεν ν' ἀνεύρωμεν τὸν Ἰεχωβά, δρᾶμα ἔξοχον, ὅπερ εἶχε συμπληρώσει, καὶ τὴν Μελέτην αὐτοῦ περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. Ἀμφότερα ταῦτα καὶ ἕτερα ἔργα τοῦ ποιητοῦ ἀπώλοντο, ἴσως ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅπου ἀπελθὼν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πενθούσης καρδίας του εὔρε τὸν θάνατον.

Πρὸ τῶν νέων τούτων ἔργων ἤθελεν ἴσως εἶσθε καλὸν νὰ προτάξῃ τις ὀλίγα περὶ τῶν ἔργων ἐν γένει καὶ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλ' ὥς γνωστόν, τὴν ἐντολὴν ταύτην ὁ φιλολογικὸς σύλλογος *Παργασσὸς* ἀνέθετο εἰς τι τῶν μελῶν του, ὅπερ βεβαίως θέλει ποτὲ ἐκπληρώσει τὴν ἐντολήν, ἣν ἀνεδέχθη. Ὅθεν ἡμεῖς ὀλιγίστας μόνον λέξεις χαράσσομεν ἐνταῦθα.

Ἐγεννήθη ὁ Σπυρίδων Ν. Βασιλειάδης ἐν Πάτραις τῆς Ἀχαΐας τὴν 6 μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ 1845. Ἐκεῖ, ἐν τοῖς κόλποις οἴκου εὐτυχοῦς, ἔζησε τὰ πρῶτα τοῦ βίου του ἔτη καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ «Παναχαϊκοῦ» ἠγάπησε τὴν πατρίδα καὶ μετ' αὐτῆς τὸν πτωχὸν καὶ ἄφιλον, τὸ ἔρημον καὶ ὀρφανόν, καὶ μὲ τὰ δροσερὰ νάματα τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐποτίσθη. Κατὰ τὸ 1862 ἐπεράτωσε τὰς γυμνασιακάς αὐτοῦ σπουδάς, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅθεν ἐξῆλθε διδάκτωρ τὸ 1868. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὁ Σπυρίδων Ν. Βασιλειάδης ἐδείκνυε τὴν ποιητικὴν του φύσιν. Ἠγάπα τὴν ἔρημον ἀκτὴν, τὸ σκιερὸν

θάσος, ὡς ἡγάπα τὸν Αἰσχύλον καὶ Σαίξπηρ. Τὰς βαθείας πτυχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν κυανοῦν ἀφροστόλιστον πέπλον τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης ἀτενίζων μετρησιοῦτο μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Πλάστου. Ἐσπέραν τινα, παῖδα ἔτι ὄντα, ἀπώλεσαν αὐτὸν οἱ γονεῖς καὶ ἀδελφοί· μετὰ πολλὰς δ' ἐρεῦνας εὑρον αὐτὸν «παρὰ θῆν' ἄλὸς πολυφλοίσβοιο». Ἐρωτηθεὶς πῶς οὕτως ἐλησμόνησεν ἑαυτὸν καὶ τὸν οἶκον, ἀφελῶς ἀπεκρίνατο. «Βλέπετε ὁποῖον ὥραϊον θέαμα εἶναι ὁ φλοῖσβος αὐτὸς τῶν κυμάτων ὑπὸ τὰς λαμπρὰς αὐτὰς ἀκτῖνας τῆς φωτόβολου αὐτῆς Σελήνης».

Δεινοὶ σάλοι ἤρξαντο κατὰ τὸ 1862 νὰ σαλεύωσι τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρικῆς ἐστίας· ὁ δὲ Σπυρίδων, φέρων ἐν ἑαυτῷ πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πρὸς γονεῖς καὶ ἀδελφούς, μετέβη εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 1863 ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀλλ' αἱ συμφοραὶ δὲν ἔρχονται μόναι. Τὴν ἀπώλειαν τῆς παρουσίας ἠκολούθησεν ὡς μαῦρον νέφος ὁ ἀπηγῆς καὶ ἀμείλικτος θάνατος, ὁ ὁποῖος ἔκοψε πρῶτον τὸ νῆμα τοῦ βίου χρηστοῦ καὶ ἐναρέτου πατρός, εἶτα ἐθέρισε τρεῖς χρυσοὺς στάχους, τρεῖς ἀδελφῶν νεαρῶν ὑπάρξεις. Μὴ δυνάμενος ὁ ποιητὴς νὰ βλέπῃ πλέον τὴν ἀδυσώπητον τοῦ θανάτου χεῖρα μετὰ τόσης μανίας ἀποσπῶσαν τὰ φύλλα τοῦ ποτὲ πολυφύλλου τοῦ οἴκου του πλατάνου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν,

εἰς Παρισίους, ὅπως εὖρη ζωὴν καὶ παραμυθίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκείνῃ τοῦ κόσμου ἠκούθησεν αὐτὸν ὁ βαρὺς τοῦ πένθους χειμὼν. Ἀλλ' ἤδη ὁ θάνατος εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸν διέρρηξε τὰ πλευρὰ τοῦ πολυτίμου σκάφους τοῦ βίου του, καὶ ὁ νεαρὸς ἐλληνικώτατος ποιητὴς ἐβυθίσθη εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἀτέρμονος πόντου τῆς αἰωνιότητος τὴν 30 Αὐγούστου τοῦ 1874 μακρὰν τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἐρημωθείσης μητρικῆς στέγης, μακρὰν τῆς πεφιλημένης του Ἑλλάδος.

Ὁ Σπ. Ν. Βασιλειάδης, ὁ ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ του παρουσιάζων κατ' ἀρχὰς τὰ ἔργα του ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Ὠρίων», ἐπεμψεν εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν τοῦ 1866 τὰς *Εἰκόνας καὶ Κύματα* ποίημα ἐπαινεθὲν, περὶ οὗ ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς εἶπεν, ὅτι ἐκάστη λέξις καὶ μαργαρίτης.

Τὸ 1868 ἐποίησε τὰ δύο δράματα τοὺς *Καλλιέργας* καὶ τὸν *Λουκᾶν Νοταρᾶν*.

Τὸ 1873 τὰς Ἀττικὰς Νύκτας I.

1874 » » II. III.

Ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἔγραψε τὸν *Τεχνολόγον*, δράμα οὐτινος τὸ χειρόγραφον ἀπωλέσθη ὡς καὶ τὸ τῆς Μελέτης περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. Κατέλιπε ἀτελεῖ τὰ ἐξῆς δράματα τὴν *Γαλιταίαν* καὶ *Πολύφωμον*, τὸν *Ἰψηλάντην*, τοὺς *Κρητικὸς Γάμους*, τὴν *Δανάην*, τὴν *Ἥραν* καὶ τὸν *Πατέρα Μητέρα* καὶ *Υἱόν*.

Κατὰ διαφόρους κρισίμους τῆς πατρίδος περιστάσεις ἔγραψεν ἄρθρα πλήρη αἰσθημάτων γενναίων, ἰδίως κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν. Διὰ δὲ τῶν ἀτρύτων αὐτοῦ προσπαθειῶν καὶ θερμοτάτων λόγων ἔθηκε τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς Σχολῆς τῶν Ἀπόρων Παίδων.

Περὶ τῆς καρδίας τοῦ Σπυρίδωνος Ν. Βασιλειάδου εἶνε περιττὸν νὰ εἰπωμεν λέξιν· τοῦ Ποιητοῦ ἡ καρδιά εἰκονίζεται πιστῶς ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτοῦ ἔργοις. Ὁ θέλων νὰ ἴδῃ ὅπόσον μεγάλην εἶχε τὴν καρδίαν, ἅς ἀναγνώσῃ τὰς ἀθανάτους τῶν ἔργων του σελίδας. Τί πλέον νὰ εἰπωμεν ἡμεῖς διὰ τὸν μορμύραντα ῥύακα, τοῦ ὁποίου τὸ ὕδωρ εἶναι τοσοῦτον ἤρεμον καὶ τοσοῦτον διαυγές, ὥστε εἰς μὲν τὴν κοίτην αὐτοῦ λάμπει ὁ ἀσημότερος χάλιξ, εἰς δὲ τὰ λεῖα πλευρά ἡ χλόη, ὑπὸ ζωῆς καὶ ἔρωτος πρὸς τὸν ἀργυροδίνην κύπτουσα ῥύακα;

Φ. Π.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΑΝΟΣ ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ·
ΛΕΝΑ ΚΑΤΑΡΡΑΧΗ·
ΣΜΑΡΑΓΔΑ, θυγάτηρ αὐτῆς·
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ, ἐπιστάτης τῆς
Αἴνας.

ANNA, θαλαμηπόλος τῆς Σμαράγδας·
ΑΝΑΝΙΑΣ, γέρον ἱερέυς·
ΔΗΜΟΣ, φθνρικός τῆς Αἴνας,

ΧΡΥΣΤΑΛΛΗΣ, ἄνθρωπος τῆς Αἴνας·
ΦΙΛΗΡΟΥ, θεράπεινα τῆς Αἴνας·
ΡΑΔΗΣ, Μακεδὼν πολέμιος·
ΚΕΝΤΡΟΣ ΔΙΣΘΕΝΗΣ, δειλὸς τοῦ Θάνα.

Παιδαγωγός, Θεραπαινίδες, Παιδιά·
Ὁθωμανὸς τις βίης·
Τούρκοι στρατιῶται.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΗΜΑ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Επί τινος παρὰ τῇ Λεθαδεΐᾳ γηλόφου, ἐν μέσῳ δάσους, ἐν τῷ βαρεῖ τῆς Λένας Καταρράχῃ πύργῳ, εὐπρεπὲς δωμάτιον μετὰ πολλῶν κόσμων καὶ λεπτοურγημάτων. Ἐνώπιον χρυσοῦ ἐργαλαιοῦ, κάθεται ἡ Σμαράγδα, καὶ ὑφαίνει δι' ἀργυρᾶς κερκίδος. Θύρα εἰς τὸ βάθος. Ἐτέρᾳ τοιαύτῃ δεξιᾷ.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ὑφαίνουσα νωχελῶς, καὶ ἅμα προσάδουσα.

Βλέπεις τὴν πρώτην τῶν λιμνῶν
Ἐν μέσῳ δένδρων καὶ κρημνῶν
Ν' ἀπλοῦται εὐφροσύνης;
Καὶ βλέπεις πέραν τὰ νερά
Πῶς, πῶς κυλίζει ἀργυρᾷ
Ὁ ποταμὸς ἐκεῖνος;

Βλέπεις, ἐκεῖ μακρὰν ἔχει
Ποῦ μόλις στίλβει μαγικὴ
Δυὰς λευκῶν χωρίων;
Καὶ βλέπεις πέραν συννεφῇ
Τὴν ἄκραν τὴν ὑψηρεφῇ
Τοῦ ὄρους τῶν θηρίων;

(Φαίνεται ἐπὶ τῆς οὔρας ἡ Λένα.)

Καὶ ἔτι πέραν ; "Ολ' αὐτὰ
Τόσα μου πλούτη ζηλευτὰ,
ὦ κόρη θὰ κερδήσης,
Ἐν τοῦ Μοῦρτου τὸν υἱὸν
Ὡς σύντροφόν σου καὶ Θεόν,
Σὲ ἴδω νὰ φιλήσης.

Εἶπεν ἡ μήτηρ, — Γαλανὰ
Ἄλλοῦ τὰ ὄμματα πλανᾷ
Ἢ κόρη, εὐδ' ἀκούει...
Βλέπει μακρὰν φάσμα δειλόν...
Κ' ἐν δάκρυ μόνον σιγῇ
Τὰς παρειάς του λούει...

ΣΚΗΝΗ Β'.

Λένα εἰσερχομένη. Σμαράγδα παυομένη τοῦ ἔργου.

ΛΕΝΑ κατηφής.

Πολὺ σὲ θέλγει τὸ ἄσμα τοῦτο, κόρη μου...
Θέλγει σὲ ἴσως, ἀλλ' ἐμοῦ λυπεῖ τὴν ἀκοήν καὶ
πικραίνει τὰ σπλάγχνα. Γνωρίζω τὸ ἄσμα. Γνωρίζω
τίνας εἶναι ἐφεύρημα... Μάταιος πόθος, ὄνειρον
φροῦδον, ἐπὶ κλησὶς ἄνευ καὶ ἡχοῦς εἰς τὰ στήθεα
μου! Ἠλπιζα ὅμως ὅτι αἱ εὐχαὶ τῆς μητρός σου
ἦσαν προσφιλέστεραι καὶ ἀνώτεραι τῶν διδασκαλιῶν
ἐνός... πλάνητος.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἡ ὕβρις καθιστᾷ πικροτέρας τὰς εὐχὰς τῆς μη-
τρός μου.

ΛΣΝΑ.

Ἡ γλῶσσα αὕτη, Σμαράγδα, εἶναι δεσποίνης καὶ
ὄχι θυγατρός. Μὴ λησμονῆς ἔτι εἶσαι κόρη καὶ τέ-
χνον μου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄρα τὰ τέχνα κλίνουσιν ἀδακρυτὶ ὑπὸ τὸ ῥάπι-
σμα τῶν γονέων, ὥς οἱ δούλοι ;

ΛΣΝΑ, ὀργίλη.

Ὅχι. Ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτερον κλίνουσιν ὑπὸ τὴν
γόησσαν ἐπιφθῆν τῶν πλάνων. Εἶναι πλάνος, ναί.
Ὅλα προδίδουσιν εἰς ἐκεῖνον τὸν πεπειραμένον καὶ
τολμηρὸν ἀλήτην. Τὸ ἀγέρωχον φρόνημα ὅπερ δει-
κνύει, τὰ μεγάλα εἰς τὰ χεῖλη του αἰσθήματα, ἴσα
ἴσα ἀποκαλύπτουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν μι-
κρὸν ἄνθρωπον, ὅστις κοσμεῖ τὴν κεφαλὴν του διὰ
χρυσίζόντων πτερῶν, διότι στερεῖται ἀληθῶν ἀδα-
μάντων. Πείσου, καὶ ἀπελπίσου ἀκόμη. Αὕτη ἡ
φράγκικὴ του, ἡ ἵπποτικὴ του στολὴ, ἦν ἐν μέσφ
τῶν Τούρκων καὶ τῶν χωρικῶν φέρει, ἡ κιθάρα
ἐκείνη, ἦν εἰς τὰ βάλθη τῶν ἀλσῶν τρυφηλῶς καὶ
ὑπὸ τὰ παράθυρά σου γοητευτικώτατα ἀνακρούει,
αἱ περὶ Ἑλλάδος καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς μεγα-
λείου δῆθεν πεποιθήσεις του, ἡ κατὰ τῶν βασιλέων

καὶ τῶν τυράννων φίλυβρις παρρησία του, ἔλα ταῦτα μοὶ λέγουσιν ὅτι ὁ κύριός σου οὗτος εἶναι ἥρως τῆ σκηνῆς θεάτρου, ἀλλ' ὄχι χρηστὸς πολίτης, ὅχι ποτὲ ἡ ἐλπίς καὶ ἡ χαρὰ ἐναρέτου θυγατρὸς. Αὐτὸ τὸ ὄνομά του ἔτι, μοὶ φαίνεται πλαστόν : Καλλισθένης ! . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μῆτέρ μου ! Μὴ ἕως ἐδῶ, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ Ἐγὼ πρὸ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐκλαυσα νύκτας ὅλα κλήρους καὶ ἐσεβάσθην αὐτὸ ὡς ἱερὸν εἰκόνισμα. Σεῖς ῥίπτετε κατὰ γῆς καὶ καταπατεῖτε αὐτὸ ἀνηλεῶς.

ΛΕΝΑ.

Ὡραῖον θάρρος ! . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Γνησία κόρη τῆς μητρός μου, ὁμολογῶ εὐθαρσῆ τὴν ἀλήθειαν, ἐτοίμη νὰ οἰκτείρω μόνον ἐμὲ, ἐὰν ποτε ἤθελα φοβηθῇ τὴν μητέρα μου.

ΛΕΝΑ.

Μὴ πλειότερα. Τὸ ὄνομά του εἶναι ἄθλιος !

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἔστω. Εἰς τὸ ὄνομα ὅμως ἐγὼ ἐκεῖνο συνεκέντρωσα πᾶσαν ἐλπίδα χαρᾶς καὶ μέλλοντος. Αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια.

ΛΕΝΑ.

Ματαίως ! Ἔσο βεβαία. Ἡ θέλησίς μου εἶναι

ἄνωτέρα τῶν δακρύων σου, δακρύων νηπίου. Ἀνω-
τέρα τῶν θωπειῶν του, θωπειῶν ληστοῦ. Καὶ αὕτη
εἶναι ἡ γνώμη μου.

(Χωροῦσα νὰ φύγῃ. Ἐφισταμένη.)

Κλαῖε πρὸ τοῦ εἰδώλου του. Ἄλλ' ἐὰν ἔκλαιες
ἐνώπιον τῆς μητρός σου αἰτοῦσα συγγνώμην, τοῦτο
θὰ ἦτο πίστευσον, τὸ μόνον ἀληθές καὶ τὸ μόνον
ἅγιον.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, μόνη, ἐγειρομένη μετὰ μικρόν.

*Εστω, ἔχει καλῶς. Ὁρκίζομαι ὅμως ὅτι πᾶσα
ὑβρις σου θέλει πληρωθῇ διὰ χειμάρρου δακρύων.
(Μετὰ μικρὰν σιγὴν.) Ἄν δύνασαι, μῆτέρ μου, κράτει
τὰς ὑπολοίπους ὑβρεις δι' αὔριον. Τότε καὶ θὰ ἦναι
δικαιότεραι (Μετὰ μικρόν.) Ποία σκληρότης !
Ὡ καὶ ἂν ἐγνώριζον οἱ ἄλλοι πόσον ἀληθῶς ἀγαπῶ
αὐτόν ! Εἶναι ἄθλιος, μῆτερ μου ; *Εστω. Ὁμοιάζω
τὸν ναύτην ἐκεῖνον τοῦ μύθου, ὅστις ἐνεπιστεύθη τοὺς
ἀπείρους αὐτοῦ θησαυροὺς εἰς ἓν κέλυφος μόνον ἐν-
τὸς τοῦ ὠκεανοῦ. Εἶναι ληστής ; *Εστω Ἄ,
ὄχι, ὄχι. Τίς εἶπεν ὅτι εἶναι ληστής ὁ ὠραιότερος
τῶν ἀγγέλων ; (Μετὰ μικρόν) Ἄς ἀφήσω ἐν τούτοις

τὰ κλάυματα παιδίου, καὶ ἄς δοθῇ ἐν τέλος ἀσφαλές. Ἄς ὑβρίζωσιν. Ἡ ἀπάντησίς μου εἶναι ὁ ἔρωτός μου. Ὅταν θὰ διάγω πλησίον ἐκείνου, πλησίον τῆς ἀπείρου μουσικῆς τῶν χειλέων του, τί πρὸς ἐμὴν τότε ἂν ὀπισθὲν μου βάλλωνται ὑλακαὶ, καὶ ἂν κεραυνοὶ ἐκρήγνυνται; (Ἀκοοῦνται δύο κρότοι ἐπὶ τῆς πλαγίας θύρας) Ὁ Θάνατος! (Σπεύδει καὶ κλείει ἀσφαλῶς τὴν θύραν τοῦ βάθους, ἐρχομένη καὶ ἀνοίγουσα τὴν μικρὰν θύραν.) Ἔρχεται γλυκύτερον καὶ φίλτερον τὸ φῶς εἰς τὸν τυφλόν, παρὰ σὲ τὴν στιγμὴν ταύτην, Θάνε μου;

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, ΘΑΝΟΣ ΚΑΛΔΙΣΘΕΝΗΣ, φορεῖ ἐνδύματα ἱππότου, μακρὸν μανδύαν, πτερὸν εἰς τὸν πῖλον.

ΘΑΝΟΣ.

Πάλιν δάκρυα!..

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, φιλοῦσα τὰς χειράς του.

Γενοῦ λοιπὸν ὁ σωτήρ μου!

ΘΑΝΟΣ.

Διατί;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μὴ μὲ ἐρωτᾷς διατί, ἀλλὰ λέγε μοι ἐὰν δύνασαι.

ΘΑΝΟΣ.

Ἐὰν δύναμαι; Ἀλλὰ τί;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Νὰ ἔλθῃς ἀρωγός μου καὶ σωτήρ.

ΘΑΝΟΣ.

Ἀρωγός, ἴσως· ἀλλὰ σωτήρ πῶς;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἀκούσόν με, Θάνε. Εἰς τοὺς μεγάλους κινδύνους ἤκουσα ὅτι ἡ καρδία μόνη γίνεται ἐδηγός καὶ σώ-
τειρα. Εἶμαι ἴσως εἰς τὴν στιγμὴν αὐτήν. Ἀκολουθῶ
τοὺς παλμούς μου ὡς φέρεται δοῦλος ὑπὸ τὰς μα-
στιγώσεις τοῦ κυρίου του.

ΘΑΝΟΣ.

Αἰσθάνομαί τι ἐκ τῶν λόγων σου, ἀλλ' οὐδὲν ἐν-
νῶ. Εἰπέ μοι εὐτόλμως οἷα ποθεῖς;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Νὰ φύγωμεν. Μὴ πτοηθῇς, μὴ διστάσης! Μὴ μ'
ἐρωτήσης τοὺς λόγους τῆς βιαίας ἀποφάσεώς μου,
μὴ ἐρευνήσης τὴν βούλησιν ἄλλων, ἀρκούμενος μό-
νον εἰς τὸν ἀπλοῦν καὶ μέγιστον ὄρκον μου.

ΘΑΝΟΣ.

Ποῖον ὄρκον;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὅτι σὲ ἀγαπῶ. Νὰ φύγωμεν.

ΘΑΝΟΣ.

Νὰ φύγωμεν, ποῦ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Πλησίον σου ὑπὸ τὴν πατρικὴν σου στέγην, παρὰ

τὴν ἐστίαν τοῦ οἴκου σου, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἔρω-
τός σου !

ΘΑΝΟΣ τεταραγμένος.

Φοβοῦ, Σμαράγδα· ὁ ἔρως μου, γνωρίζεις, εἶνε
ἀνώτερος πάσης ἀρνήσεως. Ἄν φύγωμεν! . . . Ἐσκέ-
φθης ποτὲ τοῦτο καλῶς ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μήπως λοιπὸν ὁ μέχρι τοῦδε ἔρως μου ἤτό τι
ἀνόσιον ;

ΘΑΝΟΣ.

Εἶπα τοῦτο ἐγώ ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὅταν φαίνεσαι δειλιῶν εἰς τὴν αἰωνίαν μετὰ σοῦ
ἐνωσίν μου, διαγράφεις καὶ ὑβρίζεις καὶ ὑποπτον κα-
θιστᾷς πᾶσαν τὴν μέχρι τοῦδε ἀγάπην μου.

ΘΑΝΟΣ.

ὦ Σμαράγδα μου, εἰπέ μου, μὲ ὕβρισαν πλησίον
σου ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τί πρὸς σέ τοῦτο ; ἂν ναὶ ἢ ὄχι ἀφορᾷ τὴν Σμα-
ράγдан. Ἴδου ὅμως αὐτῆς ἡ ἀπόφασις : Φύγωμεν.

ΘΑΝΟΣ.

Ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς, εἰπέ με : ποίας σὲ εἶπον ὕβρεις ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ πένθιμος πόθος ! . . . Ποῖος θὰ ἐτόλμα ἐνώ-
πιόν μου τοῦτο ;

ΘΑΝΟΣ.

Ὑπάρχει τις· ἐκείνη ἣτις σὲ ἔδωσε τὴν ζωὴν· οἶα
κατ' ἐμοῦ εἶπεν ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ μετὰ μισρόν.

Εἶπεν ὅτι ἀγαπᾷς πλείοτερον τὴν ἐλευθερίαν τῆς
Ἑλλάδος ἢ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἴκου σου.

(Μειδιῶσα.)

Ὑβρις ἀνωτέρα ἀποθεώσεως.

ΘΑΝΟΣ.

Καὶ οὐδαμῶς ἐπίστευτες τοῦτο ; Καὶ ἂν ἦτο ἀλη-
θές, οὐδὲ στιγμὴν θά ἐκλονεῖτο ὁ ἔρωσ σου ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Οὐδὲ στιγμὴν.

ΘΑΝΟΣ.

Διατί ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλ', ὦ φίλε μου, ἐὰν σὲ θλίβῃ ἡ δουλεία τῆς
πατρίδος, ποῖον γλυκύτερον βάλαμον εἰς τὸ στῆθος
τοῦ πατριώτου ἢ ὁ πιστὸς ἔρωσ μου ;

ΘΑΝΟΣ.

Ἐμμένεις λοιπὸν στερρὰ ἐν τῇ ἀποφάσει νὰ σὲ
ἀρπάσω ἀπὸ τὴν φωλεάν τῆς μητρός ; Σμαράγδα,
πόσον μὲ ἀγαπᾷς ! Εἶθε δὲ νὰ σὲ ἡγάπων ὅσον ἀκρι-
βῶς σύ ! — Ἐρεύνησον λοιπὸν ἥδη ἐὰν εἰς τοὺς λό-
γους μου κεῖται γυμνὴ ἡ πρὸς σὲ ἀγάπη μου, διότι
ἀγαπῶ, ἀγαπῶ ἀληθῶς τὴν δούλην πατρίδα. Δὸς

μικρὰν πίστιν εἰς τοὺς λόγους τῆς μητρός. Θέλει
νὰ φύγωμεν μαζῇ ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ναί.

ΘΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐὰν ἐγερθῇ κατ' ἐμοῦ θύελλα μανιώδους ἐν
ταῖς περιπετείαις τῆς ζωῆς, ποῦ θὰ εὔρης τὴν φω-
λεὰν τῆς μητρός σου ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Εἰς τοὺς κόλπους σου, Θάνε.

ΘΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐὰν κυνηγῆσαι μετ' ἐμοῦ εἰς τὰ ὄρη, ὁ πά-
γος τοῦ χειμῶνος εἶναι θερμότερος τῆς μητρικῆς
ἐστίας ; Ἐὰν ἐνώπιόν σου ἰδῇς τὴν ἀστραπὴν τουρκι-
κῆς σπάθης, ὁ ἔρωσ σου πρὸς με θὰ ᾔνε γενναιότερος
τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ζωὴν ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Καταλίπω τὴν μητέρα μου ἄδακρυς, εἴτα δ' ἐρω-
τῶμαι ἂν θὰ προὔτιμων ἀντὶ σοῦ τὴν ζωὴν !

ΘΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐὰν δίχως πολέμων καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ἐν
μακρᾷ καὶ θλιβερᾷ εἰρήνῃ πεινάσῃς πλησίόν μου,
Σμαράγδα ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Θὰ σιωπήσω καὶ θὰ τραφῶ μὲ φύλλα τῶν ἀγρῶν.

ΘΑΝΟΣ.

Οὐδὲ θὰ ἀναβλύσῃ εἰς τὸ ἔμμη σου δάκρυ μετα-
νοίας;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὅχι· ἐλπίδος μόνον μειδιάμα.

ΘΑΝΟΣ.

Καὶ ἂν πλησίον μου μείνης γυμνή;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ κλαίουσα.

Ὅ' ἀποθάνω. — Πλὴν διατί αἱ μαῦραι αὗται τοῦ
μέλλοντος εἰκόνες; Ἐὰν λοιπὸν εἰς ταῦτα ἐδίστα-
ζες, πῶς μὲ ἡγάπας ἐνῶ μὲ ὑπελάμβανες τόσον οἰ-
κτρὰν δούλην τῆς ζωῆς; Ἐὰν λοιπὸν οὕτω δειλιᾷς
περὶ τοῦ μέλλοντος, ποῦ εἶνε ἡ νεανικὴ πίστις καὶ
γενναιότης τοῦ Θάνου; Τίς δὲ εἶπε ποτὲ ὅτι οἱ θη-
σαυροὶ τῶν ἡγεμόνων εἶνε ἀνώτεροι τῶν θωπειῶν
πεφιλημένης κεφαλῆς; Καὶ ἂν μὲ ἀγαπᾷς ἀληθῶς,
θὰ ἐδίσταζες περὶ τῆς αὔριον ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἐν
ᾧ, ἐμοῦ ἐρώσης ἀληθῶς, αἱ γλυκύτεραι εἰκόνες περὶ
τοῦ μέλλοντος πληροῦσι καὶ νοῦν καὶ καρδίαν;

ΘΑΝΟΣ καὶ ἑαυτόν.

Δυσπιστεῖ περὶ ἐμοῦ! . . . Μοῖρα σκληρά!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διατί σιωπᾷς; Μὲ παραιτεῖς λοιπόν! Ἔως ἐδῶ
ἔληγον τὰ ὄνειρα καὶ οἱ ἔρκοι τόσου χρόνου; Φύγε
τότε· φύγε μόνος. Εὐρὲ πλησίον ἄλλης θερμότεραν
ἀγάπην καὶ γλυκύτερον βίον . . .

(Λαμβανομένη τῶν χειρῶν του περιπαθῶς.)

Πῶς νὰ σέ ἀφήσω! — Θάνε, σοὶ εἶμαι ἄρα βάρος ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ βίου; ἰδοὺ παραιτοῦμαι τῶν πλούτων μου, ἔτι καὶ ἂν σὺ ἦσο πένης, παραιτοῦμαι τῆς μητρός μου, τῶν συγγενῶν, τῶν οἰκείων οἷτινες ἀπὸ νηπίου μὲ ἐγαλούχησαν καὶ σὲ ἀκολουθῶ κούφη, εὐτολμος καὶ φαιδρά. Λάβέ με καὶ ἄγωμεν. Μὴ δειλιᾶς, μὴ σκέπτεσαι.

ΘΑΝΟΣ.

Πῶς! Νὰ μὴ σκεφθῶ Σμαράγδα! Τὸ πρῶτον βῆμα, ἰδοὺ τὸ πᾶν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διότι τότε ὁ ἔρως, τοσοῦτον σκεπτόμενος, θὰ ἦτο ὁ κλῆρος τῶν γερόντων.

ΘΑΝΟΣ.

Ἡσύχει, φίλη μου. Δός με καιρόν. Εἶναι μέγας ἡρωϊσμός νὰ εἶπη τις ναὶ, ὅπου τὰ χεῖλη τῆς μητρὸς λέγουσιν ὄχι.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Οἷα εἰρωνεία οἱ δειλοὶ οὗτοι λόγοι πρὸς τὰ παίζοντα αὐτὰ πτερὰ τοῦ ἱππότου! Θέλεις λοιπὸν νὰ ἀποθάνω;

ΘΑΝΟΣ.

ὦ! ἂν ἐγνώριζες! . . . Ἀλλ' ἀκούω βήματα . . . Ἀνάμενόν με τὴν νύκτα. Τὴν νύκτα αὐτὴν ὀρίζεται ἡμῶν ἡ τύχη. (Κινεῖται νὰ φύγῃ.)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ἀκολουθοῦσα.

Θάνε ! μὲ εἶπες ἄλλοτε· μία στιγμή βαρύνει
πολλάκις ὅσον εἰς αἰών. Ἡ στιγμή αὕτη ἦλθεν.
Τὴν νύκτα ταύτην θὰ σημάνῃ. Ἔσο ἑτοιμος καὶ
ἐρχου ταχύς. Μὲ ἤκουσες ;

(Ἀπέρχεται διὰ τῆς πλαγίας θύρας.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

— Εἰσέρχεται ἡ Λένα. Ἀκολουθεῖ δ' Ὀρεινός. —

ΛΕΝΑ βλέπουσα περὶ τὴν αἴθουσαν.

Εὐτυχῶς λείπει. — Ὀρεινὲ, μοὶ φαίνεται ὅτι ἐβρα-
δύναμεν πολὺ. Ἐκεῖνοι εἶνε νέοι καὶ ἡ νεότης σπεύδει.

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Πόσον λυποῦμαι, δέσποινα, δι' ὅσα μοὶ ἀποκαλύ-
πτεις.

ΛΕΝΑ.

Ἡ λύπη εἶνε ματαία πάντοτε. Ἐνόσω ἔχομεν
καιρὸν ὥς φροντίσωμεν. Τὴν πρῶταν αὔριον πρέπει
νὰ ᾔηνε οἱ ἵπποι ἑτοιμοί. Θὰ καταβῶμεν εἰς Ναύπα-
κτον. Ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν, καὶ εἰς Ἰταλίαν. Ἀλ-
λως ἡ Σμαράγδα ἐχάθη.

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Ἐντὸς τριῶν ὥρῶν καὶ ἵπποι καὶ ἐφόδια, τὸ πᾶν
εἶνε ἑτοιμον.

ΛΕΝΑ.

Ἄ, τὸν μάγον, μὲ ἐθανάτωσε τὴν κόρην μου! Θὰ μείνω ὅλον τὸ θέρος εἰς Ἰταλίαν. Θὰ λησμονηθῇ ἡ ἀγύρτης, θὰ ἀπαυδήσῃ διώκων, θὰ ἀφανισθῇ ἔοικεν ἦλθεν.

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Πόθεν εἶνε, δέσποινα;

ΛΕΝΑ.

Ἀπὸ παντοῦ. Τέκνον τοῦ σκότους, τίς οἶδε! νόθος, ἔρημος, ληστής, τίς οἶδε! Φράγκος, Ἀρμένιος, Ἰούδας!

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Διατί νὰ μὴ φροντίσωμεν ἐδῶθεν νὰ φυγαδευθῇ;

ΛΕΝΑ.

Ὅχι. Καλλίτερον νὰ φύγωμεν ἡμεῖς, ἄνευ κινήσεων, ἄνευ ταραχῶν, χωρὶς νὰ εἶπῃ τις περὶ ἡμῶν τι. Ἔστω ἦτο εἰμαρμένον. — Ἀπόψε θὰ σοὶ παραδώσω ὅλα. Οὐδέποτε πλέον πρέπει ν' ἀντικρύσῃ τὰ ὄρματά της ὁ μάγος! Ἄ, μετ' ἐμάρανε τὸ μόνον ἄνθος τῆς ζωῆς μου, ὁ τύραννος! — Αὔριον νὰ εἶθι μεθὰ εἰς Ναύπακτον. Εἰς τὰς πέντε τῆς πρωίας ἀναχωροῦμεν.

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Ἐντὸς τριῶν ὥρῶν ἑκατὸν ἵπποι εἶνε ἔτοιμοι, δέσποινα, ὅχι δέκα· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ταχέως φεύγετε. — Ποῦ καιρὸς νὰ παραλάβω ὅτι μοὶ παραδίδετε;

ΑΝΝΑ.

Διατί, ὄχι; Ποῦ εἶνε τὸ γραφεῖόν σου; "Αγωμεν ἐκεῖ; Ἐλθὲ μαζῇ μου.

(Ἄναχωρεῖ διὰ τῆς πλαγίας θύρας καὶ ἀκολουθεῖ ὁ Ὅρεινός.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— Εἰσέρχεται ἡ Σμαράγδα, ἐπίσης ἡ Ἄννα. —

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

"Αννα, ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς, εἰπέ με εἶναι βέβαιον;

ΑΝΝΑ.

Ὁ Ὅρεινός με λέγει πάντοτε *σφῆκα*, ἂν μὲ ἔλεγεν ὡς ἡ μάμη μου Ἰσκαριώτην, θὰ εἶχε περισσότερον δίκαιον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Παίζεις, ἐν ᾧ ἐγὼ χάνομαι!

ΑΝΝΑ.

Ἐτοιμάσου. Θὰ φύγετε εἰς Ἰταλίαν. Θὰ ἀναπνεύσης ἄλλον ἀέρα, θὰ ἴδῃς ἄλλας πόλεις, ἄλλους ἀνθρώπους, ἄλλας τρέλας, ἄλλας πανηγύρεις, ἄλλας ἐκκλησίας, ἄλλα πράγματα· θὰ διασκεδασθῇ ὁ νοῦς σου, θὰ λησμονήσης ἡμᾶς, θὰ περάσῃ ὁ χρόνος, καὶ...

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Καί;

ΑΝΝΑ.

Καὶ οἱ μὴ βλεπόμενοι γρήγορα λησματοῦνται, θὰ

ἔλεγα ἐγὼ ἂν μὲ ἐρωτήσῃ ὁ Θάνατος, λέγει ὁ Ὅρεινός
εἰς τὴν μητέρα σου, λέγει ἡ μητέρα σου εἰς τὴν
προσευχὴν της, θὰ λέγῃ· καὶ ὁ Θάνατος εἰς τὰ κλαῖ-
ματὰ τοῦ αὐρίου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ἀλλόφρων.

Τί εἶπες θὰ λέγῃ;

ANNA.

Τίποτε. Ὅτι εἶχε νὰ εἴπῃ, εἶπεν. Εἰς ποῖον
λέγῃ πλέον, ἀφ' οὗ σὺ θὰ λείπῃς; Ἐκτὸς ἐκ τῆς με-
νίας τοῦ ἔαν τὰ λέγῃ εἰς τὸν ἄνεμον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ὡς ἄνω.

Διατί;

ANNA.

Διατί; Διότι εἶνε πρᾶγμα φυσικόν· ὁ στίχος λέγει

• Ὅπ' ἀγαπᾷ καὶ χάσῃ·

• Τοῦ ἔρχεται νὰ τρελαθῇ καὶ τὰ βουνὰ νὰ πιάσῃ!

Δηλαδή ἀντὶ τῆς ἐρωμένης του.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ συνεχρομένη.

Ποίας ἐρωμένης του; Μὴ βλασφημῇς!

ANNA.

Λέγει ὁ στίχος. Δηλαδή νὰ φύγῃ εἰς τὰ βουνὰ
νὰ γείνῃ ἄγριον θηρίον, νὰ μείνῃ ἔρημος, εἰς τὰ πάγια
εἰς τὸν ἥλιον, εἰς τὴν πείναν, εἰς τὴν νύκτα, εἰς τὸν
ἀπελπισμόν. Ὅπως ὁ Θάνατος μεθαύριον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μὴ ἐλπίζῃς αὐτὸ, Ἄννα. Ὡ Θεέ μου, ἔαν ἐγγὺς

ρίζες πῶς ὅλη κλονοῦμαι καὶ θραύομαι, θὰ μὲ ἐλυπη-
σο, καὶ ὀλιγώτερον, "Αννα, θὰ ἔπαιζες. Λυπήσου με.

(Κλαίουσα.)

"Αννα, διατί νὰ μὴ μὲ ἀγαπᾷ ἡ μητέρα μου;

ANNA.

Τί εἶπες ἄσπλαγχνη; Καὶ τίς ἄλλος ὥς αὐτὴν
σὲ ἠγάπησεν;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τίς ἄλλος; 'Αλλ' εἶνε ἄλλη τις ἀγάπη
ἐκτὸς ἐκείνης, ἣν καλοῦσιν ἔρωτα;

ANNA.

Χριστὸς καὶ Παναγία! ἀληθινὰ κλαίεις, Σμα-
ράγδα μου;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διατί ὄχι, ὅταν χωρίζομαι ἐκείνου; Διατί ὄχι,
ὅταν ζητῶσι ν' ἀποθάνω δίχως νὰ θελήσω ποτέ;
Διατί νὰ μὴ κλαίω ὅταν ἀγαπῶ, καὶ ὃν ἀγαπῶ,
ὅλοι ἐμίσησαν;

ANNA.

Καλὲ, ἀληθινὰ εἶνε αὐτὰ τὰ δάκρυα; Νὰ κλαίω-
ν οἱ ἄθλιοι καὶ ἀνυπόδητοι, νὰ κλαίωσι τὰ ὀρφανὰ
καὶ οἱ κατὰδικοι, νὰ κλαίωσιν ἔσοι στεροῦνται στέ-
της καὶ ἄρτου, ἔστω· ἀλλὰ νὰ κλαίωσι καὶ οἱ ὥραῖοι
φθαλμοὶ τῆς Σμαράγδας, ἣτις προῖκα ἔχει ἓνα κό-
μον, ἣτις νὰ στραφῇ νὰ ἰδῇ μόνον καὶ ἑκατὸν θὰ
ἠναγχῶσιν ἐμπρὸς τῆς ὠραιότεροι τοῦ Θάνου γί-

γαντες ! Τίς νὰ πιστεύσῃ ὅτι τοῦτο εἶνε ἀληθές !

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄν διστάζῃς καὶ σὺ ὅτι σβύννομαι, ὦ Ἄννα μὴ ἀλλοίμονον ! Ἐν τούτοις ἅς σέ εἶπω τὸ μέγιστον ὅσων εἶπα καὶ ἐσκέφθην ποτέ. Ἄκουσον. — Εἴσαι μόνῃ ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαπῶσά με. — Ἴδὲ πρῶτον τί εἶνε ἡ μητέρα μου.

ANNA φεύγουσα.

Μετὰ χαρᾶς. — Καὶ ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι μόνον ἐγὼ ἤμην δυστυχής !

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ἀκολουθοῦσα. Ἀφ᾽ηνς.

Ἄ ! — Ἄννα, ἄκουσον ! — Ἄννα !

(Ἐξέρχεται μετ' ἀποφάσεως διὰ τῆς αὐτῆς οὐρας.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

— Μεγάλῃ αἴθουσα τοῦ πύργου. Δύο ἐκτενεῖς πτέρυγες παιδίων, μὲν ἄρρένων, ἡ δὲ θηλέων ἔχουσι μοιρασθῇ τὴν αἴθουσαν. Ἡ νεάνιδες ἐπὶ τῶν θηλέων καὶ εἰς γέρων ἱερεὺς, ὁ Ἀνανίας, ἐπὶ τῶν ἄρρένων φαίνονται οἱ ὀδηγοὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν παιδίων. Φύσις πολλή. Ἐκαστον τῶν παιδίων κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας πλουσίαν ἀνὰ δέσμην. —

Ἡ πρώτη τῶν παιδαγωγῶν πρὸς τὴν ἐτέραν.
Παρῆλθεν ἡ ὥρα. Διὰ τί ν' ἀργῇ τάχα ;

Ἡ δευτέρα.

Τίς οἶδεν ! — Τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἶνε τόσον περὶ φροντίς !

Ἡ πρώτη.

Ἀγία καὶ φιλόανθρωπος δέσποινα! Βεβαίως πάλιν
εὐεργεσίαν τινὰ θὰ μελετᾷ.

ΑΝΑΝΙΑΣ πρὸς ἓν τῶν παιδίων.

Διατί θορυβεῖς, Πέτρε! Αἰωνίως ἄτακτος, αἰωνίως
παρήκοος! Εὐλαβοῦ τὸν οἶκον τοῦτον τοῦλάχιστον·
εἶνε οἶκος τῆς σωτηρίας σου.

Ἡ δευτέρα παιδαγωγὸς πρὸς τὴν πρώτην.

Ὅποῖος πλοῦτος εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν, ὅποια εὐδαι-
μονία! Ὁ Θεὸς ἀγιάζει καὶ φρουρεῖ τὰ πλούτη τῆς
εὐεργετίδος. Ποία γαλήνη, ποία αἰωνία ἐδῶ χαρά!

Ἡ πρώτη.

Ναί· ἄλλ' οὕτως ἡ εὐεργεσία ἀπωθεῖ καὶ τὸν φό-
βον. Διατί ἔμως νὰ μὴ φαίνεται κανεὶς; Ποῦ νὰ
ῖνε;

Ἡ δευτέρα.

Ἔχω μίαν ιδέαν. Εἶνε τολμηρὰ, ἔμως φρόνιμος·
ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ δέσποινα φοβοῦμαι μὴ τὰ μικρὰ
λησμονήσωσι τοὺς τρόπους καὶ τὸ ἄσμά των. Λοι-
πὸν σὲ λέγω νὰ κλείσωμεν τὴν θύραν καὶ νὰ ἐπανα-
λάβωμεν σιγὰ τοῦλάχιστον τὸ ἄσμα.

Ἡ πρώτη.

Διατί ὅχι; γυμνάζονται καλλίτερον. Ἡ τελετὴ
οὕτω θὰ γείνη ὠραιότερα.

(Πρὸς τὸν ἱερέα.)

Συναινεῖτε καὶ σεῖς, πάτερ μου, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ

δέσποινα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ ἄσμα σιγὰ, σιγὰ;

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Μήπως φανῇ ἀπρεπές;

Ἡ πρώτη.

Διατί; Ὁ ἀναγγελοῦ ὅταν ἔρχεται ἡ δέσποινα καὶ τότε σιγῶμεν.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Λοιπὸν ἐμπρός.

(Ἡ δευτέρα παιδαγωγὸς κλείει τὴν θύραν.)

Ἡ πρώτη παιδαγωγὸς πρὸς ὅλα τὰ παιδιά.

Ἀκούσατε ἀκόμη μίαν φορὰν: ἅμα φανῇ εἰς τὴν θύραν ἐδῶ ἡ εὐεργέτις ἡμῶν καὶ δέσποινα θὰ ἐγερῇτε ὅλα τὰς ἀνθοδέσμας σας ὑψηλά. Ὅστερ' ὅταν θὰ γονατίσῃτε διὰ τοῦ δεξιοῦ μόνον ποδὸς καὶ εἰπώμεν ὅλοι ὁμοῦ τὸ ἄσμα ὡς γνωρίζετε. Ὅστερ' ἐγειρόμενα ἐν ἀπὸ τὰ παιδιά ἐκεῖ, καὶ μία ἀπὸ σὰς μικραὶ μου, θὰ προσέρχεσθε ὁμοῦ καὶ θὰ προσφέρετε εἰς τὴν δέσποιναν δύο δύο τὰς ἀνθοδέσμας. Ἀλλ' ἅς ἴδωμεν πρῶτον τὸ ἄσμα. Τοῦτο εἶνε ἡ εὐχὴ σὰς διὰ τὴν ἐπαύριον, ἣτις εἶνε ἡ πρώτη τοῦ Ματθαίου. Ὅλα μαζῇ.

Τὰ παιδιά φάλλοντα.

Ὡ δέσποινα· ἰδέ μας, γονατίζομεν

Καὶ ἐκ καρδίας μέσης χαιρετίζομεν

Πιστοὶ τὴν σώτειραν ἡμῶν,

Κ' ἐν ᾧ εὐγνώμον γόνυ κάτω κλίνομεν,

Εὐχὴν τοιαύτην πρὸς σε ἀπευθύνομεν

Ὡ γλυκυτάτῃ ἄνασσα τῶν οἰκτιρμῶν!

«Θεέ, Θεέ, τὴν δέσποινάν μας φύλαττε
«Καὶ εἴθε ὅσα μῆλα, ἄνθη, φύλλα τε
«Βλαστάνει ἡ μεγάλη γῆ,
«Ὡς τόσα τῆς χειρὸς σου δῶρα κάλλιστα,
«Χαρὰ καὶ ὄλδος καὶ γαλήνη μάλιστα
«Ἐδῶ ν' ἀκμάζωσιν εἰς οἶκον εὐαγῆ.

ΣΚΗΝΗ Η'.

— Οἱ ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται ἀνοίγων βιαίως τὴν θύραν ἄνθρωπός τις. —

Ὁ εἰσελθών.

Ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ τὸν πύργον τοῦτον. Ἔρχεται ἡ δέσποινα, ἀλλ' εἴθε οὕτω μόνον οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς ἐδῶ νὰ ἤρχοντο· ἔρχεται ἀπηλπισμένη καὶ φωνοῦσα, ἔρχεται καὶ εἶδα νὰ κτυπᾷ τὸ μέτωπον, ὅπως γυνὴ δειλαία, ἧς ἀνήφθησαν καὶ καίονται αἱ ἐσθῆτες καὶ ζητεῖ ἐντὸς φλογῶν βοήθειαν.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

— Εἰσέρχεται ἡ Λένα παράφορος. Ὁρεινὸς παρακολουθεῖ καὶ κόσμος πολὺς. —

ΛΕΝΑ.

Ὡ κόρη δίχως σπλάγχνα, δίχως πίστιν, δίχως φρόνησιν! — Ἀφῆκες τὴν μητέρα σου ὥσάν νὰ ᾔσουν δούλη ἦν ἡγόρασα, μ' ἀφῆκες κόρη ἄσπλαγχνος! Μ' ἀφῆκε καὶ ἀκολουθεῖ ληστὴν καὶ κλέπτην, κλέ-

πτην καὶ ληστὴν ἀρπάσαντα πᾶν ὅ τι ἱερὸν καὶ τιμιον ἢ τάλαινα ἐθώπευε μητέρα της! Μ' ἀφῆκε ὅπως παραιτοῦσι τὸ παλαιωθὲν ὑπόδημα, μ' ἀφῆκε ὅπως παραιτοῦσι τὴν πρωτὰν ἐγειρόμενοι ἀπατηλὸν τι ὄνειρον, ἐμὲ, τὸν πύργον, τοὺς ἀνθρώπους τῆς τῆς γῆς ὅπου τὸ πρῶτον γάλα της ἐθήλασεν! — "Ἐφυγε λοιπόν; Ἄ, σκληρὰ, ἐὰν σὺ τὴν ὕβριν αὐτῆς πρὸς τὴν μητέρα σου ἡτοίμασες, οἱ ξένοι οὐτὰν ἀνθρώποι ἄς ἔλθωσιν, εἰς αἱμά μου τὰς χεῖρας βάλλοντες, τοὺς πύργους πυρπολοῦντες, γυμνὴν ἐμὲ καὶ αἰχμάλωτον πωλοῦντες εἰς τὴν Ἀφρικὴν, διότι τὸν ἄν μοι ὀφείλωσι τὸν ἄρτον, ὅταν σὺ ἡ ὀφειλέτις τῆς ζωῆς, γελῶσα καὶ εἰς ἔρωτας μεθύουσα μὲ παραιτῆς καὶ φεύγης, κρύφα, ἐνοχος, ἀνίερος, ἀνίλεως;

(Στρεφομένη ἀγρία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.)

Κρυστάλλη! Ποῦ εἶνε; ἄκουσον.

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Λεῖπει, δέσποινα. Νὰ ἴδῃ εἴπετε τὸν ἄρπαγα τῆς κόρης . . .

ΑἸΝΑ.

Λέγετε τῆς τίγριδος! Ναί, ναί νὰ ἴδῃ εἶπα πῶς πλησίον του παρίσταται, ἂν ἡ σκληρὰ ἀκόμη μ' ἐνοθυμῆται, ἂν στρέφῃ καὶ εἰς τὸν πύργον βλέπῃ ἔνδοακρος.—Ποῦ εἶνε; Ἦλθεν ὁ Κρυστάλλης; "Ἐρχεται;

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Ἀκόμῃ, δέσποινα.

ΑΕΝΑ.

Ἄ, μὲ φαίνεται ὄνειρον ! — Ἄλλος, ποῦ εἶνε ἄλλος κυνηγός ;

ΔΗΜΟΣ χωρικός γονυκλινῆς ἐνώπιόν της.

Ἰδοῦ με, δοῦλος ταπεινὸς ἐγώ. Ἐν νεῦμα τῆς δεσποίνης μου κ' ἐπαναφέρω τοὺς φυγάδας δεσμίους εἰς τοὺς πόδας της, ἐντὸς λεπτῶν τῆς ὥρας.

ΑΕΝΑ.

Ποτέ, ποτέ ! Τί πρὸς ἐμὲ ἐὰν δεσμία ἔλθῃ εἰς τοὺς πόδας μου, ἀφοῦ μ' ἐγκατέλιπεν, ἀφοῦ τὸ ἔγκλημα ἐτέλεσεν τοσοῦτον χρόνον μελετήσασα ; Μὴ κινήθῃ κανεῖς. Ἀφήσατε νὰ φύγωσιν ἡσύχως, ἀσφαλῶς, εὐδαίμονες ! Ἄλλ' αὔριον, ἀλλ' ὅταν ἡ ὀργή, ἡ φρίκη μου, τὰ δάκρυά κοπάσωσιν, ἀνάβα, Δῆμε εἰς τὰς ῥάχεις, βυθίσου εἰς κρημνοὺς καὶ πάλαισον πρὸς λύκαιναν καὶ σύλλαβέ μου ταύτην ζῶσαν, Δῆμε, σπαίρουσαν, καὶ ἐπάνω τοῦ μετώπου της μὲ φλέγοντα τὸν σίδηρον χαράξατε : « Σμαράγδα. »

ΔΗΜΟΣ ἀναχωρῶν περιδακρυς.

Ἦ δέσποινα

ΑΕΝΑ.

Κ' ἐγὼ ἐνώπιόν της γονατίζουσα καὶ τείνουσα γυμνάς τὰς χεῖράς μου καὶ ταύτην περιπτύσσουσα γλυκύτατα θὰ λέγω πρὸς τὴν λύκαιναν : « Σμαράγδα,

διατί μου ἔφυγες; Σμαράγδα, διατί ἡρνήθης τὴν μητέρα σου; — Μὴ εἶχον ἄλλο τέκνον κόρη μου; Εἰς τί σοι ἔπαισα ἡ ζῶσα εἰς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν σου; ἄσπλαγχνη; Εἰς τί σοι ἔπαισα ἡ ῥόδα εἰς τὰ χεῖλη σου αἰώνια φιλοῦσα καὶ λουομένη εἰς αὐτὰ ὡς εἰς αἰωνίου ἔαρος ἀρώματα;» Καὶ τότε ὅλοι σεῖς νὰ κλαίετε! . . ,

(Πνίγεται ὑπὸ τῶν λυγμῶν, καλύπτει διὰ τοῦ πέπλου τὸ πρόσωπον καὶ κλίνουσα ἐρείδεται ἐν σπαραγμοῖς εἰς κάθισμά τι. Πάντες οἱ κύκλω ἄνθρωποι δακρύουσι καὶ κάτω νεύουσιν.)

ΣΚΗΝΗ Ι΄.

— Οἱ ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται ὁ Κρυστάλλης βίαιος. Ζητεῖ νὰ χωρήσῃ ἐγγύτερον πρὸς τὴν Λέναν, ἀλλ' οἱ ἄλλοι σεβόμενοι τὴν θέσιν, ἐμποδίζουσιν αὐτόν. —

ΛΕΝΑ.

ὦ αἴσχος! εἰς τὴν γραῖαν ἡλικίαν μου . . . Καὶ ὅταν σεῖς εἰς τὰς ὁδοὺς μὲ βλέπετε, μικρά μου, θὰ γελαῖτε παίζοντα, καὶ πέτρας ῥίπτοντα ἐπάνω μου, θὰ λέγετε: «Ποῦ εἶνε ἡ Σμαράγδα σου! Αἶ, Αἶ, τοῦ Καταρράχη, ἄλλοτε Ἑλένη, ὅχι, ἀλλὰ Λέαινα, ποῦ εἶνε ἡ Σμαράγδα σου;» — ὦ, ἅς ἀνοιγῶσιν ἐμπρός μου τὰ παράθυρα! Ποῦ εἶνε, ποῖον δρόμον οἱ φυγάδες ἔλαβον; Νὰ ἶδω θέλω καὶ τὰ ἔχνη της! Ποῦ εἶνε ὁ Κρυστάλλης; φέρετε αὐτόν, ἀπέλθετε, νὰ μάθω θέλω . . .

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ χωρῶν ὕρθιος.

Δέσποινα

ΛΕΝΑ.

Τοὺς εἶδες λοιπόν;

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ.

Ναί.

ΛΕΝΑ.

Εἶδες τὴν Σμαράγδα, εἶπέ μοι εἶδες αὐτῆς τὸ πρόσωπον; Ἔστρεφε τὰ ὄμματά της πρὸς ἐδῶ; Ἐδάκρυε; Σὲ εἶδε; Σὲ εἶπε τι; Οὔτε ἔνευσεν ὡς νὰ ἤθελε νὰ σ' εἶπη τι; Τὰ ὄμματά της ἔστρεφε πρὸς τὰ ἐδῶ;

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ.

Ὡ δέσποινα, καλλίτερον ποτὲ πᾶν ὅ τι εἶδα νὰ μὴ ἔβλεπον!

ΛΕΝΑ.

Ἄ, διατί; Μήπως συνέβη τι φρικτόν; Μὴ ἐκ τοῦ ἵππου ἡ Σμαράγδα ἔπεσεν; Εἰπὲ, εἶπέ με, μὴ μέ τυραννῆς!

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ.

Διὰ μικροῦ μόνοπατίου ἔφθασα εἰς δάσος, μέσφ τοῦ ὁποίου θὰ διέβαινον. Μετὰ στιγμὴν ἐφάνησαν. Ἐπάνω τῶν γονάτων τοῦ Θάνου της γλυκεῖα, καὶ περίχαρῆς ἐκάθητο ἡ Σμαράγδα. Πολλάκις στρέφουσα τὸ πρόσωπόν της πρὸς αὐτὸν, ἐγέλα τόσον εὐμορφα, αἱ παρειαὶ ἐρροδίζοντο, τόσον ὥραϊα ἡ με-

γάλη κόμη της εἰς τὸν αἶρα ἔπαιζε μὲ τὰ πτερὰ ἐκείνου, ὥστε δύο ἄγγελοι θὰ ἔλεγες πῶς ἦσαν καὶ οἱ δύο των, ταχεῖς εἰς τὸν παράδεισον ἐπανερχόμενοι. "Όταν μ' ἐπλησίασαν, χωρὶς ἐμὲ νὰ βλέπωσιν...

ΛΕΝΑ.

Μὴ τ' ὄνομά μου ἤκουσες;

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ.

Μάρτυς ὁ Θεός, ὅτι τοιοῦτον τι ἐζήτησα ματαίως ν' ἀκούσω, δέσποινα· ὅμως τοιούτους λόγους ἤκουσα: «Ὁραία εἰς τὴν Ἰταλίαν διασχέδασις. . .»

ΛΕΝΑ.

Ἄ, ἡ προδότις, ἡ κατὰσκοπος τοῦ πύργου μου! πῶς μ' ἐφόνευσεν!—Καὶ ἄλλο τίποτε. Καὶ οὔτε δάκρυ ἔν.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ.

Τίποτε. Παρῆλθον μόλις, καὶ ἐγὼ ἐφάνην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἐστράφη ἡ Σμαράγδα μὲ ἠτένισεν ἀπτόητος καὶ ἤκουσα, ἐνῶ τὴν ἄκραν λόφου ἔστρεφον, γελῶτων σδυννομένων μουσικῇν.

ΛΕΝΑ ὁρμῶσα εἰς παράθυρον ἀνοιχτόν.

Τρέχε, τρέχε μετ' αὐτῆς ληστὰ! Σὺ ἦσο εὐεργέτης μου, ἀφοῦ τοιαύτην ὑποκλέπτης ἐκ τοῦ στηθους μου ἔχιδναν! Τρέχε, τρέχε μετ' αὐτῆς ληστὰ! Ἄλλ' εἶνε ἔφορος ἐπάνω, τιμωρὸς Θεός! Οἰκτρὸν τὸ πρῶτον μᾶθημα τῶν γάμων της, τυφλὸς, ληστὰ, ἐσπούδασας αὐτὴν ὡς κάλλιστον ἀγίασμα τοῦ νέου

βίου της, — ν' ἀφήσῃ τὴν μητέρα της. ὦ, ναί· τοιαύτη κόρη, παρὰ σοῦ σπουδάσασα, θὰ ἐλθῇ ὥρα νὰ ἐπαναλάβῃ ὃ τι ἔμαθεν εἰς σὲ αὐτὸν, ν' ἀφήσῃ πάντα εὐεργέτην, πάντα ὅς τις φλογερῶς αὐτὴν ἠγάπησεν, ὡς ἄφησεν ἐμέ. — Οὐδ' εἶχε δάκρυ ἐν νὰ χύσῃ χωρισμοῦ! Ἐγέλα ἔτι φεύγουσα! Θεέ μου, ἐὰν ἤμην μήτηρ ταύτης ἀληθῆς, τοὺς λόγους μου θ' ἀκούσης ἴλεως, θ' ἀκούσης τὴν κατάραν τῆς μητρὸς, ἥτις τοῦ κόσμου ὅλου εὐλογίας ἤκουσεν.

(Ἐκτείνουσα ἐκ τοῦ παραθύρου τὰς χεῖρας.)

Κόρη μισὰρὰ, προδότις κόρη, καταρῶμαι τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν

ΑΝΑΝΙΑΣ.

— δραμῶν καὶ θεῖς τὴν χεῖρα εἰς τὰ χεῖλη της. —

Μὴ, δέσποινα καταρασθῆς! — Τὰ χεῖλη τῆς μητρὸς ἐπλάσθησαν νὰ δίδωσι συγγνώμην, καὶ πῶποτε ἄράς. Μὴ τὴν ἄράν, ἀλλ' εὐλογίαν δός. Εἶπεν ὁ Θεὸς ἡμῶν: «Καὶ ἐγκαταλείψει τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τῷ ἰδίῳ ἀκολουθήσει ἀνδρὶ.»

ΛΕΝΑ.

Ἀλλὰ μήπως ἤνωσεν αὐτοὺς ὁ Θεός; — ὦ, πάτερ μου, ἄφες με νὰ καταρασθῶ, διότι τότε ἴσως ἀγαπήσω καὶ πάλιν αὐτήν. Σμαράγδα, ἄστοργος κόρη, Σμαράγδα, Σμαράγδα!

(Πίπτει λειπόθυμος ἐπὶ τῶν βραχιόνων τοῦ ἱερέως.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(1821)

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Ἐν Σέρραϊς. Κήπος ἀγροτικῆς οἰκίας τοῦ Θάνου· εἰς τὸ βάθος διαγράφεται ἐγειρομένη ἐν μέσῳ ἄλλους ἢ οἰκία.

Θά ν ο ς ἐνδεδυμένος στολὴν ἑλληνικὴν, ἐρυθρὰ πέδιλα, φαῖδον μανδύαν, ἀσκεπής, κάθεται ἐπὶ λιθίνου ἐδωλίου, καὶ ἀναγινώσκει ἐν σιγῇ καὶ πόνῳ γράμμα τι· μετὰ μικρὸν ἀνεγειρόμενος καὶ βηματίζων.

ΘΑΝΟΣ.

Ἐὰν ᾔνε ἀληθῇ αὐτὰ, τετέλεσται. Ὁ Ὑψηλάντης κατεστραμμένος; Ὁ Ὑψηλάντης εἰς τὴν Αὐστρίαν; Πᾶσα ἐλπίς ἀπώλετο. Τὸ μέγα σχέδιον κατέρρευσεν. Δύστηνον ἔθνος! Πόσοι λοιπὸν αἰῶνες θὰ παρέλθωσιν ἀκόμῃ ἴν' ἀποπλύνῃς τὰς ἁμαρτίας σου; Πόσοι θὰ πέσωσιν ἀκόμῃ μάρτυρες, πόσα, ἐὰν ᾔνε ἀληθὴς ἡ ἀγγελία αὕτη, πόσα ἀκόμῃ αἵματα θὰ πλημμυρήσωσι τὸ δαίλαιον γένος!—Καὶ ἐὰν ὅλα ἀνεκαλύφθησαν; Καὶ ἐὰν ὅλα πανταχοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐγνώσθησαν; Ὅλα λοιπὸν μάτην;

αἰωνία κατάρρα, αἰωνίως στυγερά ἐφ' ἡμῶν εἰμαρ-
μένη !

(Μετὰ μικρὰν σιγὴν.)

Ἐν τούτοις ἴσως εἶμαι δειλός. Ἴσως εἶνε πλάνη
τὰ γραφόμενα ἐδῶ. Διατί νὰ φοβοῦμαι; Ὁ Θεὸς εἶνε
ὑπὲρ ἡμῶν. Βεβαίως. Πῶς γίνεται; Ἡ φαντασία
πτοεῖται ταχύτερον τῆς λογικῆς.

(Φαίνεται ἐρχομένη βραδέως πρὸς τὸ βῆθος ἡ Σμαράγδα.)

Μήπως καὶ ἀληθὴ ἂν ἦνε, μήπως Ἑλλάς ἦτο ἡ
Βλαχία; Πιθανῶς νὰ πνιγῇ ἡ ἐπανάστασις ἐκεῖ εἰς
τὸ αἷμα· ἀλλὰ τὸ σχέδιον εἶνε τόσον εὐρὺ, οἱ ἑταῖ-
ροι εἶναι ἀπανταχοῦ. Μὴ σβέσης, Θεέ μου, τόσον
γενναῖον καὶ τόσον μέγα ὄνειρον! Ἡ ἀνάστασις τῆς
Ἑλλάδος . . . Ἡ ἐκ νέου ἐπιτολὴ ἐν τῷ κόσμῳ τῆς
Σπάρτης, τῆς Κορίνθου, τῶν Ἀθηνῶν . . .

ΣΚΗΝΗ Β'.

— Ὁ ἀνωτέρω. Σμαράγδα, φορεῖ μεταξίνην ἐσθῆτα μακράν,
ἰχαλαρῶς περὶ τὴν ζώνην ἐσφιγμένην. —

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Εἰς ποῖα ὄνειρα βυθίζεσαι, Θάνε;

ΘΛΟΣ.

Ἄ, σὺ Σμαράγδα; Πόσον εἶσαι ὠραία σήμερον!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Πῶς, ἤμην ἄλλοτε ἄσχημος;

ΘΑΝΟΣ μειδιών.

Ποτέ, σήμερον ὅμως μοι φαίνεσαι ἀφελῆς τόσο
καὶ γλυκεῖα τὴν ἔκφρασιν, ἔσον οὐδέποτε.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Καὶ γοητευτικῇ, εἶμαι ;

ΘΑΝΟΣ.

Ναί.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐάν λέγῃς ἀληθῆ, θὰ ἴδωμεν. Ἦθελον νὰ ἐγνώ-
ριζον τὴν τέχνην ἐκείνην τοῦ μαγεύειν οὕτως ὥστε
νὰ μοι ὡμολόγεις ἐκὼν ἅκων τοὺς μυχιαιτέρους συλ-
λογισμούς. Πᾶν ἄλλο ὅμως εἶμαι ἢ γόησσα, ἐγώ
ἥτις συνήθως εἶμαι ἀπλουστέρα καὶ τῶν παιδιῶν
Ἐάν ὅμως σήμερον ἐλάχιστα σοὶ φαίνομαι γλυκεῖα
ἐλάχιστα γοητευτικῇ, — ἄς ἴδωμεν πόσον εἶνε τοῦτο
ἀληθές, πόσον δηλονότι θὰ κλίνῃς καὶ ἅκων ἔτι εἰς
ὃ τι ποθήσω, εἰς ὃ τι θὰ σοὶ ἐζήτουν.

ΘΑΝΟΣ.

Εἶπα ποτέ ὄχι ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἴδου λοιπὸν ἡ Ῥόδος. Εἰπέ μοι· ποῖοι κρύφιοι
συλλογισμοὶ σοῦ ταραττοῦσι συνήθως τὸν ὕπνον
Ἐνίοτε τὸ γεῦμα, πολλάκις τὴν μορφήν ; Ἐμπρός
θὰ σέ εἶπω δειλὸν ἂν φοβηθῇς τὸ πῆδημα.

ΘΑΝΟΣ μετὰ μικρὰν σιγὴν.

Ἡ τύχη σου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἡ τύχη μου; αὕτη ὠρίσθη, ἐτελείωσεν, εἶνέ τι παλαιὸν ἤδη. Ἡ τύχη μου εἶνε ὁ σὸς ἐνταῦθα βίος. Ἐγὼ δὲ βλέπω καὶ στέργω αὐτὸν ὡς ἄριστον. Πανταχοῦ γαλήνη καὶ μειδίαμα, περὶ ἡμᾶς ὁ πατρικός σου πλοῦτος, ἐν ἡμῖν ἡ χαρά· οὐδεὶς φόβος. Ἐγὼ στέργω αὐτὰ ὡς κάλλιστα. Πῶς λοιπόν; Ἄλλα, ὅπως ἄλλα σκέπτεσαι! Εἰπέ με.

ΘΑΝΟΣ.

Δηλαδή θέλεις νὰ σὲ εἶπω τι ὄχι ἀληθές, ἀλλὰ μυστηριῶδες. Αὕτη εἶνε ἡ ἀλήθεια.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Πταίω ἐγὼ, ἐὰν πολλάκις ἐργάζεσαι μυστηριῶδως; Δύνασαι ν' ἀρνηθῇς τοῦτο;

ΘΑΝΟΣ.

Εἶσαι ὀλίγον φιλύποπτος, Σμαράγδα. . . . Εἰς τί λοιπὸν νομίζεις ὅτι ἐργάζομαι;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Γνωρίζω; Μὲ βλέπεις ὅτι σ' ἐρωτῶ.— Ὅπως δὲ ποτε ὅμως ἤρχισα νὰ ζηλεύω ἐν μέρει ἐκεῖνον τὸν Ράδην . . .

ΘΑΝΟΣ, γελῶν.

Διατί;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἀγαπᾷς παρὰ πολὺ αὐτόν. Σὲ συνδέει μετ' αὐτοῦ

Θερμή τις καὶ βαθυτάτη φιλία, ἥτις μὲ ταραττει ἐν τέλει . . .

ΘΑΝΟΣ, γελῶν πάντοτε.

Διατί;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διότι λέγεται ἄνθρωπος τῶν ταραχῶν καὶ τῶν στάσεων, νέος φλογερῶν παθῶν καὶ τόλμης ἀνηκούστου.

ΘΑΝΟΣ.

Μεγάλη ἀληθῶς καρδία.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Πιθανῶς ἐγὼ ὅμως φοβοῦμαι τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες πλείοτερον ἀγαπῶσι τὸ σκότος, ἢ τὴν ἡμέραν, πλείοτερον μισοῦσι τοὺς βασιλεῖς ἢ τοὺς ῥακενδύτας, πλείοτερον σκέπτονται τὴν τύχην τῶν ἄλλων ἢ τὸ ἴδιον ἔργον, πλείοτερον μελετῶσιν ἢ χαίρουσιν πλείοτερον ἐλπίζουσιν εἰς τὸ μέλλον, διότι . . .

ΘΑΝΟΣ.

Διότι;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διότι στεροῦνται παρόντος.

ΘΑΝΟΣ, μειδιῶν καὶ θωπευτικῶς.

Σμαράγδα, ἐνθυμεῖσαι ποτὲ τὴν μητέρα σου;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, πικρῶς.

Θέλεις νὰ εἴπης, Θάνε, ὅτι ὁμοιάζω ἐκείνης; Εἰ νὰ ὁμοιάζον τῆς μητρός μου! Χαίρω μόνον, Θάνε

ὅτι ἐκείνη οὐδαμῶς ὠμοίασε τῆς κόρης της.

(Ἀποσύρεται.)

ΘΑΝΟΣ, προσερχόμενος παρ' αὐτῇ.

Σμαράγδα, νὰ πιστεύσω ὅτι δύναται νὰ ἐνυπάρχη
ἐντός σου καὶ περιστερᾶς χολῇ; Εἰπές τι ἐναντίον
μου;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐὰν εἶπα ἐναντίον σου τι, μὴ μοὶ δώσης συγγνώ-
μην. Ἐὰν ὅμως εἶπες σὺ κατ' ἐμοῦ, ἐγὼ ἐλθσμο-
νησα τοῦτο, Θάνε.

ΘΑΝΟΣ, λαμβάνων αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρός.

Καὶ ταῦτα ὅλα διότι θέλεις νὰ σὲ εἶπω τι μυστικόν.
Καὶ ἂν νύκτά τινα ἴδῃς πικρὸν ὄνειρον, τὴν πρωΐαν
ἐγὼ θὰ εὐθύνωμαι πάλιν καὶ πρέπει νὰ φανῶ ἀγα-
θὸς ἐπ' ἀγαθοῖς πάλιν τοῦ ὀνείρου μάντις, ἄλλως. . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ Θάνε. Εἶθε νὰ ᾔσαν ὅλα ὄνειρα! Ἐὰν
ἤμην Ῥωμαία, ἐὰν ἤμην ἢ πάλαι ποτὲ ἐκείνη σύν-
τροφος τοῦ Βρούτου, θὰ εἶχον τὴν δύναμιν ν' ἀπο-
σπάσω ἀπὸ τὰ χεῖλη σου ὅτι μὲ κρύπτεις καὶ εἰμὶ
βεβαία. Ἀλλ' οὕσα μόνον οἶα εἶμαι, δειλὴ καὶ ἄβου-
λος αἰωνίως, ὀφείλω νὰ σιγήσω καὶ ν' ἀναμείνω νὰ
μάθω οἶα φρονεῖς καὶ ἐργάζεσαι ὅταν καὶ ὀλόκληρος
ὁ ἄλλος κόσμος. . . . Ἐχει καλῶς· σιωπῶ.

ΘΑΝΟΣ, ἰδὼν ὅτι μακρόθεν ἔρχεται ὁ Ῥάδης.

Τώρα ὅμως ὀφείλω νὰ λαλήσω ἐγὼ· ἀκουσόν με.

Ἐπάνω πλησίον εἰς τὸ γραφεῖόν μου, γνωρίζεις τὸ σιδηροῦν ἐκεῖνο κιβώτιον· ἰδὲ ἐν αὐτῷ. Ἐρεύνησον τὰ γράμματα ὅλα, καὶ θὰ εὔρης ἐσφραγισμένον φάκελλον ὑπὸ κυανῇν ταινίαν, φέρε μοι αὐτὸν ἐδῶ. Μὴ σπεύσης. Εἶνε ὅλα μου τὰ ἀπόρρητα ἐν αὐτῷ· ἀλλ' εἶνε ὅλα ἀθῶα καὶ ἄμωμα, ὡς τῆς καλῆς παρθένου ἡ παρειά.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, χαίρουσα. ἀλλὰ καὶ διστάζουσα.

Μὴ μ' ἀπατᾷς;

ΘΑΝΟΣ.

ὦ, τοῦτο εἶνε πολὺ! Ἄν διστάζης μὴ με φέρῃς τίποτε. Εὐρὲ ὅμως τὸν φάκελλον. Ἐλπίζω νὰ μὴ μετανοήσης.

(Ἡ Σμαράγδα φεύγει ταχεῖα.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΘΑΝΟΣ μόνος χωρῶν εἰς τὸ βᾶθος.

Ῥάδη!

ΡΑΔΗΣ προσερχόμενος ἐν ταραχῇ.

Εἴθε, ταλαίπωρε φίλε, νὰ μὴ μὲ ἀνέμενες ποτέ.

ΘΑΝΟΣ.

Καὶ ἡ αἰτία;

ΡΑΔΗΣ.

Τὸ πᾶν ἀπώλετο. Στιγμαί τινες μόνον μᾶς μέ-

νουςιν. Εἶμαι βέβαιος. Ἄγνωστον πόθεν, γνωρίζω μόνον ὅτι τὸ πᾶν περὶ ἡμᾶς ἐγνώσθη. Ἀπεφασίσθη ὁ φόνος παντὸς ὑπόπτου, ὁ φόμος παντὸς ἄρχοντος, ὁ φόμος παντὸς μὴ Τούρκου, ὁ φόμος παντὸς πιστεύοντος εἰς τὸν Χριστὸν, ὁ φόμος παντὸς ἐλπίζοντος εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

ΘΑΝΟΣ.

Ἐδῶ;

ΡΑΔΗΣ.

Πανταχοῦ, καὶ ἐδῶ πρώτιστα. Σωθῶμεν. Ἄμα τῇ πρωΐᾳ τῆς αὐριον φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἀρχίσῃ ἡ σφαγή.

ΘΑΝΟΣ.

Πτωχὴ Σμαράγδα!

ΡΑΔΗΣ.

Ἄλλ' ἔχεις καιρόν. Σώθητι. Φύγε μετὰ τῆς οικογενείας σου ὁλοκλήρου. Ὁ ἐδῶ Χουσεῖν ἀγᾶς εἶνε θηριώδης. Γνωρίζεις τὸν δήμιον αὐτόν. Οὐδεμία ἄλλη σωτηρία, ἐκτὸς τῆς φυγῆς. Ἄγνωῶ οἷα συμβαίνουν ἄλλοῦ, ἐδῶ ὅμως εἰμὶ βέβαιος ὅποῃαι ἤλθον διαταγαί.

ΘΑΝΟΣ.

Ποῖαι;

ΡΑΔΗΣ.

Αἱ κεφαλαὶ ἡμῶν ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου. — Φαίνεται

ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ δεσμὸς ἅπας τῆς Ἑταιρίας. Συμβαίνει μέγα τι.

ΘΑΝΟΣ.

Τότε λοιπὸν εἶνε ἀληθὴς καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ Ὑψηλάντου!

ΡΑΔΗΣ.

Ὁ Ὑψηλάντης; . . .

ΘΑΝΟΣ.

Κατεστράφη μεθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ του. Ἀνάγνωσ τὸ γράμμα τοῦτο· ὅλα ἐναυάγησαν.

(Δίδει τῷ Ῥάδῃ τὴν ἐπιστολήν.)

ΡΑΔΗΣ.

Ὅλα; Ἀλλ' εἶνε βέβαιον;

ΘΑΝΟΣ.

Ὁ γράφων μοι διήρχετο ἀπὸ τὸ Δραγασάνιον καταβαίνων εἰς Ἀδριανούπολιν. Εἰς τὸ Δραγασάνιον ἔχαινε ὁ μέγας τάφος τῶν ἐλπίδων μας.

ΡΑΔΗΣ.

Καὶ οἱ ἑκατὸν ἄνδρες οὓς ἐντεῦθεν ἀπεστείλαμεν;

ΘΑΝΟΣ.

Ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν!

ΡΑΔΗΣ.

Τίποτε πλείοτερον· βεβαίως. — Σωθῶμεν ἐν τούτοις, Θάνε· νὰ ἐνεργήσωμεν μόνοι τι ἐδῶ, ματαία ἀπόπειρα· εἴμεθα μόνοι. — Ἐγὼ μετ' ὀλίγας στιγμὰς φεύγω εἰς Ἀγίον Ὅρος. Ἄν ἐκεῖ καταρτίσω τὸ

σῶμα δι' ὃ τοσοῦτον ἐνήργησα, θὰ μ' ἴδῃς ἐπανερχόμενον ἐν θριάμβῳ· ἄλλως, θὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους εἰς τὸν ἄλλον κόσμον! Εἶνε φρικτὰ ἔσα λέγω, οὐχ ἥττον ἀληθῆ. Σώζου, φύγε καὶ ἂν κατορθώσω τι, ἔρχου μετ' ἐμοῦ.

ΘΑΝΟΣ, κατηφὲς καὶ πικρῶς.

Μετὰ σοῦ . . .

ΡΑΔΗΣ.

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν αἱ κεφαλαὶ ἡμῶν κινδυνεύουσιν. Μὴ σκέπτου, ἀλλὰ συναθροίζων τὸν οἶκόν σου φεῦγε. Ἐγὼ σ' ἀπεχαιρέτισα.—Οὕτως ἠθέλησεν ὁ Θεός. — Ἦτο γεγραμμένον. Ἄς ἴδωμεν μέχρι τίνος.

ΘΑΝΟΣ ὀλίγων τὰς χεῖρας του.

Φεύγεις λοιπὸν Ῥάδῃ; Νομίζεις ἄρα ὅτι δύναμαι καὶ ἐγὼ πρὸς στάδιον ἀληθεστέρας ζωῆς;

ΡΑΔΗΣ.

Δύνασαι ὅμως νὰ σωθῇς. Ὅφείλεις νὰ σώσης. Νικᾷς δὲ καὶ πράττεις τι ἄριστον ζῶν, διότι οὕτω ζῶσι τόσοι περὶ σέ· ἐνῷ ἐγὼ, ὁ ἔρημος ἐν τῷ κόσμῳ, ἴσως καὶ ζήσω καὶ νικήσω ἀποθνήσκων. Χαῖρε.

ΘΑΝΟΣ.

Ῥάδῃ, γενναῖε φίλε, ἔχε λοιπὸν ὑγείαν! Πέτα καὶ φλόγισον τὴν γῆν ὅθεν διέλθῃς! Εἴθε ὅθεν περάσης νὰ σπεύρῃς τὴν πυρίτιδα εἰς τὴν γῆν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τὰς ψυχάς. Πόσον εἶσαι εὐτυχής!

— Ἐὰν ποτὲ ἐπανεέλθης, μή με λησμονήσης, Ῥάδης.

ΡΑΔΗΣ.

Ποτὲ, Θάνε, — Καὶ πάλιν . . .

(Φιλοῦνται, καὶ ὁ Ῥάδης φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΘΑΝΟΣ, μόνος. Μετὰ μικρὰν πλήρη ὁδὸν σιγῇ.

Οὕτω λύονται ὅλα τὰ ὄνειρα! ἀλλ' ἤδη
εἰς ποῖον σημεῖον ἵσταμαι; Εἰς τὸ χεῖλος τῶν
χάους — Πτωχὴ Σμαράγδα! — Πρέπει νὰ σωθῇ
πρέπει νὰ φύγωμεν. ὦ, ἄς μὴ ἐννοήσῃ! Ἄς φανῇ
γενναῖος. Εἶνε φοβερός ἀγὼν οὗτος, ἀλλ' ἐμπρός
Ἄρχει ἡ εἰμαρμένη· κλίνωμεν. Ὅτι θὰ γείνη, θὰ
γείνη· ὅτι δύναμαι ν' ἀπωθήσω, τοῦτο ἄς ἴδωμεν.
Ἄς σώσω πρῶτον τὸν γέροντα πατέρα. Ἡμεῖς φεύ-
γωμεν, ἀλλ' ἐκεῖνος; Ἄς μὴ παρέλθῃ οὔτε στιγμὴ.
Ἴσως τὴν στιγμὴν αὐτὴν ζητοῦμαι καὶ ἐγὼ καὶ
καὶ ἄλλοι ἐπὶ σφαγῇ. Θεέ μου! . . .

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΘΑΝΟΣ, κινούμενος νὰ φύγῃ. Ἐρχομένη γελοῖσσα ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
δακρυς ἡ Σμαράγδα, καὶ κρατοῦσα εἰς χεῖρας τὸν φάκελλον μετὰ
τῆς κυανῆς ταινίας.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τοῦτο ἦτο τὸ μυστήριον; Πονηρέ! Πόσον ἐντέχνως

μὲ ἔκαμες νὰ λησιμονήσω ἑκείνο δι' ὅπερ σ' ἔβασάνισα· ὅμως σοὶ εὐχαριστῶ. Ποίαν χαρὰν ἡσθάνθην καὶ ποῖον ἄμα γλυκὺ ἄλγος μόλις εἶδα τὴν εἰκόνα μου αὐτὴν ἐδῶ! Εἶνε ἐκείνη, ἣν ἐζωγράφησες ὑπὸ τὰ παράθυρά μου. Ἐνθυμεῖσαι; Πόσον γλυκεῖαι, πόσον οὐράνιαι ἐκεῖναι αἱ ὥραι.

(Βλέπουσα ἐν τῷ φακέλλῳ τὴν εἰκόνα.)

Ἴδου ὁ πύργος τῆς μητρός μου. Ἴδου αἱ μεγάλαι πρὸ τῆς εἰσόδου πλάτανοι Ἴδου ἐν τῶν ὠραίων ἐκείνων ποιμνίων ἅτινα ὡς εὐχὴ Θεοῦ ἐπλανῶντο περὶ ἡμᾶς τότε. Ἴδου ὀλίγον ἢ χαρίεσσα φύσις τῆς Λεβαδείας. Πόσον ὠραῖα εἶνε ὅλα ἐδῶ!

ΘΑΝΟΣ,

Λησιμονεῖς σὲ αὐτὴν, ἥτις εἶσαι ἡ θεὰ τῆς εἰκό-
νος.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Βλέπω ἐδῶ καὶ ἐμέ. Πόσον ἐδῶ, εἰς τὴν εἰκόνα, μοὶ φαίνεται ὅτι ἤμην μᾶλλον γλυκεῖα καὶ μᾶλλον ἀληθής. Τοῦτο εἶναι ἐκείνο τὸ κυανίζον φόρεμα ὅπερ τόσον ἠγάπων. Ἴδὲ τὸ ἄνθος τοῦτο εἰς τὴν κεφαλὴν μου: εἶνε ἄνθος καὶ φύλλον κιτρέας.—Ὠραῖαι ἡμέραι ἐκεῖναι! . . . Ἐνθυμεῖσαι, Θάναε;—ἐγὼ ἐπλανώ-
μην αἰωνίως περὶ τὸν πύργον, ἑλαφρὰ ὡς χρυσαλὶς καὶ φιλάρεσκος ὡς ἐρωμένη, σὺ δὲ βαρὺς καὶ πένθι-
μος ὑπὸ τὰς κλώνους τῆς μεγάλης πεύκης ἔγραφες τὴν εἰκόνα αὐτὴν. Ἐνθυμεῖσαι;

ΘΑΝΟΣ.

Πῶς νὰ λησμονήσω ὅ τι ἦτο τόσο μαγικόν, καὶ τόσο εἶναι ποθεινὸν σήμερον . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μίαν ἐσπέραν, ἄργα, ἤμην εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἀφοσιωμένη εἰς τὴν φωνήν σου, ἣν ἤκουον ἐκ τῶν βάθους τῶν δασῶν. Μοὶ ἔλεγον περὶ σοῦ, ἀλλ' ἀκόμη οὐδέποτε σὲ εἶχον ἰδῆ κατὰ πρόσωπον. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἐνῷ ἤκουον ἡσθάνομην τὴν ψυχὴν μου λυγρὰ μένην εἰς τόσο ἀγνωστον δι' ἐμὲ ἕως τότε εὐφροσύνην, καὶ ἀνέκφραστον γλυκύτητα ὥστε παρ' ὀλίγον ν' ἀρχίσω νὰ κλαίω, χωρὶς νὰ ἐννοῶ διατί . . . Ὁρῶ ἤρχισα καὶ πρὸς τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἄσματος σιγῆς τὰ δάκρυά μου κατέπιπτον. Αἶφνης ἡσθάνομην τὴν χεῖρα μου θλιβομένην ἐστράφη καὶ εἶδα τὴν μετέωρα. «Διατί κλαίεις;» με εἶπεν. «Ἐγώ;» Ἦγνων οὖν ὅτι ἔκλαιον! Ἔχεις μαλακωτέραν τῆς ἡλικίας σου καρδίαν· ἔχεις τὴν καρδίαν τετραετοῦς παιδὸς· ἐνῷ ἔχεις πλήρη τὴν φαντασίαν νεάνιδος· φρόντισον νὰ μὴ ὑπενδίδῃς τόσο ἀπαλὰ εἰς πᾶσαν αἴσθησιν ὡς οἱ ἄρρωστοι. Ἄν ἀφίεσαι πρὸς ὅλα τόσο ἀσθενῆς μίαν ἡμέραν θὰ λυπηθῇς καὶ θὰ πάθῃς.» Εἶπα ἐκείνη. Τὸ παράθυρον ἐκλείσθη, ἡ ἁρμονία ἐκόπη, ἀλλ' αὕτη ἀντήχει ἐντός μου καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἡγρύπνει ἡ καρδία μου. Ἐκτοτε . . .

ΘΑΝΟΣ.

Ἐκτοτε ἀντὶ τοῦ ἄσματος ἠθέλησες νὰ γνωρίσης τὸ ἄδον χεῖλος. . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὅχι· ὕστερον, τὴν πρωΐαν, — θὰ μὲ πιστεύσης; — Ἐλαβον βιβλίον περίχρυσον ὅπερ εἶχομεν καὶ διερχομένη τὰς ἐν αὐτῷ εἰκόνας περιγίππων τοῦ μεταίωνος καὶ ἱπποτῶν, πάντοτε ἐνώπιον τῶν ὠραιότερων, προσεπάθουν νὰ μαντεύσω πρὸς ποῖον ὠμοῖαες, εἰς ποῖον ἐκ τῶν προσώπων ἐκείνων ἡδυνάμην νὰ ἐφαρμόσω καλλίτερον τὴν γοήτιδα φωνὴν ἣν ἤκουσα! Πόσον ἤμην τότε ἀπλῆ καὶ μηδὲν ἐννόουσα. . . Ἦμην ἄλλη τότε!

ΘΑΝΟΣ, παίζων.

Ἴσω; Τότε ἡγάπας ἐν ᾧ σήμερον. . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Βέβηλε! Τίς ποτε ἡγαπήθη ὅσον σύ; — ἄφες με ὅμως νὰ σὲ εἶπω ἀκόμη: μίαν ἄλλην ἡμέραν, ἐπιστρέφουσα ἐκ τοῦ μεγάλου δάσους. . . . Ὅχι, ὄχι· μοῦ ἀναμιμνήσκει λυπηρὰν ὁμιλίαν, μοὶ φέρει εἰς τὸν νοῦν τὰς αὐστηρὰς ἐκείνας μομφάς.

ΘΑΝΟΣ.

Τῆς μητρὸς σου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ναί.—Εἰπέ με, Θάνε, πιστεύεις νὰ ᾔνε βέβαιαι αἱ μαλαὶ περὶ τῆς μητρὸς μου εἰδήσεις; Φαντάσου, ἂν

αἴφνης, Θεέ μου, ἀσθενῇ! Φαντάσου ἂν ζητῇ βίαν
θεῖαν καὶ ἐπικαλεῖται ἐμὲ εἰς ὕστατον.

ΘΑΝΟΣ, διακόπτων.

Εἰς ποίας φαντασίας ἀφίνεσαι! Ἐχει ἄριστα
δεῖς φόβος. Πλειότερον ἴσως περὶ ἡμῶν ἔδει νὰ σκεπτόμεθα . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διατί, Θάνε;

ΘΑΝΟΣ.

Ἴσως διότι ἡμεῖς ἤμεθα τὰ φίλτατα τέκνα τῆς
τυφλῆς Τύχης. Ἴσως διότι ἡ χρυσῇ ἡμῶν μοῇ
θέλει μεθ' ἡμῶν νὰ παίζει, ὡς παίζει ἡ γαλῇ μὲν
κρὰ ῥάκη δονυχίζουσα. Ἴσως, διότι ἐν ὄσφ εἴμεθα νὰ
δέον νὰ διδασχθῶμεν εἰς τὰς μεταλλαγὰς τοῦ βίου
καὶ τὰς στερήσεις, εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς καὶ
τὰς ἀκάνθας τοῦ μέλλοντος . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἀλλὰ με φοβίζεις, φίλε μου! Διατί ὅλα ταῦτα
Ἐγὼ σήμερον ἤμην τόσον ἱλαρά. Ἰδοὺ ὅτι σοὶ ὡμολόγησα
ἐμαυτὴν τόσον εὐδαίμονα. Ἐλησμόνησα καὶ σοὶ εἶπω ὅτι εὖρον
καὶ ἀνέγνωσα ἐν τῶν παλαιῶν γραμμάτων μου πρὸς σέ,
ἡσθάνθην δὲ ἀνεκλάλητα χαρὰν εἰς αὐτὰς τὰς ἀναπολήσεις.
Οὐδ' ἐν τῷ μέλλοντι ὁμῶς βλέπω τι σκοτεινόν . . .

ΘΑΝΟΣ.

Οὐδ' ἐγώ. Ἴσως ὅμως ἄλλος τις. — Σμαράγδα,
οὐδένα ἄλλον φάκελλον εὔρες ἐκτὸς αὐτοῦ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Οὐδένα. Τοῦτον μόνον. Οὐδ' ἐζήτησα ὠραιότερον.

ΘΑΝΟΣ.

Ἵπάρχει ὅμως. Εἰς δὲ τὸ βάθος ἐκείνου κεῖται
γλυκὺ τι μυστήριον. Ἐλθὲ νὰ σοὶ ἀναγνώσω αὐτό.
— Βαδίσωμεν πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ἐκεῖθεν εἴμεθα πλειό-
τερον μόνοι.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐννοῶ ! Ὡς μὲ ἀναγνώσης ἴσως τ' ἀπομνημονεύ-
ματα παλαιῶ σου τινὸς ἔρωτος. Ὅχι, ὄχι. Οὐδένα
ἀναγνωρίζω οὔτε πιστεύω ἐκτὸς τοῦ πρὸς ἐμὲ ἔρω-
τός σου. — Εἰπέ με μόνον, ἐὰν μὴ παίζης μετ' ἐμοῦ,
εἰπέ με ποία ἢ πρὸς τὸν Ῥάδην σκοτεινὴ φιλία σου;

ΘΑΝΟΣ.

Αὐτό. — Ἐλθὲ μαζῇ μου.

(Ἀναχωροῦσι δεξιᾷ.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— Εἰσέρχεται μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐν τούτοις φαινομένης
βίας εἰς Ὁθωμανὸς βέης, βλέπων περὶ αὐτόν. —

Ποῦ νὰ ᾔηναι ; Εἶδα πρὸ ὀλίγου αὐτόν ἐδῶ βημα-
ρίζοντα μετὰ τῆς γλυκερᾶς συντρόφου του, τῆς οὐ-

ρανίας εκείνης γυναικός. Ποῦ νὰ πλανᾷ τὸ βῆμα τοῦ ἄφροντις καὶ γαλήνιος, εὐφρόσυτος καὶ μεθύων, αὐτὸς, εἰς τὸν Ἀπρίλιον ἔτι μῆνα τοῦ γάμου του; Ἡ κεφαλὴ του ζητεῖται ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ, ἡ αὐτὴ ἴσως κεφαλὴ τὴν ὥραν ταύτην τὰ ῥοδινώτερα ὄνειρα βλέπει, χρυσοῦν διαπλάττει καὶ φαντάζεται μὲν ἄλλο, ἄλλο! . . . Ἐν τούτοις πρέπει νὰ σώσω αὐτόν! Πῶς νὰ ᾔνη; Φοβοῦμαι μὴ ἂν θελήσω ν' ἀναβῶ εἰς τὸν οἶκον του, μὴ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐγὼ καὶ ὁ θάνατος κρούσωμεν τὴν θύραν του. Ὅφειλω εἰς αὐτόν τὴν ζωὴν· πρέπει νὰ σώσω αὐτόν. Πῶς; Ἄν μεταβῶ εἰς τὸν οἶκον του, ἴσως θὰ μὲ ἰδωσιν οἱ ἀδελφοί μου, ἴσως εἶνε πολὺ ἀργά. Καὶ ὅμως ἅς μεταβῶ καὶ μὲ ἰδωσιν. Πῶς ἄλλως; Πρέπει νὰ σωθῇ. Δι' ἐμὲ ὅτι ἥμαρται, ἥμαρται.

(Κινεῖται νὰ φύγῃ. Ἐπιστρέφων.)

Μίαν στιγμὴν ἀκόμη! . . . ἅς χαράξω ὀλίγα γραμμαῖς ἐδῶ. Ἐὰν μὴ εὕρω αὐτόν, ἴσως ἴδῃ αὐτὰς ἴσως ὁ θεῖος, ὁ πατήρ, δοῦλός τις αὐτοῦ παρέλθῃ ἐντεῦθεν.

(Γράφει τι ἐπὶ χάρτου καὶ ἀναρτᾷ αὐτόν εἰς τὰς κιγκλίδας σκιαδοῦ.

Ἐὰν σωθῇς, ἐσώθης. — Ἄς σπεύσω ἐν τούτῳ καὶ ἐκεῖ.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

— Ἐπαναφαίνονται ἐρχόμενοι ἡ Σμαράγδα καὶ ὁ Θάνος. —

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μάτην ὑποκρίνεσαι. Εἶχες νὰ μὲ εἴπης ἄλλο τι καὶ πάλιν μετενόησες. Δυσπιστεῖς. . . Πρὸς τίνα; Τὴν Σμαράγδαν! Καὶ ἐν τούτοις εἰς τὴν μορφήν σου πλανᾶται νέφος τι· σκιά βαθυτάτης εἰς τὰ σπλάχνα ὀδύνης. Διατί σιωπᾷς; Νὰ μὴ μὲ λυπήσης;

ΘΑΝΟΣ.

Σοὶ εἶπα τόσα, Σμαράγδα. Ἄγωμεν. Ὁ καιρὸς ἐπείγει· πρέπει νὰ ἴδω τὸν πατέρα μου. Ἐνώπιόν του θὰ μάθῃς ὅτι ἀκόμη λείπεται. Σὲ εἶπα τόσα. Εἶσαι σκληρὰ ὡς παιδίον. Ἔχε μόνον γαλήνην ἐντὸς σιδηρᾶν, ἂν ἡδυνάμην νὰ εἶπω. Τοῦτο ζητῶ. Ἄγωμεν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω τι πλειότερον. Ἔχω χαράν. Εἶδες. Σοὶ εἶπα ὅτι κάλλιστον, ὅτι γλυκὺ, ὅτι ἐράσμιον. Ἐὰν λυπῇσαι, εἰπέ με διατί, εἰπέ με· θέλω νὰ μοιρασθῶ τὸ πένθος σου, θέλω νὰ σοὶ μεταδώσω τὴν ὀφειλομένην μερίδα τῆς χαρᾶς μου. Ἐγὼ μένω ἔω. Οὐδὲ κινοῦμαι βῆμα, ἐὰν μὴ μὲ εἴπης διατί πρὸ ὀλίγου ἐδάκρυσες. — Νὰ σὲ ἀγαπῶ τόσον καὶ νὰ λυπῇσαι, — ἀχάριστε!

ΘΑΝΟΣ.

Συγγνώμην, ἔάν σέ ἐλύπησα. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδαμῶς
ἐλυπήθην· πλανᾶσαι.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, καθημένη εἰς ἐδῶλιον.

Ἔχει καλῶς. Ἐγὼ ἐκάθησα ἐδῶ. Θέλεις νὰ ἐγερ-
θῶ; Ὁμολόγησόν μοι ὅτι ἀπόρρητον ἔχεις. Ἄλλο
πενθεῖς ἄνευ λόγου; Τότε ἐλθὲ πλησίον μου· κάθη-
σον παρὰ τὰ γόνατά μου καὶ ἄκουσον τὸ φίλτατον
ἐκεῖνο ἄσμα σου. Οὕτως ἔσως διαλυθῇ τὸ περι-
νέφος.

ΘΑΝΟΣ, φιλῶν αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον.

ὦ ἄγγελε τῆς ζωῆς μου! . . . Πόσον οἱ ἀπατη-
λότεροι μύθοι τῆς ποιήσεως εἶνε πολλάκις ἀλη-
θεῖς!

(Ἀπομακρύνεται ὀλίγα βήματα πρὸς τὸν οἶκον τοῦ βλέπων.)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, μορμύρει περιπαθῶς.

Δός με τὰ χεῖλῃ σου θερμά!

Πρὸς σέ τὸ στῆθος μου ὀρμᾷ

Καὶ μῦρα πνέον σβύννεται,

Καθὼς πρὸς τὸν ὠκεανὸν

Ἀφροὺς καὶ κύματα κινῶν

Χειμάρους μέγας χύνεται.

ὦ, εἰς τὸν ἔρωτα πιστὴ

Πῆε τὴν κύλικ' ἀπνευστί

Καὶ ἱλαρῶς μεθύουσα,

Ἐλθὲ ἀγκάλης φλογερᾶς

Ἐλθὲ νὰ σβύσης τὰς πυρὰς

Τοὺς ὀφθαλμούς σου κλείουσα...

(Στρεφόμενη νὰ ἴδῃ.)

Θάνε, ποῦ εἶσαι; Θάνε!

(Βλέπουσα τὸν ἀνηρτημένον χάρτην.

Θάνε!

(Ἐρχεται καὶ λαμβάνει τὸν ἀνηρτημένον χάρτην.)

Ὁ ἀφῆκε τοῦτο ὁ Θάνος. Τοιαῦτα γράμματα
ἔρωτος μοὶ ἀνήρτησεν εἰς τοὺς κλώνους πολλάκις. . .
Σήμερον εἶναι ἡμέρα τῶν ἀναμνήσεων.

ΘΑΝΟΣ, προσερχόμενος.

Ἐφώνησας τ' ὄνομά μου;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ναί· Εὗρηκα χάτι. . . . Τάχα ἀγνοεῖς!

(Ἀναγινώσκουσα.)

«Θάνε, σῶζου, φύγε, βυθίσου εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν
«βραδύνης, ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας, ἡ κεφαλὴ σου
«τίθεται ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ.»

(Βάλλει φωνὴν καὶ πίπτει εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Θάνου.)

ΘΑΝΟΣ.

Σμαράγδα, μὴ ταράττεσαι. Εἶνε παίγνιον φίλου.
Εἶνε ἀπειλὴ ἐχθροῦ. Τίς οἶδεν!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, ὀρηνώδης περὶ τὸν λαιμόν του.

Θάνε μου, σῶζου! Δι' αὐτὸ ἐσίγας!—Ἄς φύγω-
μεν, ἄς φύγωμεν! Θεέ μου, Θεέ μου!

ΘΑΝΟΣ.

Ἡσύχει Σμαράγδα. Ἄς ἀναβῶμεν εἰς τὸν οἶκον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τρέχωμεν! Εἶνε τι φρικτόν. Παναγία μου, ἰ-
λεως!.....

(Φεύγουσι δρομαῖοι.)

ΣΚΗΝΗ Η'.

— Ἐπανέρχεται ὁ Βέης ἀδημονῶν. Βλέπει περὶ αὐτόν
καὶ πέραν ὡς νὰ ζητῇ τινα. —

Ὁ Βέης.

Οὐδένα εὔρον. Οὐδὲ ψυχὴ εἰς τὸν οἶκον! Νομίζω
ὅτι καὶ οἱ δοῦλοι του ἠφρανίσθησαν. Πῶς θὰ γείνηται
'Ἄλλ' ἰδοῦ, ἰδοῦ... λείπει τὸ χαρτίον ἐκεῖνο· διηλθόν
τις ἐδῶθεν; — Μὴ διηλθεν αὐτὸς ὁ Θάνατος; Τίς μοι
εἶπη ναὶ ἢ ὄχι; Ἴσως παρέσυρεν αὐτὸ ὁ ἄνεμος.
— 'Ἄλλ' ἡ ὥρα περᾶ καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν
δείλαιε Θάνα, ἴσταται ἢ πίπτει ἡ κεφαλὴ σου! —
'Ἄλλ' ἔρχεται τις! Εἶνε ὁ θεὸς του! Ἐσώθημα
Εἶνε αὐτὸς ὁ Κέντρος.

(Σπεύδει πρὸς αὐτόν.)

ΣΚΗΝΗ Θ'.

— Ὁ ἀνωτέρω. Κέντρος —

ΚΕΝΤΡΟΣ, ἀμέριμνος.

Χαῖρε, γενναῖε!

Βέης.

Τώρα οὐδὲ χαιρετισμοῦ ἔχομεν καιρόν.

KENTPOC.

Τίς κινδυνεύει ;

Βέης.

Ἄκουσον· μὴ ζήτηι πλειότερα. Ἄκουσον καὶ
σπεῦδε. Ποῦ εἶνε ὁ Θάνατος ;

KENTPOC.

Ἐδῶ ἦτο.

Βέης.

Ἐδῶ ! . . . Εὐρὲ λοιπὸν τὸν Θάνατον, σπεῦσε. Εὐρὲ
αὐτὸν, λάβε τὴν γυναῖκα, τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ φύ-
γετε. Ἐχετε μόνον στιγμὰς τινας. Μὴ ἀργῆς. Μηδ'
ἐρωτήσης, διατί· φύγετε.

KENTPOC.

Ἀλλὰ, δι' ὄνομα Θεοῦ, εἰπέ διατί ;

Βέης.

Διότι ζητεῖται ἡ κεφαλὴ του. Τετέλεσται. Φύ-
γετε ἀπὸ τῆς ὀπισθεν θύρας. Διευθύνθητε πρὸς τὴν
κάτω χαράδραν. Ἐὰν ὁ Θεὸς θέλῃ, ἐσώθητε.

KENTPOC.

Οὐδ' ὁ φονεύων κεραυνὸς ἔρχεται ταχύτερον καὶ
φρικτότερον τῶν λόγων σου.

Βέης.

Οὐδὲ φωνήν. Σώζου καὶ ὕστερον λάλει.

ΣΚΗΝΗ Ι'.

— Οἱ ἀντιέρω. ῥίπτεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Ῥάδης. —

ΡΑΔΗΣ.

Κέντρε, Κέντρε, σώθητε. Ἔρχονται Τοῦρκοι!...
Ποῦ εἶνε ὁ Θάνατος; Ἔρχεται μαζίῃ των ἡ σπάθη
τῆς σφαγῆς του. Σώθητε!

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Πότε ὅλα ταῦτα ἀπεφασίσθησαν; Εἶνε φρικτόν!

ΡΑΔΗΣ.

Πότε; Σήμερον ὅλα.

Βέης.

Σπεῦδε καὶ μὴ ἐρώτα. Οἱ Τοῦρκοι γοργοὶ εἶνε εἰς
μόνον τὸν θάνατον.

Βέης πρὸς τὸν ΡΑΔΗΝ.

Ἔρχονται εἶπες;

ΡΑΔΗΣ.

Ἦδη ἐκίνησαν. Σᾶς λείπονται στιγμαὶ μόνοι
Εὐρὲ τὸν Θάνατον καὶ φύγετε· φύγε!

ΚΕΝΤΡΟΣ, δοὺς τὰς χεῖρας εἰς ἀμφοτέρους καὶ φεύγων.

Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ!

Βέης.

Φύγετε!

(Ὁ Κέντρος φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

— 'Ράδης. Βέης. —

Βέης.

*Ερχονται ἀληθῶς;

ΡΑΔΗΣ.

*Ερχονται· γνωρίζω ὅλα. Ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ τὸν Θάνον.

Βέης.

Θὰ σωθῇ. Αἰσθάνομαι τὰ στήθη μου ζεστά. Καὶ ἐγὼ ὅμως δέον νὰ φύγω. Κακὸν νὰ μὲ ἴδωσιν ἐδῶ. Καὶ σὺ ὅμως 'Ράδη, εἶσαι πολὺ τολμηρὸς οὕτω νὰ ἐκτίθῃσαι. φύγε μετ' ἐμοῦ. Ζητεῖσαι καὶ σὺ.

ΡΑΔΗΣ.

Γενναῖε, Βέη. Εἶσαι πάντοτε ἀγαθὸς καὶ ὑπερήφανος!—Εὐοδοῦ καὶ σώζου.—'Εγὼ μεταβαίνω νὰ ἴδω ἂν ὁ Θάνος διέφυγεν. Χάριν αὐτοῦ μακρὸν διήνυσα ἐπανερχόμενος δρόμον.—Χαῖρε!

Ὁ Βέης ἀποχαιρετίζεται.

Ὁ Θεὸς εἶναι μέγας.

(Ὁ Τοῦρκος φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

ΡΑΔΗΣ μόνος. Ἰδὼν αἰφνιδίως πρὸς τὸ βάθος.

Ἰδοὺ λοιπὸν. . . ἔφθασαν! Τοῦρκοι εἶνε βεβαίως.

"Ερχεται πληθούς. . . . "Ερχονται πολλοὶ ὡς οἱ μύρμηκες, καὶ ἄγριοι ὡς οἱ λύκοι. Ἄ, διατί νὰ μὴ ἔχω χιλίας χεῖρας, ἑκατὸν μετ' ἐμοῦ ἄνδρας, νὰ λύσω φονικὴν μεθ' ὑμῶν πανήγυριν, βάρβαροι! Πότε θ' ἔλθῃ λοιπὸν ἡ στιγμή νὰ σᾶς ἐνατενίσω μετὰ περσιῶδους εὐφροσύνης, ἐγείρων πρὸ ὑμῶν τὸ μέτωπον καὶ τὸ ὄπλον; "Ερχεσθε, φονεῖς, ἔρχεσθαι κάθοπλα ἐν μέσῳ τῆς εἰρήνης, ἔρχεσθε ἑκατὸν νὰ συλλάβῃτε ἕνα! "Εχει καλῶς. Ἐὰν ὁ Θάνατος μετὰ τῶν λοιπῶν ἐσώθῃ, σώζομαι καὶ ἐγώ. "Αλλως πρὸ τῆς θύρας ἐκείνου σᾶς ἀναμένω. — "Αθλιον χρῆμα τῆς ζωῆς ἐὰν πέπρωται νὰ δουλεύῃς Τούρκους, ἰδοὺ ὥρα νὰ σθέσης ὡς λαμπάς, ἀφ' οὗ ζήσης μίαν καὶ στιγμήν ὡς κεραυνός. — "Ελθετε, Τούρκοι. . . .

(Ὑπαναχωρεῖ ἀριστερᾶ.)

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

— Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἡ σκηνὴ κενή. Μετὰ μικρὸν εἰσέρχονται ἑπτά πλοῖοι Τούρκοι καὶ πλημμυροῦσι τὴν σκηνήν. Τινὲς κρατοῦσι πρὸ σούρι. —

Εἰς αὐτῶν.

Φοβοῦμαι ἐνέδραν. Οὐδένα βλέπω.

Ἄλλος.

Σιώπα, δειλὲ, εἴμεθα τόσοι.

Ὁ πρῶτος.

Μετράς τὰ σώματα καὶ ὄχι τὰς ψυχάς.

Ὁ δεύτερος.

Γνωρίζεις τοὺς Τούρκους, ἀλλ' ἐγὼ ἐγνώρισα τὸν
Θάνον.—Θὰ ἰδωμεν.

Εἰς Τοῦρκος πρὸς ὅλους.

Ἐμπρός. Ἄς κυκλώσωμεν τὸν οἶκον τοῦ ἀπίστου
καὶ βάλλετε πῦρ.

(Παρέρχονται ὅλοι.)

ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

— Φαίνεται περίτρομος ἡ Σμαράγδα φεύγουσα διὰ τοῦ μήκους τῆς
σκηνῆς. Ἀκολουθεῖ αὐτὴν φεύγων ὁ Κέντρος Λισθένης. Εἰς τὸ βά-
θος δεξιᾷ ὑπολάμπει ἀσθενὲς φῶς πυρκαϊᾶς. —

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ἔξισταμένη καὶ βλέπουσα πρὸς τὴν πυρκαϊάν.

Ἄς ἡδυνάμην νὰ ἐπανεέλθω, Κέντρε! Νὰ ἔσωζον
ἐνὰ μόνον ἀδάμαντα..... ἐκεῖνον.... τῆς μη-
τρός μου!

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ὅπισθὲν σου λησμόνει τὸ πᾶν, Σμαράγδα. Αὕτη
εἶνε ἡ ζωὴ τῶν δούλων.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, βλέπουσα.

Μὴ σπεύδωμεν! Ἐχασα ἀπὸ τὰ ὄμματά μου
τὸν Θάνον! Ποῦ νὰ ᾔηγε; Βλέπεις σύ;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Μὴ φοβοῦ. Κάμπτει ἤδη τὴν μεγάλην ράχην.
Βραδύνει, διότι σύρει τὸν πατέρα του.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄς σταθῶμεν νὰ ἔλθῃ. Ποῦ φεύγομεν, Κέντρε;
Ἄρα γνωρίζει ὁ Θάνατος ποῦ ;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Γνωρίζει· μὴ βραδύνωμεν. Ὁ Θεὸς φιλανθρώπων
βλέπει, ὅτι φωτίζει τὰ βήματα καὶ τὸν δρόμον
ἡμῶν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ναί. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ ὑστάτη πρὸς ἡμᾶς ὑπηρε-
σία τῶν πλούτων τοῦ Θάνατου

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ἀγαθὴ τύχη !

(Φεύγουσι.)

— Θάνατος ἐρχόμενος καὶ δίδων τὴν χεῖρα
εἰς τὸν γέροντα πατέρα του. —

Ὁ Γέρον.

Θάνε, ποῦ με σύρεις ;

ΘΑΝΟΣ.

Πρὸς τὸν Θεόν

Ὁ Γέρον.

Ἴσως. Ἀλλὰ τὰ γόνατά μου ἐκόπησαν. Ἄφες
με ν' ἀποθάνω. Ἐζήσα πολύ.

ΘΑΝΟΣ.

ὦ πάτερ μου, σωθῶμεν. Ὅπισθεν ἡμῶν ἔρχο-
νται οἱ Τοῦρκοι. Ἐπικαλέσθητε τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφέ-
θητε ἐπάνω μου.

(Λίτραι ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ παρὰ τῇ δσφύῃ τὸν
τυφλὸν γέροντα καὶ φεύγουσιν.)

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Τὸ ἔνδον σπηλαίου εἰς τὸ βάθος. Πέραν ὄρη καὶ δάση. Πρὸ τοῦ εἰσόδου ἄγριοι θάμνοι.—Φαίνεται ἐξερχομένη ἐκ τοῦ σπηλαίου

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐν τούτοις ἀργεῖ τόσον ὁ Θάνος, ὥς οὐδεὶς ν' ἀνέμενεν αὐτόν. Λησμονεῖ ποῦ μὲ ἀφίνει, λησμονεῖ ὅτι περὶ ἐμὲ ἡ στυγνὴ ἔρημος ἢ τὰ θηρία τῶν ὄρων, ἐν ἐμοὶ ὁ τρόμος. . . Τοῦτο λοιπὸν ἦτο τὸ μυστήριον, Θάνε; Τοῦτο λοιπὸν εἶχεν ὥς τέρμα ὁ γάμος ἡμῶν καὶ εἰς τοιαύτην θύελλαν διωγμῶν καὶ αἱμάτων ὥς εἰς λιμένα ποθινὸν ἠγκυροβολήσαμεν. Οἴμοι, τῶν ἀπατηλῶν ὀνείρων! . . . Τάλαινα κόρη τῆς Λένας, πτηνὸν τραφὲν ὑπὸ τὴν δρόσον καὶ τὰ φιλήματα, πῶς ἐνεπιστεύθης εἰς τὴν μυρόεσσαν ἀρὰν, ἥπλωσες παίζουσα καὶ φίλεως τὰ πτερά, ἀλλ' ἂντὶ παραδεισίου τάπητος εὗρες ἐμπρός σου μέλαν ὠκεανόν, πέλαγος δακρύων καὶ φόνων! Ἦδη σιώπη ἢ κόρη τῆς βασιλίσσης ἤδη πνίγε τὸν λυγμὸν καὶ τὴν ὀδύνην, φεῦγε τὰ νάματα τοῦ ρύακος ἵνα μὴ ἐ

αὐτῷ προσίδης τὴν ὠχριάσασαν μορφήν καὶ τὰ ῥάκη
τῆς ἐσθῆτός σου, ἀνάτεινε δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν
εὐσπλαγχνον Θεὸν καὶ, ἐνῷ ψιθυρίζεις δέησιν, βλέπε,
τάλαινα, τὰ σκιερὰ νέφη, ἅπερ ὁ βορρᾶς διώκει ἐκεῖ
κἄτω, πρὸς τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τὸν κυανοῦν τῆς Λε-
βαδείας ὀρίζοντα. . . Ἐκεῖ ἦσαν ὅλα χαρμώσυνα,
ἐκεῖ ἦσαν ὅλοι εὐδαίμονες, ἐκεῖ μία ἦτο ἡ τρυφερά
βασιλὶς καὶ ἡ γλυκερὰ λατρεία ὅλων. . . Ἐκεῖ ἡ
μοῖρα ἦτο φιλόφρων καὶ ταπεινὴ ὑπηρέτις μου. . .
Ἐκεῖ. . . — Ἄ, λογισμοὶ προδότες, πῶς μὲ φονεύετε !

(Μένει ἐπὶ μικρὸν ἐν σιγῇ καὶ δακρύουσα.)

Εἶθε νὰ ἤμην μία τῶν θεραπαινίδων τῆς μητρός
μου ! Εἶθε ἀντὶ τοῦ αἰωνίου τρόμου καὶ διωγμοῦ,
εἶθε νὰ ἔβρεχον τὰς χεῖρας εἰς τὰ δροσερὰ νερά τοῦ
πύργου τῆς μητρός μου, δουλεύουσα, ἐν φαιδρότητι
καὶ σιωπῶσα ἐν γαλήνῃ καὶ γλυκερῷ ὕπνῳ ! . . Ποῦ
θὰ τελειώσῃ ἡ ἱστορία μου αὕτη ; Ἐὰν ἀπέθνησκον
ἔχει καλῶς· ἀλλ' ἐὰν ζήσω ἀκόμη ; — Σμαράγδα,
ποῦ εἶνε ἡ πρώτη σου ζωή ; Θάνε, τίς θέλει μοὶ
ἐπαναδῶσῃ τὸ πρῶτον σθένος καὶ τὴν πάλαι ἐλπί-
δα ; — ὦ Θεέ μου, σύγγνωθι, ἐὰν αἰτιῶμαι ἐκείνου
ὅστις δεκάκις τῆς ἡμέρας ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποθνήσκει καὶ
ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς σήμερον ζῇ ! . . — Ἴδε, ἔρχεται μα-
κρόθεν. . . Τί ὠφελεῖ ! . . Δεῖλαιε Θάνε, τόσον λοι-
πὸν ἐπταίσαμεν ;

ΣΚΗΝΗ Β'.

— Σμαράγδα. Ἔρχεται ὁ Θάνατος ἐκ κυνηγίου, ἐνδεδυμένος χωρικά, κρατῶν ὄπλον, διὰ δὲ τοῦ ὤμου κρεμαμένας δύο τρεῖς νήσας ἀγρίας καὶ μικρὰν δορκάδα. —

ΘΑΝΟΣ.

Νομίζω ὅτι τὸ μέλλον ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ διηγεῖται. Σήμερον θὰ ἔχωμεν πλούσιον δεῖπνον. . . Ἰδοὺ.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλ' αὖριον; . . .

ΘΑΝΟΣ μειδιῶν.

Γεῦμα σατράπου. Εἰς ἡμᾶς ἀνήκει ὅλος ὁ κύκλος οὗτος κόσμος: Τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ κρύσταλλα τῶν ρυάκων, τὰ ἄλση τῆς κοιλάδος, αἱ ἔλαφοι τῶν δρυμῶν. Κτῆμα ἡμῶν ἐπίσης ἡ αὖριον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Εἶσαι βέβαιος, Θάνε;

ΘΑΝΟΣ.

Ὦ, μὴ φοβοῦ. Ἐδῶ εἵμεθα πλείοτερον ἀσφαλεῖς παρ' εἰς ἀνάκτορα ἐπὶ τὰ πύργων. Ἐδῶ πιθανῶς ἵππας ἀπαντήσωμεν τὰ ἔχνη λεόντων, ἀλλ' ὅχι τὰ ἔχνη σαπρῶν ποδῶν ὀθωμανοῦ. Ἔως ἂν αἱ πονηραὶ ἡμέραι παρέλθωσιν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Θὰ παρέλθωσι;

ΘΑΝΟΣ.

Διατί ὅχι; Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ φύγωμεν ἐν

τεῦθεν. Εἴμεθα νέοι· ὁ κόσμος εἶνε εὐρύς· θὰ ζήσω-
μεν. Ἵπὸ τὸν ἥλιον ζῶσιν αὐτοὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ δο-
λοφόνοι· διατί νὰ μὴ ζήσωμεν ἡμεῖς ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Θὰ ζήσωμεν ὅμως πλανώμενοι ἀνά τὴν γῆν καὶ
κρούοντες πᾶσαν θύραν ἐπὶ ζωῇ. . . Ἐπειτα ἐν μέσῳ
τῶν μεγάλων τούτων τοῦ ἔθνους ταραχῶν, νομίζεις
εἶτι θὰ εὕρωμεν λείαν τὴν ὁδὸν τοῦ μέλλοντος, θὰ
εὕρωμεν καὶ ἀνθρωπὸν τινα, ἵνα βαδίσωμεν ;

ΘΑΝΟΣ.

Σμαράγδα, εἶδα ἀνθρώπους δεκάκις νὰ μείνωσιν
ἄνευ ὑποδήματος καὶ δεκάκις ν' ἀνακτήσωσιν ἀνά-
κτορα. Οὐδέποτε ὅμως εἶδα τὸν δειλὸν εὐέλπιδα, οὐδὲ
τὸν ἀπέλπιδα ἐν ἑαυτῷ ἐν βῆμα κινουντα ἐμπρός. Ὡ
φίλη μου, καρδιά θὰ εἶπη ἐλπίς καὶ ζωὴ θὰ εἶπη
θάρος.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὡ Θάνε, τίς ἡμῶν ἐθάρρησεν ἐν αὐτῷ τῷ κόσμῳ
πλειότερον ; Ἐν τούτοις ἄκουσόν με : ἀντὶ τῶν ἀγώ-
νων καὶ τῶν πικριῶν εἰς οὓς θὰ εἰσέλθωμεν ἐπὶ
ἀπλῷ τῷ ζῆν αὐριον· ἀντὶ τῶν κλονιζομένων καὶ αἰ-
σχυνομένων βημάτων πτωχῶν πλέον καὶ δυσμοίρων
ἀνθρώπων, ὡς ἡμεῖς, ἐπαιτούντων τὸν ἄρτον παρ'
ἀναλγῆτων πλουσίων καὶ μαρμαρίνων καρδιῶν. . .

ΘΑΝΟΣ διακόπτων.

Ἄλλὰ τίς σέ εἶπε, Σμαράγδα, τὸ ἐργάζεσθαι ἐπαιτεῖαν;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Συγγνώμην, φιλε μου· ὅμως ἐν ἀρχῇ εἶνέ τι ἄλλο ἢ ἐπαιτεία τοῦ ζῆν τῆς ἐργασίας αἰτησις; Εἶνε δὲ πικροτέρα δουλία ἄλλη τῆς στερεῆς ἐργασίας ἀνδρὸς πένητος, καὶ ἐν ἀνάγκαις, ὁμοῦ δ' ἀγαθοῦ, καὶ ὑπερηφάνου;

ΘΑΝΟΣ.

Ποῦ θέλεις νὰ φθάσης, Σμαράγδα, λαλοῦσα οὕτω;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐκεῖ ὅπου ἡ χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτος, ἐκεῖ ὅπου ἡ γαλήνη καὶ ἡ ζωὴ, ἐκεῖ ὅπου θὰ ἐφθάνομεν ἴσως σωτῆρες καὶ εὐεργέται, οἱ σήμερον ἡμεῖς γυμνοὶ καὶ ἀνέστιοι...

ΘΑΝΟΣ.

Εἰπέ σαφῶς Σμαράγδα... Ἐπεπόθησες...

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ Θάνε, ἐάν ποτε ἐπανηρχόμεθα εἰς τὸν πύργον τῆς μητρὸς μου: Νομίζεις...

ΘΑΝΟΣ.

Ποτέ.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλ' ἄκουσόν με· νομίζεις ὅτι ἡδύνατο ποτὲ ἐκείνη νὰ χωρισθῇ ἡμῶν κατὰ βάθος; Νομίζεις ὅτι ἂν

ἐπανεέλθωμεν ποτὲ παρ' αὐτῇ θὰ ἀναμνησθῇ τῆς παλαιᾶς ἡμῶν σκληρότητος ἢ θὰ ἀκούσῃ τοὺς ζῶντας ἐν αὐτῇ, τοὺς τῆς στιγμῆς ἐκείνης μητρικοὺς αὐτῆς παλμούς; Πιστεύεις ὅτι ἡ τρέφουσα τὰ ἔρμα παιδία, θὰ ἀρνηθῇ ποτὲ τὴν στέγην αὐτῆς εἰς τὰ τέκνα τῆς; Ἐγὼ ἐγνώρισα τὸ σπλάγχχνος αὐτῆς. Ἐὰν ἔχῃ ἀγέρωχον καὶ δεσποτικὸν τὸ φρόνημα, τὴν καρδίαν ἔχει μαλακὴν ὥς τοῦ κηροῦ καὶ ἡ θεὰ τῶν τέκνων καὶ ἡ θεὰ τῆς πενίας καὶ τῶν δακρύων θίγει τὴν καρδίαν καὶ ὄχι τὴν διάνοιαν. . .

ΘΑΝΟΣ.

Ἄ, Σμαράγδα, ἐὰν ἐγνώριζες ποίας μὲ δίδεις σφαγὰς οὕτω λαλοῦσα! — Ἡὐχόμεν, ἡλπίζον, ἐπόθουν νὰ ἐπανεέλθω ποτὲ εἰς τὸν πύργον τῆς μητρός σου, ἄγων λαμπρὰν συνοδίαν ἀνδρῶν, ἐν μέσῳ σαλπίγγων καὶ χρεμετισμῶν, ἐν μέσῳ ὄλβου καὶ εὐφροσύνης συνεπάγων σε ὁμοίαν τῆς βασιλίσσης μητρός σου βασιλίδαν· κρυπτὴν δ' ἐν ἑμοὶ συνεῖχον εὐχὴν καὶ χαρὰν ἐπάνω εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην τοῦ πύργου τῆς Λένας νὰ κολλήσω ἡγεμονικῶς τὰ πέταλα τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τοῦ ἵππου μου καὶ νὰ καλέσω αὐτὴν εἰς γλυκεῖαν λήθην καὶ εἰς ἀδαμαντίνην τοῦ λοιποῦ φιλίαν· καὶ ἐὰν ἡ Λένα ὑπέροφρος ἤρνεϊτο νὰ καταβῇ, ἤρνεϊτο ἀνοίγουσα τὴν ἀγκάλην νὰ δεχθῇ ἡμᾶς εἰς συγγνώμην καὶ φίλημα, ἐγὼ θὰ ἐπιπτον εἰς τοὺς πόδας τῆς ἡπιοῦς, ἱκετεύων συγγνώμην καὶ

ἐπικαλούμενος ἔλεος. Ναί, θὰ ἔπραττον ταῦτα ἀλλοτε. Ναί, θὰ κατέφευγον ἐγὼ παρ' αὐτῇ, φέρων ἴσως τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα, ἀλλ' ὄχι τὴν αἰσχύνην εἰς τὸ μέτωπον. Σήμερον ὅμως ποτὶ πλέον!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ δειλὴ καὶ ἡπία.

Διατί, Θάνε;

ΘΑΝΟΣ.

Πῶς μ' ἐρωτᾷς, Σμαράγδα; Πῶς θέλεις νὰ ἐπαινεθῶ πλῆσιόν τῆς μητρός σου, ἐγὼ, ὁ Θάνατος, ὁ γόης, ὁ ἀλήτης, οὐχὶ εὐθαρσῆς ὡς τυφλὰ βέλη ἀπὸ θῶν τῆς μητρός σου τὰς ὕβρεις, ἀλλὰ τείνων ὄντως πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα ἱκέτιδα, γυμνὸς πεινῶν καὶ πλάνης; Πῶς μ' ἐρωτᾷς διατί νὰ μὴ σ' ἐπαναγάγῃ πλῆσιόν της, σέ, ἣν ἐγὼ ἀφῆρπασα ἐκ τῶν κόλπων της ἀληθῆ ἡγεμονίδα, σέ, ἣν ἐκείνη ἐθεώρει καὶ ἔτρεφε ἀδρότερον καὶ πλουσιώτερον τῆς νύμφης τοῦ μύθου, σέ, τὴν Σμαράγδαν, νὰ ἐπαναγάγῃ ὁ Θάνατος πτωχὴν ὡς ἐπαίτιδα καὶ ταπεινὴν ὡς δούλην;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ Θάνε, εἰς ἐμὲ θὰ ἐπανίδῃ καὶ θὰ ζητήσῃ ἡ Λένα τὴν πένησαν ἢ τὴν Σμαράγδαν; Τὴν ἐπαίτιδα ἢ τὴν κόρην; Τὴν πάλαι φυγάδα ἢ τὴν σήμερον μετανοοῦσαν; Ἐὰν μᾶς ἀναμένῃ; Ἐὰν χαιρετίσῃ τὴν ἐπάνοδον ἡμῶν ὡς χρυσοῦν τῆς ζωῆς τῆς στεφάνωμα; Ἐὰν, ὡς ἐγεννήθη γενναία, λησμε-

νοῦσα τὴν νεότητα ἐλεήσῃ ἐνθουσιώδης τὴν δυστυχίαν; Ἐὰν φοβούμενοι μὴ εὕρωμεν ἐν αὐτῇ τὴν αὖστηράν κατήγορον, εὕρωμεν αἴφνης, ὥς εἶνε τόσον φυσικόν, τὴν φιλόστοργον καὶ μεγάλην μητέρα; Ἐὰν ἐνώπιόν μας δώσῃ τὴν συγγνώμην εἰς τὸ παρελθόν καὶ τὴν στέγην αὐτῆς εἰς τὸ μέλλον τῶν τέκνων της; Διστάζεις;

ΘΑΝΟΣ.

Οὐδαμῶς. Ἐπαναβλέπουσα σέ, τὸ κέντρον πάσης ἄλλοτε χαρᾶς καὶ ἐλπίδος, ἐπαναβλέπουσα τὴν Σμαράγδαν πεινῶσαν, ταπεινὴν, ἰκέτιδα, θὰ συντριβῇ καὶ ἐλεῶσα καὶ σώζουσα θὰ αἰσθανθῇ ἡ Λένα εὐφροσύνην πολλῶ σφοδρότεραν παρ' ἢ σέ ἔβλεπεν ἐπανηρχομένην ἄνασσαν ἐν μέσῳ χορῶν καὶ ᾠσμάτων, ἐν μέσῳ χρυσοῦ ἀτελευτήτου καὶ ἀναριθμητῶν δούλων.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Λοιπόν!

ΘΑΝΟΣ.

Ναί. Ταῦτα ὅλα διὰ σέ εἶνε ἀληθῆ, Σμαράγδα· δι' ἐμὲ ἔχουσιν ἄλλως ὅλα. Ἐγὼ καὶ ἂν ἐπανηρχομένη ποτὲ παρ' αὐτῇ, θὰ ἐπόθουν νὰ μοὶ ἔκλειε τὴν θύραν πρὶν ἢ μὲ ἴδῃ, ἵνα μὴ πέσω πρὸ τῶν γονάτων της ταπεινούμενος, ἵνα ὀργισθεῖς καὶ ὑποχωρῶν σώσω ἐν ἐμοὶ τίμιον καὶ ἀλώβητον ἱερόν τι αἶσθημα ὅπερ κλεῖται τιμὴ, ἀνδρία, εὐστάθεια, ἀρετὴ, ματαιότης ἐν τέλει, ὅπως θέλεις, κουφότης, ἀλλὰ κουφότης

κρατήσασα μόνη μέχρι τοῦδε, ὡς σιδηροῦς τις δού-
λος, εὐθὺ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἀδούλωτον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ταῦτα πρὸς ἓνα ξένον, θὰ ᾔσαν ἴσως ἀληθῆ· διὰ
τὴν μητέρα ὅμως ἡμῶν εἶναι ἄρα δίκαια ;

ΘΑΝΟΣ.

Δι' ἐμέ, πᾶν τὸ ἐναντίον. Πρὸς ἓνα ξένον θὰ προ-
ηρχόμην εὐθαρσῆς καὶ ἱκέτης ἀκόμη, πρὸς τὴν Λί-
ναν οὐδέποτε.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ, ἀλλόφρων καὶ καταβεβλημένη.

Τί θὰ γείνη λοιπὸν, Θάνε ;

ΘΑΝΟΣ.

Ὅτι θέλει ὁ Θεὸς καὶ ἡμεῖς. Πᾶν ἄλλο ὅμως
θὰ θελήσω ἢ τὴν ἐπάγγελτον εἰς τὴν μητέρα σου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Διὰ τί νὰ μὴ μὲ λυπῆσαι, Θάνε !..

ΘΑΝΟΣ, ἀρπάζων τὰς χεῖράς της.

Σμαράγδα, ἐγώ ; Πρὸς ἐμὲ ἀπέτεινες τὸν λόγον
αὐτόν ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ Θάνε, συγχώρει με.... Ἄλλ' ἐπλήμμύρ-
σεν ἡ ψυχὴ μου δακρύων. Ὡς κοῦφον ἄχυρον φε-
μενον ὅπως καὶ ὅπου θέλει ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου, οὕτω
καὶ ἐγὼ κλίνω καὶ φέρομαι εἰς πάντα πόθον, εἰς
πάντα λογισμόν, εἰς πᾶσαν ἐλπίδα, εἰς πᾶσαν ὁδὸν
νὴν, χωρὶς σκοπὸν καὶ χωρὶς θέλησιν. ὦ φίλε μου,

θέλω νὰ φανῶ γενναία ἀλλ' ὑπενδίδει τὸ σῶμα καὶ
πίπτει ὡς ἀπαυδῶν ὁδοιπόρος. — Ἴδού ὁ Κέντρος.
'Εάν με βοηθήσῃ... Τίς οἶδεν!..

ΘΑΝΟΣ.

Εἰς τί;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— Οἱ ἀνωτέρω. Φθάνει ὁ Κέντρος. —

ΘΑΝΟΣ.

'Εχεις τι νέον; Πῶς ἀφῆκες τὸν πατέρα;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

'Εχει καλῶς. Πλησίον τῶν χωρικῶν νοσηλεύεται
ὡς ἄριστα. 'Εχω ὅμως νέον τι ἀληθῶς μέγα...

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ποῖον;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

'Εφθασεν εἰς τὸ χωρίον ὁ 'Ράδης. Συνεπιφέρει
τριακοσίους ἀνδρας καὶ καταβαίνει πρὸς τὸ Αἰγαῖον.
Εἶνε ἄλλος, πάντῃ ἄλλος παρ' ὃ τι ἐγνωρίσαμεν αὐ-
τόν. Ἡ μορφή του πνέει πῦρ καὶ τὸ βῆμά του ἔχει
τι γιγάντειον.

ΘΑΝΟΣ.

Τοιοῦτος ἦτο, Κέντρε πάντοτε. Σήμερον σοὶ ἐφάνη
κατὰ τοῦτο μόνον ἄλλος ὅτι εἶνε ἴσως εὐδαίμων.

Πληροῦται τὸ ὄνειρον τῆς ζωῆς του. — Σὲ εἶδε;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ναί. Ὁμιλήσαμεν ἐπὶ μακρὸν. . . . Πόσον μᾶλλον ἀγαπᾷ, Θάνε! Ἐνῶ διηγούμενη αὐτῷ, δις καὶ τρίς αἱ ὀφθαλμοὶ του ἐδάκρυσαν ὡς παιδίου καὶ ἐνταύτῃ ἤστραψαν κεραῦνοι. . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ὁὰ ἔλθῃ ἐδῶ;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Βεβαίως. Μετ' ὀλίγον φθάνει. Μαζῇ του εἶνε καὶ ὁ μοναχὸς Ἑράσμιος. Διοικεῖ ἐν μέρος τοῦ στρατοῦ. Ὅλοι ἐκλεκτοὶ ἄνδρες. Ἐζήλευσα τὴν τύχην των, ἂν καὶ πολλὰ φοβοῦμαι. . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τί;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ὅτι βαίνουνσιν εἰς βέβαιον θάνατον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Κέντρε, ἀφοῦ ἔρχεται, ἐγὼ θέλω νὰ φύγω. Μὴ συνοδεύεις; Ἄς μεταβῶμεν διὰ τοῦ ἐπάνω βουνοῦ νὰ ἴδω τὸν πατέρα. Ἐκεῖ ἔχω ἀκόμη νὰ σὲ ζητήσω καὶ ἄλλο τι, Κέντρε.

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ὅτι θέλεις Σμαράγδα μου. Εἰπέ με ὅμως καὶ μεταβαίνω μόνος ἐγώ· ἔχει καλῶς ὁ γέρον· μὴ φοβοῦ.

ΘΑΝΟΣ.

Διατί θέλεις νὰ μεταβῆς ἐκεῖ, Σμαράγδα;

(Ἀκούονται πέραν τυμπανισμοὶ καὶ σάλπιγγες.)

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ἐφθασαν!

ΘΑΝΟΣ.

Μεῖνε ἐδῶ, Σμαράγδα, νὰ ἴδῃς τὸ ποικίλον αὐτὸ
πλῆθος τῶν πολεμιστῶν. Θὰ ἦνέ τι ὥραϊον καὶ γρα-
φικόν. Διατί θέλεις νὰ κρυβῇς;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Θέλω νὰ ἴδω τὸν πατέρα. Θέλω νὰ λάβω τὴν
εὐχὴν αὐτοῦ. Κέντρε, ἔρχεσαι μαζὶ μου;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ἀφοῦ θέλεις, Σμαράγδα, πῶς ὄχι; Σὲ ἀκολουθῶ.

(Ἀκούονται ἐγγύταται αἱ σάλπιγγες.)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄς φύγωμεν. Ἦλθον.

(Πρὸς τὸν Θάνον.)

Θέλεις νὰ εἶπω εἰς τὸν πατέρα τι;

ΘΑΝΟΣ.

Τίποτε. Εἰπέ ὅτι ζῶμεν. Ἀσπάσου αὐτὸν καὶ ἀντ'
ἐμοῦ. Μὴ βραδύνετε.—Διατί ὅμως θὰ τοῦ ζητήσης
τὴν εὐχὴν; Θὰ μὲ εἴπῃς ἐπανερχομένη;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ φεύγουσα

Ὅχι.

(Ἀναχωροῦσι.)

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΘΑΝΟΣ μόνος.

ΘΑΝΟΣ καθ' ἑαυτόν.

Διατί θέλει νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα μου; Οἶα μελετᾷ
καὶ σκοπεῖ; Ἀόριστος φόβος μὲ φέρει ἀγωνίαν ἀνέκ-
φραστον... Ἀγνοῶ διατί, ἀλλὰ τρέμω ἐνίοτε...
Αἱ ἡνίαί τοῦ μέλλοντος ἔφυγον ἀπὸ τὰς χεῖράς μου.
Ποία ἔσεται ἡ αὖριον; Τί μοι ἐπικλῶθει ἡ μοῖρα;
Ποῦ θὰ βαδίσω; Ἀδελον... Ἄ, Σμαράγδα!...

(Ἀκούων τὰ σαλπίσματα καὶ ἐρχόμενος πρὸς τὸ βέθλος.)

Ποία τὰ στήθη μου πληροῖ ἱερὰ μέθη! Ὡραῖοι
ἄνδρες, υἱοὶ τοῦ πολέμου καὶ πατέρες τοῦ μέλλον-
τος;.. Σᾶς βλέπω καὶ αἰσθάνομαι νίκας καὶ θανά-
του φλογώδη ἔρωτα, σᾶς ἀκούω καὶ ἡ καρδία μου
σπαίρει ὡς τρωθεὶς ταῦρος καὶ ἅμα εὐρύνεται ὡς
ὠκεανὸς, ὠκεανὸς κλείων τόσας περὶ πατρίδος ἐλπί-
δας, τόσους πόθους καὶ τόσα ὄνειρα! ὦ Ῥάδη, εὐ-
δαίμων...

—

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΘΑΝΟΣ. Ὅρμῶν πρὸς αὐτὸν ὁ

ΡΑΔΗΣ.

Φίλτατε Θάνε!

ΘΑΝΟΣ, περιπτυσσόμενος αὐτόν.

Γενναῖε Ῥάδη, ἤλθες;

ΡΑΔΗΣ.

Ἦλθα καὶ μετ' ἐμοῦ τριακόσιοι. Τίς οἶδεν· αὔριον
χίλιοι. Καταβαίνω εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄν ἐπανέλθω
ἐδῶ ποτὲ νικητῆς, — ᾗ, Θάνε, φαντάζομαι τοῦτο
καὶ ἡ χαρά μὲ φονεύει !

ΘΑΝΟΣ.

Θάρρος καὶ θὰ ἐπανέλθης.

(Εἰσέρχονται ἄλλοι πολεμισταὶ εἰς τὴν σκηνήν.)

Τοιοῦτο σῶμα ἀνδρῶν μὴ φοβοῦ νὰ ἐπανέλθῃ
ἡττημένον.

ΡΑΔΗΣ.

Ποτέ. Ἀλλὰ θὰ μείνῃ ἐκεῖ σφαγέν.

ΘΑΝΟΣ.

Ἔστω· καὶ πάλιν ἐνίκησεν. — Χαίρετε, ἄνδρες
Ζήτω ἡ πατρίς !

(Κεραυνώδης φωνὴ ἐκ στόματος
ὄλων..)

Ζήτω ἡ πατρίς !

(Οἱ στρατιῶται ᾄδοντες· μουσική.)

Τῶν ἀνδρῶν, ἔμπρος, λεγεῶνες !

Εἰς τὰ ὅπλα, Μακεδόνες !

Εἰς τὰ ὅπλα, Ἑπειῶται,

Εἰς τὰ ὅπλα, Θεσσαλοί !

Δοῦλοι Τούρκων ἕως πότε ;

Ἄν ῥανὶς αἵματος μένῃ

Ἡ πατρίς ἡ τεθλιμμένη

Εἰς τὰ ὅπλα μᾶς καλεῖ.

Ἄς κροτῶσι λαμπροὶ οἱ παῖνες!
Εἰς τὰ ὄπλα, Ἀχαρνᾶνες!
Εἰς τὰ ὄπλα, Σπαρτιαῖται,
Εἰς τὰ ὄπλα, Ἀχαιοί!
Τοὺς Ἀγαρηνοὺς κτυπᾶτε!
Ἡμᾶς, πάλαι Θρασυβοῦλους,
Τέσσαρας αἰῶνας δούλους
Τώρα εἶδον οἱ λαοί!

ΡΑΔΗΣ.

Στρατιῶται, μὴ χάνωμεν χρόνον. Βῆμα ταχὺ καὶ
ἐμπρός. Θὰ βαδίσωμεν παραλλήλως τοῦ βουνοῦ.
Ἄγετε.

(Οἱ στρατιῶται ἀναχωροῦσι.)

ΘΑΝΟΣ.

Θερμοὶ καὶ εὐζωνοὶ ἄνδρες... — Πόσῃν θὰ αἰ-
σθάνεσαι χαρὰν, Ῥάδῃ, ὁδηγῶν τοιούτους πρὸς τοῦ
οὔτου σκοπόν!

ΡΑΔΗΣ.

Ὅπόσῃν χαρὰν αἰσθάνομαι θὰ γνωρίσωσιν οἱ Τοῦρ-
κοὶ ἅμα συναντηθῶμεν. Τώρα αἰσθάνομαι λύπην καὶ
λύπην θανάσιμον, Θάνε...

ΘΑΝΟΣ.

Διατί ἄρα;

ΡΑΔΗΣ.

Διατί!.. Φεύγω μόνος, πετῶ ἐν μέσῳ τῶν μα-
χῶν, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν γλυκυτάτων πόθων μου,
σὲ ἀφίνω ἐδῶ, ἐν μέσῳ δημίων καὶ δούλων καὶ ἔρη-

μον, ἄκόμη δὲ μ' ἐρωτᾷς διατί λυποῦμαι, Θάνε!

ΘΑΝΟΣ.

Τίς οἶδε, Ῥάδη, ἂν μὴ σ' ἐπανεύρω ἐντὸς ὀλίγου ἐκεῖ κάτω, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πυρῶν. . .

ΡΑΔΗΣ.

Ἄ, σύ! . . Τοῦτο μὲ λυπεῖ, οὐδ' ὑπάρχει ἴσως ἐλπίς, ὅποταν ἐκ τῶν χειρῶν σου καὶ τῶν εἰρηναίων βημάτων σου κρέμαται ἡ τύχη καὶ πατὴρς γέροντος καὶ γυναικὸς προσφιλεστάτης. . . Ποῦ ἄνευ σοῦ θὰ μείνωσιν ἐκεῖνοι!

ΘΑΝΟΣ.

ὦ Ῥάδη, προσφιλεστάτης ναί! Καὶ ἴσως ἡ ἀληθεστέρα ἐν τῷ βίῳ μου συμφορὰ εἶνε ὁ ἔρως μου οὗτος. Ποῦ θὰ φθάσω, Ῥάδη, ἀγνοῶ· πῶς θὰ ζήσωμεν ἤδη, οὐδεὶς οἶδεν. Ἐν τούτοις σήμερον παρ' ἄλλοτε ἀγαπῶ τὴν Σμαράγδαν. ὦ, ἄκουσόν με· θέλω νὰ ἐλαφρωθῶ καὶ ἀναπνεύσω ὁμολογῶν εἰς ἀδελφοῦ καρδίαν ταῦτα, σὺ δὲ συγχώρει με. Τόσα παλῶν καὶ γυμνωθεὶς παντός μου πλούτου, ὁμοιάζω σήμερον τὴν μητέρα, ἣτις στερηθεῖσα τέκνων πολλῶν εἰς ἓν, τὸ τελευταῖον, πᾶσαν αὐτῆς τὴν χαρὰν, τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀγάπην συνεκέντρωσεν· δι' ἐμὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο τέκνον εἶνε ἡ Σμαράγδα. Ἄ, πῶς ἐδηλίασα, πῶς ἠδυνάτησα, πῶς ἐπτοήθην καὶ πῶς ἀγαπῶ τὴν Σμαράγδαν! Ὁ ἔρως μου κρατύνεται, ἐφ' ὅσον ἡ ζωὴ μου κλονεῖται καὶ ἀμαυροῦται τὰ

μέλλον μου. Πῶς νὰ μὲ πιστεύσης, 'Ράδῃ; Καὶ ὅμως εἶνε ἀληθές, φίλε μου, ὅτι πρὸ αὐτῆς σήμερον λησμονῶ τὴν πατρίδα, χάριν αὐτῆς σήμερον λησμονῶ τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων, ὑπὲρ αὐτῆς διαγράφω βλέπεις τὸν ἄλλοτε τοσοῦτον μεγαλόφρονα Θάνον! Σήμερον εἶμαι παιδίον. Τίς αὔριον θέλει ἀσφαλῆ καὶ γενναῖα κρατήσῃ τὰ βήματά μου;

ΡΑΔΗΣ.

Αὐτὸς καὶ πάλιν ὁ ἔρωσ. Μὴ φοβοῦ, Θάνε. Εἰς στήθῃ ὡς τὰ σὰ τὸ αἶσθημα τοῦτο γεννᾷ ἀντὶ ἀνθρώπων τὸν κεραυνὸν, οὐδὲ σήπεται ὡς ὁ σπόρος εἰς τέλμα. Ὁ πρὸς τὴν σύντροφον Σμαράγδαν ἔρωσ σοὶ οὗτος, ἀγιασθεὶς καὶ κυρωθεὶς ὑπὸ τοῦ γάμου, σὺ δίδει ἴσως τὴν ἀγωνίαν τοῦ μάρτυρος ἀλλὰ καὶ τὰ πτερὰ τοῦ ἀετοῦ, τὸν πόνον καὶ τὴν μέριμναν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ τὸν θυμὸν τῆς λεαίνης. Τὴν ἀπαλόγητα τοῦ παιδίου ἴσως ἀλλ' οὐδέποτε τὴν ταπεινώσιν τοῦ δειλοῦ καὶ τὸν ἀπελπισμὸν τοῦ φθισιῶντος...

ΘΑΝΟΣ μικρὸν ἀποχωρῶν.

'Α, 'Ράδῃ οὐδέποτε λοιπὸν ἡγάπησες, οὐδ' ἐφοβήθης μὴ νὰ σ' ἀγαπῶσι παύσωσι.

ΣΑΔΗΣ διαφεύγων.

Ποῦ εἶνε ἡ Σμαράγδα, Θάνε;

ΘΑΝΟΣ.

'Απῆλθε πλοσσίον τοῦ πατρὸς μου. 'Αλλ' εἶνε τε

θλιμμένη μέχρι θανάτου. — Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν εἰς τὴν τύχην τὴν τύχην μου· ἔχει ὁ Θεός. — Σὺ, Ῥάδην, ποῦ κατευθύνεσαι;

ΡΑΔΗΣ.

Ὅπου χρησιμώτερον δύναμαι νὰ ἀποθάνω. Τώρα θὰ βαδίσω πρὸς τὸν Βῶλον. Ἄλλὰ μήπως ἐμπρός μου ἔχω ὠρισμένον σχέδιον; Θὰ ἐνωθῶ μετὰ τοῦ πρώτου μεγάλου σώματος ἢ θὰ σπεύσω ὅπου ἂν κληθῶ βοηθός. Ἄλλ' ὅπου καὶ ἂν εὔρεθῶ ποτὲ, ἐὰν καταβῇς ἐκεῖθεν, μὴ παύσης ζητῶν με, Θάνε.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— Οἱ ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται τις. —

Στρατιώτης τῷ ΡΑΔΗ.

Ἀρχηγέ, ἡγέρθη ἕρις ἐν τῷ στρατῷ ποῦ θὰ βαδίσωσιν, οὐδὲ κινουσιν.

ΘΑΝΟΣ.

Χαῖρε λοιπόν!

ΡΑΔΗΣ.

Ναί. Χωριζόμεθα καὶ πάλιν Θάνε! Ἄρα θὰ ἐπα- νιδώμεν ἀλλήλους;

ΘΑΝΟΣ.

Πιστεύω πολύ. Ζῆθι ἐν νίκαις καὶ ἀνάμενόν με!

ΡΑΔΗΣ ἀποχαιρετίζειν.

Ὁ Θεὸς καὶ οἱ λόγοι σου! — Θάνε, χαῖρε καὶ μὴ φοβοῦ. Τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν τὸ πιστεύω εἶνε : ἐμπρὸς, ἐμπρὸς καὶ αἰωνίως ἐμπρὸς !

(Κινεῖται νὰ φύγῃ.)

ΘΑΝΟΣ.

Στάσου· θὰ ἔλθω μαζί σου ὀλίγα βήματα.

(Φεύγουν ὅλοι.)

—○○○○—⁷

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΗΤΡΟΣ ΣΠΛΑΓΧΝΑ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

— Γήλοφος. Κάτωθεν καὶ ἀντικρυ φαίνεται τὸ χωρίον τῆς Λένας. Πέραν εἰς τὸ βάθος ζωγραφίζεται ἡ Λεβαθεΐα. Ὅπισθεν τοῦ γηλόφου ἀναθαίνουσι καὶ καταφαίνονται ἡ Σμαράγδα μετὰ τοῦ Κέντρου. Πενιχρὰ ἐνδύματα· θλιβεραὶ μορφαί. —

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ποία ἡδονικὴ θεά !... Ἄς ἀναπαυθῶμεν ἐδῶ, θεῖτέ μου.

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ναί, Σμαράγδα μου.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄ, πῶς τὴν ψυχὴν μου εὐφραίνει ὁμοῦ καὶ λυπεῖ τὸ θέαμα τοῦτο ! Βλέπεις, θεῖτέ μου, τὸν πύργον ἐκεῖνον ; Εἶνε ὁ πύργος τῆς μητρός μου. Ἐκεῖ ἴσως καταρᾶται ἀκόμῃ τὴν φυγὴν μου καὶ τὴν σκληρότητα. Τοῦλάχιστον ζῇ. Τίς οἶδεν ! Ἰσως μὲ ἀγαπήσῃ· οὐδὲν τέκνον, οὐδὲ κόρην ἔχει ἄλλην.....

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Θὰ σὲ ἀγαπήσῃ, Σμαράγδα, μὴ φοβοῦ. Συνησθάνοιεν καὶ ἐγὼ σπλάγχχνα γονέως. Ἔχε θάρρος.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Εἶθε νὰ δώσῃ ὁ Θεός — Βλέπεις ἐκείνην τὴν μεγάλην πλάτανον, θεῖέ μου ; Ὑπ' αὐτὴν ἐναννοῦσθην νήπιον, ὑπ' αὐτὴν ἀνετράφην παιδίσκη γελῶσα ὑπ' αὐτὴν μεγάλη κόρη διεσκέδασα καὶ ἐγέλασα καὶ ὠνειρεύθην πλειότερα καλὰ . . ὥραϊοι χρόνοι Ἐκεῖ εἰς τὸν μικρὸν οἰκίσκον, πλησίον καὶ ἀριστερὰ τοῦ πύργου, κάθηται ἡ οἰκογένεια τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τοῦ Ὁρεινοῦ. Πόσον χρηστοὶ ἄνθρωποι, πόσον μετῃγάπων, θεῖέ μου !

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Σὲ ἐμίσησε κἀνείς, Σμαράγδα ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

ὦ, πάτερ μου, οὐδεὶς συγγνώμην. Ἴτως ἡ μετέτερα μου.

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ὅχι. Τίς οἶδε μὴ ὁ δισταγμός σου ἦνε βλάβη μία, Σμαράγδα ; Ἡ συναθροίσασα εἰς ζωὴν τὰ ὀφφανά τῶν ὁδῶν, θὰ ἀρνηθῇ καὶ θὰ ἀπωθήσῃ τὸ τέκνον της !

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἀλλοτε οὐδέποτε ἐδίστασα . . Οὕτω ἀλλάσουσιν οἱ καιροί, πάτερ μου.

(Πχεῖ κώδων ἐκκλησίας.)

Ἄκουσον. Εἶνε τὸ σήμαντρον τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Σήμερον εἶνε ἡ ἐορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου· σημαίνει ὁ ἐσπερινός. Ἀκούεις; Τώρα μὲ καθαρά ἐνδύματα προσέρχονται ἐκεῖ ὅλοι καὶ προσεύχονται ἐν ἀγάπῃ καὶ πίστει πρὸς τὸν Θεόν. Πόσον ἤθελα νὰ εἶμαι μαζὶ τῶν ὡς ἄλλοτε! Νομίζω ὅτι βλέπω τὰ παιδιά τοῦ χωρίου κατὰ σειράν· βλέπω τὴν μητέρα μου κλίνουσαν τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τῆς Παρθένου. Ὅποιοι χρόνοι!

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Βλέπεις ἀνθισμένας τὰς ἀμυγδαλέας ἐκείνας κάτω ἐκεῖ, Σμαράγδα μου; Οὕτως ἐπανθίζει ὁ γέλως εἰς τὰ χεῖλη, εἰς τὴν καρδίαν ἡ χαρὰ, εἰς τὸν οἶκον ἡ εὐδαιμονία. Μὴ λυποῦ.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἴδὲ ποίαν εἰκόνα γράφουσιν ἐνώπιόν μας αἱ γλυκεῖαι καὶ χρυσαῖ ἀκτῖνες τῆς δύσεως. Τώρα ἐπανέρχονται εἰς τὰς μάνδρας τοῦ χωρίου αἱ ἀγέλαι· τῶν βοῶν μὲ ἥρεμον καὶ ἀγαθὸν βῆμα. Γαλήνη, ὡς ἡ ἀλωότης νηπίου, καλύπτει τὰ πάντα, ἀπαλὴ φαιδρότης ὠραίζει τοὺς ἀγροὺς, τὸν κόσμον ὅλον τὴν ὥραν αὐτὴν πληροῖ χαρμονή· τις ὡς ἡ μετὰ ἐνάρετον κόπον ἡδεῖα τις συναίσθησις, ὡς ὁ ἔρωσ τῆς ἐλπίδος. — Ἐμπρὸς, ἐμπρὸς, θεῖέ μου, ἅς φθάσωμεν ταχεῖς εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρός μου. Ὁ πό-

θος πλημμυρεῖ τὰ στήθη μου. Ἄς ἐπανίδω τὴν μητέρα, ἃς φιλήσω τὰς χεῖράς της καὶ ἄνωθ' ἐν μοῦ χύπτουσα ἃς μὲ καταρασθῇ καὶ πάλιν.

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Ἄς σταθῶμεν μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀκόμῃ ἥν' ἔστι τέλειον σκότος· πῶς νὰ παρουσιασθῇς εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρός σου τότε; Ὑπὸ ποῖον σχῆμα, ἐν μέσῳ τῆς νυκτός καὶ μόνῃ; Ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ. Σὺ συνώδευσα καὶ ὠδήγησα μέχρι τῆς πύλης τοῦ πύργου, ἀλλ' οὐδαμῶς θὰ δεχθῶ νὰ εἰσέλθῃς καὶ μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς μητρός σου, Σμαράγδα.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Πῶς, διατί, θεῖέ μου;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Διότι... Διατί μὲ ἐρωτᾷς; Οὕτως ἐγεννήθη Αἰσθάνομαι πολλάκις δειλίαν κόρης, καίτοι γέρων... Ἐπειτα εἶνε φρονιμώτερον νὰ προσέλθῃς μόνῃ. Ἄλλ' αὖριον, μόλις ἡ αὐγὴ καλέσῃ τὰ πτηνὰ εἰς τὴν βοσκήν, καὶ τὰς κορασίδας εἰς τὴν βρύσιν. Εἶναι ὥραιότερον τότε. Τότε ἡ καρδιά παντὸς εἶνε ἐτοιμὴ εἰς χαρὰν καὶ εἰς ἀγαθόν, ὅπως καὶ αὕτῃ ἡ ὥρα τῆς αὐγῆς, ἣτις σπείρει ἀδάμαντας δρόσου, καὶ δωρεῖται τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀνθρώπων.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλ' ἔως αὖριον πάλιν, ἐνῷ εἴμεθα ἀπέναντι τοῦ πύργου!

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Τόσας ημέρας καὶ τόσα ὑπεμείναμεν ! — Ἐλθὲ ἄς βηματίσωμεν ὀλίγον ἀκόμη. Βλέπω κάτω ἐκεῖ καλύβην γεωργοῦ· ἄς μεταβῶμεν ἐκεῖ καὶ διανυκτερεύσωμεν πλησίον των.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐμπρὸς λοιπὸν, θεῖέ μου, Ἄς μεταβῶμεν εἰς τὴν καλύβην αὐτήν. Ἐκεῖ θὰ μάθωμεν καὶ περὶ τῆς μητρὸς μου πλειότερα. — Μήπως ὁμως οἱ ἐν τῇ καλύβῃ μὲ ἀναγνωρίσωσιν;

ΚΕΝΤΡΟΣ.

Μὴ φοβοῦ, πτωχὲ ἄγγελε. Τὰ ἄλλοτε ῥόδα τῆς μορφῆς σου ἐμαράνθησαν, ἂν καὶ σώζονται ἐπάνω σου ἀκόμη τὰ μῦρά των καὶ ἡ χάρις.

(Καταβαίνουνσιν ἐκεῖθεν τοῦ γηλόφου καὶ φεύγουσι.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

— Ἀΐθουσα τοῦ πύργου τῆς Λένας. Λένα καθυμένη. Ἀνανίας καθήμενος. Εὐάγγελος Ὁρεῖνὸς ὄρθιος. Παιδεσ οἱοὶ αἱ τῆς πρώτης πράξεως εἰσὶ σεσωρευμένοι εἰς τινα γωνίαν παρὰ τῇ Λένᾳ, ἀνὰ εἰς δὲ ἀποσπώμενοι ἔρχονται καὶ λαμβάνουσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Λένας σκιαδίων μετὰ πλατείας κυανῆς καὶ λευκῆς ταινίας. Ἐγειρομένης τῆς σκηνῆς, φαίνεται ἤδη ἀποχωρῶν τοιοῦτος παῖς· ὑπολαμβάνεται ὅθεν ὅτι πολλοὶ ἔλαβον καὶ ἀπῆλθον. —

ΛΕΝΑ, δίδουσα.

Πόσοι μένουσιν ἀκόμῃ;

• ΟΡΕΙΝΟΣ.

Ὅκτώ.

ΛΕΝΑ.

Τὰ πτωχά! Ταῦτα εἰσὶν ἡ μόνη παρήγορία μου.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, δέσποινα, καὶ εὐλογεῖ τὰς ἡμέρας σου.

ΛΕΝΑ.

Ὅταν ἤμην παιδίον, κατέβαινον εἰς τὴν αὐλήν καὶ ἔρριπτον μόνη μου τὴν κριθὴν εἰς τὰς ὄρνιθας καὶ τὰ ἄλλα πτηνά. Πόσον μὲ ἔτερπε νὰ ἔρχωνται κύκλῳ μου, νὰ ζητῶσιν ἀρπαλέα τὴν τροφήν, νὰ πετῶσι πολλάκις εἰς τοὺς ὤμους μου, ὅταν ἐκαθήμεν νὰ πίπτωσιν ἐντὸς τῆς ποδιᾶς μου! Οὕτω συνειθίζει τις, φαίνεται, πάτερ μου. Σήμερον ἀγαπῶν διανέμω τὴν ζωὴν εἰς τὰ παιδιά.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Τοιαύτας συνηθείας ἔχει καὶ ὁ οὐρανὸς, δέσποινα. Οὕτω πῶς καὶ ἐκεῖνος διανέμει ἐκάστοτε εἰς τὸν κόσμον τὴν βροχὴν καὶ τὸν ἥλιον.

ΛΕΝΑ.

ὦ πάτερ μου, μὴ τόσο μὲ ἐπαινῇς, διότι εἶμαι καὶ ὀλίγον ματαιόφρων. Θέλω μόνη μου, διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν μου, νὰ τοῖς δίδω καὶ αὐτὰ τὰ σκίδια. Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι μὲ πόσον ὀλίγα πράγ-

ματα δύναται τις νὰ καταστήσῃ τὸν πτωχὸν εὐδαί-
μονα!

(Δίδουσιν τὸ τελευταῖον.)

Ὑπαγε τέκνον μου· καὶ ἀγάπα τὸν Θεὸν, τοὺς
ἀνθρώπους καὶ τὰ γράμματα.

Τὸ παιδίον ἀνεγείρον τὸ σκιάδιον.

Νὰ ζήσῃ ἡ εὐεργέτης!

(Φεύγει. — Ὁ Ὀρεινὸς δακρύει.)

ΑΕΝΑ.

Κλαίεις Ὀρεινέ! Διατί;

ΟΡΕΙΝΟΣ.

Ναί, δέσποινα· εἰς τὸ θέαμα τοῦτο πάντοτε, τοι-
ούτου ἑλέους ἔπρὸς τὰ πτωχὰ, μὲ ἔρχονται δάκρυα,
ἀλλ' ἀγνοῶ διατί;

(Ἀκολουθεῖ ὁππῶς ἀπῆλθον τὰ παιδιά.)

ΑΕΝΑ.

Ἀγαθὴ καὶ πατρικὴ καρδιά! . . Ἡδυνάμην ὅμως,
πάτερ μου, νὰ ἔστελλον τὰ σκιάδια εἰς τὸ σχολεῖον·
ἀλλὰ πῶς νὰ διασκεδάσω πάλιν; Ἄ, πόσας βα-
θείας καὶ ἱεράς συγκινήσεις ἀγνοεῖ ὁ πλοῦτος! Δι'
ἐμὲ αἱ ἐνασχολήσεις αὗται εἰσὶν ἡ μόνη μου χαρὰ,
ἡ μόνη μου τέρψις. Διέρχομαι τόσον πικρὰς νύκτας!

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ἐὰν ᾔθελεν ἡ δέσποινα, αἱ μαῦραι νύκτες θὰ με-
τεβάλλοντο εἰς φωτεινὰς πανηγύρεις.

ΛΕΝΑ.

Δηλαδή;

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ὅτι πολλάκις εἶπα. Εἶνε δηλονότι καιρὸς προσεκάλεις πλησίον σου τὴν μόνην σου ἀγάπην.

ΛΕΝΑ.

Ἐκείνην; Τίνα ἐννοεῖς;

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ναί, τὴν Σμαράγδαν. Εἶνε τέκνον σου, αἰώνιος.

ΛΕΝΑ.

Ποτέ! — Ἐὰν μὲ ἀγαπᾶτε, ὅσοι μ' ἐγνωρίσατε, εὐδαίμονα μητέρα, ἄφετέ με ν' ἀποθάνω ἐν γαλήνῃ. Οὐδὲ λόγος καὶν περὶ αὐτῆς. Ἐκείνη δι' ἐμὲ ἀπέθανε.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ἄλλ' ἐὰν ζῇ καὶ κλαίῃ;

ΛΕΝΑ.

Κλαίει ὁ τρυφῶν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἔρωτος. Πόσον εἶσαι ἀπλοῦς, πάτερ μου! Γελᾷ, καγχᾷ, ὥς ὅτε ἀνεχώρει τῆς μητρικῆς ἀγκάλης.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ἄλλ' αἱ ταραχαὶ τῆς Βλαχίας, ἀλλ' αἱ ἀκούμεναι μεγάλαι ἐκεῖ ἐπάνω σφαγαὶ ἐὰν περιεκύκλωσαν καὶ τὰ τέκνα σου;

ΛΕΝΑ.

Πῶς, ποῖα τέκνα μου; Πιστεύεις λοιπὸν ἀκόμη ἂν πρωῒαν τινὰ αἱ κραυγαὶ τῶν χωρικῶν μὲ καλῶς

σασιν ἐνώπιον τοῦ παραθύρου καὶ κύψασα ἶδω σπαράγματα γυναικὸς εἰς στόματα λύκων, καὶ εἰς τὰ σπαράγματα αὐτὰ ἀναγνώρισω τὸ μόνον ἄλλοτε τέκνον μου, πιστεύεις ὅτι θὰ φωνήσω ὀλολύζουσα : «Εἶναι ἡ Σμαράγδα! Σώσατε, σώσατε αὐτήν;»

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἐγὼ, πιστεύει εἰς πολλῶ θαυμασιότερα, δέσποινα· ἄλλ' εἰς τοιοῦτόν τι ὄχι. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι σκληρότεροι τῶν λύκων Ἐὰν δ' ἐμάνθανες ὅτι αἰφνης ἡ Σμαράγδα σπαίρει εἰς χεῖρας Τούρκου;

ΛΕΝΑ.

Θέλεις ἄρα τότε νὰ λυπηθῶ ; Διατί; Χθὲς ἔτι ἐγὼ εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Θάνου, ἐνῶ ἐσπάρασσον ἐγὼ καὶ ἀπέθνησκον. Μὴ φοβοῦ ὅμως, τὴν ὥραν ἔσως αὐτήν, ἐκείνη κλίνει μεθύουσα ὑπὸ ἔρωτος εἰς τὸν ὦμον τοῦ Θάνου καὶ λησμονεῖ τὸν Θεόν ἔτι αὐτὸν καὶ οὐχὶ μόνον τὴν μητέρα της!

ΑΝΑΝΙΑΣ ἐγειρόμενος.

Δέσποινα, θὰ λησμονήσῃ ἴσως τὸν Θεόν· τὴν μητέρα της ὄχι.

ΛΕΝΑ δεκρύνουσα.

Τί πρὸς με τοῦτο; Σπούδασον αὐτὸ εἰς ἐπταετῇ παιδίᾳ. Εἶνε καιρὸς δι' αὐτά. Ἐγὼ ἐπείσθην περὶ ἄλλων καὶ περὶ ἄλλων ἔλαθον πεῖραν. Τετέλεσται. Οὐδὲ τ' ὄνομά της θέλω ν' ἀκούσω τοῦ λοιποῦ, πά-

τερ μου. Ἐὰν θέλετε νὰ ζήσω, οἱ ἀγαπόντες, με-
λησμονήσατε ὡς ἐγὼ αὐτήν.

ΑΝΑΝΙΑΣ.

Ἐλπίσωμεν ἐπὶ τὸν Θεόν. Ἐκείνου αἱ βουλαὶ ἐν
ἀνεξερεύνητοι. Τίς οἶδεν!

ΛΕΝΑ ἀναχωροῦσα.

Ἀμήν.

(Ὁ Ἀνανίας φεύγει ἐτέρωθεν.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

—Πρὸ τοῦ πύργου. Βρύσεις, πλάτανοι, μαρμάρινα πλυντήρια, βου-
κες, νερά, παιδία παίζοντα, πέραν ἢ γλῶσσι καὶ νόσσοις ποῖμα
πρὸ τῶν πλυντηρίων θεράπαινοι καὶ θεραπαινίδες τῆς Λένας
νοῦσαι. —

Θεραπαινὶς πρὸς τινα ἄλλην.

Καὶ ἂν σὲ ἀγαπᾷ ὁ Ἑμίνης. τί;

Ἡ δευτέρα.

Τίποτε. Εἶπα μόνον πῶς εἶνε φόβος.

Ἡ πρώτη.

Κανεὶς φόβος· μὴ φαίνεσαι, νὰ μὴ σὲ ἀγαπᾷ.

ΦΛΗΡΟΥ πρὸς τὴν δευτέραν.

Λέγε καλλίτερα, πῶς καὶ σὺ νοστιμεύεσαι τὴν
χρυσᾷ του καὶ τὰ κάλλη του! Εὐμορφος εἶνε· πῶς
λέγει ὄχι!

Ἡ δευτέρα.

Μὴ μὲ κριματίζης καὶ μένη! Τοῦρκον θέλεις ν' ἀγαπῶ;

ΦΛΗΡΟΥ.

Διατί ὅχι! Τώρα καθὼς ἐγείναμεν!

Ἄλλη θεραπαινὶς εἰρωνικῶς.

Ὁ κόσμος θὰ χαλάσῃ.

ΦΛΗΡΟΥ πρὸς τὴν τελευταίαν.

Ναί, γλωσσοῦ! Πλειότερον ἀφρίζει ἢ γλῶσσά σου ἢ ἡ σκάφη σου. Ὁ κόσμος ἂν χαλάσῃ, κλαῖε σύ. Ἐγὼ ἐγήρασα!

Ἡ δευτέρα.

Καὶ τί; ὁ Νάσος λέγει πῶς ἀκόμη τρώγεται.

(Ὅλαι γελῶσιν. Ἡ γραῖα θεραπαινὴ ἀρπάζουσα κόπανον καὶ ἐρχομένη κατὰ τῆς θεραπαινίδος.)

ΦΛΗΡΟΥ.

Νὰ φαγωθῇ ἡ γλῶσσά σου καλλίτερα; Τώρα σὲ δείχνω

ΣΚΗΝΗ Δ'.

— Αἱ ἀνωτέρω. Ἐρχεται ἀπὸ τοῦ πωλῶνος τοῦ πύργου κρατοῦσα χρυσοῦν ἀμφορέα ἐν ἀργυρᾷ λεκάνῃ ἡ

ANNA βλέπουσα τὴν ἑρὶν καὶ τὴν θεραπαιναν.

Μὴ, μὴ, μὴ! Καλὲ τί ἔχετε; Αἰωνίως χώρατα! .

.

Θεραπαινίς.

Ἐδῶ τρωγόμεθα καὶ ἡ Ἄννα λέγει χῶρατα.

ΦΛΗΡΟΥ.

Ἄφες με νὰ σπάσω τὰ πλευρά της μὲ τὸν κόπανον! Ὑστερα σὲ λέγω.

ANNA.

Γέμισε τοῦτο πρῶτα νὰ πῇ ἡ κυρὰ καὶ ὕστερα μὲ λέγεις· κάθηναι καὶ μὲ λέγεις ἕως αὔριον.

ΦΛΗΡΟΥ ἀρπάξουσα τὸν ἀμφορέα.

Μετὰ χαρᾶς σου κόρη μου! — Νὰ κόρη! . . . Τὸ μέλι εἰς τὸ στόμα της, — Κρύο νερὸ τὸ σῶμα της.

ANNA πρὸς Θεραπαινίδα.

Ποῦ εἶνε ὁ Νάσος, Ῥήνη;

Ἡ θεραπαινίς.

Ἐπῆρε τὸ ὄπλον του καὶ τρέχει εἰς ταῖς πέρδικαις.

Θεραπαινίς ἄλλη σιγά.

Ἄλλοτε ταῖς πέρδικαις καὶ ἄλλοτε ταῖς εὐμορφαῖς.

(Βήχει. Αἱ πλύντριναι γελῶσιν.)

ANNA.

Κάτι κρυφὰ τὰ λέγετε. Τί λέγετε; Εἰπέτε νὰ γελάσω καὶ ἐγώ.

ΦΛΗΡΟΥ.

Νὰ, κόρη μου· ἡ Ῥήνη θέλει τᾶχα νὰ εἰπῇ πῶς

•Σταῖς ῥάχαις παίζουν πέρδικες, στὴ χώρα μαῦρα μάτια . . .»

Καὶ πῶς τ' ἄχα ὅταν γνωρίζῃ ὁ Νάσος,

(Στρέφοντα: ὄλαι καὶ βλέπουσιν ἀριστερᾷ.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

-- Αἱ ἄνωτέρω. Ἡ Σμαράγδα ἐρχομένη, ὑπὸ πενιχρὰ ἐνδύματα
ὠχρὰ καὶ πονεμένη, πρὸς τὴν τελευταίαν πλύντριαν.--

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄκουσέ με, κόρη μου.

Ἡ θεραπαινίς.

Σ' ἀκούω, κυρά. Μοῦ μίλησες;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ναί. Μοῦ κόπτεται καὶ ἡ φωνή. . . μ' ἀφάνισεν
ὁ δρόμος. — Μήπως ζητεῖτε δούλαν; Μήπως ἡ με-
γάλη σας κυρά.

Ἡ θεραπαινίς.

Ἄ, Ἄ· δούλα καὶ σὺ μᾶς ἔρχεσαι! Καὶ μήπως
ξύλα εἵμεθα ἡμεῖς; Ἐδῶ κυράδες μὴ ζητήσης· δού-
λαις ὅσαις τρίχαις εἵμεθα.

Ἄλλη θεραπαινίς.

Καὶ τί ζητεῖ ἡ δύστυχη;

Ἡ πρώτη.

Ζητεῖ νὰ ἔλθῃ δούλα.

Ἡ θεραπαινίς.

Δούλα; ὦ, ὦ, κυρά μου· ἄλλο τίποτε!

(Συναθροίζονται περὶ αὐτὴν ὅλοι ἔρχεται καὶ ἡ Ἄννα, ἣτις ἔχει λάβει παρὰ τῆς θεραπαίνδος τὸν ἀμφορέα πλήρη.)

Θεραπαινίς.

Καὶ πόθεν ἔρχεσαι ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐκ τῆς ἐρήμιᾳ καὶ σκοτεινῇ. . . Τρεῖς μῆνες τώρα προπατῶ. . . Δούλα νὰ γείνω ἤθελα.

ΦΛΗΡΟΥ

Πεινᾷς ; Νὰ φάγῃς ἔτοιμα. Νυστάζεις ; ἔχει στῶσι. Θέλεις φορέματα ; Πολλά. Θρηνεῖς ; Παρηγορήσου. Πεθαίνεις ; Θεραπεύεσαι. Τί θέλεις ; Ἀποκρίσου.

Τῆς Λένης πύργος εἶν' ἐδῶ. Ὁ τι ζητεῖς, θὰ δώσω. Λέγει καὶ ὁ τραγουδιστής. — Δούλα ὅμως, ἄπελπίσου. — Ποίαν νύμφην τότε τόσαις γυναῖκες θὰ στολίσωμεν ;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ὑποδακρύουσα.

Μοῦ πνίγεται ἡ φωνή. . . Εὐτυχισμέναις σεῖς. . . Δότε με νὰ πῶ ἡ πτωχὴ ἐδίψασα !

ANNA ἀφ' ἑκπασθεῖσα ὑπὸ συγκινήσεως.

Πῆε, πῆε, ἄμμοιρη ! Ἐδῶ εἰς τὸ χρυσὸ καὶ ἡ κυρά μας πίνει. Πῆε, δροσίσου, κάθησε. . . Καὶ ὑστερὰ μᾶς λέγεις.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ λαμβάνουσα τὸν ἀμφορέα.

Στεφανωμένη εἶσαι, κόρη μου ;

ANNA.

Ὁχι, καλὴ μου. . . .

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Χρυσῇ νὰ σὲ στεφανώσῃ μοῦρα! . . .

ANNA συγχεκινημένη.

Πτωχή!

(Ἡ Σμαράγδα πίνει· αἱ γυναῖκες συγχينوῦνται.)

Θεράπεινά τις.

Θεέ, συγχώρησέ με! . . . Ἀπαράλλαχτη! . . .

(Ποιεῖ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ . . . ἀποσύρεται τρέμουσα.)

ANNA καθ' ἑαυτήν.

Νομίζεις πῶς καὶ τὰ χεῖλη της εἶναι καμωμένα νὰ
πίνωσιν εἰς χρυσᾶ ποτήρια! Πῶς μὲ μαγεύει ἡ πτωχή!

(Πρὸς τὴν Σμαράγδαν ἀποποιοῦσαν.)

Πόθεν, μᾶς εἶπες, ἔρχεσαι; Πῶς λέγεσαι; Τίνος
νὰ ἦσουν κόρη;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Σεῖς εἶπετε τὸ ὄνομά μου: ἄμοιρη, λέγομαι· ἔρ-
γομαι ἀπὸ τὰ ξένα. Νὰ καθήσω ἤθελα ἐδῶ . . .

ANNA

Τίνος νὰ ἦσυν κόρη;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Τῆς Λένης δούλα ἔρχομαι . . . εἶπέτε της· μὲ
θέλει;

Θεράπεινά τις.

Καὶ τί γνωρίζεις ἄμοιρη,

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Γνωρίζω; Τίποτε.

Θεράπαιρα.

Τίποτε; Καλὰ ποῦ σ' ἠύραμεν! Καὶ τότε τί σὲ θέλομεν;

ΑΝΝΑ.

Σταθῆτε· σιωπὴ! Κάτι θὰ γνωρίζῃ ἡ ἄμοιρη!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἄλλοτε ἐγνώριζα καὶ ὑφαίνα βελουδον... Ἡ μόνη τέχνη μου. Ἄλλο τίποτε.

ΑΝΝΑ.

Βελουδον; Γνωρίζεις πῶς ὑφαίνεται βελουδον; Λοιπὸν ἐσώθης ἄμοιρη! Τὸν κόσμον ἐχάλασεν ἡ κυρά μας νὰ εὖρῃ νὰ ὑφαίνωσι βελουδον. Στάσου. Ἡ τύχη σου ἀνοίγεται.

(Φεύγει δρομαία)

Μία τῶν θεραπαιρίδων.

Μία καὶ μοναχὴ ἐγνώριζε βελουδον Τώρα ἔχετε γυῖα γειτόνισσais!

Θεράπαινά τις.

Δὲν ἔχεις ποῦ νὰ κοιμηθῇς καὶ γνωρίζεις νὰ ὑφαίνης καὶ βελουδον! Μὴ χειρότερα!

Ἄλλη.

Τώρα μένει νὰ μᾶς εἶπῃ πῶς εἶνε κόρη τοῦ δεσπότη.]

(Αἱ γυναῖκες ἀπομακρύνονται· σιωπὴ καὶ ἡ
Σμαράγδα μένει μόνη).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

— Δωμάτιον τῆς Λένας. Σκοτεινόν. Ἡ Λένα μόνη φάνηται
δεδυοισμένη εἰς βαρεῖς συλλογισμούς. Εἰσέρχεται ἡ

ANNA κρατοῦσα τὸν ἀμφορέα.

Δέσποινα, δέσποινα, ἦλθα! . . .

ANNA.

Αἶ, ὕστερον; — Ἡργησες ὅμως πολύ!

ANNA.

Ἡργησα; Πίετε λοιπὸν πρῶτα καὶ θὰ σᾶς εἰπῶ.

ANNA.

Δός με νὰ πῖω, καὶ λέγε ὅ,τι θέλεις.

(Ἡ Άννα δίδει τὸν ἀμφορέα· ἡ Λένα πίνει.)

ANNA

Καλὰ ἐγὼ εἶδα ὄνειρον! Πόσον εὐμορφη! Πόσον
ἡμερη, πόσον ἀγαπητὴ ἡ ἄμειρη! Καὶ νὰ γνωρίζη
.....

ANNA ἐγειρομένη ἐν ταραχῇ.

Ἡ Άννα ποῖος ἔπιεν ἀπὸ τὸν ἀμφορέα τοῦτον;

ANNA.

Κανεῖς.

ANNA ἐν ταραχῇ

Ποῖος ἔπιεν ἀπὸ τὸν ἀμφορέα τοῦτον; Ἐλέησόν
με Κύριε!

ANNA ἀναμνηθεῖσα.

Ναί, ναί, ἔπιεν ἡ πτωχή· ὦ, ἂν ἡ πτωχεῖα γίνε-
ται, δέσποινα, τόσο γλυκεῖα, τόσο χαριτωμένη,

τόσον ἀπλῇ, πτωχαὶ θὰ ᾔνε καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ ! Ἡ ἄμοιρη ! . . . Γνωρίζει

ΑΕΝΑ.

Ποῖος ; Ποία εἶνε αὐτή ; Παραλαλεῖς !

ANNA

Ὅχι, ὄχι· εἶνε ἀληθινόν. Ἦλθε μία πτωχή, δέσποινα, μία πτωχή ἀπὸ τὰ ξένα, ἔρημη, πεινῶσα, ὅμως εὐμορφη, εὐμορφη, εὐμορφη. Ἐζήτησε νὰ γείνη δούλα σου, δέσποινα. Τῆς εἶπαμεν : ἐδῶ εἶνε δούλαι χίλια. Ἡ πτωχή ! Τότε ἐζήτησε νὰ πείη. Ναί, τόσον μὲ ἐμάγευεν ἡ μορφή της, ἡ φωνή της, τόσον μὲ ἐκέρδαιεν ὁ τρόπος της, τόσον ἐλυπήθη ἡ ψυχὴ μου, ὥστε, εἶνε ἀληθινόν

ΑΕΝΑ.

Τί ;

ANNA

Εἶνε ἀληθινόν Ἐνῷ ὅλη ἐκλίνα ἐπάνω της, τῆς ἔδωκα καὶ ἔπιεν ἑλησμόνητα.

ΑΕΝΑ.

Ἀπὸ τὸν ἀμφορέα ;

ANNA.

Ναί, δέσποινα.

ΑΕΝΑ θαρρύνουσα καὶ γεγωνοῦσα.

Μὴν εἶνε ἡ κόρη μου ;

ANNA ἔντρομος.

Τίς ;

ΑΕΝΑ.

Αὐτή, ἡ πτωχή.

ANNA.

Χριστὲ καὶ Παναγία μου! — Τίς ἡ κόρη σου, ἡ
Σμαρ.....

ΑΕΝΑ.

Ἡ Σμαράγδα, ναί, εἶδες καλά;

ANNA.

Παναγία Δέσποινα!... Ἡ κόρη σου; Ἡ ἄμοιρη
αὐτή; αὐτή ἡ ἔρημη, ἡ δούλα σου; — Τί εἶπες,
δέσποινα;

ΑΕΝΑ.

Σᾶς εἶπεν ἄλλο τι; Γνωρίζει πῶς ἐγὼ τὸν πύρ-
γον ἔχω; Σᾶς εἶπε δι' ἐμέ; Γνωρίζει νὰ κεντᾷ χρυ-
σᾶ καὶ μαργαρίτας εἰς ἐργόχειρα; Ὅμιλει, λέγε μου,
εἰπέ, γνωρίζει..... Πόθεν ἔρχεται;

ANNA.

Πῶς ἀγαπᾷς τὸ τέκνον σου, χρυσῇ μου δέσποινα,
πῶς εἰς αὐτὸ ὁ νοῦς σου αἰωνίως κρέμαται! Αὐτὴ
εἶναι πτωχή καὶ ἔρημη. Ὅμως γνωρίζει, ναί, γνω-
ρίζει..... καὶ αὐτὸ ἡρχόμεν προσχαρὴς νὰ σ' ἔλε-
γον. Γυναῖκα εὗρομεν νὰ σοῦ ὑφαίνῃ ὅπως ἤθελες
κ' ἐζήτεις τόσον χρόνον, δέσποινα.....

ΑΕΝΑ.

Γνωρίζει νὰ ὑφαίνῃ τὸ βελούδον;

ANNA μετὰ χαρᾶς.

Ναί, ναί !

ANNA.

Εἶπεν αὐτῇ ; Ὑφαίνει ; ἤκουσες ;

ANNA

Ὑφαίνει, ναί, τὸ ἤκουσα.

ANNA ὠχρίῳσα.

Ἄννα, μὴ ᾔνε, ἡ Σμαράγδα μου ;

ANNA.

Ἄ, δέσποινά μου, πῶς, αὐτῇ ; Ὅπου ἐχθορῶσιν
θέλει !

ANNA.

Σιώπα, σιώπα. Ἡ τελευταία μου πνοὴ εἰς τὴν
λαιμόν μου πνίγεται. Τρέχε· εὐρὲ αὐτὴν, εἰπέ νὰ
ἔλθῃ, εἰπέ πῶς νὰ ὑφαίνῃ θέλομεν, εἰπέ . . . τίποτε !
Λάβε αὐτὴν, φέρε αὐτὴν εἰς τῆς Σμαράγδας τὸ
δῶμα, βάλε αὐτὴν εἰς τῆς Σμαράγδας τὸ κάθισμα,
δός εἰς αὐτὴν τῆς Σμαράγδας τὸ κτένιον, δός εἰς
αὐτὴν τῆς Σμαράγδας τὰ νήματα, ἄπλωσον εἰς
αὐτὴν τῆς Σμαράγδας τοὺς πλούτους νὰ ὑφάνῃ . . .
ὦ Θεέ μου, Θεέ μου, βοήθει με ! — Ἀκόμῃ ἐδῶ
Ἄννα ;

ANNA ὀλιγοδρανῆς.

Δέσποινα τὰ γόνατά μου λύονται . . . Ἄν ᾔνε
αὐτῇ ; . . .

ΛΕΝΑ.

Θά ἔτρεχα ἐγὼ, ἅς μὴ ἐφοβούμεν ν' ἀποθάνω
εἰς τὸν δρόμον ! Τρέχε μὴ φύγη ! Φέρε αὐτὴν ἐκεῖ.
Ἀκόμη μὲ βλέπεις ; Ποῦ εἶνε λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι
μου ; Εἰπέ νὰ ἔλθωσιν ὅλοι ! Παναγία μου ! . . .

ANNA φεύγουσα.

Ὑπάγω· θὰ καθήσῃ εἰς τὸν ἐργαλειὸν τῆς Σμα-
ράγδας. Θὰ κλείσω τὸ στόμα μου καὶ εἰς κἀνένα δὲν
θὰ εἶπω τι. Πῶς νὰ μάθῃ κἀνεὶς ὅτι ἡ δέσποινα φαν-
τάζεται πῶς ἡ Σμαράγδα, ἡ Σμαράγδα της . . .

ΛΕΝΑ.

Ναὶ, ναί· μὴ εἶπης εἰς κἀνένα τίποτε. Εἰπέ νὰ
καθήσῃ, δὸς νὰ ὑφάνῃ, μόνῃ της καὶ φύγε σὺ, ἄφες
μόνην αὐτήν. Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ !

ANNA καθ' ἑαυτήν.

Εἶδα πολλά . . . ὅμως γελῶ ἀντὶ νὰ κλαίω.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΛΕΝΑ μόνῃ.

Ἡ αὐτὴ πνοή, τὸ αὐτὸ μῦρον... Ἐὰν ἦγε ἐκείνη!...
Ὅταν ἦτο παιδίον καὶ ἔκλινε κάποτε ὠχρὰ καὶ σιω-
πῶσα, ἔθετα τὰ χεῖλη μου εἰς τὰ χεῖλη της καὶ ἐνόουν
ἐὰν ἦτο ἀσθενὴς καὶ ἐνόουν ποίαν πληγὴν νοσηρὰν

ἔλαβεν, — μόνον ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς τὴν ὠσφραϊνόμεν.
 Ὅταν ἦτο νεᾶνις μικρὰ, ἐν μέσῳ τῶν φιλημάτων
 μου, ἡσθάνομην ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν χειλέων τῆς ἐν
 ἔκλειεν ἐντὸς γαλήνῃν ἢ λύπῃν. Ἄρωμά τι ἐπλα-
 νᾶτο εἰς τὸν ἀμφορέα· ἄρωμά τι πρὸ τόσου χρόνου
 λησμονηθὲν, τόσον χρόνον ἀσπαστὸν καὶ οὐράνιον!
 Ἐὰν ἦνε ἐκείνη; Ἐὰν ἦλθεν ἡ Σμαράγδα; Ποῦ δύ-
 ναμις νὰ ῥιφθῶ εἰς τὰ παράθυρα; νὰ καταβῶ καὶ
 ἐνατενίσω αὐτήν; Ἄς ἔλθῃ; Ποία εἶνε! Ποία ἐ-
 μοιάζει τοσοῦτον τὴν κόρην, ἥτις μὲ ἀφῆκε, ἐκείνη
 ἥτις γέλωσα παρήτει τὴν στοργὴν μου καὶ τὴν ἀγ-
 κάλῃν μου ἔρημον καὶ ἐσπαραγμένην; Ποία ἔρχεται
 καὶ ζητεῖ νὰ γείνη δοῦλά μου, ὅταν ὁμοιάζῃ τῇ
 Σμαράγδαν; — (μετὰ μικρὰν σιγὴν.) — Μακρὰν ἀπὸ
 ἐμέ! μακρὰν ἀπὸ τὸν πύργον μου, ἡ εἰκὼν ἐκείνης,
 τὸ φάσμα ἐκείνης, ὅπερ θὰ μοῦ ὑπενθυμίζῃ τὴν σκλη-
 ροτέραν κόρην τῆς γῆς! — Ἄννα! Ἄννα! Νὰ μὴ
 ἔλθῃ, νὰ μὴ ἔλθῃ ποτὲ ἡ πτωχὴ αὐτή! Δότε εἰς αὐ-
 τὴν πλούτη μεγάλα, δότε εἰς αὐτὴν ζωὴν βασιλεί-
 σης, ἀλλὰ κλείσατε τὴν θύραν. — Ποῦ εἶνε οἱ ἀν-
 θρωποὶ μου; — Ἄννα! Ποῦ εἶνε; Νὰ φύγῃ, νὰ φύγῃ
 ἡ κακὴ μάντις, νὰ φύγῃ ἐκείνη, ἥτις τόσον καλὰ
 μιμεῖται τὰ χεῖλη καὶ τὰς χεῖρας τῆς Σμαράγδας. —
 Λύονται τὰ γόνατά μου ὅλον ἐν ὅταν συλλογισθῶ
 ὅτι δύναται — Θεέ μου, σῶσον με! — Ἐὰν
 ἔλθῃ ἐκείνη; Ἄ, πῶς ἡ τύχη μὲ παίζει! Ἐκείνη γὰρ

λα καὶ χαίρει καὶ αἱ μάγισσαι μιμοῦνται αὐτὴν καὶ ἔρχονται ἐμπρός μου νὰ μοῦ σπαράσσωσι καὶ τὸ ὕστατον γῆρας! Ὅχι, ὄχι. Γνωρίζω ὅτι οὐδέποτε ἡ σκληρότης σου, κόρη ἀνίλεως, οὐδέποτε θὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ ἔλθῃς καὶ πάλιν εἰς τὴν μητέρα σου· ὅμως οὐδέποτε καὶ ἐγὼ θὰ δεχθῶ εἰς τὴν στέγην μου κἂν τὴν γυναῖκα ἣτις θὰ σὲ ὁμοιάζῃ μικρὸν, ἣτις θὰ μὲ παρίστα σὲ αὐτὴν, ἣτις θὰ μὲ γελᾷ καὶ πάλιν διπλοῦν οὕτω καὶ οἰκτρότατον γέλασμα! Μακρὰν ἀπὸ τὸν πύργον μου!

(ἀπέρχεται βιαία)

ΣΚΗΝΗ II'.

— Ὁ πρῶτος θάλαμος τῆς πρώτης πράξεως. Ὁ χρυσοῦς ἐργαλεῖος, τὰ νήματα ἔτοιμα, τὸ πᾶν ὅπως ἐν τῇ πρώτῃ πράξει. Εἰσέρχεται πενιχρὰ ἡ

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Ἐδῶ εἶνε ὅλα τὰ ἴδια ὅλα ἀναλοῖωτα, ὅλα ὡς νὰ ἔφυγον χθὲς ἀπὸ πλησίον αὐτῶν.— ὦ μητέρα μου, μητέρα μου! — Ἐφυγον, ἔλειπον τόσον χρόνον ἀληθῶς ἢ ἐκοιμώμην εἰς πλάνον καὶ ἄγριον ὄνειρον; Εἶνε ὅ τι βλέπω ἀληθῆ ἢ ἀκόμη πλανῶμαι καὶ θ' ἀκούσω τὴν κραυγὴν Τούρκων μετὰ μικρὸν καὶ θὰ λυθῇ τὸ γλυκὺ ἤδη ὄνειρον;

(Προσέρχεται εἰς τὸν ἐργαλεῖον.)

Ἴδου ὁ μικρὸς μου κόφινος· ἰδου τὰ λεπτὰ μου

νήματα· ἰδοὺ ὅτι τόσον ἠγάπησα καὶ δι' ὧν ἐμέ-
τρησα χρυσᾶς ἐλπίδας καὶ χρυσαυγέστερα τῶν νη-
μάτων τούτων ὄνειρα! Ὅλα μοὶ ὀμιλοῦσιν, ὅλα, ὡς
ἐγὼ, νομίζω ὅτι κλαίουσι διὰ τόσον χωρισμὸν καὶ
τόσην σκληρότητα. . . . Ὡ, τώρα ἔρχομαι δούλη
σου, μητέρα μου. Τώρα οὐδὲν ἀπαιτῶ, τώρα σιωπῶ,
τώρα ἄφες με νὰ ζῶ ὡς αἱ δούλαι σου! . . . Σιωπῶ,
σιωπῶ μὴ μὲ ἀκούσῃ τις. . . Ἄς καθήσω, ἄς φανῶ
ὅτι γνωρίζω πῶς ὑφαίνουσιν· οὕτω θὰ ἀγαπηθῶ. —
Ὅλα τὰ ἴδια· μόνη ἐγὼ παρήλλαξα, μόνην ἐμὴν
οὐδεὶς θ' ἀναγνωρίσῃ πώποτε!

(Λαμβάνει τὴν κερκίδα καὶ ὑφαίνει.)

Τόσον εὐκόλα ὡς γῆς ν' ἀφῆκα τὸ κτένιον!

(Σιωπᾷ Μετὰ μικρὸν σακρῶσα.)

Θεέ μου, δός μου δύναμιν! Ἄς εἶπω ὅτι ἄλλοτε
μ' ἐμάγευε καὶ ἄς ἀποθάνω ὕστερον. Οὐδὲ νὰ ζήσω
θέλω τοῦ λοιποῦ. . .

(Ἄδουσα.)

Δάση, χωρία, — ὅλ' αὐτὰ
Τόσα μου πλούτη ζηλευτά,
Ὡ κόρη, θὰ κερδήσῃς.
Ἐάν τοῦ Μούρτου τὸν υἱὸν
Ὡς σύντροφόν σου καὶ Θεὸν
Σὲ ἴδω νὰ φιλήσῃς.

(Πλαγία τις θύρα ἀνοίγεται καὶ φαίνεται κάτωχρος καὶ
τρέμουσα ἡ Λένα.)

Ἄλλ' ἤλθον χρόνοι τῶν σφαγῶν,
Κ' ἐν μέσῳ πείνης καὶ φλογῶν
Ὁ Θάνατος μου παλαίει....
Κ' ἐν μέσῳ τῆς συμφορᾶς
Τῆς λέγει λόγους τῆς χαρᾶς,
Ἄλλ' ἡ Σμαράγδα κλαίει....

ΛΕΝΑ ὀρμῶσα μὲ ἀνοιχτὰς ἀγκάλας.

Κόρη μου, κόρη μου, Σμαράγδα μου, εἶσαι σύ!
Σὺ εἶσαι μόνη μου χαρά; Βοήθει με!

(Ἰσταται κλονουμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου.)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ἐγειρομένη καὶ ὀρμῶσα πρὸς αὐτήν.

Μητέρα μου, μητέρα μου!... Συγγνώμην...

(Γονατίζει θλίβουσα τὴν μητέρα της.)

ΛΕΝΑ φιλοῦσα τὴν κόρη της.

Σὺ εἶσαι! Σὺ, Σμαράγδα; Σὺ ἄγγελέ μου, ἡλθες;
Μ' ἐνθυμήθης λοιπὸν, σκληρὰ καὶ ἀγαπημένη κόρη!

ΑΝΝΑ ὀρμήσασα ἐκ τῆς αὐτῆς θύρας καὶ πεσοῦσα
εἰς τοὺς πόδας τῆς Σμαράγδας.

Σμαράγδα μου, νεραίδα μου, βασίλισσα τοῦ κόσμου!
Σὲ εἶδα ἄλλη μία φορά; Τὴν ἄνδρ' αὐτὸν φῶς μου!

ΛΕΝΑ.

Εἰπέ με, λάλει, Σμαράγδα μου: ποῖος ἀκόμη
μένει ἐκτὸς τοῦ πύργου μου; Ποῖος θὰ ἔλθῃ ἀκόμη
ἐδῶ κύριος καὶ βασιλεύς; Εἰπέ, Σμαράγδα μου, εἰς

ποῖον ν' ἀνοιγῶσιν αἱ θύραι ἔλαι τοῦ πύργου καὶ αἱ
ἀγκάλαι τῆς μητρός σου;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ.

Μητέρα μου.....

ΛΕΝΑ.

Σμαράγδα μου, ποῖος ἀκόμη λείπει, ὃν ἠγάπησες;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ δακρύουσα.

Ὁ Θάνατος Καλλισθένης.

ΛΕΝΑ.

Εἰπέ λοιπὸν τὸ ἠγαπημένον ὄνομα ! Ποῦ εἶνε!
Ἐγείρου. Ὁ Θάνατος ὅπου καὶ ἂν ἦνε, εἶνε αὖριον ἐδῶ.

(ὁρμῶσας καὶ ἀνοίγουσα τὴν μεγάλην θύραν δὲν εἰσρέουσιν
ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πύργου.)

Χαίρετε ὅλοι. Ἦλθε τὸ τέκνον μου, κλαύσατε
ὅλοι ἐκ τῆς χαρᾶς Τὸ γῆράς μου ὅλον θέλω
νὰ γείνη μία αἰωνία πανήγυρις ! — Κλαύσατε ὅλοι
ἐκ τῆς χαρᾶς. Ἦλθεν ἡ Σμαράγδα μου !

ΤΕΛΟΣ

Ἡ ΕΓΓΑΜΟΣ Ἡ ΑΥΤΟΧΕΙΡ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΤΕΡΗΗ.
ΡΩΜΥΛΟΣ.

ΙΩΣΗΦ.
ΛΙΑΔΗΣ.

Ἡ σκηνὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει.
Ἐν ἔτει 186....

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ο ΛΙΛΛΗΣ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

— Θάλαμος εὐρύς καὶ ὡς κάλλιστα ηὐπρεπισμένος. Ἀριστερᾷ ὥραϊα ἱματισθήκη. — Εὐ τ ῆ ρ π η δροῖα καὶ καλλύνουσα τὰ δνύχιά της διὰ χαρίεντος μαχαιριδίου. — Ῥ ω μ ῦ λ ο ς καθήμενος πλησίον μικροῦ ὠσειδοῦς τραπέζιου καὶ ἀναγινώσκων εἰκὴ βιβλίον.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Λοιπὸν, νεώτερα;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Πόσον ἔχει δίκαιον!

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ποῖος;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἐδῶ, ὁ Legouné.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Εἰς τί ἔχει δίκαιον, τί ἀναγινώσκεις; — Ἐῖνε ὁ-
μως, φίλε μου, ἥκιστα ἱπποτική καὶ ἀβρόφρων καὶ
ἡ στάσις κυρίου, ἐνώπιον γυναικὸς ἀγαπωμένης, ἀ-
ναγινώσκοντος σχολαστικώτατα ἐπὶ ἡμίσειαν ἤδη

ώραν . . . — αἴφνης ἔκθεσίν τινα τοῦ ἐν Ἀθήναις
ποιητικοῦ ἀγῶνος!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Πόσον ὥραϊον βιβλίον! Les pères et les en-
fants au XIX siècle. Ἀνέγνωσες ποτὲ αὐτό;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ὁχι.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄλλ' ἀνέγνωσες τὴν Βαλεντίνην τῆς Σάνδης;

ΕΥΤΕΡΠΗ!

ὦ, πρὸ πόσου χρόνου!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Καὶ τὴν Ματθίλδην;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Τοῦ Σύη; ὦ, τὸν φρικώδη Lugartó! Καὶ ἔγω
ἀναγνώσῃ ἴσως τόσας μυθιστορίας τοῦ Δουμᾶ, ὅσας
οὐδ' αὐτὸς οὕτως ἔγραψεν.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄλλὰ τοῦ υἱοῦ του τὰ δράματα;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ὁχι, βαρύνομαι· οὐδέποτε ἐνόησα τὸν ποιητὴν
ὁμοῦ καὶ ἱεροκῆρυκα.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Κρῖμα! Καὶ ἰδοὺ διατί εἶσαι πλείοτερον ἐρωμένη
καὶ ὀλιγώτερον μήτηρ.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Πῶς; Ἐγὼ ἀγαπῶ μέχρι μανίας τὸν Αἶλλην μου!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Μέχρι μανίας . . . Νομίζεις τάχα ὅτι μέχρι μανίας στοργή, δεικνύει τὴν βαθύτητα καὶ τὸ σθένος τοῦ αἰσθήματος ἢ τοῦναντίον ἀδυναμίαν ψυχῆς; Ἐγὼ καὶ ἐν τῇ μέχρι μανίας τοιαύτῃ στοργῇ ἀνακαλύπτω πλειότερον τὴν ἐρωμένην ἢ τὴν μητέρα. Εἶχα πατέρα ὅστις οὐδέποτε μὲ ἐτίλησε καὶ ἐν τούτοις ὅστις. . . —

ΕΥΤΕΡΠΗ

Παραληρεῖς. Γνωρίζεις τάχα σὺ τί θὰ εἶπη μητρικὴ στοργή; Ὅταν ἀπέκτησα τέκνον καὶ ἔφευγον ἀπὸ τὰς ἐσπερίδας καὶ τοὺς χοροὺς χάριν αὐτοῦ, ἡ ἀγαθὴ καὶ γλυκεῖα φίλη μου Θάλεια, — γνωρίζεις αὐτὴν, νομίζω;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ναί, προχώρει.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἡ Θάλεια λοιπὸν ἀποροῦσα μοὶ ἔλεγεν: «Ἀγαπᾷς λοιπὸν τοσοῦτον τὸ τέκνον σου; Πῶς ἀγαπᾷς αὐτὸ τόσον πολὺ, Εὐτέρπη; Ἐννοῶ τὸν ἐρωτα· ἀλλὰ ποῖον πάλιν εἶνε αὐτὸ τὸ αἶσθημα τῆς στοργῆς; Εἶνε τόσον μέγα; Ὑποκρίνεσαι.» Καὶ ἐγέλα. — Ὅταν ὁμως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἦλθε νὰ μὲ ἴδῃ καὶ μοὶ ὠμίλει ἀπαύστως περὶ τοῦ τέκνου της, «Θά-

λεια, τῇ εἶπον, ἀγαπᾷς τὸ τέκνον σου;» Ἐγέλασε καὶ πάλιν τότε, ἀλλὰ μὲ εἶπε: «Γνωρίζεις μέγεθος τοῦ βαθμοῦ; Πολλάκις εἶμαι εἰς τὸν περίπατον μακρὰν αἴφνης, ἢ μικρὸν ἀτενίσασα στρουθίον μεθιπτάμενον εἰς τὰ δένδρα, ἢ ὀρνίθια νεογεννῆ πλανώμενα εἰς τοὺς κήπους, ἀναπολῶ τὸ τέκνον μου καὶ παραιτῶ τὸν περίπατον καὶ σπεύδω συνέχουσι τοὺς παλμούς καὶ φθάνω εἰς τὸν οἶκον, νὰ ἴδω αὐτὴν νὰ φιλήσω αὐτὸ καὶ πάλιν, νὰ ἐναγκαλισθῶ αὐτὴ καὶ πάλιν μέχρι πνιγμονῆς, μετὰ χαρᾶς ἀμυθῆται μετ' ἀγαλλιάσεως οὐρανίας!» Τοιαῦται εἰσὶ, Ῥωμύλε, αἱ μητέρες.

ΡΩΜΥΛΟΣ σκυθρωπός.

Ἀληθῶς. Καὶ ἰδοὺ διατί πολλάκις ἡπόρησα πῶς αἱ βασίλισσαι γίνονται ἐν ταύτῳ καὶ ἐπαίτιδες.

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Δηλαδή;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Δηλαδή πῶς μετὰ τοιοῦτον ἱερὸν καὶ οὐράνιον αἶσθημα, δέχονται καὶ γίνονται ἐρωμένοι.

(Κλίνει καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας της.)

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Διότι, . . . διότι, . . . διότι ἐπλάσθησαν αἰωνίως νὰ ἀγαπῶσιν.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Μὲ ἀγαπᾷς λοιπὸν πάντοτε;

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Μέχρις ἐγκλήματος, ὡς βλέπεις.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄλλὰ πῶς μετὰ τὸν ὑφειλόμενον ἔρωτα πρὸς τὸν σύζυγον, μετὰ τὴν ἀπειρον ἀτοργὴν πρὸς τὰ τέχνα, μετὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς συχγενεῖς, πῶς περισσεύει πάλιν τόσος ἔρως τῆς γυναικὸς πρὸς ἐν ὅλῳ τρίτον ἄτομον, — ἐμὲ αἴφνης;

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Ἡ καρδιά τῆς γυναικὸς εἶνε πλουσιώτερος καὶ ἐλευθεριώτερος ἡγεμών.

ΡΩΜΥΛΟΣ μειδιῶν

Ἡγεμὼν τοῦ ὁποίου εἷς εἶνε συνήθως ὁ ὑπεύθυνος ὑπουργός, ἐνῶ πολλοὶ οἱ ἰδίᾳ εὐνοούμενοι. . .

ΕΥΤΕΡΗΗ

Πολλοὶ, ὅχι.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Τότε ἐὰν εἷς ἓνα ἢ δύο περιορίζεται ἡ εὐνοία, εἶνε ἐγωῖσμός καὶ σκληρότης, ἐνῶ ἡ καρδιά τῆς γυναικὸς εἶνε ὅλη ἔρως, ὡς εἶπες.

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Ἄφες τὴν διαλεκτικὴν τοῦ σοφιστοῦ. — Ποῖον ὅμως θεωρεῖς ὑπεύθυνον ὑπουργόν;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Τὸν Ἰωσήφ, ἀπλούστατα.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἀληθῶς τὸν πτωχόν !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Εἶσαι βεβαία ὅτι ἀπῆλθε διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Θὰ ἀπῆρχετο πεζὸς — τόσον χαίρει διὰ τὴν νέαν ἀγοράν.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ποίαν;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἦγόρασαν ἐκτάσεις τινὰς εἰς Μέγα Ῥεῦμα. Καὶ σχεδιάζει νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ χίλια... *château en Espagne !*

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Τῶν ὁποίων δλων κυρίαν καὶ αἰθερίαν νύμφην μελετᾷ νὰ καταστήσῃ σέ.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ναί. Τὸ ὄνειρόν του εἶναι πλουσιωτάτη ἑπαύλη. Καὶ ἂν ἐγνώριζες, Ῥωμύλε, πόσον μὲ ἀγαπᾷ !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Οἱ πτωχοὶ σύζυγοι ! Σᾶς ἀγαπῶσι θερμῶς ; Ἐν χλεῖσθε καὶ ἀπομακρύνεσθε. — Σᾶς ἀγαπῶσι παρέρως ; Πικραίνεσθε καὶ ἐκδικεῖσθε. — Ποῖος λοιπὸν σὺ ἀρέσει ;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ὁ ἀνατέλλων ἥλιος.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ὅχι ὁ μεσουρανῶν. Δικαίως. Ὁ τῆς μεσημβρίας εἶνε πνιγηρὸς, ἐνῶ ὁ τῆς αὐγῆς ἥλιος εἶνε πλήρης κάλλους καὶ δρόσου...

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Οὔτε διὰ τὸ ἐν, οὔτε διὰ τὸ ἄλλο· ὁ ἀνατέλλων ἥλιος εἶνε φίλτερος, διότι εἶνε νέος ἀπλῶς, ἦτοι διότι ἦτο τέως ἄγνωστος.

ΡΩΜΥΛΟΣ εἰρωνικῶς καὶ παίζων.

Ἐν τούτοις κάπως νὰ αἰσθάνωμαι καὶ ἐγὼ μεσουρανοῦντα τὸν ἔρωτά μου...

ΕΥΤΕΡΠΗ πικρῶς.

Πιθανῶς· διότι σὲ ἠγάπησα πολὺ καὶ ἀπεκαλύφθην ὀλόκληρος.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Καὶ ἐν τούτοις εἶσαι βαθεῖα ὡς ὠκεανὸς καὶ σιωπηλὴ ὡς ὁ θάνατος.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἐνώπιόν σου, ὄχι· ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, ναί. — Ἐχει καλῶς ὅμως· ἄς γνωρίζω καὶ ἐγὼ ὅτι αἰσθάνεσαι μεσουρανοῦντα τὸν πρὸς ἐμέ ἔρωτά σου!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Δηλαδή ἰδοὺ πῶς : Ἐγὼ δέχομαι, μόνον πρὸς ἕγγαμον κυρίαν, τὸν ἔρωτα τρίτου ὡς τὸ αἶνιγμα περὶ ὃ ἐμμανῶς ἐμμένομεν μέχρις οὗ μάθωμεν καὶ ἔρωμεν τὴν λύσιν· ὄχι ὅμως καὶ πάντα ἔρωτα, ὡς

ἄλλοι φρονοῦσιν. Διότι ἐν πρώτοις, ἐγὼ τὸν νόμιμον γάμον θεωρῶ καὶ πρεσβεύω πληρέστατα ὡς τὸ Εὐαγγέλιον : ὅτι γίνονται καὶ ἐνοῦνται οἱ δύο ἐν μίαν μόνην . . . καρδίαν.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Σιώπα, διάβολε, διότι εἶσαι ἀηδής. Ἄλλω τε καὶ μόνη ἡ ἐνταῦθα παρουσία σου αἶρει τὴν περὶ τοῦ ἐγγάμου βίου πεποίθησίν του ταύτην.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄ, τοῦτο ἀνέμενον νὰ με εἴπῃς ! Μὴ σὲ ἀπατᾷ τὸ φαινόμενον, ἡ κατὰ τύπους παρέμβασις τοῦ Ρομύλου· κατ' οὐσίαν ἡ θρησκεία ἔχει πάντοτε δίκαιον. Διότι πῶς ἄλλως ἐξηγεῖται, εἰμὴ διὰ τῆς εἰς ἐν ἄνθρωπον ἐνώσεως τῶν δύο ἐν τῷ νομίμῳ γάμῳ, ὁ τρίτος κατακτητὴς νὰ βλέπῃ παρὰ τῇ δεσποίνῃ τὸ ὄνειρον ; τὸ δὲ θαῦμα νὰ φύεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀσπότου ;

ΕΥΤΕΡΠΗ φράττουσα διὰ τῶν χειρῶν

τὰ ὠτά της καὶ φεύγουσα.

Εἶσαι ἀχρεῖος ! Φύγε, φύγε ! Νὰ μὴ σὲ ἴδω !

Ἔρχεται πρὸ κατόπτρου καὶ διορδοῖ τὴν κόμην της.

ΡΩΜΥΛΟΣ καγχάζων.

Εὐτέρπη ! . . . Εὐτέρπη, μετανοῶ, ἀλλάσσω ὀρίαν. Αἰωνίως σεμνὸς τοῦ λοιποῦ !

ΕΥΤΕΡΠΗ ἐπανερχομένη οἶοναί ὀργίλη.

Βωμολοχεῖς ὡς ἀμαξηλάτης, σκέπτεσαι ὡς Σ

τανᾶς, γελᾶς ὡς παράφρων ! Οὐδὲ θέλω νὰ σὲ ἶδω
τοῦ λοιποῦ !

ΡΩΜΥΛΟΣ (κετευτικῶς.

Ἄκουσόν με, Εὐτέρπη· μετενόησα ! Ὀλίσθησα,
συγχώρει με !

(Κλίνων τὸ γόνυ καὶ ἀρπάζων τὴν χεῖρά της.)

Ὀλίσθησα ἰδοὺ ὅτι εἶμαι κατὰ γῆς. Ἄφες με νὰ
σὲ φιλήσω ! Λαλεῖς τόσον εὐμόρφα ! — Λοιπὸν ᾄς
ἀποθάνω !

(Ἀνεγειρόμενος.)

Ἐλησμόνησα τὴν συμβουλήν φρονιμωτάτου φί-
λου μου !

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ποίαν συμβουλήν ;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ὅτι εἰς τὰς ἐρωτικὰς μετ' ἐγγάμων συνελεύσεις
πρέπει νὰ λαλῆς περὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ Βάμβα, ἐν ᾧ
ἐνταύτῳ προσπαθεῖς . . .

Ἀκούεται ὁ κώδων τῆς εἰσόδου τοῦ οἴκου.

ΕΥΤΕΡΠΗ βελοῦσα κραυγὴν.

Ἄ ! . . . — Ποῖος νὰ ᾔηνε ;

(Φεύγει τρεχῶς.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ο ΡΩΜΥΛΟΣ μόνος.

ΡΩΜΥΛΟΣ γελῶν.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ὡς ὁ ἡμίονος, βαδίζω πάν-
τοτε εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ. . . Παίζω ἀλλὰ μίαν
ἡμέραν θὰ μὲ κλείσῃ τὴν θύραν ἐπιλέγουσα τὴν πε-
τριμένην ἐπιφρόνῃ : Ἐντεῦθεν ἀπῆλθον καὶ οἱ ἄλλοι!
— Ἐν τούτοις εἶνε τόσον ἡ Εὐτέρπη ἀγαθή! . . . —
Ποῖος ἔμωξεν νὰ ἦλθεν;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΡΩΜΥΛΟΣ. Ἐπανερχομένη δρομαία ἡ

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Φύγε ! Κρύψου !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Πῶς ; Ποῦ ; Διατί ;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ὁ Ἰωσήφ ! Ἐὰν σὲ εὕρῃ τὴν ὥραν αὐτὴν, ἐδῶ,
τὸ πᾶν ἐνόησεν !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Καὶ νὰ φύγω πῶς, πόθεν ;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Νὰ κρυβῇς !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Νὰ κρυβῶ ; Πῶς, ποῦ ;

ΕΥΤΕΡΠΗ ἀμνηχανοῦσα.

Ἐν τούτοις . . .

ΡΩΜΥΛΟΣ ἐπίσης.

Ἐν τούτοις . . .

ΕΥΤΕΡΠΗ δραμοῦσα καὶ ἀνοίγουσα τὴν ἱματιοθήκην.

Νὰ φύγῃς ἀδύνατον, θὰ σὲ ἴδῃ. Ἐλα, ἔλα· ἔρχε-
ται ! Κρύψου ἐδῶ !

ΡΩΜΥΛΟΣ προσερχόμενος.

Ἀλλά . . .

ΕΥΤΕΡΠΗ ὠθοῦσα αὐτὸν ἐντός.

Σιωπή ! Βυθίσου ἐδῶ. Εἰσέρχου !

ΡΩΜΥΛΟΣ εἰσερχόμενος.

Ἀλλά . . . Ἐγὼ ἀπεβλακώθην !

ΕΥΤΕΡΠΗ κλείουσα τὸ φύλλον τῆς ἱματιοθήκης.

Αὐτοῦ λοιπόν, ἀχρεῖε ! Θὰ ἴδῃς τώρα ποῖαν τιμω-
ρίαν σοὶ ἡτοίμασα δι' ὅσα πρὸ ἐλίου περι μιᾶς καρ-
δίας, περὶ τῆς ἡθικῆς τοῦ Βάμβα καὶ τοῦ τρίτου
κατακτητοῦ ἐσεμνολόγεις.

ΡΩΜΥΛΟΣ προτείνων τὴν κεφαλὴν περιπαθῶς.

Δός με νὰ σὲ φιλήσω !

ΕΥΤΕΡΠΗ δίδουσα αὐτῷ ῥάπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς.

Σ' ἔδωκα !

Κλείει τὴν ἱματιοθήκην.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

— Ἐν τῷ αὐτῷ θαλάμῳ. Ἐὐτέρπῃ μόλις καθίσασα καὶ ἀναλὰ-
βοῦσα εἰς χεῖρας σοβαρῶς τὸν τόμον τοῦ Εἰ. Λεγουνέ. Εἰσέρχεται
κεκοπιακῶς, ἀλλὰ γλυκὺς καὶ γαλήνιος ὁ Ἰωσήφ.—

ΕΥΤΕΡΠΗ. ἱσυχῶς ἀνεγείρουσα τὰ ὄμματα·

Ἄ, σὺ, Ἰωσήφ! Πῶς; . . .

ΙΩΣΗΦ.

Ἐμεινα! Ὁ ἀναχωρήσω μετὰ ἡμίσειαν ὥραν.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Προφθάνεις;

ΙΩΣΗΦ.

Βεβαίως. Θὰ ἐπανέλθω διὰ τοῦ τελευταίου, τὴν
νύκτα. — Φαντάσου· νὰ κάμω τόσον δρόμον, νὰ
φθάσω μόλις εἰς τὸν σταθμὸν καὶ νὰ ἴδω ἐνώπιόν
μου κινεῖν ἡρέμα τὸ ἀτμόπλοιον χωρὶς νὰ δύναμαι
νὰ κρατήσω αὐτὸ, οὔτε νὰ πηδῇσω ἐντός! Μὲ ἤλπε
νὰ σκάσω!

(Ἀνακλῶν τοὺς βραχίονας).

ὦ, ἀπηύδησα!

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Καλλίτερον ἔμως· ἤλθες πρὸς σωτηρίαν μου.

ΙΩΣΗΦ.

Διατί;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Διότι. . . τιμωρεῖσαι ἀφίνων με μόνην καὶ θηρεύων
μόνον τὰ πλοῦτή. Διότι, φίλε μου, πρὸ ὀλίγου ἤλ-

Θεν εἷς κύριος πλήρης χάριτος, καλλονῆς καὶ αἰσχρό-
τητος, προτείνων με. . . Οἶα, νομίζεις ;

ΙΩΣΗΦ.

Νὰ λάβῃ εἰς ὑπενοικίαςτιν τὰς ἐν Ῥεύματι γαίας
μου.

ΕΥΤΕΡΠΗ γελῶσα.

Ἄν ἦτο τοῦτο, θὰ ἦτο λαμπρόν· ὄχι, φίλε μου.
Ἦλθε προτείνων μοι λίαν ἀβρῶς νὰ λάβῃ εἰς ὑπε-
νοικίαςτιν — ἐμέ αὐτήν !

ΙΩΣΗΦ.

Μὴ λέγῃς τοιαῦτά τινα. Καὶ ἡ φαντασίωσις ἀ-
κόμη τοιούτων σκηνῶν εἶνέ τι μιαρὸν καὶ ἀηδές.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Μιαρὸν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀληθές. Νομίζεις ὅτι σὲ
ἀπατῶ ;

ΙΩΣΗΦ ἀφροντιστῶν.

Παράβολος ἰδέα ! — Σὺ, τί εἶπες ;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ὡσεὶ προμαντεύουσα ὅτι θὰ ἐπανέλθῃς τάχιστα,
συνήνουν καὶ κατώρθωσα, ἅμα ἠκούσθῃς κάτω, νὰ
κλείσω αὐτὸν εἰς τὴν ἱματιοθήκην, ἐδῶ. Σοὶ ὀρκίζο-
μαι !

ΙΩΣΗΦ γελῶν.

Εἰς ποίαν σελίδα τοῦ βιβλίου τούτου ἀνέγνωσες
τὴν σκηνὴν αὐτήν ;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Αὐτὸς ἐκράτει καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ, ἀλλὰ πᾶν ἄλλο περιέχει νομίζω ἢ τοιαύτας σκηνάς· ἐν αὐτῷ πρόκειται περὶ παιδῶν ἀγωγῆς.

ΙΩΣΗΦ ἰδὼν τὸ βιβλίον ἐγγύτερον.

Ἀληθῶς . . .

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἀκόμῃ δυσπιστεῖς; Λαβέ, φίλε μου, τὸ κλειδίον καὶ ἴδε!

Θέτει εἰς χεῖράς του τὸ κλειδίον τῆς ἱματιοθήκης.

ΙΩΣΗΦ.

Εἶσαι τρελὴ!

ΕΥΤΕΡΠΗ λαβοῦσα αὐτὸν τῆς χειρὸς καὶ σῦρουσα.

Ἐγείρου καὶ θὰ θαυμάσης!

ΙΩΣΗΦ ἐγειρόμενος.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν . . . θὰ ᾔτο νόστιμον!

ΕΥΤΕΡΠΗ ἀρπάσασα τὸ κλειδίον ἐκ τῶν χειρῶν

του καὶ θέτουσα ἐν τῇ κλειθρίᾳ.

Ἰδοῦ.

(Κτυπῶσα διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς τὴν ἱματιοθήκην.)

Γλυκύ μου μῆλον, βυθίσου εἰς τὸ ἄχρον!

Ἀνοίγει.

ΙΩΣΗΦ.

Αἶ! . .

ΕΥΤΕΡΠΗ βλοῦσα γέλωτα καὶ καθίσασα εἰς τὸ χεῖλος
τῆς ἱματιοθήκης ἀνοικτῆς.

Αἰωνίως εὖπιστος !

(Λαμβάνει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς φλανέλλας)

Εἶσαι ἰδρωμένος; Θέλεις νὰ σέ δώσω φλανέλ-
λαν; Ἔρχεσαι μακρόθεν... Ἀλλως τε... —

(Κύπτουσα ἐσώτερον καὶ γελῶσα)

Θὰ ῥσαι κατάπλεως καὶ εἰς ἰδρῶτα κρύν !

ΙΩΣΗΦ γελῶν καὶ καθήμενος πάλιν

Διάβολε !

ΕΥΤΕΡΠΗ

κλείουσα τὸ φύλλον καὶ ἐρχομένη πλησίον του.

Τῶντι λοιπὸν ἐπίστευσεσ ἐτι θὰ ῥτό τις ἐδῶ
κλειστός; Ὁραῖα μὲ ἀγαπᾷς !

ΙΩΣΗΦ.

Ἄλλ' ἐγὼ οὔτε ἐπίστευσα. οὔτε δυσπίστως, ποτὲ
περὶ ἡμᾶς ῥτένισα. Ἐν τούτοις...

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Τί;

ΙΩΣΗΦ.

Φαντάσου νὰ ῥγάπας ποτὲ αἶφνης ἄλλον τινὰ
ἀν' ἐμοῦ ! Εἰπέ με, σὲ διῥλοῖ ποτε ῥ ιδέα αὐτή;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Πολλάκις.

ΙΩΣΗΦ.

Ἵσως παῖζεις, ἀλλὰ καὶ Ἵσως λέγεις ἀληθῆ. Ὁ-

ταν πολλάκις σὲ ἀφίνω μόνην, ἡ χρυσῇ τῆς νεότη-
τος φαντασίᾳ; πλανωμένη ὡς ἡ χρυσαλὶς εἰς τὴν
ἄνθη τοῦ ἰδανικοῦ, θὰ πλάττη καὶ θὰ εὕρισκῃ νεα-
νίαν τινὰ ὠραῖον, εὖσωμον εὐμειδῆ καὶ ὑπερήφανον,
ἱπποτικὸν καὶ πλούσιον, πλήρη αἰσθήματος καὶ πί-
στεως, εἰσερχόμενον ἐδῶ λάθρα, ἔστω διὰ τοῦ πα-
ραθύρου ὡς γελιδὼν, ἔτι ὡς ἡ ἀκτίς τοῦ ἡλίου, γυ-
νυκλιτοῦντα ἐνώπιόν σου, φιλοῦντα τὰς χεῖράς σου,
δακρύοντα ἐπὶ τοῖς φιλήμασί σου, λυόμενον εἰς ἑρ-
κούς αἰωνίου ἔρωτος, εἰς φλογερούς ἐκπνέοντα αἶνας
τῆς καλλονῆς σου, τῆς χάριτός σου, εἰς σαρκίαν
ἐπικλήσεις τῆς κόμης σου, τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν χει-
λέων σου! Εἶνε ἀληθές, Εὐτέρπη;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἀληθές;

ΙΩΣΗΦ.

ὦ πεπλανημένη φαντασία τῶν γυναικῶν! Ὁ
νειροπολεῖτε τοὺς μυθιστορικοὺς ἥρωας, περιπτύ-
σετε περιπαθεῖς τὰ χρυσᾶ αὐτὰ φαντάσματα καὶ
λησμονεῖτε ὅτι οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ἀληθές, οὐδὲν ἐν αὐ-
τοῖς ἱερὸν, οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ἀληθῶς γλυκὺ καὶ ἀλη-
θῶς μέγα. Ὁ εὐχαρὶς νεανίας ἐκεῖνος, ὃν πρὸς ἔρωτα
θερμαίνει ἡ ἀργία μόνη, πιστεύεις ὅτι θὰ ἡγάπα σε
ὀνομαστί, σὲ ὡς Εὐτέρπην, ἢ ὡς γυναῖκα ὠραίαν
καὶ γυναῖκα ἑγγαμῶν; Πιστεύεις ὅτι ὁ ἔρωσ τοῦ θᾶ
διήρκει ἂν ἀντὶ ἐρωμένης κατωρθοῦτο αἶφνης νὰ τῷ

παρουσιασθῆς ὡς ἑτοιμος αὐτοῦ σύζυγος; Πιστεύεις ὅτι ὁ ἔρωσ τοῦ θαῆτο αἶσθημα ἐδραῖον, βαθύ, μελεστημένον καὶ οὐράνιον, ὡς τὸ αἶσθημα τοῦ ἐναρέτου συζύγου, ἡ αἶσθησίς τις στιγμιαία, ἐκάστοτε ἐπανερχομένη, εἴτε ὡς ὄρεξις ἐπὶ ἀναψυκτικῷ τινι ἢ γλυκύσματι, εἴτε ὡς παλαιὰ αἰσχροτήτος συνήθεια, εἴτε ἀπὸ ἐγωῖσμου καὶ τύφου χαρὰ ἐπὶ τῇ νίκῃ, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ὁ κόρος καὶ ἡ λήθη, ἡ μέχρις οὗ ἄλλη τις ὠραιωτέρα εἰς τὰ ὄμματά του γυνὴ διαγράψῃ τάχιστα, ὡς τὸ κύμα τὰ ἐπὶ τῆς ἁμμου σχήματα, διαγράψῃ ἀπὸ τῶν χειλέων του τοὺς πρὸ μιᾶς στιγμῆς ὄρκους αἰωνίου ἔρωτος, ἀπὸ τῆς μνήμης του τὴν καλλονὴν καὶ τὰς χάριτας τῆς προτέρας ἐρωμένης, ἀπὸ τῆς καρδίας του, — ἀλλ' ὅχι· οὐδέποτε ἔγγαμος γυνὴ ἐγγίζει καὶ κατακτᾷ ἀληθῶς τοῦ ἀφρόντιδος καὶ ἱεροσύλου αὐτοῦ τὴν καρδίαν!

ΕΥΤΕΡΗΗ ἡσύχως.

Λοιπὸν πρέπει νὰ εὕρω καὶ ἀγαπήσω τοιοῦτον τινὰ νεανίαν καὶ ἐγώ.

ΙΩΣΗΦ.

Διατί;

ΕΥΤΕΡΗΗ.

Διότι ἐν πρώτοις θὰ ζηλοτυπῆς καὶ τότε θὰ με ἀγαπᾷς πλειότερον· δεύτερον διότι θέλω νὰ γνωρίσω τοιοῦτον τινὰ καὶ ἐγὼ ἐλαφρὸν ὡς τὸν Ζέφυρον καὶ γενὸν ὡς τὸν βλαῖκα νεανίαν, λόγῳ περιεργείας· τρί-

τον ὅταν μένω μόνη θέλω νὰ πλανῶ κατὰ νοῦν ἐν χρυσοῦν ὄνειρον, ἔστω κοῦφον καὶ φροῦδον ἕαρος νέφος. Μοὶ ὠμίλησες δι' ἀτελευτήτων περιόδων, ὡς θερμὸς ῥήτωρ· σοὶ ἀπήντησα ὡς τραπεζίτης διαστρογγύλων ἀριθμῶν.

ΙΩΣΗΦ.

Ἄλλὰ τὴν ἀλήθειαν ἐμπνέει ἡ ψυχὴ καὶ ὄχι τὴν φίλη τῶν κολάκων αἰσθησις καὶ ἡ φίλη τῶν θαυμασιῶν φαντασία. Ναί, διὰ τὴν κόρην, διὰ τὴν γενναίαν ταύτην κάλυκα τῆς ζωῆς, ὁ ἄγνωστος καὶ φαντασιούμενος νεανίας εἶνε καὶ τοῦ Ζεφύρου φίλτρος· καὶ τοῦ φωτὸς πολλάκις τιμαλφέστερος· ἀλλ' ἡ ἑγγαμος δέσποινα ἐν ἔχει τῶν αἰσθημάτων τῆς ἑκκαυμα, ἕνα ἔχει τοῦ ἔρωτός της φροντὸν οὐράνιον· ὄχι τὴν ταλαίπωρον ζηλοτυπίαν, ἀλλὰ τὸ τέκνον τῆς, ὡς ἡ Εὐτέρπη τὸν Λίλλην. Ἐπὶ εἰς τὴν φαντασίαν τῆς κόρης, μετὰ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, χρυσοῦν πλανᾶται ὄνειρον, ὁ σύντροφος τοῦ βίου της, εἰς τὴν φαντασίαν τῆς μητρὸς τὸ ἀγιώτερον ὄνειρον, ἀδαμαντίνη ἄλυσις τρυφερωτάτων ὁνείρων, εἶνε τὸ τέκνον αὐτῆς, ἡ ἔφηβος ἡλικία του, αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθήματα, ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τιμὴ αὐτοῦ καὶ ἀγάπη, ὁ γάμος του καὶ τὰ μέλλοντα τέκνα του, ὁ πλήρης εὐδαιμονίας καὶ ζωῆς πατρικὸς αὐτοῦ καὶ ἴδιος οἶκος, ὅπου ἡ βασίλειος πορφύρα τῆς δεσποίνης καὶ τῆς μητρὸς

μοῦ καὶ τῆς μάμμης θὰ ᾔνε ἡ τιμὴ πρὸς αὐτὴν
τῶν ἄλλων, ὁ γλυκὺς σεβασμὸς καὶ ἡ ἄρρητος τῶν
ἐπιγόνων πρὸς τὴν πρώτην μητέρα στοργή.

ΕΥΤΕΡΠΗ γελῶσα.

Ὅλα καλὰ· ἀλλ' ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ γήρατός μου
μὲ ταρασσεῖ. . .

ΙΩΣΗΦ.

ὦ, ἂν ἡδυνάμην νὰ προσφέρω βέβηλον λόγον εἰς
τὸν κοιτῶνα τοῦτον, θὰ ἔλεγον ὅτι εἶσαι τινὸς ἐρω-
τευμένη, ἀφοῦ πόσον φοβεῖσαι τὸ γῆρας.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Εἶμαι, ναί.

ΙΩΣΗΦ.

Τίνος;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

ὦ, ἀφελὴς ἐρώτησις συζύγου!

(Ἀρπάζουσα τὰς χεῖράς του.)

Ἄλλὰ τίνος ἄλλου φίλε μου, ἢ σοῦ καὶ μόνοι;

ΙΩΣΗΦ μετὰ τινεσ στιγμὰς βεδισμένης σιωπῆς.

Εὐτέρπη, ἃς λέγωσιν ὅτι θέλουσιν· ἐγὼ ἐμελέ-
τησα καὶ ἐσκέφθην πάντοτε ὅτι ἡ μήτηρ εἰνέ τι
ἐκϊώτερον τῆς παρθένου. . .

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Διατί;

ΙΩΣΗΦ.

Διότι ἡ μήτηρ ἔχει τέκνα, τέκνα λαμβάνοντα

παρ' αὐτῆς τὴν ζωὴν, τὴν χαρὰν, τὴν καρδίαν, τὸν Θεόν, πολλαλάκις τὸν νοῦν.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

— Οἱ ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται ὁ Λίλλης εὐχαρις, φέρων εἰς τὸν ὕμνον χρεμασμένην τὴν θήκην τῶν βιβλίων του. —

ΕΥΤΕΡΠΗ ἀρπάζουσα αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Ὁ γαμβρός, ὁ γαμβρός! Θὰ σὲ δώσω ἐγὼ νύμφην τὴν βασιλόπαιδα, θὰ μοὶ γεννήσης ἐγγόνους ὡς ἀστέρας, θὰ σὲ ἶδω στεφανούμενον ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν! Λίλλη μου!

(Φιλεῖ τὸ τέκνον της τρυφερώτατα.)

ΙΩΣΗΦ.

"Ελα ἐδῶ, Λίλλη. Δός με τον.

(Ἡ Εὐτέρπη θέτει αὐτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων του.)

Τί ἔμαθες εἰς τὸ σχολεῖον;

ΛΙΛΛΗΣ.

"Εμαθα... ἔμαθα... χίλια πράγματα!

ΙΩΣΗΦ.

Δηλαδή...

ΛΙΛΛΗΣ.

La cigale.

ΙΩΣΗΦ.

"Ω, αὐτὸν καὶ μόνον; Εἶνε ἐν ἔτος ὅπου ἀκούω τὸν κύριον αὐτὸν cigale. Ἄλλο;

ΛΙΛΛΗΣ.

Τὸν κύριον εἰγαίε ! Ὅχι δὲ μὴ εἶνε καὶ κύριος !
Ἐπειτα διατί εἶνε ἐν ἔτος, ἀφοῦ μόλις χθὲς ἔτε-
λειώσαμεν ὅλον τὸ ἄσμα ;

ΙΩΣΗΦ.

Λοιπὸν ἀφοῦ ἔχει οὕτω εἰπέ μας ὅλον τὸν μῦθον

ΛΙΛΛΗΣ χολωθεῖς.

Λοιπὸν ἀφοῦ εἶνε ἐν ἔτος, ὡς εἶπετε, ἐγὼ τὸν ἐλη-
σμένησα !

ΙΩΣΗΦ φιλῶν τὴν Αἴλλην.

Κρίμα λοιπὸν τόσοι ἀγῶνές οἱ' αὐτὰ τὰ γαλ-
λικά !

ΛΙΛΛΗΣ πρὸς τὴν Εὐτέρπην.

Μητέρα, νὰ σᾶς εἶπω ἐν ὥραϊον ἁσμάτων ὅπου
ἔμαθα σήμερον ;

ΕΥΤΕΡΠΗ πλησιάζουσα.

Εἰπέ, ἀγάπη μου !

ΛΙΛΛΗΣ.

Λέγεται ὁ Ἑ π α ί τ η ς.

ΙΩΣΗΦ.

Ἄ ἀκούσωμεν.

ΛΙΛΛΗΣ.

Ὅταν εἰς τὸν δρόμον βλέπῃς
Τὸν πτωχὸν νὰ ἐπαιτῇ
Μὴ τὰ ὄμματ' ἀποτρέπῃς
Ἄλλι οἶδα κἄτι τι.

Εἰς τοῦ κόσμου τὴν γωνίαν,
Ἐνῷ πάντα φωτεινά,
Δίχως κὰν ἐλπίδα μιαν
Ἰδῶς ὁ πτωχὸς πεινᾷ.

Ὅστις δυστυχεῖς οἰκτεῖται
Τοὺς ἐπαίτας ἱλεῶν,
Πλοῦτον ὡς τὸν σίτον σπείρει
Καὶ δανεῖζει τὸν Θεόν.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

ὦ Λίλλη μου, σὺ εἶσαι ἄγγελος!

ΙΩΣΗΦ.

Καὶ ἐννοεῖς, μικρέ μου χριστιανέ, αὐτὰ ὅσα λέ-
γεις;

ΛΙΛΛΗΣ.

Πῶς νὰ μὴ τὰ ἐννοῶ; Νὰ, ἐνῷ ἤρχόμεθα ἀπὸ
τὸ σχολεῖον εἶδα εἰς τὸν δρόμον ἓνα τυφλὸν καὶ τὴν
ἔδωκα εὐθὺς ἐλεημοσύνην.

ΙΩΣΗΦ θλίβων εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ τέκνον του
Σὺ εἶσαι ἡ ἐλπίς μου!...

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἡ μόνη μας χαρά.

ΛΙΛΛΗΣ.

Μητέρα, νὰ σᾶς εἶπω ἀκόμη ἓν τρυφερὸν ἀσμά-
τιον;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ναί, λέγε.

ΑΙΔΛΗΣ κλίνει πρὸς τὸ οὖς τῆς μητρός.

Κρυφὰ κρυφὰ : « Πεινῶ. »

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Πεινᾷς, ἀγάπη μου ; Ἐγὼ νὰ σὲ δώσω ὅ τι θέ-
λεις· ἔλα.

(Ἡ Εὐτέρπη λαμβάνει τὸν Αἶλλον ἐκ τῆς χειρὸς
καὶ ἀπέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΙΟΥΣΗΦ μόνος καὶ ὡς ἀνωτέρω.

Πτωχέ, μικρέ μου ἄγγελε. . . ὦ, ἃς ἡδυνάμην
νὰ σὲ καταστήσω εὐδαίμονα !

(Στηρίζει εἰς τὴν χεῖρα τὴν κεφαλὴν καὶ σιωπᾷ ἐπὶ μακρόν.
Ἀνεγειρόμενος αἴφνης ἔρχεται καὶ τείνει τὴν χεῖρα
πρὸς τὸ λησμονηθὲν κλειδίον τῆς ἱματιοθήκης.)

Φαντάσου ἐάν. . . ὦ, ὅχι· καὶ μόνος ὁ τοιοῦτος
ποχασμὸς εἶνέ τι στυγερόν καὶ ἀνόσιον !

(Ἀπομακρυνόμενος.)

Θεέ μου, ἐὰν ἐγνώριζε πόσον σιωπηλὸς καὶ ἀναλ-
κίσωτος λατρεύω καὶ τιμῶ αὐτήν, θὰ ἔπαιζεν οὕτω
εὐλάχως ἡ Εὐτέρπη πρὸς τὰ ἱερώτερα αἰσθήματα
καὶ τὰ ἀγιώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄνειρα ;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— 'Ως ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται ὡσεὶ ὁρμαίως καὶ ὑπαγρῶς ἡ
Εὐτέρπη, ἐνῶ ῥίπτει λαθραῖον βλέμμα εἰς τὸ κλειδίον.—

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Διατί ἡγέρθης;

ΙΩΣΗΦ.

Δικαίως. Θὰ ᾔναι ὥρα.

(Βλέπει εἰς τὸ ὥρολόγιόν του).

"ὦ!.. Παρ' ὀλίγον νὰ πάθω τὰ αὐτά. Μόλις
προφθάνω. Χαῖρέ!

(Φιλεῖ αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἀπέρχεται.)

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Μὴ ἀργήσης, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Πλήττομαι μόνη.

(Ἐνωτίζεται μικρὸν σιωπηλὴ καὶ ἀκούει κλειομένην τὴν κάτω θύραν.
"Ἐρχεται καὶ ἀνοίγουσα τὸ φύλλον τῆς ἱματιοθήκης
μετὰ γελώτων).

'Εμπρὸς, ἱππότα εὖστομε!

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΕΥΤΕΡΠΗ. Ἐξέρχεται ὁ Ρωμαῖος ἐνδακρως.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

"Σὲ ὑπέθετα ἐκ τοῦ φόβου νεκρὸν . . . Σὺ ἔμω
κλαίεις!

ΡΩΜΑΙΟΣ.

Εἶσαι φοβερά. Ἄλλ' ἂν αἶσθης ἤρχετο καὶ εὐλο-
πέν;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Μὴ πλανᾶσαι. Μὲ ἀγαπᾷ καὶ εἶνε ἀνίκανος νὰ ὑποπτεύσῃ τι.

ΡΩΜΥΛΟΣ μένει κατάπληκτος· μετὰ μίκρον.

Ποῦ ἐσπούδασες τόσον νεαρὰ τὴν στυγεράν αὐτὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας τῆς ψυχῆς;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Αἰωνίως ἐκπλήττεσαι ὥς τὰ παιδιά καὶ οἱ ποιηταί· ποῦ ἐσπούδασεν ἡ μόλις πτερωθεῖσα ἀηδὼν τὸ εὐράνιον αὐτῆς κελάδημα; Ἄφες αὐτά. Εἰπέ με ὅμως διατί ἔκλαιες;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Δι' ὃ τι εἶδα καὶ δι' ὃ τι ἤκουον, Εὐτέρπη.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἐν ἄλλοις λόγοις; . . .

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἡ σκηνὴ αὐτὴ μὲ συνεκίνησε μέχρι δακρύων, πίστευσον.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ποία σκηνή;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Τῆς στοργῆς, τῆς ἀπάτης, τοῦ ἐλέους, τῆς ἀγνόητος, τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ δόλου.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

ὦ, ὦ! Βλέπω ἡ κωμῳδία, ὥς ἡ κάμπη ἤρχισε ἀγλασσομένη εἰς καλλιπτέρυγα τραγωδίαν! Καὶ

ἐλησμόνησες ὅσα πρὸ ὀλίγου μεστὰ χρηστότητος
καὶ ἀδρότητος ἀπήγγελλες;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ναί, ἐλησμόνησα ἐκεῖνα καὶ ἐβλεπον ἐνώπιόν μου
πατέρα γλυκύτερον τοῦ ἡλίου, σύζυγον γενναιότερον
καὶ πιστότερον τοῦ μυθικωτέρου ἱππότου, τέκνον ἀν-
τανακλῶν εἰς τὰ στήθη του αὐτὸν τὸν Θεόν, μητέρα
ἐν ταύτῃ. . .

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Τίνα;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Μητέρα προδότιδα καὶ γελῶσαν.

ΕΥΤΕΡΠΗ τραυματισθεῖσα.

Μὲ ὑβρίζεις, Ῥωμύλε, οὐτιδανῶς.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἴσως. Ἄλλ' ἐὰν τοῦτο ἦνε ἀληθές πῶς τί-
θῃς κληθῇ ὁ παντὸς ὀσίου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
περίγελως;

ΕΥΤΕΡΠΗ τεταραγμένη πάντοτε.

Ποῖος εἶνε οὗτος;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄγνοῶ πῶς, ἴσως ἀπὸ τινος ἱεράς ἐν ἐμοὶ τῇ
μητρός μου κληρονομίας, ἴσως ἐκ τελευταίου τινος
ἐν ἡμῖν ἔχρους τῆς τοῦ Αἰωνίου εἰκόνας, βέβαιον ὅμως
εἶνε ὅτι πολλάκις ἐν μέσῳ τῶν γελῶτων μου ἢ τῇ
μέθης ἀνανήφων αἰφνιδίως, διαβλέπω τὴν ἀλήθειαν

καὶ μένω ἐννεὸς ἐνώπιον τῆς κακίας ἢ τῆς τυφλότη-
τος τῶν ἀνθρώπων. Πῶς, Εὐτέρπη, ἐνῶ ζητοῦμεν
αὐτὸ τοῦτο, τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, τυφλούμενοι ὑπὸ
τοῦ ἐγωΐσμοῦ διώκομεν αὐτὴν ὥσεί μεθύοντες καὶ
παραφρονοῦντες ἐν τῇ κλοπῇ καὶ σφαγιάσει τῆς εὐ-
δαιμονίας καὶ τῆς ἱερότητος τῶν ἄλλων, ὡς βάρ-
βαροι καὶ ἀνηλεεῖς τύραννοι, ἐνῶ φαινόμεθα οἱ ἀβρό-
τατοι τῶν ἀνθρώπων;

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἦτοι;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἦτοι ἐὰν ὁ ἔρως ᾔνε τὸ θεϊότατον τῶν αἰσθημά-
των, ἐὰν οὗτος ᾔνε μέγιστον ἀγαθὸν, πάντως εἶνε
καὶ ἀληθὲς ὁμοῦ καὶ καλόν.

ΕΥΤΕΡΠΗ

(Ἐρχομένη καὶ διὰ τῆς χειρὸς διερευνῶσα τὴν κόμην του.)

Καὶ ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἔχεις ἀκόμη λευκὴν τρί-
χα!.. Ἐμπρὸς, ὦραῖε φιλόσοφε!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ὁ ἔρως ὅμως ἡμῶν ἔχει τι τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ ἀλη-
θές, Εὐτέρπη; Εἶνε, μακρὰν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων,
ἐκτρωμά τι τερατῶδες, συλλαμβανόμενον εἰς τὰ
σκοτὴ τοῦ ἐγκλήματος καὶ εἰς τὴν φρίκην τῆς συ-
νειδήσεως.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Φεῦ, καὶ ἐγὼ ἐπίστευον ὅτι ὁ Ἰωσὴφ ἀνεχώρη-

σεν! — “Εν μόνον εἰπέ με· ὅσα ὁ Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἤκουσες περὶ τοῦ ἀπατηλοῦ ἔρωτος τῶν νεανιῶν, περὶ τῆς πλανωμένης τῶν γυναικῶν φαντασίας, περὶ τῆς ἀθίκτου καρδίας ἐκείνων ὑπὲρ ὧν ἐμμανῶς αἱ δέσποιναι θυσιαζόμεθα, εἰπέ με, εἶνε ταῦτα ἀληθῆ;

ΡΩΜΥΛΟΣ ἀγωνιῶν.

Εὐτέρπη, ἔχεις βίαιον τὸν θυμὸν, ἄλλως. . . .

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Εἰς τὴν μνήμην τῆς μητρός σου, Ῥωμύλε, εἰπέ με τὴν ἀλήθειαν!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Εὐτέρπη, ναί· εἶνε ἀληθῆ.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἄ, πλάνε καὶ δόλιε, σιώπα, σιώπα, ἄνθρωπε ἄνευ καρδίας καὶ ἄνευ τιμῆς! Ἦσο σὺ ὃν ἐγὼ ὑπέλαβον τὴν πλήρωσιν παντὸς οὐνείρου μου, ἦσο σὺ ὃν ἐγὼ ἀπεκάλεσα ἄγγελον! Σὺ, δοῦλος ἀπατεῶν καὶ φονεὺς ἀνιέρως!

(Ἐρχομένη ἐνώπιόν του κλαίουσα.)

Εἰς τί σοῦ ἔπταισα λοιπὸν καὶ μὲ ἠπάτας, ἄθλιε!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Pas trop de zèle, Ξανθίππη! Διατί νὰ ἀπατῶμεν αἰωνίως ἀλλήλους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐν γνώσει τῆς ἀπάτης ἑκάστος; Μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι πολλάκις ἐπίστευσα ὅτι σὲ ἠγάπησα, ὅτι ἀκόμη ἤδη σὲ ἀγαπῶ· ὅμως εἶνε τοῦτο τὸ ἀληθὲς καὶ οὐράνιον

ἐκεῖνο τοῦ ἔρωτος αἶσθημα; Ἐν ἡ στιγμῇ ἐνώπιόν μου παρίστατο ἡ πρὸ ὀλίγου σκηνὴ, ἐσχεπτόμενη συνάμα, Εὐτέρπη, ἐὰν ἤμην ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἰωσήφ· ἐὰν ἀπὸ ἔρωτος ἀγίου εἶχον λάβῃ κόρην ὡς σύντροφον τοῦ βίου μου· ἐὰν ἡγάπων μέχρι λατρείας καὶ θυσίας τῆς ζωῆς μου αὐτήν· ἐὰν ἐτίμων αὐτήν ὡς βασίλισσαν τοῦ οἴκου μου καὶ θησαυρὸν τῆς τιμῆς μου, ἐκείνη δὲ παρορῶσα πάντα καὶ πάντα καταφρονοῦσα ἄστωργος, ἐνηγκαλίζετο ἄλλον ἀντ' ἐμοῦ καὶ ἀπεθέου ἐκεῖνον εἰς τὴν λατρείαν αὐτῆς, ὡς ἄγγελον αὐτῆς καὶ κύριον! ὦ, γνωρίζεις πόσον καὶ ὁ ἀπλοῦς στοχασμὸς τούτου εἶναι σπαραγμὸς τῆς ψυχῆς ἀνηλεῆς, εἰκὼν ἀπελπισμοῦ ἀνέκφραστος, θέαμά τι παρόμοιον τοῦ ἐνώπιον τῆς μητρός των σπαραγμοῦ γλυκυτάτων καὶ μέχρι μανίας πεφιλημένων τέκνων; Γνωρίζεις ὁποῖα φλογερά καὶ δίστομος μάχαιρα θὰ διεπέρα τὰ σπλάγχνα τοῦ Ἰωσήφ ἐὰν αἵφνης ἀπὸ τινος ὁπῆς διέβλεπε καθ' ἣν στιγμὴν εἰσπρόχνην εἰς τὴν ἱματιοθήκην, Εὐτέρπη;

ΕΥΤΕΡΠΗ συγκεκινημένη.

ὦ, μὴ λέγῃς καὶν τοιοῦτό τι; Ῥωμύλε, ὅτι ῥιγῶ καὶ σδύνομαι!

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Οὕτω καὶ ἐγὼ ἐρρίγουν καὶ ἐσθυννόμεν πρὸ μικροῦ διαβλέπων ἀπὸ τῆς ὁπῆς τὸν Αἰλλην ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρός του. Ὅποιον κάλλος οὐράνιον

σκηνῆς μακαρίας, ὁποία τρυφερὰ ἀγνότης θειοτάτης εἰκόνος! Οὐδὲν οἰκτρότερον, οὐδὲν εἰδεχθέστερον, οὐδὲν μιαιρότερον ἐκείνου, ὅστις ἐν μέσῳ τοῦ μικροῦ τούτου ἐπεισοδίου τοῦ παραδείσου, λησμονηθέντος ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, διεισδύει, διυφέρπει ὡς ὄφις, καὶ μιαίνει τὸ γλυκὺ καὶ ζεῖδωρον αὐτῶν φῶς, τὴν μητέρα, καὶ φαρμακεύει τὴν στοργὴν τοῦ πατρὸς εἰς τὰ στήθη! . . . Ἄ, ἐφαντάσθης ποτὲ, Εὐτέρπη, ἂν διέλθῃ ἀπὸ τὸν νοῦν τοῦ πατρὸς ὅτι τὸ τέκνον του ὅπερ θλίβει ἐν ἀγνοιάτῃ περιπαθεία, ὅπερ κατασπάζεται λυόμενος εἰς στοργὴν ἀνεκκλάλητον, ἂν διέλθῃ ἀπὸ τὸν νοῦν του αἴφνης ὅτι ὁ ἄγγελος οὗτος εἶνε τὸ δημιουργήμα ἄλλου, ὅτι τὸ τέκνον τοῦτο εἰς ὃ ἐκρηπιδοῦτο πᾶσά του φίλαυτος χαρὰ καὶ πᾶσα τοῦ ὀνόματός του ἐλπίς, εἶνε ἀπαίσσιος θησαυρὸς καὶ μυστηριῶδες σύλλημμα τοῦ στυγερωτέρου ἐχθροῦ του, ὅτι οὗτος ὁ περιπτύσσων ἐν οὐρανίῳ πόνῳ τὸ τέκνον του γίνεται καὶ εἶνε, ἀντὶ πατρὸς, κλέπτης ἄθλιος, κλέπτης ἀλλοτρίων θριάμβων;

ΕΥΤΕΡΠΗ περὶ δακρυς.

Ἄλλὰ μήπως ὁ Ἰωσήφ ᾔνε; Ὁμολόγησον ὅτι ὄχι.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἄλλ' ἐὰν ᾔτο; Εἶδα τοιοῦτον πατέρα ὃν ἐσπάραιζε τοιαύτη ὑπόνοια: συνέλαβεν ἀνίλεως τὸ τέκνον του καὶ κατέκλεισεν αὐτὸ εἰς σκοτεινὸν ὑπόγειον

εἶτα ἔφυγε τοῦ οἴκου. Παρῆλθεν ἡ πρώτη, παρῆλθεν ἡ μεσημβρία, ἦλθεν ἡ δειλὴ καὶ ἡ μήτηρ ἤκουε μακρόθεν τὰς ὠρυγὰς τοῦ ἀθώου, σπαρασσομένη χωρὶς οὐδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ νὰ δύναται, ὁ δὲ πατὴρ ἐπλανᾶτο ἀπεγνωκῶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως. Ἄλλ' ὅτε τῆς ὥραίας νυκτὸς οἱ πρῶτοι ἀστέρες ἀνήφθησαν καὶ ὁ ταλαίπωρος πατὴρ εἶδε τὴν σκοτίαν, τὴν μητέρα τῶν φαντασμάτων διὰ τὰ παιδιά, ὅταν μόνος ἐσχέφη καὶ εἶδεν ὅτι κατ' οὐδὲν τὸ τέκνον του πταίει, ὅταν ἐσχέφη ὅτι τὴν ὥραν αὐτὴν χθὲς ἔτι εὐήχως ἐμελέτα παρὰ τὸ πλευρόν του, ἡ μετάνοια, ἡ στοργὴ καὶ τὸ συνειδὸς ὡς τίγρεις ἀνεφλέχθησαν ἐντὸς του, κατελήφθη ὑπὸ δακρύων καὶ ὥρμησεν ὀλολύζων πρὸς τὸν οἶκόν του. Κατέβη εἰς τὰ σκότη εἰς τὸ ὑπόγειον, καὶ ἀνοίγων τὴν θύραν ὁ δειλαιο, ὅπισθεν αὐτῆς ἀπώθησε τὸ τέκνον του. . . Ἀνέλαβεν αὐτὸ εἰς τοὺς κόλπους του καὶ, »Υἱέ μου» ἐφώνει κλαίων ἀπαρηγόρητα, «υἱέ μου, υἱέ μου, συγγνώμην! Σὺ εἶσαι ἀθῶος, οὐδὲν μοι ἔπταισες· συγγνώμην, συγγνώμην εἰς τὸν πατέρα σου! Σὺ εἶσαι τὸ τέκνον μου, σὺ εἶσαι ὁ ἄγγελός μου, ἡ χαρὰ μου καὶ ἡ ζωή.» Οἱμοι· μετ' ὀλίγον θαρρήσασα ἀπὸ κλαυθμοὺς φρικαλέους ὁμοῦ καὶ γέλωτας κατέβη ἡ ἔνοχος μήτηρ καὶ εὔρε. . .

ΕΥΤΕΡΗΝ ὁραμοῦσα ἐπάνω του.

Μή. . .

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Εὔρε τὸ τέκνον της νεκρὸν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ πατρὸς παραφρονήσαντος !

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Ἐλεος, Ῥωμύλε, ἔλεος ! Σῶσόν με λοιπὸν, σῶσόν με σύ !

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἐγὼ ἐὰν ἤμην εἰς τὴν θέσιν τοῦ πατρὸς ἐκείνου, ἀντὶ νὰ τιμωρήσω τὸ τέκνον, θὰ ἐφόνευα τὴν μητέρα.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Δικαίως.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Εἶνε πολὺ, εἶνε πολὺ νὰ ἀγαπήσης μίαν κόρην, νὰ ἀγαπηθῇς τὸ πρῶτον παρ' αὐτῆς, νὰ λάβῃς αὐτὴν εἰς αἰώνιον γάμον, νὰ δώσης εἰς αὐτὴν ἴσως καὶ ὄνομα καὶ ὕπαρξιν, νὰ αἵρεσαι διὰ τοῦ ἔρωτος μέχρι τῶν οὐρανῶν καὶ νὰ μὴ βλέπῃς γιγάντιος σὺ ἐὰν ἔρπη σκορπίος τις κάτωθι, νὰ κοιμᾶσαι πλήρης πίστεως καὶ ὥσει τυφλὸς παρ' αὐτῇ,—καὶ ἐκείνη, . . ὦ, ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου περὶ τοῦ θερμανθέντος εἰς τὰ στήθη τοῦ γεωργοῦ ὄφεως εἶνε σάτυρα πολλῶ ἀνωτέρα τῆς σκληροτέρας σατύρας τοῦ Ἰουβενάλη !

ΕΥΤΕΡΠΗ ἐρχομένη ἰκέτις πλησίον του.

Παῦσε καὶ σῶσόν με λοιπὸν, Ῥωμύλε !

ΡΩΜΥΛΟΣ λαμβάνων τὰς χεῖράς της.

Εὐτέρπη, ἡ σωτηρία σου εἶναι ἡ φυγὴ μου. Μὴ

πιστεύσης εἰς τὰς μυθιστορίας, ὅτι νέος ἄνθρωπος δύναται νὰ προστατεύσῃ ἐπ' ἀρετῇ γυναῖκα ἐρασίαν καὶ νέαν, ἐμμένων πλησίον αὐτῆς· τοιαῦται μαρτυρικαὶ θυσίαι εἰσὶ πάντως κατώτεραι εἰμαρμένης τινὸς ὥρας ἐν ταῖς ὥραις τῆς νεότητος. . . Ἡ μόνη ἐλπίς κεῖται εἰς τὴν φυγὴν μου. Καὶ φεύγω· ὁ ἔρως ὃν μοὶ ἔδιδες καὶ ἐγὼ ὑπέκλεπτον ἦτο δι' ἐμὲ οἰκτρὸν ἀναμάρτημα τῆς τροφῆς ἄλλου· ἡγωνία καὶ ἐδελύττετο ἡ ψυχὴ μου νὰ κάθῃται εἰς τοιοῦτον ἀρρώστων συμπέσιον, ἐνῷ εἶμαι ἀκόμῃ νέος καὶ ὑγιᾶς ἀνάπλεως. Θὰ πλανηθῶ εἰς τὸν κόσμον μέχρι οὗ ἡρεμήσῃ τὸ αἷμα ἢ εὕρω τὴν πεπρωμένην τῆς ζωῆς μου σύντροφον. Ἀγάπησον ἐν τούτοις τὸν Ἰωσήφ, διότι σὲ ἀγαπᾷ καὶ ἀγαπᾷ σὲ καὶ μόνην, ἀγάπησον αὐτὸν διότι πιστεύει· ἀγάπησον τὸν Λίλλην ἀληθῶς, διότι εἶνε γνήσιον τέκνον σου, διότι ἔταν ἐν τῷ λυγρῷ γήρατι μόνη σου ἐλπίς καὶ ἀγάπη ἦνε αὐτὸς, παντὸς ἄλλου μακρυνθέντος ἀπὸ πλησίον σου, ἔχεις ἀνάγκην νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὡς δοτῆρα τῆς ζωῆς του καὶ νὰ σὲ λατρεύῃ ὡς μητέρα του,— ἡ τελευταία χαρὰ καὶ μᾶλλον διαρκὴς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῆς γυναικὸς καὶ ἴσως ἡ ὑπερτάτη πασῶν, ὦ Εὐτέρπη, ὦ φίλη μου!

ΕΥΤΕΡΠΗ

ὦ Ῥωμύλε, πρὸς ὅλα ταῦτα ἔχω ἄρα τὴν δύναμιν. . . νὰ ἐμμείνω, . . . νὰ ἀντιστῶ;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ἡ μόνη γενναία καὶ προστάτις φρουρά τῆς μητρὸς εἶνε τὸ τέκνον της. Ἀφοσιώθητι εἰς αὐτὸ καὶ μὴ φοβοῦ. Ἄλλ' ἐὰν ποτὲ ἴδῃς σεαυτὴν κλίνουσαν εὐπαθῇ εἰς τοὺς λόγους τῶν ὄφρων, κάλεσον εἰς τὰ ὄπλα τὸν ὑπεύθυνον ὑπουργόν, ἀναγνώρισον αὐτὸν φρούραρχον καὶ ἐπίρρωσον τὴν φρουράν. . .

(Μειδιῶν.)

Φοβοῦ τὴν μητέρα ἣτις φοβεῖται τὴν πληθὺν τῶν τέκνων. Καὶ πιστεύσον ὅτι ἐὰν τὸ ἰδανικὸν τῶν ἀνθρώπων ᾗνε ὁ πλατωνικὸς ἔρως, τὸ ἰδανικὸν τοῦ Θεοῦ εἶνε ὁ ἀληθής, ὁ ἅγιος γάμος. — Ὑγίαινε!

ΕΥΤΕΡΠΗ Ολίβουσα τὰς χεῖράς του.

Εὐχαριστῶ, Ῥωμύλε. Εἴθε, φίλε μου. . . Φεύγεις;

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ναί. Καὶ ὁμολόγησον ὅτι ἐὰν ᾗνε ὥραϊος καὶ φίλτατος ὁ ἀνατέλλων ἥλιος, εἶνε ὅμως ἐνίοτε ἐπίσης ὥραϊος, καίτοι μελαγχολικὸς, ὁ ἥλιος δύων. . .

ΕΥΤΕΡΠΗ.

ὦ, ναί· καὶ ἐπίσης αἰωνίως φίλτατος! Ἄ, πόσον ἤδη εἶμαι μικρὰ καὶ πόσον ἐπόθουν, τοιοῦτος οἷός φαίνεσαι νῦν, νὰ μὲ ἐτίμας τόσον ὅσον μὲ ἠγάπησας ἄλλοτε.

ΡΩΜΥΛΟΣ ἀναχωρῶν.

Ἄν μὴ σὲ ἐτίμων, οὐδέποτε θὰ ἔφευγον, Εὐτέρπη. Πιστεύσον καὶ εὐδαιμόνει.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Εὐχαριστῶ καὶ πάλιν, Ῥωμύλε. Χαῖρε καὶ εὐ-
δοῦ... Ῥωμύλε μου.

(Ὁ Ῥωμύλος φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΕΥΤΕΡΠΗ. Εἰσέρχεται ὁ ΛΙΛΛΗΣ.

Μητέρα, εἶπα τὸ ἄσμάτιον.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

κλαίουσα καὶ λαβοῦσα αὐτὸν εἰς τοὺς κόλπους της.

ὦ Λίλλη μου, Λίλλη μου, σῶσόν με! . .

ΛΙΛΛΗΣ.

Διατί! . . . Διατί, μητέρα, κλαίεις;

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΜΕΤΑ ΤΡΙΑ ΕΤΗ.

— Μετὰ τρία ἔτη. Θάλαμος τῆς Εὐτέρπης. Περὶ τραπέzion μικρὴν ὁ Αἰλλῆς καθήμενος διδάσκει τὴν ἀλφάβητον εἰς διετὴ κόρην ἑγγὺς μικροτέρου παιδίου, ἀδελφούς του. Εὐτέρπη, καθήμενη ὀλίγον ἀπώτερον καὶ ἀναγινώσκουσα σιγῇ μικρὰν ἐπιστολήν.—

ΕΥΤΕΡΠΗ ἀνεγειρομένη, καθ' ἑαυτήν.

Ταλαίπωρε Ῥωμύλε! . . . Τέλος ἡσύχασες ἐν αὐτῷ τῷ κόσμῳ! Τόσα συναισθήματα πρὸς ἑαυτὰ ἐχθρά, τόση νοὸς ταραχὴ καὶ πλύμμηρα, τόσαι καρδίας εὐγενοὺς φλογεραὶ ὀρμαὶ, ἔπρεπε νὰ τελειώσωσιν αὐτοῦ. Σὺ, εἶσαι ὁ σωτήρ μου, λαμπρὲ νέε, σὶ ἦσο τὸ ἱερὸν φῶς δι' οὗ εἶδον περὶ ἐμέ τὸ πᾶν ἀληθές, δι' οὗ ἀνεγνώρισα, μήτηρ ἐγὼ, τὰ τέκνα μου.— Πτωχὲ Ῥωμύλε!

(Ἀναγινώσκει τὴν ἐπιστολήν.)

«Φίλτατέ μου Ἰωσήφ.—Ἐπανῆλθον πρὸ ἡμερῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ πάλιν. Ἐν τούτοις μὴ δυνηθεὶς νὰ πεισθῶ περὶ τοῦ γάμου ὡς ἀγαθοῦ τινος, ἄλλως μὴ κατωρθώσας νὰ συμβιβάσω ἐν ἐμοὶ τὸν νοῦν πρὸς τὴν καρδίαν, ἢ μᾶλλον τὴν ἀλήθειαν τῆς φρονήσεως

πρὸς τὴν τυραννίαν τῆς σαρκὸς, δίδω τέλος εἰς τὴν
ζωὴν μου καὶ αὔριον περὶ λύχνων· ἀφὰς ἀνατινάσσω
τοὺς μυελούς μου ὑπὸ τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς Ἀτ-
τικῆς, ἐκ τοῦ παραθύρου μου, ἐδὸς Φιλελλήνων ἀ-
ριθμὸς 112.

Εὐδαιμόνει πατριαρχικῶς μετὰ τοῦ
οἴκου σου καὶ ποτε ἐνθυμοῦ ὅτι
σᾶς ἡγάπησα.

Σὸς, ὁ ποτὲ ΡΩΜΥΛΟΣ.

Θεέ μου, εἶνε φρικῶδες! Ἡ ἐπιστολὴ ἐγράφη τὴν
Παρασκευὴν, τὸ Σάββατον θὰ ἐγένετο... ὦ, εἶνε ἁ-
παίσιον! Τρέμω!

(Ἐπανέρχεται πρὸς τὰ τέκνα τῆς, ὅτε κρούεται ἡ θύρα.)

ΕΥΤΕΡΠΗ στραφεῖσα.

Ἐμπρός·

ΣΚΗΝΗ Β΄.

—Οἱ ἀνωτέρω. Εἰσέρχεται δίδων ἀκόμῃ τὸν βραχίονά του εἰς τὴν
χεῖρα γυναικὸς νεαρᾶς καὶ περικαλλοῦς ὁ Ῥωμύλος.—

ΕΥΤΕΡΠΗ δραμοῦσα ἐπτοημένη πρὸς αὐτούς.

Ἄ!.. Ῥωμύλε, σύ; Ζῆς, ζῆς, λοιπόν;

ΡΩΜΥΛΟΣ βλέπων πρὸς τὸν Ἀλλην.

Ἡ φρουρὰ ἀνεπτύχθη... Οἰωνὸς ἄριστος.

(Παρουσιάζων τὴν κυρίαν του.)

Αἰμιλία, ἡ φρουρά μου καὶ ἡ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ

ἀνθρώπων ὁμότιμός μου καὶ σύντροφος τοῦ βίου μου.

ΕΥΤΕΡΗ.

χαιρετίζουσα μὲ δάκρυα ἡμοῦ καὶ μειδιάματα.

Πονηρέ· καὶ μᾶς ἔγραφες καὶ ἐγὼ ἐπίστευσα ὅτι
ἔγεινες αὐτόχειρ!

ΡΩΜΥΛΟΣ γελῶν.

Αὐτόχειρ ὅχι· ἀλλ' ἔγγαμος.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

(ΑΤΕΛΕΣ)

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ, νηρηΐς.
ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ, κύκλωψ.
ΔΕΙΣ, ποιμὴν.
ΔΙΓΑΓΡΟΣ, μάντις.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ,
ΝΑΥΤΑΙ.
ΣΑΤΤΡΙΣΚΟΣ.

Ἡ σκηνὴ ἐν Σικελίᾳ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἡ Πρώτη σκιὰ τῆς ἐσπέρας, ἡ Εὐωδία τοῦ ἄλσους, ἡ Ποντίας αὐρα,
ἡ Τελευταία ἀκτίς τοῦ ἡλίου, ὁ Φλοῖσθος τοῦ αἰγιαλοῦ.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

I.

Πρὸς τὴν δύσιν ὁ ἥλιος κλίνει
Καὶ ἀπλοῦται γλυκεῖα γαλήνη
Ἐν αἰθέρι καὶ γῇ καὶ θαλάσσῃ,
Ὁ ἀῆρ τῶν φαραγγῶν κοπάζει
Καὶ τὸ κῦμα ἀπαλὸν ἡσυχάζει
Καὶ σιγᾷ τὸ πτηνὸν εἰς τὰ δάση.

Σιωπὴ σκιαυγῆς. . . Ἄν θελήσῃς
Τὸ πτερόν πλανωμένης μελίσσης
Θὰ ἀκούσῃς ἐν τέλει νὰ σίξῃ,
Καὶ ὡς πλάνων ἐν μέσῳ ὀνείρων.
Θὰ ἀκούσῃς τοῦ ἄνθους τὸ μῦρον
Πῶς λεπτῇ ἐν πλημμύρ' ἀναβλύζει.

Τώρα λύεται πᾶσα καρδία,
Ὡς εἰς ἄρωμα τ' ἄνθος, γλυκεῖα
Εἰς εὐχὰς καὶ παλμούς 'Αφροδίτης,
Καὶ ποθεῖς τρυφερᾶς ἐρωμένης
Τὴν εἰκόνα, πρὸς σὲ ἐρχομένης
Ὑπὸ δένδρα νὰ φύγῃς μαζῇ της.

Βλέπεις πέραν ἐκεῖ ὑπὸ κλῶνον
Μικρὸν ζεῦγος μονήρων τρυγόνων
Νωχελὲς καὶ σιγῶν πῶς φιλεῖται ;
Καὶ μακρὰν ἂν αὐλὸς τις ἐκπνέη,
Τὸν βοσκὸν ἢ νεότης ἐκκαίει
Καὶ τὸ ἄσμά του ἔρωσ καλεῖται . . .

II.

Μελιχρὰ ἔταν φθάνῃ ἡ δαίλῃ
Καὶ ἡ φύσις σχιρτᾷ ἐρωτύλῃ
Δυστυχῆς ὅστις μόνος πλανᾶται !
Καὶ εὐδαίμων, εὐδαίμων ἐκεῖνος
Ὅστις κλίνει ἄβρὸς, κ' εὐφροσύνως
Εἰς ἐρώτων ἀγκάλῃν κοιμᾶται.

(Αἱ νύμφαι διαλύονται.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

— Ἀναδύεται ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἡ Γαλάτεια. Φέρει βραχιόνια ἐκ κοραλλίων, εἰς τὰ ἐκ λευκοτάτων ἀφρῶν φορέματά της διαστίλβουσι χρυσαῖοι κογχύλοι, εἰς δὲ τὴν ξανθὴν καὶ λυτὴν κόμην της ἀστράπτει πληθὺς ἀδαμάντων.—

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Ποῦ εἶνε ὁ Ἄχις; Ἰδοὺ σύρεται κατὰ γῆς ἐκλείπουσα ἡ τελευταία ἀκτίς τοῦ ἡλίου· πῶς ἄργεϊ; Μὴ ἔπαυσε νὰ μὲ ἀγαπᾷ; Ὅχι, ἰδοὺ αὐτός!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ, ΑΚΙΣ.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ τρέχουσα πρὸς αὐτόν.

Ἄχι!

ΑΚΙΣ.

Ἦργησα, Γαλάτεια;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Ἀλλότε μὲ ἀνέμενες, πρῶτος ἐρχόμενος.

ΑΚΙΣ.

Ναί, ἀλλὰ σήμερον ἐφοβούμην νὰ μένω μόνος ἐδῶ...

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Ἀληθῶς φοβεῖσαι τὸν Πολύφημον; Εἶνε γελοῖος.

ΑΚΙΣ.

Γελοῖος ἀλλὰ φρικώδης. Χθὲς ἤκούετο μακρὰν παλαιῶν καὶ λέγεται ὅτι ἐμάχετο κατὰ τριῶν λεόντων, ἀφῆκε δὲ τοὺς δύο νεκρούς. Ἐὰν ὄντως σὲ ἀγαπᾷ, φοβοῦμαι μὴ ὀλίγος καιρὸς μοῦ λείπεται ἵνα θαυμάσω ἀκόμῃ τὰ ἄστρα, τὰ ἄνθη, καὶ τὰ ἕμματά σου Γαλάτεια.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Μὴ φοβοῦ· εἶνε μωρὸς καὶ δειλὸς, ὡς παιδίον.

ΑΚΙΣ.

Ἐνώπιον σοῦ, ἦν ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἐνώπιόν μου;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

ὦ, σὲ ἀγνοεῖ, Ἄχι μου! — Ἄφες αὐτόν. Εἶνε βλάξ καὶ τέρας. — Εἰπέ μοι σύ· ἐλούσθης, Ἄχι, σήμερον εἰς τὴν πηγὴν; Μὲ ἐνθυμεῖσθαι λουόμενος;

(Φιλεῖ αὐτόν.)

ΑΚΙΣ ὁππεύων αὐτῆς τὴν κόμην.

Πόσον εἶσαι ὠραία! — Ὑπάρχει σοῦ ὠραιότερα νηρηῖς, Γαλάτεια;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Σὺ γνωρίζεις. Ὅμως εἶπε καὶ σὺ εἰς ἐμέ· γνωρίζεις ποῦ ἄνθος ἀβρότερον τοῦ Ἄκιδος;

ΑΚΙΣ.

Γνωρίζω τὸ κρίνον· ἄνθος ἀβρόν, χάριεν, εὖοσμον, θαυμάσιον, ἡ θεὰ του γεννᾷ ἐνθουσιασμόν καὶ ἡ εὐωδία του φέρει ὕπνον ὡς ἡ μαγεία. Γνωρίζω τὸ ῥόδον,

ὠραιότερον τοῦ κρίνου· εὐῶδες καὶ καλλίχρουν ἄνθος, ἐρυθριῶν αἰωνίως καὶ ἡδύτατα, ὡς μικρὰ παιδίσκη ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ γάμου. Ἐγνώρισα ὅλα τὰ ἄνθη τοῦ βουνοῦ, μικραὶ καὶ περικαλλεῖς εἰκόνες θειοτάτου καὶ οὐρανίου κάλλους· ἀλλ' ἐν μέσῳ ὅλου τοῦ μαγικοῦ τούτου κόσμου ἐν μέσῳ τοῦ ἡδυτάτου τούτου λαοῦ μίαν καὶ μόνην ἐφαντάσθην ἐμπρεπῇ βασιλίσσαν.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ γελῶσα.

Ἐμέ!

ΑΚΙΣ.

Σὲ καὶ μόνην. ὦ, παραίτησον, Γαλάτεια, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Νηρέως, τὰ σκοτεινὰ τῆς θαλάσσης βῆθη καὶ ἔλθὲ νὰ ζήσης εἰς τὰς πλευρὰς τῶν ὁρέων, ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος καὶ τῶν ζεφύρων, ἄλσῃς γενομένη νύμφη, ὑπὸ τοὺς αὐλοὺς τῶν ποιμένων καὶ τὰς λαλιάς τῶν ἀηδόνων, νὰ βλέπῃς λαμπρὰν τὴν πυρὰν τὸν χειμῶνα καὶ ν' ἀκούῃς τὸ ἔαρ κτυπῶσαν ἡδέως τὴν βροχὴν εἰς τὰ φύλλα, — μακρὰν τοῦ ὕγρου αὐτοῦ τάφου τοῦ Γλαύκου, ὅπου αἰωνία ἡ ἀλμυρὰ ἀπλοῦται θάλασσα!

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Πόσον ἤθελον νὰ ἐγνώριζες τὰ ἀνάκτορα τοῦ Νηρέως καὶ τότε θὰ ἐτίμας τὸ βάθος τῆς θαλάσσης καὶ ὅχι τὰ ὕψη τῶν ὁρέων! Δι' ἡμᾶς ἡ πλατεῖα καὶ ἀλμυρὰ αὕτῃ θάλασσα εἶνε ἐλαφρὰ καὶ εὐώδης

ὥς ἡ πνοὴ τοῦ ἔαρος. Πέραν ἐκεῖ καὶ κάτω, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πελάγους, ἐγείρονται μεγαλοπρεπῆ τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου, ἀνάκτορα κατεσκευασμένα ἀπὸ τοῦ καλλίστου κοραλλίου τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπου ἄπειροι καὶ οἱ ἄριστοι μαργαρίται σχηματίζουσι τὰ γεισώματα, τοὺς κόσμους, καὶ τὰ ἐνδον καλύπτουσι τῶν ἀνακτόρων, ὅπου αἱ μᾶλλον χρυσαὶ καὶ μαρμαρυγῶδεις κογχύλαι στρώννυνται παρὰ τῷ οὐδῶ τοῦ οἴκου καὶ εἰς μακρὰν ἔτι ἔκτασιν, ὡς φωταυγῆς στεφάνη, περιστέφουσι τὸ ἔδαφος. Ἐκεῖ εἰς κήπους χρυσταλλωτῶν καὶ ἀμαράντων ἀνθέων, ἐκεῖ εἰς κύματα διαυγέστερα τοῦ λεπτοτάτου τῆς Ἑλλάδος ἀέρος καὶ εἰς ἀφρούς λευκοτέρους τῆς μᾶλλον παρθένου τῶν ὀρέων σας χιόνος, ἐκεῖ διέρχονται τὴν ζωὴν παίζουσαι, γελῶσαι αἰωνίως καὶ ἄδουσαι αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ Νηρέως, ἐκεῖ θὰ ἴδῃς, τὰς νύμφας Ὀκεανίδας, ἐκεῖ τὴν Ἀμφιτρίτην καὶ τὸν Πρωτέα καὶ τὸν Γλαῦκον καὶ τοὺς Τρίτωνας, ἐν ᾧ τὰ θαυμασιώτατα κήτη τῆς γῆς καὶ οἱ μᾶλλον μαρμαρυγῶδεις καὶ λεπτοφυεῖς ἰχθύες, διέρχοντα παρὰ τὰ ἀνάκτορα αἰωνίως σιωπηλοὶ, μαγευόμενοι ἐκ τῆς αἰωνίου ἡμῶν ἐορτῆς, ὡς αἱ χρυσαλίδες παρὰ τὰς πλευρὰς τῶν ὀρέων σας.

ΑΚΙΣ.

Ὡραία ἡ ζωὴ αὕτῃ ἀλλὰ ξένη μοι ὅλως! Καὶ προτιμῶ τὰς πέτρας τῶν ὀρέων παρ' ὅλους τοὺς μαρ-

γαρίτας τῆς ἀθύσσου, τὰ ἐφήμερα ῥόδα παρ' ἔλα τὰ
ἀθάνατα ἐκεῖ κάτω κοράλλια, τὰ τρυφερά βελά-
σματα τῶν ἀμνῶν παρ' ὅλους τοὺς μυκηθμοὺς τῶν
Τριτώνων... Ἐν τούτοις παρὰ τὸ ἡδύτερον καὶ
λευκότερον γάλα τῆς γῆς, προτιμῶ τὰ στήθη σου,
Γαλάτεια!

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ὠπεύουσα αὐτόν.

Δειλὲ καὶ πρᾶε Ἄχι!

ΑΚΙΣ.

Διατί εἰς τὴν κόμην σου φέρονται οἱ ἀστράπτον-
τες οὗτοι σταλαγμοί;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Οὗτοι εἶνε ἀδάμαντες. Ὅταν ἀναδύσω ἀπὸ τῆς
θαλάσσης, ὅσοι σταλαγμοὶ αὐτῆς μείνωσιν ἐπὶ τῆς
κόμης μου μεταβάλλονται εἰς ἀδάμαντας.

(Ἀκούεται βαθεὺς βρυχηθμὸς πέραν.)

ΑΚΙΣ ἐγειρόμενος.

Ἀκούεις;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Εἶνε βροντὴ τῶν νεφῶν.

ΑΚΙΣ.

Ὅχι· εἶνε ὁ στεναγμὸς τοῦ Πολυφήμου. Ἔρχε-
ται. Φεύγω. — Γαλάτεια, χαῖρε!

ΓΑΛΑΤΕΙΑ Ικέτις.

Διατί μὲ παραιτεῖς,
Ἐν ᾧ σ' ἀγαπῶ τοσοῦτον ;
Διατί δειλὸν κρατεῖς
Τῶν ἐρώτων σου τὸν πλοῦτον ;

Φεύγεις, φρίττεις δειλιᾶς
Ἐν ᾧ εἰμ' ἐγὼ ἐγγύς σου !
Μὴ ἐγγύς μου ἀνιᾶς,
Ἄχι, φίλε μου ; λυπήσου !

Ναὶ λυπήσου· σ' ἀγαπῶ,
Ὡς στρουθίον τὴν μητέρα,
Καὶ μακράν σου σιωπῶ
Τοῦ θανάτου οἰκτροτέρα.

Μὴ μὲ παραιτεῖς, ὦ, μή !
Τὴν Γαλάτειαν σπαράττων·
Μία μετὰ σοῦ στιγμήν,
Εἰς αἰὼν τῶν ἀθανάτων.

ΛΚΙΣ.

Διατί νὰ μὴ πιστεύης
Πῶς σὲ ἀγαπῶ πιστῶς ;
Διατί νὰ ὑποπτεύης
πῶς ὁ ἔρωσ μου πλαστός ;

Διατί νὰ σὲ ταράττη
Ἡ φροντίς μου ἡ δειλὴ,
Ὅταν κύκλω μας φρυάττη
Τερατώδης ἀπειλή;

Λησμονεῖς τοῦ Πολυφήμου
Τὴν μανίαν; λησμονεῖς
Πῶς ἡ εὐθραυστος ζωὴ μου
Θνητοὺς ἔχει τοὺς γονεῖς;

Καὶ ἐν τούτοις ἐν ᾧ τρέμει
Ἡ καρδία μὴ σφαγῶ,
Θὰ σ' ἡγάπα τις, εἰπέ μοι,
Τῶν θεῶν καθὼς ἐγώ;

Μόνον ὅταν ἀποθάνω
Εἰπὲ, μόνη μου χαρὰ,
Εἰς τὸ μνημᾶ μου ἐπάνω:
«Ἐπαυσε καὶ νὰ ἐρᾷ.»

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

ὦ, ἐὰν ἀποθάνης ποτὲ, Ἀχι... — Ἀλλὰ πῶς
θὰ ἀποθάνης, ἀφ' οὗ οἱ ἀσέρες λάμπουσι πρὸ αἰώνων
ἀθάνατοι, ἐν ᾧ τόσον ὀλιγώτερον εἶνε φωτεινοὶ ἀπὸ
σὲ καὶ τόσον ὀλιγώτερον ὠραῖοι; Ἐπειτα πῶς συλ-
λογίζεσαι τὸν θάνατον, ἐν ᾧ τοσοῦτον ἀγαπώμεθα
καὶ εἴμεθα τόσον εὐδαίμονες;

ΑΚΙΣ.

Διότι σὲ ἀγαπῶ πολὺ, Γαλάτεια. . .

(Ἀκούεται ἐγγύτερος βρυχηθμός.)

Χαῖρε! Ἀπέρχομαι, διότι ῥιγῶ καὶ ἀκουσίως;
Ἦκουσες;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Κρημνίζεται πέραν ὁ χεῖμαρρος.—Ἔρχομαι μαζὶ
σου, θὰ σὲ συνοδεύσω μικρὸν εἰς τὸ δάσος. Μὴ σπέν-
δης! Εἶνε τόσον μαγικὴ ἔσπερα!

(Βυθίζεται εἰς τὸ ἄλσος.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

— Ἀναφαίνεται διὰ τῶν ἐν τῷ βάθει βράχων ὁ Πολύφημος.
Εἶνε φορικαλὸς γίγας, φέρων ἓνα κατὰ μέτωπον λαμπρὸν ὄφθαλ-
μόν. Δοραὶ λεόντων καλύπτουσι τὰ μέλη του, ἐν ᾧ μακρὸν γένειον
καὶ μακροτάτη κόμη κυματίζονται τερατωδῶς. Θάμα φορικῶς
ἅμα καὶ κωμικόν, εἶδός τι μιστριώτου.—

ΑἶΓΑΓΡΟΣ καὶ ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ.

Εἰπέ με λοιπὸν, Αἶγαγρε, ποῖαι αἱ βουλαι τῷ
Διὸς περὶ τοῦ μέλλοντός μου; ποῖον νὰ φοβοῦμαι
πρέπει; Λέγεις ὅτι εἶσαι μάντις· μάντευσον καὶ ἄς
ἴδωμεν.

ΑἶΓΑΓΡΟΣ.

Ἄς χωρήσωμεν ὀλίγον ἐμπρὸς ἀκόμη ὅπου πλε-
ότερον ἐπιλάμπει τὸ λυκόφως τῆς δύσεως καὶ ὅς
με νὰ ἴδω τὴν χειρὰ σου. Οἱ θεοὶ γράφουσι τὸ μέλ-

λον ἐκάστου θνητοῦ εἰς τὴν παλάμην του· δι' αὐτὸ
ἡ τύχη ἐκάστου κεῖται εἰς τὰς χεῖράς του. — Δός
με τὴν εὐώνυμον.

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ.

Λάβε αὐτὴν καὶ λέγε. Τίνα πρέπει νὰ φοβοῦμαι ;

ΑΙΓΑΓΡΟΣ.

Φοβοῦ τὸν Ὀδυσσεά.

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ.

Ποῖος ἐνώπιόν μου τολμᾷ νὰ ᾔηνε οὗτος ;

ΑΙΓΑΓΡΟΣ.

Εἶνε ὁ πορθητὴς τῆς Τροίας, ἐν ᾗ βασιλεὺς ἦτο ὁ
Πρίαμος.

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ.

Διατί νὰ φοβοῦμαι αὐτόν !

ΑΙΓΑΓΡΟΣ.

Διότι ἔχει ρίνα καὶ ἔμματα ἀετοῦ, διότι ἔχει
λαγωῦ ταχύτητα καὶ ὕπνον, διότι. . . .

ΑΠΟΞΠΑΣΜΑΤΑ¹

ΣΚΗΝΗ...

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ

(φάλλει τὸν πρὸς τὴν Γαλάτειαν ἔρωτα αὐτοῦ.)

Ἄφρὸς τὸ σῶμα,
Δορκάδος ἔμμα,
Ὡς ῥόδον στόμα,
Κόμη χρυσῇ,
Βῆμα ζεφύρων
Τὸ ἔαρ σύρον,
Πλᾶσμα ὀνείρων,
Ὡ κόρη σύ!

Ὅπου καθήση
Ὅπου πατήση
Θά ἀναβλύση
Μύρων πηγῇ·
Βλέπει εἰς αἰθέρας,
Σπείρει ἀστέρας
Καὶ ὥς ἡμέρας
Φέγγει αὐγῇ!

¹ Περὶ τῶν ἀποσπασμάτων τούτων βλέπε τὴν ἐν προλόγῳ βραβυρίαν τοῦ ποιητοῦ.

Μαγείας πάσης
Γῆς καὶ θαλάσσης,
Ἄστρον ἀνάσσης
Εἶν' ἀδελφή.
Τίς μαργαρίτης!
Ὡς ἡ μορφή της,
Τῆς Ἀφροδίτης
Εἶν' ἡ μορφή;

Τοιοῦτον κάλλος,
Κιτρέας θάλος,
Ἰδὼν τις ἄλλος,
Ὡ οὐρανοὶ,
Πῶς ἐκρατήθη
Καὶ ἠδυνήθη
Θλίβων τὰ στήθη
Νὰ μὴ μανῇ;

Στενάζω, καίω,
Μαίνομαι, κλαίω,
Βοῶ καὶ ἐκπνέω
Αὐτῆς μακράν,
Κλίνω δ' εὐήθως
Θραύω τὸ στήθος
Καὶ μένω λίθος
Ἐν τῷ ὄραϊν!

Ἐν τῷ ὄρᾳν! φεῦ καὶ ἐν τούτοις λέγουσιν ὅτι αἱ
τοῦ ὄρᾳν τίκτεται τὸ ἐρᾳν.—Ἴδοὺ καὶ πάλιν ἐφάνη
Ἐρχεται, εἶνε αὐτή! Μὲ καταλαμβάνει σύσσωμον,
αἰσθάνομαι ἀναβαῖνον τὸ ῥῖγος τῆς βλακίας. Ἐν
αὐτῇ ἀπολιθοῦμαι!

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ

ΣΚΗΝΗ...

ΓΑΛΑΤΕΙΑ, ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ, ΑΚΙΣ.

(Πολύφημος καταδιώκει, ὥπως φονεύσῃ τὸν Ἄκιν. Τριψῶϊα.)

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

ὦ σκηνή!

Κεραυνοί,

Ἐν ἔργῃ

Ἄρωγοί.

Τοῦ πιστοῦ

Ἐραστοῦ

Ἄχιδός μου προβῆτε

ὦ σκηνή!
Κεραυνοί,
Αὐστηροί
Τιμωροί
Κατ' αὐτοῦ
Τοῦ ληστοῦ
Πολυφήμου ῥαγῇτε!

ΑΚΙΣ.

Οἶ, οἶ, οἶ!
ὦ θεοί,
Τίς, τίς, τίς,
Λυτρωτῆς
Θά φανῇ!
Οὐρανοί!
ὦ, ὦ, ὦ,
Πνευστιῶ
Καὶ ὁ τάλας νεκροῦμαι

ὦ στιγμαὶ
Ἐπ' ἐμέ
Κρυερὸς
Ὁ ἰδρὼς
Τοῦ θανά-
του μου νά!...

ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ.

Παρευθὺς
Θὰ πεισθῆς
Πῶς ἐγὼ
Κυνηγῶ
Καὶ ὁμοῦ
Δι' ὧμοῦ
Τοῦ θανάτου φονεύω

Τὸν ἐχθρὸν
Ἀνευρῶν
Ν' ὁμιλῇ
Τῇ καλῇ
Ἦν, πῶ, πῶ!
Ἀγαπῶ
Καὶ ὡς τίγρις λατρεύω.

ΣΚΗΝΗ...

ΓΑΛΑΤΕΙΑ μόνη.

(Ὁ Ἄκτις φεύγει καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Πολυφήμου. Ἡ Γαλάτεια μένει ἐν ἀγωνίᾳ, ἀγνοοῦσα τὴν τύχην τοῦ ἔραστοῦ αὐτῆς, ὃν διὰ πελωρίου βράχου φθὰς κατέθραυσεν ὁ κύκλωψ.)

Σιγᾶτε!
Κοιμᾶται
Ἐν φρίκῃ ἡ γῆ...

ὦ, τρόμοι,
Ἀκόμη
Ὁ Ἄκισ ἀργεῖ!

ὦ, κτύπα
Τὸν γῦπα,
Στρουθὲ, κρατερὰ.
Καὶ τρέχε
Καὶ ἔχε
ὦς ὄπλον πτερὰ.

Θρηνεῖτε!
Τελεῖται
Ἀγὼν ἐναγής...
Παλαίει
Κ' ἐκπνέει
Τὸ κάλλος τῆς γῆς.

(Μετὰ μικρὰν ἀκρόασιν.)

Ἀκούεις βρυγμούς;
Τὸ τέρας βρυχᾷται.
Ἀκούεις κλαυθμούς;
Ὁ Ἄκισ κτυπᾷται.
Ὀνητοῦ ἐκπνοήν;
Ἀκούεις βαρεῖαν;
Γελώτων βοήν

Ἀκούεις ἀγρίαν;
Τὸ τέρας γελᾷ,
Ὁ "Αχις ἐκπνέει!
Ἐκπνέει! . . . Ἀλλὰ
Ἀκόμη παλαίει!

(Βλέπουσα ἐν ταραχῇ πέραν.)

Παλαίει καὶ ζῇ!
Ζῇ ἔτι κ' ἐφάνη!
Ἄλλ' ὅμως μαζῇ
Τὸ τέρας πῶς φθάνει!

ΕΠΙΕΛ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ

(1872)

Words, words !
(Shakespeare.)

ΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΝ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ
ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Σοὶ . . .

ὦ, ποῖον κάτοπτρον, χάρις ποία!
Χρυσοῦ καὶ τέχνης τίς ἁρμονία
Εἰς κάλλος θεῖον!
Ἄστράπτ' εἰσέτι ἡ καλλονή τοῦ
ὦς νὰ ἀφῆκε χθές τοῦ τεχνίτου
Χθές τὸ γλυφεῖον.

Σεπτὰ, πατρίδος σεπτῆς, ἐδάφη
Εἰς σᾶς κοιμῶνται ἔτι κ' οἱ τάφοι
Πλέον μεγάλαι
Παρὰ ὁ Μόμμιος καὶ Ἀττίλας . . .
ὦ τάφοι, δότε Ἑλλάδος φίλας
Εἰκόνας, κάλλη!

II.

Ἄβρός τις στέφανος ἀνθεμίων
Περιελίσσει τὰ ἄκρα, κλείων
Κοῖλον ὥραϊον,
Καὶ τόσον μάγον φῶς διεσώθη
ὦς ἐδῶ φέγγον ν' ἀπετυπώθη
Κλέος ἀρχαῖον.

Πῶς τόσῃν χάριν ν' ἀπεικονίσω ;
Ἐντὸς εὐσκίου στίλβης, ὀπίσω,
Ἥ Λήδα κλίνει
Στόμα καὶ βλέφαρα, ὅλη ἔρωσ,
Κ' ἐπὶ τὰ χεῖλη κύκνος εὐπτέρως
Φίλημα πίνει.

Κάτοπτρον λεῖον, πόσαι καὶ πόσαι
Μορφαὶ χαρίεσαι καὶ γελῶσαι,
Ῥόδινα χεῖλη,
Ὅρθαλμοὶ μέλανες Ἑλληνίδων
Κλίναντες ἔνδον φίλαυτοι εἶδον
Καὶ ἐρωτύλοι !

Πόσαι ἱέρειαι τῆς Πανδῆμου
Μετὰ καρδίας ὅλως εὐθύμου
Καὶ εὐμερίμνωσ,
Λιγὺ ἐμπρὸς σου ἔστησαν σῶμα.
Καὶ ἦτον ὅλον αὐτῶν τὸ στόμα
Κύπριδος ὕμνος !

Βλέπω τὴν δούλην ἣτις σ' ἐκράτει
Ὅρθία, στρέφουσά ὡς προστάττει
Αὐτὴν κυρία,
Ἥτις τὴν κόμην αὐτῆς κτενίζει
Καὶ εἰς τὸ κάτοπτρον ἀκονίζει
Κάλλη μυρία.

Τίνος νὰ ᾔσο κάτοπτρον ; Ποίας
Καλῆς παρθένου ; Ἡ Κορινθίας
Δεσποίνης κτῆμα ;
Τίς οἶδεν ! Οἴμοι· παρῆλθον πᾶσαι
Παρθένοι ; δέσπoinαι, — καταβᾶσαι
Ὅλοι εἰς μνήμα !

III.

Καὶ ὡς παρῆλθεν ἐντός σου μία
Μορφή ὠραία, μορφή γλυκεῖα,
Χορὸς Χαρίτων,
Δίχως ν' ἀφήσῃ ἔχνος, ὁμοίως
Παρῆλθε τῶσων ἀνθρώπων βίος
Ὡς νὰ μὴ ᾔτον !

Ποῦ εἶνε, Κόρινθος, οἱ θεοί σου ;
Αἱ ἀγοραὶ σου καὶ οἱ ναοί σου
Ἔργα εὐβούλων ;
Ποῦ τῶν ἐμπόρων αἱ μυριάδες,
Αἱ ἐορταὶ σου καὶ αἱ χιλιάδες
Ἱεροδούλων !

Χρόνος καὶ Μόμμιος μετὰ λύσσης
Ἰσας σ' ἐπήνεγκον τὰς συλήσεις,
Τὰ τραύματά των
Καὶ τοῦ ἀρότρου νῦν τὸ ὑννίσιν
Εἰκῇ σ' ἐκθάπτει ὥς τι μνημεῖον
Πλῆρες θρυμμάτων.

Τῆς Καλλονῆς σου τῆς πάλαι πάσης
Καὶ τοῦ χρυσοῦ σου μέχρι θαλάσσης
Καταρρέοντος,
Σῆμα τὸ κάτοπτρον ἴσως τοῦτο
Ἐσώθη μόρον, ἐν τόσῳ πλούτῳ
Κόσμου καέντος !

IV.

ὦ, εἰς τὴν πλάκα σου ἂν ἐτήρεις
Τοὺς χαρακτῆρας, κάτοπτρον, πλήρεις
Μορφῆς αἰθρίας
Ἀπὸ ἐκείνας τὰς πάλαι, ὅσαι
Ἐμπρός σου ἐκλίναν μειδιῶσαι
Λάτρεις Παφίας !

Ἦθελον ἐνθους νὰ ἀτενίσω
Καὶ μετὰ πάθους νὰ ἀνυμνήσω
Ἀρχαῖον κάλλος,
Ὅμμα Γλυκέρας, στόμα Λαΐδος,
Ναννοῦς ὠραίας ὠραῖον εἶδος,
Ἦ ἄλλης ἄλλως . . .

Ποῖται εἰκόνες ! Περᾶ ἔμπρός μου
Χορὸς ὠραῖος ἀρχαίου κόσμου,
Νυμφῶν δρυάδων,
Σειρὰ εὐπέπλων Ἀμαρυλλίδων,
Ὅμιλος νέων καὶ νεανίδων
Τὸν Βάκχον ᾄδων.

Φέρουσιν ὅλοι καῖον τὸ στόμα,
Κινοῦσιν ὅλοι εὐδρσον σῶμα,
Ὡς κύκνων πλήθη,
Εἶν' ἡ μορφὴ των ἡὼς ῥοδίνη,
Καὶ εἶν' ὁ βίος των εὐφροσύνη,—
Τὰ δ' ἄλλα λήθη.

V.

Ὅμως πλανῶμαι! ὦ θεία κόρη,
Σὲ ἂν παρεῖδα μικρὸν, συγχώρει
Ἀλλοφροσύνη...
Χριστοῦ ἡ λάτρις, σὺ, κατοπτρίσου
Καὶ ἡ αἰδήμων αὕτη μορφὴ σου
Ἐδῶ ἄς κλίνη!

— Μεθ' ὅσα κάλλη νυμφῶν ἀρχαίων,
Μεθ' ὅσον εἶδες πλῆθος ὡραίων,
Χαρίτων πλοῦτον,
Εἰπέ με, κάτοπτρον, ἐάν εἶδος
Τινὸς Ῥωμαίας ἢ Ἑλληνίδος
Εἶδες τοιοῦτον;

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Συναυλία τις με φθάνει, ἄρμονία γλυκυτάτη. . .
Κεφαλὰς παιδίων βλέπω, βλέπω οἶκημα σχολείου...
Τῆς ἀμάξης σου τόν δρόμον, ἀγαθέ μου φίλε, κράτει
"Ὡ, μαγεύει τὴν ψυχὴν μου τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου!

Συναισθάνομαι βαθείας καὶ κλυκείας συγκινήσεις,
"Ὅταν βλέπω τὰ παιδιά, τὰς πληθύας τοῦ σχολείου..
Μὴ μαγεύωμαι διότι μ' ἔρχονται αἱ ἀναμνήσεις
Τῆς μικρᾶς μου ἀλφαβήτου καὶ τοῦ ἀγνοτάτου βίου

Εἶν' αὐτὸ καὶ μόνον; "Ὅχι" ὅπου ἂν σᾶς διακρίνη,
"Ἄν μικρά μου μετὰ πόθου ἡ ψυχὴ μου σᾶς θωπεύη,
Εἰς χρυσῶν ἐλπίδων κόσμον, ὁμοῦ αὕτη ἐνθους κλίνει.
Καὶ ἰδοὺ ὑμῶν ἡ θέα διατί ἐμὲ μαγεύει.

II.

Μετ' ὀλίγους ἔτι χρόνους τὰ πτωχὰ αὐτὰ παιδιά
Εἰς τὸν δύσζηλον ἀγῶνα τῆς ζωῆς ὅ' ἀποδυθῶσι,
"Ἄλλα θέλει ἀμειλίχως ἀφανίσ' ἡ δυστυχία,
"Ἄλλα θέλει χρυσῇ μοῖρα καὶ νεότης στεφανώσῃ.

"Ἐὰν σήμερον τὸ ράκος καὶ τὸ δάκρ' ἦνε στολή των
Ποῖος αὔριον γνωρίζει, ἐκ τοῦ κύκλου των ὥραιος
Μὴ φανῇ τις αἴφνης ἥρωας, στρατηγὸς τῶν ἀνικητῶν
Δάφνη τοῦ μικροῦ χωρίου, τῆς Ἑλλάδος ὅλης κλέος

Ποῖος αὖριον γνωρίζει ἐκ τῆς χαρωπῆς πληθύος
Ἐτις σήμερον εὐφώνως ἀτακτεῖ, σκιρτᾷ, μανθάνει,
Μὴ ἂν αἰφνης ἀνατείλῃ νοῦς διάφωτος καὶ θεῖος.
Ἄσρον τῆς καλῆς Ἑλλάδος, χρυσοῦ μέλλοντος σκα-
[πάνη!

Θάρρος, φίλοι μου· ὁ κόσμος εἶνε μοῖρα τῶν κρειτ-
[τόνων
Κ' ἤρχισαν πολλάκις οὗτοι τὴν ζωὴν των ῥακενδύται.
Αὖριον οἱ ἄνδρες ἔλοι κλίνουσι διὰ τὸν χρόνον
Κ' ἡ πατρίς αὐτῆς ἡγέτας καλεῖ σᾶς· Ἐτοιμασθῆτε!

III.

Ὁ Θεὸς γλυκὺς φρουρός της, ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ
τὴν καρδίαν ἣτις ἦλθεν ὡς ἡγέτης τοῦ σχολείου,
καὶ φωτίζει τὰ παιδιά καὶ ὡς ὄρνις περιπτύσσει.
—Πῶς λατρεῖται ἡ ψυχὴ μου τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου!

ΕΙΣ ΣΗΡΙΚΟΝ ΒΟΜΒΥΚΑ

I

Εἰς κλαδίον ἄνευ φύλλων
Τὸ βαρὺ σου αὐτὸ σῶμα
Φέρον.

Χθές μυρμήκιον μιχαύλον
Ὡς σοφός τις πάλαι γέρων
Τώρα
Ἄπο τὸ μικρόν σου στόμα
Νήματα ἐμεῖς χρυσᾶ
Στόμα ὡς τοῦ Πυθαγόρα¹⁾
Χρυσᾶ ἔπει, περισσά.

Λέγει ὁ λαὸς φρουρός σου
Ὅτι εἶνε ὡς νηρηίδες
Ὅτι
Ἔρχονται αὐταὶ ἐγγύς σου
Ὅταν ὁ καθεὶς ὑπνώττη
Ἔτι
Πῶς ὥσεῖ θεραπενίδες
Σὲ θωπεύουσι πισταὶ
Κλίνουσ' ἐν μαγείᾳ, καὶ τοι
Φθόνου κατὰ σοῦ μεσταί.

ὦ δικαίως! Τίνος ἄλλου
Εὐμένης, χρυσῇ τοσοῦτον
Μοῖρα
Σκώληκος μικροῦ, μεγάλου
Τίνος

¹⁾ Πυθαγόρου.

Ἔδωκε τοιοῦτον πλοῦτον;

ὦ δικάϊως! Εἶνέ τις
Βλέπων συρικῆς ἀκτῖνος
Νὰ μὴ κλίνη ἐραστής;

ὦ, τίς τέχνη εἰμαρμένης!
Νεκρικοὺς ἐνῶ θαλάμους

Πλάττεις,

Τοῦ μνημείου σου ἐκβαίνεις
Ἄφοῦ πρῶτον μεταλλάττεις
Σῶμα

Καὶ τανῦν ὁρμᾶς πρὸς γάμους

Ἢ γραῶδης χρυσσαλὶς

Ἄσιτος, τυφλὴ ἀχόμα
Θνήσκεις κ' ἔρωτας τελεῖς!

Πλέκε, πλέκε τὸν κοιτῶνα

Ὅπου θάνατον εὕρίσκεις

Ὅπου

Βλέπω, βόμβυξ, τὴν εἰκόνα
Μεγαλοφυοῦς ἀνθρώπου.

Ὅπως

Χρυσοῦν νῆμα δίδων θνήσκεις

Οὔτω κ' ἐν τῇ γῇ σοφὸς

Ζῇ ἐν θρήνοις ἀπανθρώπως

Θνήσκει καὶ δωρεῖται φῶς.

Χθές σεμνή, ώραία κόρη,
Νύμφη ἐν αἰθούσῃ γάμου

Ὅλη

Σηρικὰ λευκὰ ἐφόρει
Κ' ὥς ἀφρὸς ἤκτινοβόλει...

Ποῖον

Ἐβλεπον τὰ ὄμματά μου

Ὅνειρον λευκὸν ἐκεῖ!

Ποίων πέπλων κάλλος θεῖον

Ποία χάρις μαγικῇ!

Ἐνδον ἄλσους, εἷς τι βάθος
Σκιᾶς πληῖρες κ' εὐωδίας

Μόνος

Εἰς γλυκὺ δεσμώτας πάθος,
Προσδοκᾷ ἀνυπομόνως

Καίων

Νέαν κόρην νεανίας...

Αἶφνης μέταξα κροτεῖ!..

Πρὸ τῆς φίλης του εἰσπνέων

Τρέχει καὶ γονυκλιτεῖ.

II.

Κάλλος γοητεῖαν ὅμως

Ὅσῃ ἔχει πᾶν σου νῆμα,

Οἴμοι!

Τόσον ἀπηνής τις νόμος
Εἰμαρμένη τις πενθίμη
Θέλει

Εἰς πλασθὲν ἀπὸ σέ μνημα
Σιγηλῶς ν' αὐτοκτονῆς,
Δίχως θνήσκον νὰ σέ μέλη
ἢ μὴ θέλον νὰ φανῆς!

ΠΡΟ ΤΗΣ ΙΩΛΚΟΥ

Α'.

Πῶς, ἀπὸ τῆς χώρας ταύτης
κονὸς τῆς Σαλαμῖνος, ὁ Ἰάσων ἀργοναύτης.

ἐπεπῆδυσεν εὐτόλμως μὲ τοὺς πρώτους τῶν Ἑλλήνων
ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινδύνων,
ἐκόν τῆς ἐλευθερίας, λάτρις τῆς καλῆς ἐλπίδος,

Πρὸς τὸ γέρας τῆς Κολχίδος;
αἰ, πιστεύω εἰς τὴν πρώτην καὶ μεγάλθυμον σελίδα
τῆς λαμπρᾶς σου ἱστορίας, ὦ Ἑλλάς μου, ἀφοῦ εἶδα
τὴν ὡραίαν αὐτὴν χώραν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁρέων
ἐπαρμένην, ὡς μεγάλας φωλεὰς αετιδέων!
ἀπὸ τῶν ὁρέων τούτων, εἰς τὰ πλάτη τοῦ αἰθέρος

Ζῶντες, βλέποντες πλησίον πῶς οἱ ἀετοὶ πετῶσι
 Ὑπεράνω τῆς θυέλλης ἀγερῶχος κ' ἐλευθέρως
 Εἰς τὸν κόλπον τὸν ὠραῖον ἔπρεπε νὰ καταβῶσι
 Νὰ πτερώσωσιν ἐν σκάφος, ἀντὶ ν' ἀναβῶσιν ἵππον
 Καὶ νὰ δώσωσι τὸν πρῶτον κατὰ τὸν βαρβάρων κτύπον
 Τῆς Ἀργοῦς οἱ ἐπιβᾶται,

Μὲ φωνὴν πρὸς τοὺς αἰῶνας : «Τοὺς ἀσιανοὺς κτυπάει»

Β'.

Πῶς, καὶ σήμερον ἐν μέσῳ τόσοῦ κάλλους καὶ μαγείας
 Βόσχετε δειλοὶ καὶ δοῦλοι, ἄνδρες σεῖς τῆς Θεσσαλίας;
 Σᾶς μαγεύει, σᾶς κοιμίζει ἡ ὠραία αὕτη φύσις,
 Ὡς γυνὴ τοὺς θηλυδρίας; Ἐνῷ ἔδει τὰς ἀλύσεις
 Νὰ συνθραύσῃτ' ὑπὲρ ταύτης ἐν πυρὶ καὶ ἐν μαχαίρᾳ
 Σώζοντες ἀπὸ τὸν Τοῦρκον τὴν χρυσὴν αὐτὴν μητέρα
 Πῶς, κ' ἐν μέσῳ τῶν ὀρέων, ὠργισμένων ἀποτόμων
 Ἀναβαίνετε ἰδροῦντες τὸν βαρὺν τοῦ δούλου δρόμον
 Δίχως κἂν ἐπὶ τὰς ἄκρας νὰ μὴν ἔχετε ποθήσῃ,
 Ὅταν φθάνετε καὶ σπεύδῃ ὁ υἱὸς νὰ σᾶς φιλήσῃ,
 Νὰ μὴν ἔχετε ποθήσῃ ν' ἀναπνεύσῃτ' ἐλευθέρως
 Καὶ τὸ μῦρον τῆς ἐλάτης καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος;
 Εἰς αὐτὰς τὰς κορυφὰς σας, ὁ ἀῆρ αὐτὸς ὁ πνέων,
 Ὁ βορρᾶς τῆς Θεσσαλίας,
 Ὅλος δρόσος, ἀλκὴ ὅλος, ὥς τὸ φρόνημα γενναίων
 Ὅταν ρίπτεται ὥς γίγας καὶ πληροῖ τοὺς πνεύμονάς σου

ὡς τὸ στῆθος παλμὸν ἓνα, ὄνειρον ἐλευθερίας

Εἰς τὸν νοῦν, οὐδ' ἔν ἐγείρει;

καὶ ὁ μιναρὲς ἐκεῖνος, ἕως εἰς τὰς κορυφὰς σας
πιασόμενος ὡς ὕβρις, οὐδ' ἔν δάκρυ προκαλεῖ

Εἰς τὸ ὄμμα, Θεσσαλοί;

δοῦλοι, δοῦλοι· ἡ μεγάλη αὐτὴ φύσις σᾶς οἰκτεῖρει...

καὶ τὰ δάκρυά της ὅταν εἰς χρυσὴν αὐγὴν θεᾶσθε
ἔρπον λέγετε τὸ δάκρυ, ἡσυχεῖτε καὶ χασμᾶσθε.

Γ'.

καὶ νὰ κύπτωσιν ὡς δοῦλοι μέτωπον ὁμοῦ καὶ γόνυ

οἱ υἱοὶ τοῦ Νικοτσάρα, οἱ υἱοὶ τοῦ Κατσαντώνη!

καὶ νὰ ᾔηνε κύριός των καὶ ἀγρίως νὰ δεσπόζη

ἡ δαδάρὸς τις Μουσουλμάνος, μὲ ὠχρὸν ἀβρόωστου χρῶμα

ὅστις σήπεται ὡς τέλμα, ὅστις ὡς νεκρὸς ἀπόζει,

ἄρκος στρέφων ἡλιθίως τὸ θολόν, βλακῶδες ὄμμα,

καὶ νὰ λησμονῶσιν ἴσως ὅτι Θεσσαλὸς ἐκεῖνος

ὅστις πρῶτος τὴν Ἑλλάδα εἰς ἀνάστασιν ἐκάλει·

καὶ νὰ μὴ νοῶσιν ἴσως ἂν τοῦ Ῥήγα ᾔην ὁ θρῆνος

ὅταν ἄνεμος εἰς ῥάχεις βρυχηθμοὺς πενθίμους βάλλῃ!

ῥήματα περιπατοῦντα, μνήματα ψυχρῶν μαρμάρων,

ὅπου γέγραπται ἐπάνω χρυσῇ λέξις μία : «Ἑλληνας»,

ῥήματα ἐρήμου μέσφ, ὅπως μέσφ τῶν βαρβάρων,

ὅν Ἑλλήνων βλέπω ταύτην τὴν θεσσαλικὴν ἀγέλην!

Δ'.

Ὅμως, ὅπου ἡ ὠραία καὶ καμπύλη παραλία,
Εὐσεβῇ τὰ γόνατά μου ἰδοὺ ἔρχομαι καὶ κλίνω,
Ὡ τοῦ Πίνδου Θεσσαλία,
Καὶ φιλῶ τὰ χρώματά σου καὶ θερμὸν ἐν δάκρυ χύνω!
Σπένδω δάκρυα εἰς μνήμην τῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων
Κ' εἰς τὸ φάσμα τοῦ Βλαχάβα κόσμον λησμονῶ ἀθρόον...
(Ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου «Εὐξείνος» τῆς Ἑταιρίας «Fraissinet»)

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ

.....
Στρέφει τὸ βλέμμα ὁ Θεὸς
Ἐπὶ τοῦ κόσμου πάλιν
Καὶ εἶδε: πᾶς τῆς γῆς λαὸς
Χωρὶς καρδίας καὶ νοδὸς
Λυσσᾷ εἰς τὴν κραιπάλην.

Παρήλθεν ὅλος αἰὼν εἰς
Καὶ πάλιν βλέπει κάτω:
Δοῦλοι καὶ πλάνοι καὶ φονεῖς·
Κ' εἰς μαῦρα πάθη ἀπηνῆς
Καθεὶς τῶν ἐβρυχᾶτο.

Χειμάρρων μέσῳ φοβερῶν
Ὁ κόσμος πᾶς ἐκλείπει·
Ὶγρεις κακούργων στυγερῶν,
Γόοι κλαυμάτων γοερῶν. . .
ῚΩ φρίκη καὶ Ὶ λύπη!

Σθέννυνται ἔθνη Ὶς σκιά,
Χῡραι Ὶμοῦ ἄθροαι,
Κ' ἐν τῇ εὐρείᾳ φωλεᾷ
Ὶ φιληθεῖσα πατριά
Εἰσέρχεται τοῦ Νῶε.

Ὶ ἄλλος οὐδεῖς. Καταστροφῇ
Καὶ πλήμμυρα ἐνοῦται,
Οὔτε ἐν Ὶρους κορυφῇ
Συγγνώμην εὖρεν ἀδελφῇ,
Πατήρ Ὶ μήτηρ οὔτε.

Ὶ ὅμως μητέρα πρὸς κρημνὸν
Εἰς κῡμα καὶ εἰς νέφος
ΛῚρουσαν βλέπω νεογνόν. . .
Θεέ, ὁ ταύτην κεραυνῶν,
Μῇ ἔπταισε τὸ βρέφος;

ΤΟ ΔΑΚΡΥ ΤΟΥ ΞΕΡΕΟΥ

Στρέφεται ὀργίλος πρὸς τοὺς ὠχρινῶντας ἐμπρὸς τοῦ ἀγγέλου
Οἵτινες ἄγγελμα ἔφερον, ὅτι τοῦ κύματος λύσσα
Τοῦ Ἑλλησπόντου τὸ ζεῦγμα διέλυσε, ταῦτα φωνήσας·
«Τριακοσίας μετρήσατε εἰς τῆς θαλάσσης τὰ νῶτα
Ἀνηλεεῖς μαστιγώσεις· καὶ δύο ἀλύσεις ριφθεῖσαι
Δέσμιον εἰς τὰς βουλὰς μου τὸ ἄγριον κῦμα· ὥς κρατῶσιν.

Εἶπεν. Οἱ ἄγγελοι σώζονται. Γίνεται ἔργον τὸ ῥῆμα,
Φθάνει εἰς Σάρδεις. Ἐκεῖθεν χωρεῖ εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἄγγελος
Πέντε περίπου ἑκατομμυρίων πεζοὺς καὶ ἵππεῖς του!
Ἄρμα Διὸς, λευκῶν ἵππων ὀκτῶ, κενὸν πάντη ἡγεῖται.
Εἶτα τὸ ἄρμα τοῦ Ξέρξου, ἐν μέσῳ μυρίων ἱππέων,
Εἶτα μυρίων πεζῶν, μὲ χρυσὰ εἰς τὰς λόγχας των μῆλα.

Ὠκεανὸς καλλονῆς καὶ λογχῶν πανταχοῦ ἀπαστρέπτει.
Φθάνει τὸ χάος εἰς Σκάμανδρον, τὸν ποταμὸν τοῦ Ἰλίου.
Τὸν ποταμὸν τοῦ Ὀμήρου· κ' ἰδοὺ ἐν τῷ ἅμα ἐκλείπει
ὑπὸ τ' ἀνάριθμα χεῖλη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ. Προχωροῦσι
Καὶ εἰς τὴν Ἀβυδὸν ἤδη ἀνέβησαν, ὅθεν εὐρεῖα
Κ' ἐν πανοράματι φαίνεται κάτωθι ἑκτασις πᾶσα.

χρον εἰς λόφον ἐδῶ καὶ ἐκ λίθου λευκοῦ ἀνεγείρη
ρόνον, ἐν ᾧ ἀναβάς ὁ μονάρχης ἠτένισε κύκλῳ
ὄθεν τὸ μνημεῖον τῆς Ἑλλης καὶ ἔκτασιν πᾶσαν θαλάσσης,
καὶ χιλιάδων τεσσάρων τριήρεων πλῆθος καλύπτει
ἑτάῳ, πέραν, ἐκεῖθεν, καὶ ὅπου ἂν ἴδης, ἀπλοῦται
κατακλιθεὶς στρατευμάτων καὶ σθένεσσιν βλέπον τὸ ὄμμα.

ἔλμαι εὐδαίμων». Ὡς εἶδεν ὁ Ξέρξης ἐφώνησε χαίρων
καὶ μειδίαμα μόλις ἀνθοῦν εἰς τὰ χεῖλη ἐφάνη
καὶ εἰς τὸ ὄμμα του δάκρυ ἀνέβη,—ἐν ἁγίον δάκρυ!
ἔρπονους μετὰ ἑκατὸν οὐδὲ εἷς θέλει ζῆ τούτων ὄλων! »
καὶ ἐκλινε κάτω τὸ μέτωπον σύννους.

Κ' ἠγνόμεν ἀκόμη

ἄκρα πόσα, Ἑλλάς μου, αὐτῷ ἐτοιμάζεις

ἄκρυ σεμνὸν καὶ τεκμήριον ἅμα Θεοῦ ὑπερτάτου,
ὅστις τὰ στέμματα ὅλα ὡς ἄγγη λεπτὰ θρυμματίζει,
καὶ σὺ εἶσαι βαρὺ, ἀληθὲς καὶ ἐπώδυνον δάκρυ!
Ὀλ' οἱ αἰῶνες τὸ δάκρυ αὐτὸ ὡς ἄράν των ἀφῆκαν
αὐτὸ τὸ δάκρυ ἢ μήτηρ ἐπάνω τοῦ τέκνου τῆς χύνει
αὐτὸ καὶ μόνον τὸ δάκρυ ὁ θάνατος ἔχει ὡς νέκταρ.

ὦ ἀλαζόνος τυράννου ὁπότε τὰ βλέφαρα τοῦτο
ἔκρανε, ποίαν σφαγὴν τῆς καρδίας αὐτὸς νὰ ἡσθάνθη!
καὶ ἐντὸς του σκηνὴ νὰ παρέστη σιγῆς καὶ μνημάτων
καὶ τῶν ἀπείρων ἐκείνων στρατῶν, ἐν οἷς ἦνασσε μόνος!
καὶ τὸ πρῶτον νὰ ἦλθ' εἰς τὰ χεῖλη του βλάσφημος ὕβρις,
καὶ ἐσκέφθη πῶς ἄλλος τῶν πλούτων του ὄλων δεσπότης!

Κλαῦσε μονάρχα, τὴν τύχην αὐτῶν καὶ τὴν τύχην σου.
Θρήνησον, ἄνωθι τόσου λαοῦ καὶ τοσαύτης ἰσχύος!
Σκέφθητι πόσον ὁ βίος ταχύς καὶ τοῦ χρόνου τὸ κράτος!
Οἴκτειρον τόσους λαοὺς, οὓς εἰς θάνατον βίαιον ἄγεις,
Δὸς δ' εἰς αὐτοὺς εὐφροσύνην ζωῆς ἐλευθέρας, πιστεύων
Ὅτι μακρὰν ἀρετῆς φροῦδον πᾶν ἐν τῇ γῇ μεγαλεῖον.

Τοῦτο τὸ δάκρυ καλῶς μελετήσατε, καίσαρες ὅλοι,
Τοῦτο τὸ δάκρυ ζυγίσατε, ἄνακτες ὅλοι τοῦ κόσμου,
Ὅνειρον εἶν' ἡ ζωὴ καὶ ἡ γῆ οὐδενὶ κεῖται κτῆμα...
Ἔτι ἂν ὅλου τοῦ κόσμου κρατήσης, ὡς ὑπατος δαίμων,
Ἐρχεται ἄφευκτος ὥρα καὶ ἄνευ ἐλέους ἡ τρόμος,
Ὡρα ταχεῖα κ' ἐν μέσῳ τεσσάρων σανίδων ἀπλοῦσαι.

Τόσον γνωστὴν καὶ τοσοῦτον αὐτὴν, βασιλεῖς, λησμονεῖτε
«Ποῦ τρέχεις Ξέρξης;» Ὁ θεὸς του εἶπε τὸ δάκρυ του βλέποντα
«Τρέχω ἐμπρός!» «Οἴμοι, Ξέρξης, φοβοῦμαι μὴ σπεύδῃς ὀπίσθε»
Ἄν ἀληθῶς τοὺς λαοὺς σου ἠγάπας, ἐμπρὸς θά ὠδήγῃς
Μένων ἀπλῶς καὶ ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος σου, κοῦφε μονάρχα
Καὶ ὡς ὁ ἥλιος φῶς καὶ ζωὴν εἰς τὰ ἔθνη σου χέων.

Μάτην τὸ δάκρυ του ἔρρευσε, τόσον λαλήσαν εὐγλώττω
Γέλωτ' ἀρίνει εἰς τοῦ Δημαράτου τοὺς Ἕλληνας λόγους...
Θραύσε, Ἑλλάς μου, λοιπὸν τοῦ αὐθάδους τυράννου τὸν τὰς
Φρούρει, κλεινὴ Λεωνίδα, καὶ πίπτε εἰς τὰς Θερμοπύλας
Πνίξον τοὺς στόλους του, Ἑλλήνι μεγάθυμε, ὦ Θεμιστόκλη
Καὶ μετ' ὀλίγον, — μ' ἐν σκάφος περᾶ εἰς Ἀσίαν ὁ Ξέρξης

Ο ΝΕΚΡΟΣ

[Σάτυρζ.]

I.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ μακρᾶς οἰκίας,
Ἐν μέσῳ ψύχους καὶ ἡρεμίας,
Ἐπὶ τὸ φέγγος θαμβῆς λυχνίας,
Καὶ ἐπιμήκους θήκης ἐντὸς,

Ἄπρους τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένους,
Ἡπλοῦτο γέρων ἐξηραμμένος,
Ἐκεῖ, παρ' ὅλων παρητημένος
Μόνος αὐτός.

Ὅχρὸν καὶ μέλαν εἶχε τὸ χρῶμα,
Κλειστὸν καὶ μέλαν εἶχε τὸ στόμα,
Κλειστὰ τὰ ὄμματα· καὶ ἀκόμα,
Μία παλάμη εἶχε κλεισθῇ,

Ὡς ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ τῇ ὑστάτῃ
Νὰ ἐπεζῇται, ὡς νόμισμά τι,
Πάντα τοῦ πλοῦτον νὰ συνεχράτῃ
Μὴ ἀρπασθῇ.

Ἐπάνω στῆθους ἄνευ καρδίας
Μικρὰν εἰκόνα τῆς Παναγίας
Εἶχέ τις θέσῃ μετ' εὐσεβείας,—
Σεμνὴν σφραγίδα εἰς τοὺς νεκροὺς,

Τὰ δ' ἄλλα κύκλῳ σιγὴ καὶ σκότος.
Καὶ μόλις πέραν καὶ λεληθότως,
Κάτω ὑπῆχει λεπτὸς τις κρότος,
Χρυσίου ῥοῦς. . .

II.

Ἀνοίγεται αἶφνης θύρα μεγάλη
Καὶ ἐπεφάνη σκιά τις ἄλλη,
Ἀνθρώπου σχῆμα. Βλέπει καὶ βάλλει
Γέλωτας ὥς τις παραφρονῶν.

Γελᾷ ἀκόμῃ. . .

Τίς ἦτο; Ἦτον
Τοῦ ἐν φερέτρῳ πλουσίου γείτων,
Ἐχίδνης γλῶσσα, φίλος πενήτων,
Ἄργος, πεινῶν.

Βραχὺς ὡς νάννος, σκοῦφον ἐφόρει
Μακρὸν, τοὺς ἄρχοντας ἐλοιδόρει,
Μυρία σκάνδαλα ἀνιστόρει
Κ' ἐγέλα γέλῳτ' οἷον κάνεις.

Ὅμως τὸ θῦμα αὐτοῦ τὸ πρῶτον
Ἐν μέσῳ ζώντων καὶ τεθνεώτων,
Σκοπὸς σχωμμάτων του καὶ γελώτων
Ἦν γέρων εἷς.

Ὁ γέρων οὗτος ἐμπρὸς του κεῖται.—
Ὁ νάννος βλέπει οὔτε πτοεῖται·
Γελᾷ· καὶ οὕτω κἂν ἐκδικεῖται
Πενίαν τόσῃν τόσων ἐτῶν. . .

Πρὸς τὴν εἰκόνα χεῖρα ἐκτείνει,
Τοῦ νεκροῦ στήθους ταύτην ἐκκλίνει
Καὶ ἀντὶ ταύτης νόμισμα ἀφίνει
Πέντε λεπτῶν.

III.

«Τέλος ἀπέθανες! Τόσοι φθόνοι,
Τῷ λέγει, πάθη, φροντίδες, πόνοι,
Κ' οἱ ἐνενήκοντα ὅλοι χρόνοι
Σοὶ ἦσαν ὅλα—μία στιγμή!

Αἶ, ποῦ αἱ ὕβρεις, ποῦ ὁ θυμός σου;
Ἄναξ, ἂν δύνασαι ἀνορθώσου
Καὶ πίπτω δοῦλος ἐγὼ ἐμπρὸς σου. . .
Ἐμπρὸς, ἐγείρου! ὦ, ἄς νά μή!

Αὔριον κάπηλος τῶν γραμμάτων
Ἐντὶ χρυσίου στεφάνους πλάττων,
Ἐντὶ καρδίας τὸ οὖς σπαράττων,
Αἶνον ἔμπρός σου θὰ ἐκφωνῇ...

Καὶ θὰ φορέσῃ εἰς τὴν κηδεῖαν
Πᾶς κληρονόμος πένθους ταινίαν,
Γελῶν μὲ ὄλην του τὴν καρδίαν
Κ' ἂν ἡ μορφὴ του ὄλη θρηνῇ!

Κολάκων δοῦλε, δοῦλε τῆς πλάνης,
Ἀνθρώπε, ὅταν κἂν ἀποθάνης·
Ἐλθὲ ν' ἀκούσῃς οἷος ἐφάνης.
Καὶ ἴσως ζῶντας σῶσῃς νεκρός!..

IV.

Δεσπότης λείχων, πτωχοὺς ὑβρίζων,
Μισῶν καὶ κλέπτων καὶ θησαυρίζων
Καὶ εἰς αἰῶνας δέκα ἐλπίζων
Νὰ ζήσῃς, ἔζης, θνητὲ, οἰκτρῶς.

Ἐζῆς καὶ ἦλθε πρὸ σέ ἐκέτις,
Γυμνῇ, πεινῶσα, γραῖα ἐπαῖτις
Κ' αἱ χεῖρες εἶπον αἱ τρέμουσαί της
«Πλούσιε, δός μοί τι, ἐλεῶν.»

“Ὅμως ἡρνήθης· καὶ ἡ κραυγὴ σου
Ἄγρία εἶπεν αὐτῇ: «Κρημίνισου!»
Κ’ ἐστράφης ἄδακρυς... Ἐνθυμήσου
Κ’ ἐλεήμονα ζήτει Θεόν.

Ἄλλοτε ἦλθε μήτηρ τις πάλιν
Κρατοῦσα βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην
Πατρὸς θανόντος· κ’ εἰς θρήνων ζάλην
Εἰς σέ δεικνῦσα αὐτὸ μειδιῶν,

Σὲ εἶπε: «Τοῦτο καὶ εὐσπλαχνίσου
Καὶ τοῦ δλέθρου μας παραιτήσου!»
Καὶ εἶπες: «Ὅχι.» ὦ ἐνθυμήσου
Κ’ ἐλεήμονα ζήτει Θεόν.

Καὶ πάλιν ἄλλοτε τοῦ πλησίον
Θέλων ν’ ἀρπάξης μέγα χρυσίον
Ἐπλάσες δόλους τοὺς νόμους θύων
Εἰς δίκην πλήρη ἀδικιῶν,

Ἄμα δ’ ὁ νόμος εἶπεν «Ὁρκίσου.»
Ψευδῶς ὠρκίσθης ἐν τῇ ψυχῇ σου,
Ψευδῶς, κακοῦργε! ὦ ἐνθυμήσου
Κ’ ἐλεήμονα ζήτει Θεόν.

Καὶ ἦν ἀπάτη τὸ σεμνὸν ἦθος,
Καὶ ἦν ἀπάτη ἂν εἰς τὸ στῆθος
Σταυρῶν ἐτύπους βαθέων πληθος
Καὶ βῆμα ἦγες πρὸς τὸν ναόν!

Πάντας ἠπάτας, πάντας ἐπίσης...
Ἐκεῖνον ὅμως πῶς θὰ ἀπατήσης,
Ὅν τρέμων ἤδη θ' ἀναγνωρίσης
Γνώστην ἀπάντων: ἓνα Θεόν;

Ἄγε. Ἐκεῖνος θὰ σὲ δικάσῃ,
Ἐκεῖνος ὅστις σὲ εἶχε πλάσῃ
Καὶ ὅστις σ' ἔχει ἐδῶ συνθλάσῃ
Ὡς πτέρνα γίγαντος ἐρπετόν.—

Ἄλλ' ὅμως πρέπει πρὶν σὲ ροφήσῃ
Ἡ γῆ, τὸ ὄμμα σου ν' ἀτενίσῃ
Ὅποιον τέκνον ἐδῶ θ' ἀφήσῃ,
Δι' ὃ εἰργάσθης οὕτω πλουτῶν...

Ἐλθε μαζί μου καὶ ὁδοιπóρει
Νεκρός.»

V.

ὦ Μοῦσα δειλὴ, συγχώρει
Σὺ, ἥ μὲ ἄνθη τραφεῖσα κόρη,
Ἐὰν ἀκόμη ἀκολουθῷ

Δαίμονα, ὅστις φρικτοὺς κευθμῶνας
Ἐπέρα, νύκτα καὶ κατὰ μόνας,
Ἐὰν ἀγρίας Δάντου εἰκόνας
Ἐφηγηθῶ.

Τὸ νεκρὸν σῶμα φέρων ἐπ' ὤμων,
Διὰ κλιμάκων καὶ διαδρόμων
Σιγῶν κατέβη εἰς ἄλλον δόμον,
Ἐμπρὸς παρήλθε θύρας κλειστῆς,

Ἐνθα ὑπέλαμπε φῶς ἀκμαῖον·
Καὶ ἔστη, μόλις μὴ ἀναπνέων,
Πρὸς τι παράθυρον τελευταῖον,
Ὅπως ληστής.

Ὅχι παράθυρον, στόμα μᾶλλον
Ἐχασκεν ἄνω ἐκεῖ, ἐκβάλλον
Φέγγος καὶ ἅμα ἦχον μετάλλων
Καὶ ἔτι ῥήματα ὡς ἀνδρῶν...

Ἐνδον ἐκείνου τοῦ παραθύρου
Ἦν τὸ γραφεῖον τοῦ φιλαργύρου,
Ῥακῶν παντοίων πλῆρες, ἀπείρου
Χρυσοῦ σωρῶν.

v.

Τοιούτου πλούτου, ἃ ποία δίκη!
Τέσσαρες ἄνδρες, τέσσαρες λῦχοι
Κλειστοὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἀποθήκῃ
Πάντα ἐνέμοντο ἐν βρυγμοῖς,

Καὶ πρὶν, ὦ πλούσιε, ἄπνους μείνης,
Ἄγρυπνοι οὗτοι φρούροι τῆς κλίνης
Τὰς κλεῖς ὑφείλον, πλήρεις ὁδύνης
Κ' ἐν στεναγμοῖς...

Καὶ ὅταν, γέρον μωρὲ, ἐκπνέων
Ἄπελπισ, χεῖρα ἔτεινες κλαίων
Τὸ πρῶτον ἤδη καὶ τελευταῖον
Ἐνα υἱόν σου νὰ ἀσπασθῇς

Καὶ εὐλογήσῃς αὐτὸν, ἐκεῖνος,
Παθὼν θηρίον ὁμοῦ καὶ κτήνος,
Ἐδῶ τὰ πλούτη σου ἀκινδύνως
Κλέπτει κλεισθεῖς.

Οἱ ἄλλοι εἶνε τρεῖς συγγενεῖς σου...
Ὡ πλοῦτε, δις τυφλὲ πλοῦτε, πείσου
Πῶς αὕτη ἡ τύχη σου εἶνε ἐξ ἴσου
Μακρὰν ὁπόταν τῆς ἀρετῆς

Μεγάλα ανάκτορα μόνον πλάττης,
Ἦ τὸ χρυσίον αἰσχυρῶς φυλάττης,
Κ' εὐχὰς καὶ πόθους λύσσης ὑπάτης
Ὑπηρετῆς.

Ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ φιλαργύρου
Τραφεῖς ἐν μέσῳ πλούτου ἀπείρου,
Τοὺς θύλακάς του χρυσοῦ ἐπλήρου
Καὶ τὴν ψυχὴν του κακοῦ παντός,

Ὅποτε ἦτο, οἴμοι!, παιδίον
Πατρὸς τοιοῦτου βιοῦν πλησίον
Ὅστις ἡμέλει, εἰκὼν αἰσχιῶν
Πρῶτος αὐτός.

Αἰσχυρῶς βιῶσαν κ' ἔρημον οὔτω,
Ἄνευ θρησκευτικῆς τὸ τέκνον τοῦτο,
Ἄνευ καρδίας, φρικτῶς ἡνδρουτο
Καὶ μίαν εἶχεν εὐχὴν αὐτήν:

—Χρεῶν ἐν μέσῳ, μέσῳ ὀργίων
Καὶ λυμεῶνων φίλων παντοίων,—
Φεῦ τοῦ πατρὸς του νήφων, μεθύων,
Τὴν τελευτήν!

Τέλος ἡ λύσσα του ἐπληρώθη
Καὶ ὁ γεννήτωρ του ἐνεκρώθη.
Οὗτος κατέβη ἐδῶ καὶ πόθοι
Χρόνων πληροῦνται ἀστραπηδόν,

Χρυσοῦ, ἀργύρου ἐπάνω κύπτει,
Μετρεῖ, δωρεῖται· καὶ ἄλλα κρύπτει...
Ἰδού· τὸ σῶμα ὅπισθεν ρίπτει
Ὡς ἀπαυδῶν.

Εἰς τὴν γλυκεῖαν στιγμὴν ἐκείνην,
Εἰς τὴν βαθεῖάν του εὐφροσύνην
Κ' ἐνῶ εἰκόνα βίου ροδίνην
Ἐπλαττε κ' ἐβλεπεν ὑψηλὰ

Καὶ ἐφαντάζετο νῦν ἐσπέρας
Πατρῶν τῶν πρώην ὠραιότερας
Ὅσας εἰς πότους καὶ εἰς ἐταίρας
Θὰ σπαταλᾷ,—

Ὡθεῖ ὁ νάννος τοῦ φιλαργύρου
Τὸ πτώμα ἔνδον τοῦ παραθύρου
Καὶ λέγει παίζων μετὰ ψιθύρου:
«Θαύμασον, τέκνον καλοῦ πατρός...»

Λέγει καὶ φεύγει.

Πρὸ τοῦ φεγγίτου—

Σείετ' ὀργίλη μορφή πρεσβύτου

Ὁ υἱὸς βλέπει . . .

Σδύνν' ἡ ψυχὴ του,

Μένει νεκρός.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΡΩΣ

I

Μικρὸν ἔρημοκλήσιον πολλῶν ἐν μέσῳ κλώνων
Κ' ἐν μέσῳ βράχων κοίτεται ἀπὸ δυσλείας χρόνων,
Ἐγγὺς χωρίου, ἔρημον. Ἀνέσπερος κανδήλα
Ἐντὸς, πρὸ εἰκονίσματος τῆς Παναγίας καίει
καὶ τῆς μελαίνης θύρας του ἀνοίγονται τὰ φύλλα
Ὅποταν ὅλοι χαίρωνται ἢ τὸ χωρίον κλαίη.
Ἀνοίγεται ἡ θύρα του, κατὰ θεσμούς ἁγίους:
Νεκρὸν ἐκεῖ ἂν φέρωσιν, ἢ φέρωσι νυμφίους.

II

Πρὸς λόφον, εἰς ἐρείπιον συντετριμμένης στήλης
Ἐρείδων χεῖρα νωχελῆ, μολύβδου βαρυτέραν,
Ἐνθ' αἱ πρῶται πλάττονται σκιαὶ γλυκείας δείλης

Ἐκύλιε τὸ βλέμμα του ἔδῳ κ' ἐκεῖ καὶ πέραν
Σιγά, ὡς νὰ προσηύχετο, ρεμβός τις νεανίας
Καὶ ἐθεῶτο τὸν λευκὸν ναὸν τῆς Παναγίας
Μετὰ μικρὸν τὰ χεῖλη του ἀνοίγει ἐν ὁδύνῃ
Κ' ἐν τῇ σιγῇ πρὸς τὸν ναὸν τοιαῦτα ἔπη χύνει.
« Συγχώρησόν με, μητέρα μου καλὴ μου Παναγία,
Ἄν τόσος χρόνος ἔρρευσε χωρὶς νὰ ἔλθω πλέον
Ὅπως ἤρχόμην ἄλλοτε πρὸς σὲ ἐν εὐσεβείᾳ.
Παιδίον πλήρες πίστεως καὶ ὅλον μύρα πνέον
Ἡ χεὶρ ἥτις μ' ἐνέδουε κ' ἐγγύς σου μὲ ὠδήγει
Πρὸ χρόνων ἐνεκρώθη. —
Χωρὶς μητέρα ἔμεινα. — Ἐδῶ ἡ πίστις λήγει,
Καὶ ἄλλοι μοῦ ἐμίαναν τὸ καῖον στῆθος πόθοι...
Ἄλλ' ὅμως, Παναγία μου, ἰδὲ με· ἀνανεύω...
Παιδίον ἂν σ' ἐλάτρευον, ἀνὴρ σὲ ἱκετεύω.

« Σὲ ἱκετεύω. Ὅρθιος, ἂν φαίνωμαι, τὸ γόνυ
Ὡ, βλέπεις ἡ καρδία μου ἐμπρός σου ὅτι κλίνει!
Βοήθησόν με, Δέσποινα, ἐλπίς μου σὺ καὶ μόνη!
Παιδίον ἔγειν' ἀσθενὲς καὶ μ' ὠδηγεῖ ἐκείνη
Ὡς ἄλλοτε ἡ μήτηρ μου ἐγγύς σου, Παναγία.
Ἀφ' οὗ αὐτὴν ἠγάπησα εἰς σὲ ἐλπίζω πάλιν
Κ' εὐωδιάζει κύκλω μου καὶ πάλιν ἡ θρησκεία:—
Ἐρῶν αὐτῆς, μεθύπταμαι εἰς οὐρανοῦ ἀγκάλην
Μὲ βλέπεις πόσον ἀγαπῶ: εἰς τ' ὄνομά της κλαίω
Καὶ πλάττων βίου ὄνειρον μετὰ αὐτῆς ἐκπνέω!

Καὶ τ' ἄγνοεῖ! Οὐδέποτε τῇ εἶπα λόγον ἓνα,
Οὐδέποτε ἐτόλμησα σιμὰ της νὰ περάσω,
Τὰ βλέφαρά μου πίπτουσιν ἐμπρός της μαγευμένα
Καὶ τ' ὄνομά της εἰς φλοιοὺς φιλέρημος χαράσσω.
Ὡς ἐρωμένην μου αὐτὴν οὐδέποτε ἔφαντάσθην,
Οὐδὲ ηὐχέσθην φίλημα ἐνόχου νὰ ῥοφήσω,
Ἐν ὄνειρον ἐλάτρευσα κ' ἐν ὄνειρον ἠγάσθην:
Τὴν σύντροφον τοῦ βίου μου εἰς ταύτην ν' ἀτενίσω.—
Βοήθει, μητέρα τοῦ Χριστοῦ, σὺ, Ἐλεημοσύνη,
Εἰς τὸ λευκὸν ναῖδριον ὁ γάμος μου νὰ γείνη.

Κλαίει καὶ φεύγει. Μέλανα τὰ χυλὸν ἱππεύει ἵππον
Καὶ εἰς τὴν πόλιν ἔρχεται· πλήρη σκιάς εἰς κῆπον
Κατέβη, οἴκου εὐπρεποῦς, ὑπὸ κιτρείας κλῶνας
Ὅπου ἐκείνη κάποτε πλανᾶται κατὰ μόνας.
Καὶ βλέπει·

Οἱμοι· εὐχαρις, ὦραία, ὄναρ μᾶλλον,
Ἡ κόρη τῆς λατρείας του ἀφίετο εἰς ἄλλον,
Εἰς ἄλλον νέον ἔδιδε τὰ ῥόδινά της χεῖλη
Καὶ ἔστενε γλυκύτατα καὶ μυστικὰ ὠμίλει. . .
Κ' ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος του τὸ στῆθος της ἐκράτει·
Ὁ νέος τῆς καρδίας της ἐν μέθῃ ὑπερτάτη.

- III.

Ράχη τοῦ ἔαρος, ὥχρὰ μετὰ ὀλίγον χρόνον
Κατέπιπτον ἀμήτορα τὰ φύλλα τῶν ὄρυμώνων.

Εἰς τὸ ἐρημακλήσιον, μίαν αὐγὴν, ἡ θύρα
Ἦνοιγῃ καὶ ἀνήφθησαν λεπτόφωτα κηρία
Καὶ μύρτοι διεσπάρησαν. Μακρόθεν συνοδία
Ἐφάνη. . . Τίνος ἔρχεται γαμήλιος ἡ μοῖρα;
Ἡ συνοδία ἤρχετο κ' ἐντὸς μακροῦ φορείου
Νεκρὸν τὸν νέον ἔφερε τὸ πλῆθος τοῦ χωρίου.

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ

I.

Καὶ πάλιν θὰ πατήσω τὴν γῆν ἐν ἣ τὸ πρῶτον
Ἐθήλασαν τὸ φῶς των παιδρὸι οἱ ὀφθαλμοί μου,
Τὴν γῆν τῶν πρώτων πόνων, τῶν πρώτων μου ἐρώτων,
Κ' ἐν ἣ ἐν μέσῳ μύθων διέρρευσ' ἡ ζωὴ μου.
ὦ! πάλιν θὰ φιλήσω γλυκεῖς, γοργοὺς, στωμύλους,
Τοὺς παλαιοὺς γνωρίμους, τοὺς παιδικούς μου φίλους.

II.

Ἐλεγον κ' ἦλθα. Ἦσαν μεσονυκτίου σκότῃ,
Κ' ἐβάδισα ἡρέμα εἰς μέγαρον ξενῶνος·
Μ' ἐδέχθησαν ὡς ξένον. Εἶπα: καθεὶς ὑπνώττει,
Κ' εἰσῆλθον εἰς κοιτῶνα σιωπηλὸς καὶ μόνος.
Πῶς ἤλπιζον ἀκόμη! . . . Εἰς ὕπνον ἐπαφέθην,
Κ' ἐγεύθην ἐν ὀνείροις χρυσὴν νηπίου μέθην.

Ἐγείρομαι. Ὠραία εἰς τὰ παράθυρά μου

Ὡσεὶ ῥευστὸν χρυσίον διαγελαῖ πρώτα,

Ἐγείρομαι καὶ βλέπω· ἐπάνω ἄβρᾶς ἄμμου.

Κυμαίνει ἡ ἀφρώδης ὡς σάλος παραλία.

Μετὰ μικρὸν τὴν πόλιν διέτρεχον,—ἀλλ' εἶδα,

Ὡς ἄλλου ἐρωμένην τὴν πρώτην μου κοιτίδα.

Ὁ οἶκος ὅπου τόσον ἐγέλασα ἄδων, ὅπου

Χλωρὸς κιστὸς τὸν τοῖχον ἐκόσμει ἀναβαίνων

Ὑπ' ἄλλου κατωχεῖτο καὶ σκυθρωποῦ προσώπου.

Ὑπὸ κισσοῦ οὐδ' εἶχε τὸν τοῖχον ἐστεμμένον

Λευκὸς ὁ τοῖχος ὅλος. . . κ' ἐν τῇ λευκότητί του

Ἡσθάνθην ὡς νὰ εἶδα τὸ γῆρας τοῦ πρεσβύτου.

Νὰ εὕρω τὰς φιλτάτας ἐζήτησα ματαίως

Μορφάς· παντοῦ ἀγνώστους ἠτένισα καὶ ξένους,

Τὸ ἄλλοτε παιδίον, ψυχρὸς μ' ἐφάνη νέος,

Τοὺς νεανίας εὗρον ῥικνοὺς συντετριμμένους.

Καὶ γυναικὸς ἐμπρὸς μου ὅτε σκιά διέβη,—

Ὡ, ἐν τῷ κόσμῳ, εἶπα, τίς τῶν ὀνείρων χλεῦη!

Ἰδανικὸν τοῦ κάλλους, ὡς ἄγγελος γλυκεῖα,

Ἐμάγευ' ἓνα κόσμον μὲ ἐν μειδιάματί της.

Καὶ ἦσο ὁ φθόνος ὅλων, καὶ ἦσο ἐν μανίᾳ,

Εἰς τὸν χορὸν ἂν μόνον τὴν χειρὰς της ἐκράτεις·

Καὶ σήμερον. . . Θεέ μου δεκάς παρῆλθε χρόνων

Καὶ μόλις σώζοντ' ἔτι οἱ ὀφθαλμοὶ της μόνον.

III.

Εἰκόνα μίαν μόνην πενθῶν ὁ ὀφθαλμός μου
Ἀπῆντησεν, ἀκτῖνα φωτὸς ἐν τῇ σκοτίᾳ·
Εἰς δρόμον περιπάτου, ἐν μέσῳ πολλοῦ κόσμου,
Ἐβάδιζεν ἐγγύς μου χαρίεσσα κυρία.
Κ' ἐκ τῶν χειρῶν ἀγγέλους δύο μικροὺς ἐκράτει·
Ἠρώτησα καὶ μ' εἶπον, πῶς ἦτο ἡ... Ἐλάτῃ.
Ἐκείνη ἦτο. Ἦτο ἡ παιδική μου φίλη,
Παιδίον χθὲς ἀκόμῃ, ἐγέλα καὶ ἐσκίρτα.
Καὶ αἰφνης ἐχολοῦτο καὶ ἔδακνε τὰ χεῖλη,
Κ' εἰς τὸν λαιμόν μου πάλιν τὸ σῶμά της ἀνήρτα,
Καὶ σήμερον, κυρία, καὶ μήτηρ,—τὸ παιδίον!
Φεῦ, κ' εἰς ἐμὲ ὁ βίος ἀκόμῃ εἶνε βιβλίον...
Ἀλλ' ὅμως σὺ ποῦ εἶσαι, σὺ, φίλῃ της ὠραία;
Ἀπέθανες, μὲ εἶπον, πρὸ χρόνων, Ἀσπασία!
Καὶ ζῶντας φεύγων, εἶδα μετὰ μικρόν, Ἀνδρέα,
Τὴν πλᾶκα ποῦ σὲ κρύπτει ἀμείλικτος καὶ κρύα...
ὦ Γκαῖτε, Γκαῖτε, εἶνε ἀλήθεια μεγάλη:
«Ζῇ ἕκαστος νὰ βλέπῃ πῶς θνήσκουσιν οἱ ἄλλοι.»

IV.

Τὴν γῆν ὅπου τὸ πρῶτον τὸν ἥλιον προσεῖδες,
Τὴν γῆν αὐτὴν παιδίον ἔάν ποτε ἀφήσης,
Χρυσαῖ ἄς σὲ πλανῶσι περὶ αὐτῆς ἐλπίδες,
Πλὴν μὴ νὰ ἐπανίδῃς αὐτὴν ποτὲ ζητήσης·
Τὴν χαρωπὴν πατρίδα, ἥτις ἐν σοὶ ἐγράφη,
Ἐπάγωσαν οἱ χρόνοι κ' ἐσχίασαν οἱ τάφοι.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΟΥ

I.

Πανταχοῦ προσωπίδες καὶ γέλως,
Πανταχοῦ ὁ χορὸς, ἡ χαρὰ,
Ἐδῶ μέθη πολλῶν ἡχηρὰ,
Τῆς κιθάρας ἐκεῖ γλυκὺ μέλος.

Τίς ἀρχαῖα τελεῖται ἐορτή;
Τῶν ἀπόκρεω εἶνε ἐσπέρα
Πάσης ἄλλης αὐτὴ φαιδροτέρα·
Ὅλ' ἡ φύσις σκιρτᾷ καὶ αὐτή.

Φῶς πολὺ εἰς ἐκάστην θυρίδα
Καὶ εἰς στῆθος παντὸς χαρμονή·
Ὁ καθείς τὴν ζωὴν λησμονεῖ,
Ὡς ἀρὰν ἀπωθῶν τὴν φροντίδα.

Τάχα ὅλοι γελῶσιν; Μωρὸς
Ἦ πεινῶν ἂν θνητὸς τις λυπῆται,
Ἐν τῷ σκότει αὐτὸς λησμονεῖται
Καὶ περᾷ παρ' αὐτῷ ὁ χορὸς. . .

II.

Εἰς τὰς ρύμας τῆς πόλεως μόνος
Βραδὺ βῆμα εἰς νέας πλανᾷ
Βλέπει ὅλα καλὰ, φωτεινὰ,
Καὶ φωλεῖ εἰς τὰ στήθη του πόνος.

Ὅχι φθόνου οἰκτρὰ ἀλγηδὼν !
Ἄλλὰ μόνον, ὦ πῶς ἐπεθύμει
Μεθ' ὁμίλων παιδρῶν νὰ εὐθύμει
Ὅσους βλέπει ταχεῖς καθ' ἑδόν.

Φεῦ, ἂν πλοῦσιον φέρῃ κρανίον,
Τὸ θυλάκιον φέρει κενόν. . .
Καὶ ἀνώτερα ἴσως φρονῶν,
Ἑρμίτην διέρχεται βίον.

Εἶνε ὅμως ἀνὴρ : σιωπᾶ
Καὶ πολλάκις εὐθύμως πλανᾶται,
Ἄλλὰ κάποτε ἐντὸς ὀδυνᾶται
Καὶ πλειότερον τότε ἀγαπᾶ.

Ἀγαπᾶ τὸ καλόν· τὰς βαθείας
Ἀπολαύσεις τοῦ πλούτου ποθεῖ,
Καὶ μειδίαμα τότε ἀνθεῖ
Εἰς τὰ χεῖλη του πλήρης πικρίας.

III.

Εἰς τὸν οἶκόν εἰσῆλθε σιγῶν,
Πλήρη πόθων συνεῖχε τὰ στήθη,
Καὶ γλυκὺς ὁ πτωχὸς ἐκοιμήθη
Εἰς τὸν ὕπνον νὰ παύσῃ ἀλγῶν.

Εἶδεν ὄνειρον... Τύχη ὅποια !
Ἦτο πλούσιος ! Ἦτο πολὺ,
Καὶ ἡ τύχη χρυσῆ, ῥοδαλὴ
Ὡς πρὸς ἄνακτ' αὐτῷ ἐμειδία.

Εἶχεν ἵππους ἐπαύλεις, σειρὰς
Εἰς μεγάλας ὁδοὺς ἀνακτόρων,
Ἐν ἐκάστη στιγμῇ νέον δῶρον.
Καὶ ἐδάκρυε πλήρης χαρᾶς.

Ὡ χρυσῆ τῶν εὐχῶν του ἀπάτη !
Ἐν ᾧ μέσῳ τῶν πλούτων του ζῇ,
Ἡ καλὴ του καρδιά μαζῇ
Πανηγύρεις τοιαύτας τῷ πλάττει.

Μυριάδας δωρεῖται ἑκατὸν
Ἐκατὸν πτωχαὶ ὅλοι παρθένοι
Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ὠρισμένη
Νὰ τελῶσι τοὺς γάμους αὐτῶν.

Εἰς τιμὴν των δὲ τούτου δαπάναις,
Ἐν τοιαύτῃ κατ' ἔτος χαρᾶ,
Ὅλ' ἡ πόλις ν' ἀνάπτη πυρά...
Ἐν τοιαύταις ἐμέθυε πλάναις !

Καὶ πρὸς τούτοις πληθὺν ὀρφανῶν
Συναγείρας παιδίων μεγάλην .
Εἰς σχολῆς εἶχε κλείσει ἀγκάλην.
Εἰς σχολῆς τῶν ὠραίων τεχνῶν.

Καὶ παρήγγειλλεν ἔνθους, γενναῖος,
Δύο πλαῖτα μαχῶν θωρηκτά,
Κ' ἔδωρεῖτο, ὁ τάλας, αὐτά
Πρὸς τῆς φίλης πατρίδος του κλέος !

IV.

Πλὴν τοιούτων πολλῶν κορωνίς
Καὶ στεφάνωμα πάσης ἐλπίδος
Ἦν ὁ ἔρως καλῆς δεσποινίδος
Ἦτις τέως τῷ ἦν ἀπηγνής

Ἦτις τέως αὐτοῦ κατεφρόνει
Καὶ ἀλλόφρων ἐπέρα ἐμπρός . . .
— Ἦδη κάλλιστος εἶνε γαμβρὸς
Ὡς παρῆλθον οἱ πένητες χρόνοι.

ὦ χαρά ! Ἦλθ' ἡ ὥρα· αὐτός,
— Ἐννεάχρουνος νῦν εὐφροσύνη,
Ἀρραβῶνας τελεῖ παρ' ἐκείνη
Γλυκυτέρα ὀνείρου παντός.

Καὶ τὸ χεῖλος. . . —Κροτεῖται ἡ θύρα. . .

Τ' ὄμμα ἀνοίγει καὶ βλέπει. Ἐκεῖ

Μειδιᾷ τις μορφή θελκτική. . .

Βλέπει πάλιν· καὶ βλέπει κλητῆρα !

«Θάρρος φίλε μου, θάρρος ! Ἄνδρὸς

Ἐὰν ἔχῃς γενναίαν καρδίαν,

Πραγματοῦται τὸ ὄναρ εἰς μίαν

Τέλος ὥραν. Ἐργάσου κ' ἐμπρός !»

Ταῦτα εἶπεν; Ἄ, ὄχι ! Ἐν χλεύῃ

Καὶ μὲ ἦθος δεσπότη ὤμοῦ

Σειῶν χάρτην τῷ λέγει: «Κοιμοῦ

Καὶ ἡ μοῖρά σου βλέπεις δουλεύει»

V.

Χαίρετ' ὄνειροι, ἔρωρς, πατρίς !

Φεῦ, ῥιγῶν ὁ πτωχὸς ἀνεμνήσθη

Πῶς ἐγράφη ποτὲ καὶ ὠρίσθη:

«Μετὰ μῆνας πληρώσατε τρεῖς» . . .

ΠΑΡΑ ΤΩ ΤΑΦΩ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ

Κάτω στὰ τάρταρα τῆς γῆς τὰ κρυσπαγωμένα
Μυρολογοῦν ἢ λυγεραὶς καὶ κλαῖν τὰ παληκάρια.
Δημῶδες.

Παρθένος, μᾶλλον ὄνειρον· νεᾶνις, μύρον μᾶλλον.
Καρδία, ἔμπλεως ζωῆς· μαγείας πλήρες στόμα·
Τοιοῦτον ἄνθος ἄλλοτε, ἐρώτων μέσῳ θάλλον,
Εἶδε τὸν κόσμον. Σήμερον ἐδῶ κοιμᾶται χῶμα.

Κοιμᾶται χῶμα. Ἄνωθεν ἂν ὁ βορρᾶς μυκᾶται
Ἄν χάλαζα καὶ θύελλα καὶ κεραυνὸς ἂν βρέμῃ,
Ἐδῶ ἡ κόρη ἥσυχος, βαθύτατα κοιμᾶται,
Οὐδὲ ἀκούει κοπετοῦς, οὐδὲ χειμῶνας τρέμει.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἥρος λαμπρὸς ἀπλοῦται τάτης
Καὶ τὸ πτηνὸν χαρμόσουνον τὰς μελωδίας χύνῃ
Ἡ κόρη, φεῦ, ἀναισθητεῖ εἰς ἄσματα ἀγάπης,
Οὐδὲ εἰς τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ τὰ ὄμματά της τείνει.

Κρίμα, νὰ λάμπῃ ὁ γλαυκὸς, Ἑλλάς μου, οὐρανός σου
Καὶ τόσον νέαν μαύρη γῆ τὴν κόρην ν' ἀναλίσκη,
Νὰ στερηθῇ τοῦ κάλλους σου καὶ τῆς εὐώδους δρόσου!
Ὁ θνήσκων οὕτως ἐπὶ σοῦ δεκάκις ἀποθνήσκει.

ὦ φίλοι μου, τὴν μέλαιναν τοῦ Ἄδου λεωφόρον
Ἄν αὖριον λάβῃ γοργῇ ἐντεῦθεν κόρη ἄλλη
ἢ στείλετ' ἄνθος, ἔρωτος καὶ μνημοσύνης δῶρων...¹
Ὡ πῶς θὰ κλαύσῃ ἂν ἰδῇ ἐδῶ πῶς ἔαρ θάλλει!

Πόσον ἠγάπα τὴν ζωὴν! Ὡς φωλεὰ γελώτων
Τὸ στόμα της ἠνοίγετο εἰς ἄσμα αἰωνίως,
Πλήρης χαρᾶς, ὑπέτρεμε δειλὴ εἰς θύρας κρότον,
Κ' ἐσβέσθη ὅπως ἡ λαμπὰς ὁ ραδινός της βίος.

Ὡς ἡ ψυχὴ της, πάλλευκον ἐν μνήμα ἐκ μαρμάρου
Τώρα τὰ θεῖα στήθη της ἀνοικτιρμόνως θλίβει,
καὶ εἰς γωνίαν τρέμουσα τοῦ στυγεροῦ ταρτάρου
Τίς οἶδεν ἡ ταλαίπωρος εἰς ποίαν θὰ ἐκρύβῃ!

Ἄ, ὅχι, μή με εἴπετε πῶς ἡ σκιά πλανᾶται
Τῆς κόρης ὅπως τοῦ ληιστοῦ εἰς στυγερά ἐρέβη...
Ἐὰν τὸ σῶμά της νεκρὸν, βαρὺ ἐδῶ κοιμᾶται,
Φῶς ἡ ψυχὴ της, θεῖον φῶς εἰς οὐρανοὺς ἀνέβη.

¹ Εἶδα ποτὲ τὸν Κ. Α. Παράσχον ἐν τέλει λογιδρίου του ρίπτοντα ἐπὶ νεκρᾷ κόρης ὥραϊον ἄνθος ρόδου, καὶ παρακαλοῦντα αὐτὴν ἵνα μεταγάγῃ καὶ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς τὴν εἰς οὐρανοὺς πρὸ χρόνων ἀποπᾶσαν ἀδελφὴν του. Ἄγία τοῦ λαοῦ τρυφερότης καὶ πίστις, περιπλοῆς καὶ ἐράσμιον μυστήριον μνημοσύνης καὶ στοργῆς.

Ἄνεβη, ὅπου τοῦ πτηνοῦ ὁ ὕμνος ἀναβαίνει,
Ὅπου ὀρέων ὑψηλῶν ἀγρίου ἄνθους μύρον,
Ἐκεῖ, ὅπου ἀνέσπερος φρουρεῖ ἡ Εἰμαρμένη,
Ὅπου τὸ πνεῦμ' ἀφίπταται τῶν ἐπὶ γῆς μαρτύρων.

Λευκὴ σινδὼν τοῦ οὐρανοῦ, ποσάκις τὴν ἐσπέραν
Εἰς τ' ἄστρα ἀνατέλλοντα ἐνῶ τὸ βλέμμα τρέπω,
Ποσάκις εἰς ἐν ἄστρον σου ἐκεῖ, εἰς βάθος, πέραν
Τοῦ ἀδελφοῦ μου τὴν μορφὴν, πίστεως πλήρης, βλέπω!

Τὸ ἄνθος ὅπερ θάπτομεν μακρὸν ἐντὸς μνημάτων
Ἐπανατέλλ' εἰς τ' οὐρανοῦ τὰ κυανᾶ ἐδάφη...
Ἐκεῖ ἀνεῦρον τὸ γλυκὺ ἐγὼ μειδίαμά των
Ἐκεῖ, ἐπάνω. Τῶν ψυχῶν εἶνε τὰ ἄστρα τάφοι.

ΠΙΣΤΕΥΩ

I

Παιδίον νύκτας ἄλλοτε πολλάς διήλθον σύννους
Καὶ κλίνων ἤκουον λεπτὴν κιθάρας ἁρμονίαν...
Καὶ πόθους ἄλλοτε γλυκεῖς καὶ ἄλλοτε πυρίνους
Ἦσθάνοθην εἰς τὸ στήθος μου, σπινθῆρας καὶ ἐσίαν.
Ἄλλ' ἂν ἐλάλει βάρβιτος, βορρᾶς κ' ἂν ἐμυκᾶτο.
Ἐντός μου πάντοτε αἶσθημα ὀδύνης ἐγεννᾶτο.

Τί εἶχον, τί; Κατέκλινα τὴν κεφαλὴν μου, κλαίω
Εἰς μάτην. Ὡς τρυγόμενος ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου,
Ἀκούων πόθους ἔνδον μου ἐπείσθην ὅτι πλέον
Ἄν ἐπληροῦντο, ἥρεμος θὰ ἔμεν' ἡ ψυχὴ μου.
Οὕτως ἀφείς ἰνδάλματα ἐζήτησα νὰ ζήσω
Καὶ εἰς τὴν ὕλην βυθισθεὶς ἐν τῇ χαρᾷ νὰ σβύσω.

II.

Ἠράσθην κόρης. Μ' ἔδωκεν αὐτὴ λεπτὰ τὰ χεῖλη,
Μὲ ἔδωκε τὰ στήθη της, κρησφύγετα χαρίτων·
Τὴν χάριν, νύμφη παλαιά· τὸ σῶμα πυρὸς στήλη...
Ἄλλ' ἦτο ἄλλο τ' ὄνειρον καὶ ἄλλη ἡ κόρη ἦτον!
Χρόνον μετὰ τινα, — ἀπλῶς παρήτησα ἐκείνην
καὶ ἄλλοι ἐζήτησα νὰ σβύσω τὴν ὀδύνην.

Ἡράσθην κλέους. Εἰς καλὸν ἀποδυθεὶς ἀγῶνα
Ἐνίκησα· ἀλλ' ἔθρυψα τὰ φύλλα τοῦ στεφάνου.
Οὐδ' εἶδα ἄλλο γόητρον εἰς φιλοφρόνων μόνα
Χαινόντων στόματα μακρὰ ἢ ἀμοιβὴν καὶ νάνου.
Ἀφῆκα τὴν γενέθλιον ἢ ὀσφυκτῶν ἢ καίων
Κ' εἰς ἄλλας χώρας ἔφερον τὸ βῆμα ἀναπνέων.
Ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἔφερα τὰ βήματά μου πλάνως,
Ἀλλ' ὅ τι καὶ ἂν κάλλιστον ἐγεύθην ἐκ τοῦ κόσμου
Καὶ ἐπιλήσμων ἔμεινα μίαν στιγμὴν,—ἐφώνως
Καὶ πάλιν ἀναδύουσα, ὦ Νέμεσις, ἐντός μου!
Ὡς πυγμαλίων ἐκλαυσα, εἰργάσθην, προσηυχτήην
Καὶ τ' ἄγαλμα ἀνέζησεν· ἀλλ' εἶτα, ἐχασμῆθην...

III.

ὦ, μύχιός τις πόθος μου, ἐν τῇ ψυχῇ μου κάττι
Ἀσύλληπτον, ἀπλήρωτον, χωρὶς φωνὴν ἢ κρίσιν,
Ὅπως ὁδὸς ἀτέρμων τις, σκιῶδες αἰσθημὰ τι,
Ἐπανατέλλει ἔνδον μου καὶ κρέματ' ὥς εἰς δύσιν...
Ὅθεν πᾶς ἄλλος πόθος μου ἢ κορεσθῇ ἢ σβύσῃ
Τότε ὡς ἄστρον ἐν νυκτὶ, αὐτὸς θὰ ἐξυπνήσῃ.
Αὐτὸ τὸ ἄστρον τῆς νυκτὸς ἢ ἄδηλος ἐλπίς μου,
Ὁ πόθος ὁ ἀνώνυμος, ὁ μήποτε ἐκπνέων,
Ἡ δίψα ἢ ἀκόρεστος τῆς φλογεραῆς ψυχῆς μου,
ὦ, μήπως, μὴ κορέννυται καὶ παύει τελευταῖον
Ὅποταν παύσῃ ὁ παλμὸς σφυρηλατῶν τὰ πάθη
Καὶ ἐρείσθῃ ἡ κεφαλὴ εἰς τὰ τοῦ τάφου βάθη;

Ναί, οὕτως ἔχει τῆς ζωῆς ἡ ἄρρητος ἀνία,
Πᾶν ὃ τι τις αἰσθάνεται μετὰ τὸν ἔρωτά του,
Ἀγνώστου προσδοκία τις, καλεῖται Νοσταλγία,
Παλμὸς ψυχῆς περιπαθεῦς καὶ ἅμα ἀθανάτου.
Μετὰ τὸν κόρον, ἐν ἡμῖν τὸ νέφος δ' γεννᾶται,
Τρις γλυκεῖα, τ' οὐρανοῦ τὸν βίον ἐγγυᾶται.

IV.

Ἐγάπησα, ἐπίστευσα καὶ ἤλπισα... Ἄν πᾶσα
Ἀγάπη μὲ ἐπλήγωσε καὶ πίστις ἐκοιμήθη,
Μόνη ἡ ἐλπίς, ὡς ὄνειρον, μαζῇ μου ἀναπτᾶσα
Μαζῇ μου εἰς τὸν οὐρανὸν θὰ εἶπη τέλος: Ζῆθι!..
—Θεέ μου ἂν ἠπίστησα, συγγνώμην σ' ἱκετεύω:
Ποθῶ ἀκόμῃ... καὶ ποθῶν ἄλλην ζωὴν πιστεύω.

ΕΙΣ ΝΗΠΙΟΝ ΚΟΙΜΩΜΕΝΟΝ

Ἰδέ· εἰς τὴν κοιτίδα του, ὡς ἄγγελος, κοιμᾶται,
ὡς ἄγγελος, ὃν ἐγλυφεν ἡ τοῦ Κανόδα σμίλη,
καὶ γέλως εἰς τὸ στόμα του γλυκύπνοος πλανᾶται,
καθὼς τοῦ ρόδου ζέφυρος κινεῖ ἀβρῶς τὰ χεῖλη.

Κοιμᾶται· γύρω ἡ σιγὴ δειλὴ τὸ προστατεύει,
ἡ μυῖα ἵπτατ' ἐλαφρά, τὸν ὕπνον σεβομένη,
καὶ, ὡς ἡ σκέπη ἐπ' αὐτὸ τοῦ Πλάστου νὰ κατέβῃ,
καλύπτρα εἰς τὴν ὄψιν του ἀπλοῦται παλλομένη.

Κοιμᾶται· γύρω ἵπτανται τῶν Χερουβείμ τὰ πλήθη,
τὰ βλέπ' ὁ νοῦς του τ' ἅγια τὸ ναννουρίζουν ἔπη,
καὶ θέλγεται κ' εἰς γέλωτα, ὦ φύσις! ἐκινήθη.
νομίζων τὴν εἰκόνα του ὅτ' εἰς καθρέπτῃν βλέπει.

ὦ τὸ μικρόν μου! ὦ χροιά ἀκτίνος γλυκυτέρα,
εἰκὼν τοῦ πρώτου πλάσματος ἐπὶ τοῦ Παραδείσου,
τίν' ἀντικρύζει φωταυγῇ τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρα
καὶ λάμπει τόσον ἰλαρὰ ἡ παιδικὴ μορφή σου;

Καὶ εἶχον, εἶχον, οὐρανέ! τοιαύτην ἡλικίαν
τοῦ κόσμου τόσα τέρατα, ἄνδρες φρικώδεις τόσοι
καὶ εἶχον καὶ οἱ Νέρωνες, ἔσχον στιγμὴν ὁμοίαν,
οὓς ἡδυνήθη χεῖμαρρός αἱμάτων νὰ στομώσῃ.

Σὺ ὅμως, ὦ! οὐδέποτε κακὰ θὰ προξενήσῃς...
ὅμως θὰ φέρῃς τῆς ζωῆς τὴν τόσῃν τρικυμίαν,
καὶ θὰ γελάσῃς εὐθυμον καὶ πάλιν θὰ θρηνήσῃς
φεύγον, ποθοῦν τὴν ἔρημον τοῦ σκότους ἡρεμίαν.

Φεῦ! ποῖον δὲν ἐβάπτισεν εἰς δάκρυα ἡ Μοῖρα;
Ἡ νηπιότης... δέλεαρ γλυκὺ καὶ πλάνον εἶναι,
μέλι, προσχρίον ἄνωθεν τοῦ βίου τὸν κρατῆρα,
ὅθεν ἀντλοῦνται ἔπειτα ψεύδη, κλαυθμοί, ὁδύνας.

Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι, ὦ προσφιλὲς παιδίον,
καὶ ὅταν συλλογίζωμαι τὰς αὖρινάς ἡμέρας,
τὰς ἀνδρικὰς ἡμέρας σου, τὸν μέλλοντά σου βίον,
ὦ! τὴν ζωὴν σου εὐχομαι, παιδίον, νὰ ἐπέρας!...

ΑΓΓΕΛΟΥΔΙ

Μικρὴ παιδούλα, ὠμορφη καὶ χαροπὴ κι' ἀφράτη
'Απλώθηκε στοῦ θάνατου τὸ φοβερὸ κρεβάτι.
Τὸν τάφον ἀντὶ σύννεφο ἐπῆρε τ' ἀγγελοῦδι ;
Σὲ τέτοια γάστρα ἔπρεπε τέτοιο χρυσὸ λουλοῦδι ;
Ναί, πίστευσέ το· ἐπέθανε ἐχθὲς τὸ βράδυ βράδυ,
'Ο κόσμος σὰν νὰ ἤθελε γιὰ λύπη τὸ σκοτάδι.
Εἶνε τυφλὴ ἡ μοῖρά μας, γρη῏α ξεμωραμμένη,
Χώνει σὴ γῆ τὸ σμάραγδο, σὴ νύχτα ἄστρα ραίνει,
Στὸν ξηραμμένο πλάτανο πλέκει κισσοῦ κλωνάρια,
Στολίζει καὶ τὸ θάνατο μὲ νιαῖς καὶ παλληκάρια !

«Μητέρα, κρύψε με βαθειά· νὰ πάλε οἱ παπάδες . .
Κόσμος πολὺς καὶ ἥσυχος, λιβάνια καὶ λαμπάδες . .
Νεκρὸ μαζῇ δὲν ἔχουνε . . μὲ βῆμ' ἀργὸ περνᾶνε . .
'Εμένα περιμένουνε ; Μητέρα μου τί νᾶναι ; »
"Ελεγε τὸ ταλαίπωρο, καὶ ἄλλα παρελάλει.
Εἶδες ποτὲ σὲ καταχνιά καὶ στὴν ἀνεμοζάλη
Πῶς πέφτη καὶ πῶς δέρνεται ἡ πεταλοῦδα ἔρμη ;
"Ετσι κι' αὐτὸ χτυπιώτανε σὴν ὑστερνὴ του θέρμη.
Βορριάς ὁ χάρος πάλευαν, νὰ σβύση δὲν ἤμπορει,
Καὶ μ' « Ἀχ ! » βαρὺ τελείωσε ὀχτὼ χρονῶνε κόρη !

Προχθές ἀκόμη ἔπαιζα, ὁ ἄτυχος μαζῇ του,
Προχθές ἀκόμη ἐθαύμαζα τὸ λιγερὸ κορμί του,
Τὸν οὐρανὸν στὰ μάτια του, κοράλλια εἰς τὰ χεῖλα,
Στὰ δροσερά του μάγουλα τοῦ ῥόδου δύο φύλλα,
Καὶ μοῦρχετο νὰ δάγκανα αὐτὰ, νὰ τὴ φιλήσω,
Καὶ μ' ἓνα φίλημα θερμὸ ἐντός μου νὰ τὴν κλείσω.
Ζηλότυπος, νὰ μὴ τὴ ὀῇ ὁ κόσμος καὶ τὴν πάρῃ!
Ὁ χάρος μ' ἐκατάλαβε καὶ τὸ χλωρὸ βλαστάρι
Σκληρὰ μοῦ τὸ ἐθέρισε ἐχθές τὸ βράδυ βράδυ...
— Ἀκόμα δὲν ἐχόρτασες, ἀχόρταγο σκοτάδι;

Καὶ τώρα ποῦ ἐπέταξες ὦ τρυφερὸ πουλί μου,
Ποῦ θὰ σ' εὕρῃ, ποῦ θὰ σὲ ἰδῇ τὸ μάτι, ἡ ψυχὴ μου;
Ὅταν τοῦ ἥλιου χάνεται καὶ σβύνη ἡ ἀκτῖνα,
Τὸν ἄλλο κόσμον χαιρετᾷ κι' ἄλλα μυρόνει κρῖνα.
Ἔτσι καὶ σὺ, ἐπέθανες—θὰ εἰπῇ ὅτι καὶ πάλι
Θ' ἀναφανῇς εἰς τ' οὐρανοῦ τὴ γαλανὴ ἀγκάλη.
Καὶ σεῖς ἀστέρια ἑλληνικὰ, ὦ δακρυσμὲν' ἀστέρια,
Ποῦ σκύφτετε τρεμουλιαστὰ σὰν μ' ἀπλωμένα χέρια.
Μὴ τὴν ζητεῖτε. ἐπέρασεν ἀπὸ τὴ γῆ ἐδῶ πέρα,
Σὰ θλιβερὸ χαμόγελο σὲ δύστυχη μητέρα. . . .

Η ΛΙΜΝΗ

(Κατὰ Λαμαρτίνον.)

Οὕτως αἰεὶ ὠθούμενοι πρὸς νέας ἀκτὰς μόνον
Κ' εἰς νύκτα ἀνεπιστρεπεῖ συρόμενοι αἰώνιαν,
Εἰς τὸν βαθὺν καὶ ἄπλετον ὠκεανὸν τῶν χρόνων
Δὲν θ' ἀγχυροβολήσωμεν οὐδὲ ἡμέραν μίαν;

Ὦ λίμνη! μόλις ἔκλεισε τὸν βίον του εἰς χρόνος,
Κ' ἐγγὺς κυμάτων προσφιλῶν εἰς πέτραν πεφιλημένην
Ἴδε με! μόνος ἔρχομαι καὶ θὰ καθήσω μόνος
Ὅπου κ' ἐκείνην ἄλλοτε προσεῖδες καθημένην.

Οὕτω καὶ τότε' ἐγόγγυζες ὑπὸ βαθεῖς σου βράχους
Καὶ εἰς πλευράς ἐθραύετο τὸ κύμά σου ἀγρίας,
Οὕτω καὶ τότε' ὁ ἄνεμος ἀφροὺς πολυταράχους
Ἐρριπτεν εἰς τοὺς πόδας της ὡς λίβανον λατρείας.

Σιγῇ μίαν ἐπλέομεν ἐσπέραν. . . ἐνθυμεῖσαι;
Καὶ ἄνω δὲν ἤκούετο καὶ κύκλω τῶν ὑδάτων
Ἥ τῶν ναυτῶν αἱ νωχελεῖς κωπηλασίαι κ' ἴσαι
Τὰ νῶτα κατακόπτουσαι ἀρμονικῶν κυμάτων.

Αἶφνης ἠκούσθη ἄγνωστος τῷ κόσμῳ μελωδία
Καὶ ἀντελάλησεν αὐτὴν ἡ ὄχθη μαγευθεῖσα,
Τὸ κύμα ἔτεινε τὸ οὖς ν' ἀκούσῃ, καὶ γλυκεῖα
Ἦ ἐρωμένη μοι φωνὴ μέλπει αὐτὰ ῥηγνύσα.

«Εὐφρόσυνοι ὦραι, μὴ φύγετε, στήτε!
Ὡ χρόνε, τὴν πτῆσιν, τὸ βῆμά σου κράτει,
Φαῖδοιρὸ νὰ γευθῶμεν χαρὰς ποῦ δωρεῖται
Νεότης φιλτάτη.

«Ὡ χρόνε, ἡμᾶς τοὺς ἐλθίους λησμόνει. . . .
Καὶ φεῦγε πετερόπους δι' ὅσους θρηνοῦσι,
Διότι μαζῇ σου κ' αἱ θλίψεις κ' οἱ πόνοι
Συνακολουθοῦσι.

«Στιγμὰς νὰ κρατήσω ζητῶ, πλὴν ματαίως·
Ὁ χρόνος δὲν μένει.
Φωνῶ εἰς τὴν νύκτα — προχώρει βραδέως! —
Κ' ἐχθρὰ ἢ πρωῒα φωσφόρος προβαίνει.

«Λοιπὸν ἄς ἐρῶμεν! τὴν ὥραν τοῦ τρέχει
Ταχεῖς ἄς χαρῶμεν!
Δὲν ἔχομεν ὄρμον, ὁ χρόνος δὲν ἔχει
Ἀκτὴν, αὐτὸς τρέχει, ἡμεῖς δὲ περῶμεν.»

Χρόνε ζηλότυπε, στιγμαὶ ἀρρήτου εὐθυμίας
Καθ' ὅς ὁ ἔρωσ' κύματα προχέει εὐφροσύνης,
Νὰ φεύγωσ' εἶνε δυνατόν μετὰ ὁρμῆς ὁμοίας
Ὡς φεύγουσι καὶ αἱ στιγμαὶ δακρύων καὶ ὁδύνης;

Καὶ πῶς, παρῆλθον ἐς αἰὶ, καὶ μίαν δὲν ἀφήρει;
Καὶ πῶς, οὐδὲ τὰ ἔχνη των δὲν θέλομεν κρατήσῃ!
Ὁ χρόνος ποῦ τὰς ἔδωκε καὶ τὰς συμπαρασύρει
Δὲν θέλει οὗτος εἰς ἡμᾶς καὶ πάλιν τὰς δωρήσῃ;

Αἰωνιότης, παρελθὼν, κενὸν, ἀβύσσου βάθη
Τί τὰς στιγμάς μας κάμνετε ὅς σεῖς ἀπορροφᾶτε;
Λαλεῖτε: τέρψεις, ἔρωτας, ἐκστάσεις θεῖα πάθη
Δὲν θὰ μᾶς τ' ἀποδώσῃτε ἀροῦ μᾶς τ' ἀποσπᾶτε;

Ὡ λιμνη, βράχοι ἄφωνοι, ἄντρά, σκιώδη δάση,
Σεῖς ὧν ὁ χρόνος φείδεται, χαριτωμένη φύσις,
Ποῦ ὁ Θεὸς ἀνανεοῖ καὶ θάλλουσιν φυλάσσει,
Καὶ τῆς νυκτὸς τηρήσατε αὐτῆς τὰς ἐνθυμήσεις.

Εἰς τὴν γαλήνην τήρησον αὐτὰς καὶ εἰς τρικυμίας,
Ὡλίμνη μου, εἰς τὴν κλιτὺν τῶν λόφων τῶν γελώντων,
Εἰς τὰς πυκνάς ἐλάτας σου καὶ εἰς τὰς ἀκρωρείας
Ποῦ βλέπουσιν ἐπικλινεῖς εἰς σὲ τὸ πρόπωπόν των.

Ἄς ἦναι εἰς τὸν ζέφυρον ὅστις περᾶ καὶ φρίσσει,
Εἰς τῶν ὀχθῶν σου τὴν βοήν ἥτις ἤχοῦσα βαίνει,
Καὶ ὁ ἀργυροπρόσωπος ἀστήρ ἃς τὰς κρατήσῃ
Ὅστις μὲ λάμπεις ἀπαλὰς τὸ στῆθός σου λευκαίνει.

Εἴθ' ὁ στεναῖζων ἄνεμος, ὁ καλαμῶν ποῦ κλαίει,
Τοῦ ἐλαφροῦ ἀέρος σου οἱ μοσχοδόλοι ὕμνοι
Καὶ πάντα ὅσα βλέπει τις, ἀκούει κ' ἀναπνέει,
ὦ, εἴθε — Ἥγαπήσαμεν — νὰ εἴπωσιν, ὦ λίμνη.

— ❦ —

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝ

25 Σεπτεμβρίου 1867.¹

I.

Ἀπλοῦνται χρόνοι πικρᾶς δουλείας

Εἰς τὴν γεννέτειραν τῶν Θεῶν,
Καὶ εἰς τὰ σκότῃ τῆς τυραννίας
Δὲν διακρίνεις τῆς διανοίας

Τὸν φωτοβόλον πάλαι ναόν·

Ὡς τὸν ἀστέρα τὸ νέφος κρύπτει

Εἰς τὸ πανόραμα τ' οὐρανοῦ,
Καὶ τὴν Ἑλλάδα οὕτω καλύπτει
Πέπλος τυράννου Ὀθωμανοῦ.

Ψυχὴ εἰς στήθος,—νεκρὸς εἰς μνῆμα—

Τὸ στόμα πλέον δὲν μελωδεῖ,

Ὅμηρου πλέον δὲν χύνει ῥῆμα,

Ἄλλ' ἀτονοῦσα στένει χορδὴ...

Καὶ ὅμως ὅπου ἂν ἀτενίσῃς,

Ὅπου τὸ ὄμμα σου ἂν στραφῇ

¹ Τὴν ἀφήγησιν τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἀνατινίξεως τοῦ Παρθενῶ-
νς ἡρώσθημεν ἐκ τῆς ἐν τῇ Πανδώρα ἱστορικῆς κατὰ Δελαδώραδον με-
τὰ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Παπαρηγόπουλου.

Χρυσῶν αἰώνων θὰ ἀπαντήσης
Μεγαλοπράγμονας ἀναμνήσεις,
Καὶ θεῶν μνήματα τιμαλφῇ.

Ἄν τοῦ Πλάτωνος ὄχετο. πᾶσα
Ἡ καλλικέλαδος λαλιὰ,
Τῆς Ἀκροπόλεως ἀποπτᾶσα
Ἄν ἡ Παρθένος φεύγῃ θεᾶ,
Ἐμεινεν ὅμως αὐτοῦ βιβλίον
Κ' ἐκείνης ἔμεινεν ὁ ναὸς
Ὅπου καὶ δούλος, ὥσεί μεθύων
Τὸ τῶν προγόνων του μεγαλεῖον
Βλέπει κ' ἐμπνέεται ὁ υἱός.

Ἀπὸ τὰς δέλτους χρυσῆς εὐκλείας
Καὶ ἀπὸ μάρμαρα παγερά
Ὁ Ἕλλην ἤντλησε νεανίας
Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς τυραννίας
Ζωῆς ἐλπίδας, νίκης πετερά.
Καὶ εἰς τὸ μέγα δούλειον σκότος
Προγόνων ἔργα περικαλλῇ
Νεκρὰ ἐξύπνουν ζώντας. Εὐγλώττως.
Τ' Ὀλυμπιεῖον δὲν ὁμιλεῖ;

Ὁ θεὸς Φαίδων καὶ τοῦ Φειδίου
Ὁ καλλιμάρμαρος Παρθενῶν,
Τύποι τοῦ κάλλους τοῦ αἰδίου,

Εἶνε ἀνταύγειαί Θεσπεσίου
Φωτὸς καὶ δόξης τῶν οὐρανῶν.
Ἀδελφὰ ἔργα ἱσῶν πνευμάτων,
Ὅνειρα θείας ὄντων ψυχῆς,
Σὲ παραφέρουν εἰς ἀθανάτων
Χρόνων ἡμέρας τρισευτυχεῖς.

Ἄλλ' ἐγὼ φεύγω ἡμέρας θάμβους,
Ἐγὼ τοὺς πένητας συμπονῶ,
Καὶ δὲν μὲ ἔρχεται διθυράμβους,
Εἰς μεγιστᾶνας νὰ ἐκφωνῶ.
Τῶν εὐδαιμόνων τόσοι οἱ φίλοι!
Ἐγὼ σε, κάλλιστε Παρθενῶν,
Ὅπότε ἑρράγης πεσὼν ὡς στήλη
Μὲ εὐλαθείας τρέμοντα χεῖλη
Κλαίω καὶ ἥδομαι ἀνυμνῶν.

Τὸ ὄνομά του καθὼς χαράσσει
Εἰς τὰς πλευράς σου ξένος θνητὸς
Κ' ἐκεῖ ὁ χρόνος τὸ προφυλάσσει
Κ' ἐπιτυχάνει οὕτω ν' ἀρπάσῃ
Ἀθανασίαν σεμνὴν αὐτὸς,
Οὕτω ἐπάνω ὠραίου φύλλου
Γράφων τὴν τύχην σου τὴν πικρὰν
Ὡς εἰς τὸ στῆθος λευκοῦ σπονδύλου
Ζωὴν νὰ ζήσω εἴθε μακράν.

II.

Σύννους ἀνέρπων καὶ ἀταράχως,
Τῆς Ἀκροπόλεως εἶν' ὁ βράχος.

Ἡ χάρα γέροντος παλαιοῦ,
Ναί, οὐρανόφρων χάρα τιτᾶνος
Ἀπὸ μαρμάρων φοροῦσα κράνος
Καὶ τὴν σοφίαν ἐντὸς ναοῦ.

Οὕτως, Ἀκρόπολις, σὲ ἠγάσθην,
Παρθενῶν, οὕτω σὲ ἐφάντάσθην
Ὡς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ νοός.
Ἄλλ' ὥς ὁ γέρων παλίμπαις μένει,
Χωρὶς νοῦν ἔμειναν τὰ τεμένη
Καὶ ἔνδον ἔφυγεν ἡ θεός.

Ἐφυγε μόλις προσεῖδε πέραν
Φωτὸς προκήρυξιν λαμπροτέραν
Καὶ τὴν σημαίαν τοῦ Ἀληθοῦς,
Κ' εἰς τοῦ Βοσπόρου τὸ θάλλον κῦμα
Λαμπρὸν Σοφίας ἤγειρε βῆμα,
Λατρείας θείας καὶ ἐμβριθοῦς.

ὦ, σύγγνωθί μου ὅμως, Φειδιά!
Σὲ ἡ ἐκθρέψασα πάλαι θρησκεία,
Θρησκεία ἅμα καὶ τῆς Σαπφοῦς,
Ἦτον μεγάλη, μεγίστη ἦτον
Διὰ Ἐρώτων καὶ τῶν Χαρίτων
Παραγαγοῦσα τόσους σοφοὺς.

Ἄλλὰ δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω
Νοὸς πλημμύραν. . . Πετῶ ὀπίσω

Καὶ εἰς ἡμέρας φθάνω κλεινὰς,
Καὶ εἰς ἡμέρας μεγάλας φθάνω
Ὅποτε μ' ἄστρα ὅσα χ' ἐπάνω
Ἐθαλλ' ἡ πόλις τῆς Ἀθηνᾶς.

Καὶ ὡς εἰς κόλμους ὀνείρων τρέχω
Καὶ μὲ δακρύων ῥοὰς μου βρέχω
Ἄστυ, τὸ ἄνθεμον τῶν ἐθνῶν
Καὶ ἐν ἐκστάσει πίπτω ἀπείρω
Κ' ἔμφοβα στρέφω ὄμματα γύρω
Μήπως πλανῶμαι εἰς οὐρανόν.

Ἑορτὰς βλέπω καὶ πανηγύρεις,
Καλλιστεφάνους βλέπω τριήρεις·

Καὶ ἅμα νίκας χρυσοφαεῖς
Παντοῦ ἀκούω λαμπροὺς παιᾶνας,
Δὲν βλέπω ἄνδρας ἀλλὰ τιτᾶνας
Κ' ἑξαλλὰ κάλλη ἄλλης ζωῆς.

Ἄς ἡδυνάμην νὰ ἐνσαρκώσω,
Ὡς Πυγμαλίων νὰ ἐμψυχώσω
Ἰνδαλμα θεῖον καὶ φωτεινόν
Καὶ μίαν ὥραν νὰ ζήσω, μίαν
Στιγμὴν νὰ λάβω τὴν θεσπεσίαν
Καὶ ὑπερτάτην τῶν ἡδονῶν!

ὦ! τοὺς προγόνους μου νὰ φιλήσω,
Ὅμηρων πρόσωπα ν' ἀτενίσω,
Τοὺς Εὐριπίδας καὶ Σοφοκλεῖς
Καὶ μὲ τὸν Φαῖδωνα τοῦ Σωκράτους
Ν' ἀκούσω λόγους ἐνθεωτάτους
Καὶ νὰ θαυμάσω τοὺς Περικλεῖς.

Ἀλλὰ ποῦ τρέχεις, ὦ φαντασία;
Μάτην πυρώδης πάλλεις, καρδιά
Καὶ τὰς ἀγκάλας τείνεις θερμάς!
Ὅ τι παρῆλθε τῶν ἀνθρωπίνων
Δὲν θ' ἀναζήτη πώποτε κλῆνον
Εἰς τῆς ἀγάπης μας τὰς ἐρμάς.

Προχθές πατέρα ἐγὼ γενναῖον
Εἶδα ν' ἀφήσῃ τὸν τελευταῖον
Ἐπὶ τὰ χεῖλη μου ἀσπασμόν,
Καὶ εἰς κραυγὰς μου ἀγωνιώδεις,
Καὶ εἰς προσκλήσεις μου μανιώδεις
Δὲν εἶπε λέξιν, οὐδὲ σπασμόν. . .

Μόνον τὸ ἔαρ κ' ὁ Φοῖβος μόνον
Ἐπανατέλλουσιν ἀπ' αἰώνων
Ὅτι εἶνε ἔργα Θεοῦ αὐτά·
Ἀλλ' εἰς τοῦ χρόνου τὸ ρεῦμα πᾶσα
Ἐρρὺ ἢ πάλαι ζωὴ ἐκπᾶσα
Μὲ τόσα θάμβη περικλυτά.

Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τώρα, οἴμοι!
Ἀνάβα μόνον, ψυχὴ πενθίμη,
Καταφιλοῦσα πόλιν νεκρῶν
Καὶ εἰς τὸν χάρτην ἅς ζωγράφῃσης
Ὅσα ἐπόθεις νὰ ἀντικρύσης
Ὡς εἰς ὥραϊον πάλαι καιρόν.

Ὅλ' ἡ Ἀκρόπολις αὕτη ἐν θεῶν
Ναῶν ὑπῆρχε πολλῶν μουσεῖον,
Στοὰ ποικίλη ἦτο θεῶν,
Καὶ ὅμως ὅλον τὸ μεγαλεῖον
Αὐτὸ δὲν ἦτο μάρμαρον κρύον
Ἀλλὰ ἐκπλῆττον καὶ μειδιῶν.

Τῶν Προπυλαίων τῶν πενταπύλων,
Τῶν Προπυλαίων τῶν πολυστήλων
Χαῖρε, ὦ κόσμος πολυτελής!
Στλεγγίς τῶν ὅλων ἐδῶ μνημείων,
Τοῦ Μνησικλέους ποίημα θεῖον
Μὲ στίχους στήλας περικαλλεῖς.—

Ἰδοὺ τὸ τέθριππον τὸ ὥραϊον,—
Οἱ ἀνδριάντες ἰδοὺ γενναίων
Τυραννοκτόνων τῶν Ἀθηνῶν.—
Ἐκεῖ ναῖσκος Ἀπτέρου Νίκης,
Εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀμφιλύκης
Λάμπει ὥς ἄστρον ἑωθινόν.—

Ἴδου αἱ Χάριτες τοῦ Σωκράτους·
Με ἔσῃν τέχνην τοὺς ἀθανάτους
 Λόγους ὠμίλει, καλλιτεχνεῖ.—
Τοῦ Διοδώρου, νὰ, καὶ τοῦ Γρύλλου
Οἱ ἀνδριάντες, καὶ τοῦ Κρησίλου
 Ὁ ἥρωας, ὅστις θνήσκων ὀκνεῖ.—

Νὰ τῆς Προμάχου τὸ κολοσσαῖον
Ἄγαλμα. Τούτου ἔβλεπες πλέων
 Ἐκ τοῦ Σουνίου τὴν λοφιὰν,
Κι' ὅτ' ὁ Ἀλάριχος εἶδεν ὀρμήσας
Ἐμφοβος ἔστη μακρόθεν, δέισας
 Με ὄλην βάρβαρον στρατιάν.

Εἰς τὴν μορφήν σου ἀπετυπώθη,
Ὡραῖον ἄγαλμα, κ' ἐνσαρκώθη
 Ἡ παλεμόφρων πάλαι Ἑλλάς,
Ἀμαζῶν ἥτις ὁμοῦ καὶ Μοῦσα,
Τὸ φῶς τῆς ἔρριπτεν εἰς τὰ Σοῦσα,
 Καὶ εἰς τὸ σύμπαν κλέους βολάς.—

Νίκης τεκμήριον λαμπροτάτης
Ἦτις ἐχάρισε τὰ πτερά της
 Εἰς ἔργον ἄριστον ποιητοῦ,
Ἐκ τοῦ δουρείου ἐκείνου ἵππου
Βλέπω προβάλλουσιν ἄνευ κτύπου
 Μορφὴν ἀστράπτουσιν μαχητοῦ.—

ὦ, τὸ πολύμυθον Ἑρεχθεῖον!
Τὸν Καλλιμάχου λύχνον ἐγκλειῖον
Ἄ καὶ τὴν ἐλαίαν καὶ τ' ἄλμυρον
Φρέαρ, καὶ ἅμα τριαίνης βλῆμα.
Ἔδος Παλλάδος, Κέκροπος μνημα,
Καὶ ἀγαλμάτων θείων σωρόν.

Τὸ ἐνθεν μέρος ἀβρὰ στηρίζει
Ἐξὰς παρθένων καὶ ἀντικρύζει
Τοῦ Παρθενῶνος τὰς καλλονάς,
Ὡς νὰ θαυμάζωσιν αἱ παρθένοι
Τὰ ἀντικρύ των λαμπρὰ τεμένη
Καὶ τὰς λατρείας τῆς Ἀθηνᾶς.

Τὰς Καρυάτιδας μιμηθῶμεν
Τὸν Παρθενῶνα ἃς θεαθῶμεν,
Τὴν Ἰλιάδα τῆς γλυπτικῆς.
Χαῖρε Καλλίκρατες καὶ Ἰκτῖνε!
Τὸ ἀπαστράπτον ἔργον σας εἶνε
Ἀπάτης ἰνδαλμα ὀπτικῆς.

Ὅποια χάρις, κάλλος, λαμπρότης!
Ὅντως μεγάλη ὄκει θεότης
Καὶ ὄντως ἦτο θεοῦ σκηνή.
Κ' ἐὰν τὸν κόσμον ἐδῶ θελήσῃ
Ποτὲ ἐν ἄστρον νὰ κατοικήσῃ
Ἐκεῖ τῷ εἶνε θέσις κενή.—

Κ' εἰς τὸν Κιμώνειον προμαχῶνα
Βλέπω τὴν νίκην εἰς Μαραθῶνα,
Γιγαντομάχους βλέπω σκηνάς,
Λαμπρὰ δωρήματα τοῦ Ἀττάλου.
Κάτωθεν κλίνων μολπὰς παγκάλου
Θεάτρου ἔχεις, θεὰς πτηνάς.

Πλὴν δὲν κρατοῦμαι νὰ εἰκονίσω
Ὅσα δὲν φθάνω καὶ ν' ἀτενίσω . . .
Μὲ παραφέρει μέθη χρύσῃ,
Καὶ ὑπὸ πρίσμα γλυκείας πλάνης
Μορφὴν καὶ πάλιν ἀναλαμβάνεις,
Ὡ τῆς Παλλάδος ἄγαλμα σύ !

Πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς Ἀσπασίας
Σ' ἐκαλλιτέχνησεν ὁ Φειδίας
Κ' ἐκείνης ἦσο λαμπρὰ εἰκῶν,
Ἐκείνης, ἥτις τοῦ Περικλέους
Τόσους ἐμπνέει κόσμους ἐνθέους
Μ' ἐν τῆς μειδίαμα μαγικόν·

Χρυσελεφάντινος ἦτον ὄλη
Κρατοῦσα νίκην, ἡκτινοβόλει
Καὶ ἦτο ῥόδον ἐν ἡ Παλλὰς
Ὡς εἰς δεσμίδα ἴου καὶ κρίνου
Ναοῦ ἐπάνωθεν μαρμαρίνου
Ἐπεσε κ' ἔπεσεν ἡ Ἑλλάς.

Ὡς προῖδοῦσα μαύρας ἡμέρας
Εἰς χώρας ἔφυγ' εὐτυχεστέρας
Λειποθυμήσασα ἢ θεᾶ,
Κ' ἔμειναν ἄχροα τὰ τεμένη
Καθὼς ἡ δύσις ὁπότεν μένη
Δίχως ὁ Φοῖβος νὰ μειδιᾷ.

Καὶ οὕτω ὅμως πάλιν ὥραϊος
Πάλιν ἐγείρεται κολοσσαῖος
Καὶ πολυθέλγητρος ὁ ναός,
Καὶ μετὰ τόσων αἰώνων πλήθη
Φέρει αὐγάζοντα ἔτι στήθη·
Εἶνε τοιαύτη καὶ ἡ Ἡώς.

Ἄλλ' ἤδη βλέπεις δουλείας σκότη,
Βλέπεις ἢ πόλις σου ἔτ' ὑπνώττει
Καὶ μόνος μένεις, ὦ Παρθενών,
Σύμβολον ὄντως ἀθανασίας,
Καὶ ὁμοιάζων τῆς τρικυμίας
Τὸν ἀγρυπνοῦντα ἔτι φανόν.

Φεῦ! ἔνδον ποίους ὅμως καλύπτεις
Καὶ ποίους, ποίους ἐντός σου κρύπτεις,
Ποῖαν ἀγέλην σκέπεις κτηνῶν;
Τὰ εὐγενῆ σου, ναέ, τεμένη
Ὅ ποῦς τοῦ Τούρκου καταμιαίνει
Τὴν καλλονὴν σου καταφρονῶν.

Εὐρήκεν ἄσυλον τὰ λαμπρά σου
Καὶ τὰ περὶδοξα μάρμαρά σου
Καὶ ἦλθεν ἔρπων αὐτοῦ κρυβεῖς.
Χάριν ἐκείνων ἔμως προστάτης
Ὅσους ἐντός σου διαφυλάττεις,
Ναὲ ὠραῖε, θὰ συντριβῇς.

Κακὸν τὸ τέκνον τοῦ Μουσουλμάνου,
Σπέρμα ἐχίδνης, πνεῦμα τυράννου
Καὶ ἅμα στύγιος οἰωνός...
Ἐκείνων ὅπλα κρύπτεις ἐντός σου;
Αὐτὰ θὰ ᾔγε ὁ θάνατός σου,
Θάνατος, οἰμοί, ἐλεεινός!

III.

Τὴν Εὐρώπην ὁ Τοῦρκος τρομάζει,
Καὶ ὀρμῶν μετ' ἀλκίμου στρατοῦ
Αἶμα σπείρει καὶ στάκτην παντοῦ.
Παντοῦ καίει καὶ σφάζει.

Κатаίγῃς φοβερά καὶ ἀγρία...
Καθεὶς ἔμπροσθεν πτήσσει αὐτῆς,
Καὶ ὥς ἵππος σφριγῶν κ' εὐπετῆς
Προχωρεῖ ἡ Τουρκία

Εἰς τὸν χεῖμαρρον τότε ἐκεῖνον
Εἰς τὸ στήθος τοῦ τάττει ἔμπρὸς,
Καὶ νικᾶται αἰσχρὰ ὁ ἐχθρὸς
Τὴν Εὐρώπην ἀφίνων.

—Μετὰ τόσων ἐθνῶν σωτηρίαν
Ἄπ' αὐτῶν τῶν ιδίων, βαβαί !
Σοβιέσκη, ὡς γέρας λαβὲ
Τῆς πατρίδος δουλείαν ! —

Καθεὶς ἤδη τὸν Τοῦρκον ὑβρίζει
Καὶ ἀπόντα αὐτὸν ἀπειλεῖ.
Σταυροφόρους ὁ Πάπας καλεῖ
Καὶ πιστοὺς συναθροίζει.

Ἡ πανοῦργος εὐθὺς Ἐνετία
Τὴν φυγὴν θεωρεῖ καὶ σκιρτᾷ,
Καὶ τὸ θάρρος αὐτῆς ἀνακτᾷ
Καὶ ἐγείρετ' ἀνδρεία.

Οἱ φιλόδοξοι ἔμποροι οὔτοι
Ὡς ἐμπόριον εἶχον σφαγὰς,
Ὡς αἰτήσεις αὐτῶν προσταγὰς
Καὶ τὰ ἔθνη ὡς πλούτη.

Κτῆμα πρώην αὐτῆς νὰ ἀρπάσῃ
Τὴν Ἑλλάδα καὶ πάλιν ποθεῖ,
Καὶ πρὸς τοῦτο στρατὸν παμπληθῆ
Κατὰ Τούρκων συντάσσει.

Γερμανοί, Ἰταλοὶ καὶ Γαλάται,
Ἄμα φθάνουσι Σκανδιναυοί,
Καὶ θαρρῶν εἰς σκοπὸν εὐσεβῆ
Ὁ καθείς προσκολλᾶται.

Τῆς μιγάδος πληθὺς ἐκείνης
Προχειρίζετ' εὐθὺς ἡγεμῶν
Ὁ γηράσας πιστῶς πολεμῶν
Εὐγενὴς Μωροζίνης.

Μετ' αὐτὸν πολλοὶ εἶποντο τότε
Τῆς Εὐρώπης καλοὶ στρατηγοί,
Ὅν ἡρνεῖτο ἡ πάτριος γῆ
Νὰ βιῶσιν ἱππόται.

Κ' ἐν τῷ μέσῳ χαρᾶς καὶ δακρύων
Κ' ἐν τῷ μέσῳ παιάνων λαμπρῶν
Ὁ στρατὸς τῶν συμμάχων ἀνδρῶν
Ἐπιβαίνει τῶν πλοίων.

Μετ' ὀλίγας καὶ μόλις ἡμέρας
Παραδίδετ' αὐτοῖς καὶ περᾶ
Ἡ καλὴ τῆς Κορώνης φρουρὰ
Διὰ μέσου μαχαίρας.

Ὁ στρατάρχης ταχὺς καταφθάνει
Πολλὰς νίκας, πολλὰ κατορθοῖ·
Τὰς Καλάμας, ἰδοὺ, ἐκπορθεῖ
Κ' ἐξυπνᾷ τοὺς ἐν Μάνῃ

Ἄλλ' εἰς ὥραν μετέστη χειμῶνος
Καὶ εἰς νόσους δεινὰς ὁ στρατὸς,
Καὶ ζητεῖ τῆς Ζακύνθου ἐντὸς
Νὰ χειμάσῃ ἀπόνως.

Ἡ μητροπολις ἅμ' ἀποστέλλει
Ἐπικούρων ἀνδρῶν συνδρομὰς,
Καὶ βραβεῖα πολλὰ καὶ τιμὰς
Εἰς αὐτοὺς ἀναγγέλλει.

Καὶ ὁ Κένιξμαρχ τῆς Σουηδίας
Στρατηγὸς, τοῖς ἐδῶ προσφιλὴς,
Τὰ ἥνια λαμβάνει σταλεῖς
Γενικῆς ἀρχηγίας.

Τοῦ Μαΐου ἐγέλων οἱ κρίνοι
Εἰς τὴν γῆν τοῦ σεμνοῦ Σολωμοῦ.
Καὶ ὁ στόλος τῶν Φράγγων ὁμοῦ
Πρὸς ἀπόπλουν ἐκίνει.

Εὐθαρσῆς καὶ βαρὺς καταβαίνει
Τοῦ καλοῦ Ναυαρίνου ἐμπρὸς,
Καὶ ἰδοὺ ὁ δειλήμων ἐχθρὸς
Ὑποχείριος μένει.

Ἐκπορθεῖ τὴν Μεθώνη συνάμα
Ὁ στρατὸς τῶν μυρίων πιστῶν
Καὶ ἐγγὺς τοῦ Ναυπλίου πετῶν
Μεταφέρει τὸ δρᾶμα.

Ποῦ λοιπὸν οἱ υἱοὶ τοῦ Προφήτου,
Ποῦ τὰ στίφη θεοῦ φλογωποῦ ;
Τοῦ λαμπροῦ Κωνσταντίνου μας ποῦ
Οἱ λυσσώδεις ἐχθροὶ του ;

Εἰς τὴν Βοῦδαν ὁ Τοῦρκος φρυάττει,
Τὴν Εὐρώπην ἐκεῖ ἀπειλεῖ,
Κ' ἐδῶ μόνον φρουρὰ παχυλὴ
Τὴν Ἑλλάδα φυλάττει.

Καὶ λοιπὸν πανταχοῦ ἔπου φθάσῃ
Ἡ τῆς Δύσεως αὕτη πληθὺς
Ὡσεὶ παῖδας δειλοὺς κ' ἀπειθεῖς
Τοὺς ἐχθροὺς ὑποτάσσει.

Καὶ ἰδοὺ ὁ στρατὸς πάλιν ἤδη
Εἰς ἀγῶνα κινεῖ καὶ λαμπρὸς
Εἰς τὰς Πάτρας ἐρμήσας ἐμπρὸς
Μάχην ἐνδοξὸν δίδει.

Κ' ἐν τῇ μάχῃ αὐτῇ ἀνεφάνη
Νικητῆς ὁ τῶν Φράγκων στρατὸς
Καὶ χωροῦσι μακρὰν καὶ ἐκτὸς
Οἱ δειλοὶ Μουσουλμάνοι.

Χαιρετᾷ ἡ λαμπρὰ Ἐνετία
Τοὺς ἱππότας αὐτῆς μὲ τιμὰς,
Ἀνεγείρει αὐτῶν προτομὰς
Ἡ δωρεῖται χρυσία.

Ἄλλ' οἱ Τοῦρκοι ἐκπέμπουσιν : Οἴμοι !
Καὶ ὥς αὔρα χειμῶνος σφοδρὰ
Τὰς ψυχὰς παγετώδης περᾷ
Ἡ καλλίνικος φήμη.

Κ' ἐνῶ ὅλοι ἀγάλλοντ' οἱ Φράγχοι
Ὁ ἐχθρός των ὀπίσω χωρεῖ,
Καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ ὀχυροῖ
Ἐν πολέμου ἀνάγκῃ.

Ὡς τὴν θύελλαν βλέπων εἰς νέφη,
Εἰς τὴν φίλην αὐτοῦ φωλεάν
Εὐπετὴς καὶ χωρὶς λαλιᾶν
Ὁ στρουθὸς ἐπιστρέφει,

Καὶ οἱ Τοῦρκοι ἄθροοι ὁμοίως
Εἰς τὰ φρούρια κλείοντ' εὐθύς,
Καὶ ἐκεῖθεν ζητεῖ ὁ καθεὶς
Νὰ παλαίσῃ ἀνδρείως.

Ὁ στρατάρχης εὐθέως συγκρίνας
Τὴν γραμμὴν τοῦ πολέμου κρατεῖ,
Καὶ τὴν Κόρινθον ἤδη πατεῖ
Ἀπειλῶν τὰς Ἀθήνας.

Ἢδ' εἰς τάστ' αὖ τὸ τοῦ Περικλέους
Ὅσοι ἔβωσκον Ὀθωμανοὶ,
Μὴ ὁ ξένος ἐχθρός των φανῇ
Ὁχυροῦνται ἐκ δέους.

Καὶ ὁ ὄχλος αὐτῶν ἀναβαίνει
Εἰς τάνάκτορα τῆς Ἀθηνᾶς,
Καὶ κρατῶν τοὺς ναοὺς ὡς σκηνὰς
Βεβηλοῖ τὰ τεμένη.

ὦ σκληρὰ, ὦ ἀγχίστροφος μοῖρα !
Ἐκεῖ ὅπου κατώκουν θεοὶ
Ἦδη Τοῦρκοὶ σκηνοῦσι σκαιοὶ
Μὲ παμμίαρον χεῖρα.

Εἰς τὸ φῶς ἡ σκοτία εἰσέδου,
Καὶ τὸ κρίνον ὁ σκώληξ πληγοῖ...
Ποῦ ἀφίνεις, ὦ τάλαινά γῃ,
Τὰ πατρῶά σου ἔδη !

IV.

Ἀπαλὸν λυκαυγὲς ἀνατέλλει
Ἐκ τῶν ἄκρων τοῦ Λυκαβητοῦ,
Καὶ κτυπᾷ ἡ ἀκτὶς εἰς τὰ βέλη
Ἀναβαίνοντος θούρου στρατοῦ.

Ἀναβαίνει πυκνὴ καὶ πυρίνη
Διὰ μέσου πυκνῶν ἐλαιῶν
Ἡ πληθὺς τοῦ κλεινοῦ Μωροζίνη
Εἰς τὸ ἄστυ τὸ πάλαι θεῶν.

Χαιρετᾷ ὁ στρατὸς τὸ Θησεῖον,
Χαιρετᾷ καὶ γοργὸς προχωρεῖ,
Καὶ τὸ βλέμμα ἐγείρει μεθύων
Καὶ ἐπάλλξεις χρυσᾶς θεωρεῖ.

Ὡς θερμὸς ἐραστὴς ἐρωμένην
Μετὰ χρόνον πολὺν ἀπαντᾷ,
Τὴν Ἀκρόπολιν ἐγειρομένην
Ἀναβλέπει καθεὶς καὶ σκιρτᾷ.

Χιονώδης αὐτὴ καὶ μεγάλη
Μειδιᾷ εἰς τὸν Φοῖβον χυτὸν
Καὶ φιλοῦντα ἐνάμιλλα κάλλη
Δύο ἔργων, Θεοῦ καὶ θνητῶν.

Πλὴν νεκροῦ ὡς πενθίμη σινδόνη
Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν τῶν Μουσῶν
Ἡ δουλεία ἀπλοῦται καὶ μόνη...
Μαύρη στάκτη μετὰ τὸν πυρσόν.

ὦ, σωρὸς ἐρειπίων καὶ μόνων!
Ἡ πατρὶς τῶν Ἑλλήνων αὐτὴ;
Ποῦ ὁ κόσμος, Θεέ, τῶν προγόνων;
Σκελετοὶ, σκελετοὶ, σκελετοὶ!...

Τὴν ἐπαύριον μάχης μυρίων
Τῶν γενναίων ὅστ᾽ ἀπαντᾷς,
Καὶ τὸ ἄφωνον ἤδη πεδίον
Τὸ χθὲς φλέγον ἂν ἦν ἔρωτᾷς.

Ἐδῶ κεῖται ναὸς ἐρριμμένος,
Ἐκεῖ στήλη μονήρης θρηνεῖ·
Ἀνδριάς τις, θεὸς συντριμμένος,
Ἄγαλμά τι, θεότης γυμνή...
(Ἀτελής.)

ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Σιγὴν ἀπάτης, γόητρον ὁ κόσμος καὶ ἡ φύσις·
Ἄλλ' ἡ μαγεία λύεται τὸν κόσμον ἂν ἐγγίσῃς.
Εἶναι οἱ πόθοι τοῦ θνητοῦ χρυσᾶ τοῦ μύθου μῆλα·
Τὰ θίγεις; Καταρρέουσιν ὥς φθινοπώρου φύλλα.

Τὰ πάντα ἄς ἡρᾶτο

Χωρὶς τι ν' ἀπελάμβανεν οὐδεὶς μας ἐδῶ κάτω!

Ὡ ὀφθαλμοί μου, στόματα ὠραῖα τοῦ νοός μου,
Λοιπὰσατε τὰ πρόσωπα, τὰ θέλγητρα τοῦ κόσμου,
Χαρῆτε τὸ ἀπέραντον, τὴν χλόην, τοὺς ἀστέρας,
Χαρῆτε τὸ πανόραμα τῆς ἀττικῆς ἡμέρας,

Ὡς ἐραστοῦ ἀγκάλη

Τὸ βλέμμα σας φιλόστοργον τὸ πᾶν ἂν περιβάλλῃ.

Δέν με ἐγείρει τὸν θνητὸν ὁ Φοῖβος, ἀνατέλλων,
Ἦ δύσις με παρηγορεῖ· αὐτὴ ἐγκλείει μέλλον.
Καὶ πῶς πιέξεις τὴν ψυχὴν, ὦ δύσις τοῦ ἡλίου,
Εἰκὼν μεγάλη φθίνοντος κ' ἐνθέρμου νεανίου.

Πομπῶδες ἄστρον δύοις,
Φιλίππου δοῦλος, τοῦ θνητοῦ τὴν μοῖραν νὰ δεικνύῃ,

ἽΩ ὀφθαλμοὶ ταλαίπωροι, τὴν γῆν, τὸ πᾶν χαρῆ·
Προτοῦ ὑπὸ τὰ χῶματα τοῦ τάφου κοιμηθῆτε,
Προτοῦ σᾶς κλείσῃ μάρμαρον ὡς βλέφαρον θανάτου,
Καὶ σᾶς βυθίσῃ εἰς σιγὴν καὶ πένθος ἡ σκιά του.

Ὑπὸ τῆς γῆς τὸ χῶμα
Τίς οἶδεν ἂν θά ἴδῃτε; Νὰ βλέπῃ καὶ τὸ πτώμα;

Ἐρῶν καὶ βλέπων ἔλθετε θερμὰ νὰ σᾶς χορτάσω
ἽΩ ἀδελφοί μου· αὖριον φοβοῦμαι μὴ σᾶς χάσω...
Ναί, τρυφερὰ μητέρα μου, μ' ἐγέννησες καὶ ὅμως
Θὰ χωρισθῶμεν. Τοῦ Θεοῦ εἶνε αὐτὸς ὁ νόμος

Ἐλθὲ νὰ σὲ φιλήσω.

Καὶ φίλει, φίλει με προτοῦ μ' ἀφήσῃς καὶ σ' ἀφήσω.

Εἰς ὕπνον δίχως ὄνειρα ποῶς γνωρίζει, οἱμοὶ!
Ἄν ἡ ψυχὴ δὲν σβύνεται, ὁ ὀφθαλμὸς, ἡ μνήμη,
Καὶ ὡς εἰς ὕπνον κλείεται τὸ ὄμμα μᾶς καὶ θνήσκει
Μὴ ἡ ψυχὴ ὡς ὕπνον τῆς τὸν θάνατον εὐρίσκη;

Τίς τὸ γνωρίζει; Μία,

Μία στιγμὴ βοᾷ: Οὐχί! καὶ ἄλλῃ: Δυστυχία!..

Ὡς νὰ ἐγήρασα, ἐδῶ νὰ σύρωμαι ἐκουράσθην,
καὶ φεύγων γῆν καὶ σύννεφα τὰ πέραν ἐφαντάσθην·
Εἰν' εἰς τὸν ἄδην οὐρανὸς καὶ θάλασσα καὶ δάση;
Ὁ Φοῖβος τὰς ἀκτῖνάς του κ' ἐκεῖ χρυσᾶς τινάσσει,
Τὸ ἔαρ καταβαίνει,
καὶ κελαδοῦσι τὰ πτηνὰ, καὶ σείονται παρθένοι;

Πόσον ὁ βίος πένθιμος κ' ἐκεῖ τοῦ Παραδείσου,
Ἄν ἀσωμάτους ἀπαντᾶς γνωρίμους προσφιλεῖς σου,
καὶ ἀδελφὸν νὰ μὴ γελᾷ, νὰ χαίρῃ ἡ μορφή του,
Ἄλλ' ὡς ψυχὴν, ὡς φάσμα τι, ὡς προσευχὴν λευίτου.
Πατέρα μου, φοβοῦμαι
Νὰ σ' ἐπανίδω φάντασμα... ὦ πῶς, ὦ πῶς λυποῦμαι!

Φεῦ, πόσας εἶδα χάριτας, καὶ φίλους πόσους εἶδον,
Πόσας ἀνοίξεις δροσερὰς υἱῶν καὶ νεανίδων!
Ἐφαγ' ἡ γῆ τὰ κάλλη των τὰ ῥοδινὰ των χεῖλη,
καὶ οὐδαμοῦ τὸ σῶμά των ὡς ἦτο θ' ἀνατεῖλῃ·
Δὲν θὰ τοὺς ἶδω πλέον!
Κ' ἂν ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, τὸ σῶμα θνησιμαῖον.

Ἰδέ... Τὴν ἐρωμένην μου, ὦ ὀφθαλμέ, θεώρει·
Εἰν' ἄγγελος ἐξόριστος ἡ προσφιλὴς μου κόρη
καὶ σώζει τὴν πατρίδα της εἰς τὸ γλαυκὸν της ὄμμα·
ὦ, βλέπε την! μεθαύριον θὰ τὴν χαρῇ τὸ χῶμα,
καὶ ὅσον ἂν ἐλπίσης
Ἴσως, πτωχέ, πλέον αὐτὴν ποτὲ δὲν θ' ἀντικρύσης.

Ἄ, σᾶς ἀφίνω. Χαίρετε,—πῶς θὰ τὸ εἶπω!—ὦ φύσις,
Χαίρετε, πόλεις, χαίρετε, ἀνατολαὶ καὶ δύσεις!
Πόσοι σᾶς εἶδον πρὸ ἐμοῦ, καὶ θὰ σᾶς ἴδουν πόσοι!
Περῶμεν, μᾶς μαγεύουσι πλὴν δὲν μᾶς ἀγαπῶσι...

Καθεὶς ἐδῶ ὥς ξένος,

Ξένος περᾶ καὶ χάνεται μωρὸς καὶ τεθλιμμένος.

II.

Κατέβ' ἡ νύξ. Πῶς δειλιῶ εἰς σιωπῶντα σκότη,
Ὅπότ' ὥς εἰς μυστήριον ὁ κόσμος πᾶς ὑπνῶττει,
Κ' ἡ νύξ σοὶ φαίνεται βαθὺ καὶ ἐνεδρεῦον φάσμα,
Καὶ μνημα ὁ οἰκίσκος σου, κ' ἡ φύσις πᾶσα χάσμα.

ὦ σκότος, διαλύσου

Ὅτι θανάτου προσωπὸς εἶν' ἡ φρικτὴ μορφή σου.

Γλυκὺ ἐκεῖ ἀνέτειλεν ἐν ἄστρον, εἰς σκοτίας,
Ὅς μετὰ θάνατον ἐλπίς λαμπρὰ ἀθανασίας.

ὦ, τί νὰ ἦναι; ἡ ψυχὴ μὴ ἦναι τοῦ πατρός μου;
Μὴ εἶναι φῶς νὰ ὁδηγῇ τὴν ἐκ τοῦ κάτω κόσμου
Ψυχὴν ἀφιπταμένην;

Ποίαν λαλοῦσιν εἰς ἡμᾶς τὰ ἄστρα εἰμαρμένην;

Ἐλλὰς, ἀδάμας λαξευτὸς ὁ οὐρανός σου κλίνει

Καὶ ἄστρα αἱ γωνίαι του, θολία σμαραγδίνη·

Τὸν οὐρανόν σου Μάιος ἀειθαλὴς καλύπτει

Καὶ ἀντὶ ἄνθους ἢ φυτοῦ γλυκὺς ἀστήρ προκύπτει.

—Καὶ ὅμως, ὦ φωστῆρες,

Ματαίως σᾶς ἰκέτευσαν, ματαίως τόσαι χεῖρες...

Ὡς ἄστρον, σᾶς ἠγάπησα, καὶ πόθον φέρω ἓνα
Ἐπάνω σας ὡς χρυσαλὶς πτερὰ ἀπηυδημένα
Νὰ ἀναπαύσῃ ἡ θολὴ καὶ ἄτονος ψυχὴ μου...
Εἰς τ' ἄνθη ἂν τ' ἀστέρινα τῆς γαλανῆς ἐρήμου
Θανῶν ψυχὴ θὰ γίνω,
Μίαν στιγμὴν δὲν ἤθελα, στιγμὴν ἐδῶ νὰ μείνω!

Ἄν ἀποθάνω! Ἄφιλος, ἀνέραστος καὶ μόνος,
Φεύγων τὴν ἄδικον ζωὴν, κοιλάδα τοῦ χειμῶνος,
Πετῶ εἰς ἓν γλυκύτερον καὶ μυροβόλον κλίμα·
Ἄλλ' εἶναι κόλπος μητρικὸς τὸ παγετῶδες μνημα;
Ἐμπρὸς, ψυχὴ, .. ὀπίσω...
—Εἰπέ, Θεέ, θ' ἀναφανῶ ἂν ἅπαξ καταδύσω;

III.

Μίαν ἡμέραν... ἡ αὐγὴ θὰ ἀνατείλῃ πάλιν,
Ἡ φύσις εἰς τὸν Μάιον θ' ἀνοίξῃ τὴν ἀγκάλην,
Θὰ κελαδήσῃ τὸ πτηνόν, ὁ νέος, ἡ παρθένος—
Ἐγὼ πλὴν εἰς τὸ ἄπειρον θὰ εἴμ' ἀποθαμένος
Καὶ θὰ κοιμῶμαι ὅπου
Ἰσως καὶ νῦξ δὲν φαίνεται εἰς τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου...

ΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ Β. Α.

Ὅταν μὲ καρδίαν πλήρη καὶ γαλήνης καὶ ἀκτῖνος
Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς μνήμης ῥίπτω κάποτε τὸ βλέμμα
Καὶ πλανώμενος ἡρέμα
Ἀνελίσσω φύλλα τόσα ἕσας ἄλλοτ' εὐφροσύνως
Ὡρας μόνον, μόνον ὥρας ἀπεγεύθην ἐν τῷ βίῳ,
Ποθεινὰς εἰκόνας βλέπω καὶ σιωπηλὸς δακρύω.

Εἰς ἑνὸς ἀγγέλου ὅμως τὴν εἰκόνα γόνυ κλίνων
Λησμονοῦμαι καὶ τὰς ἄλλας λησμονῶ ὡς ἐν μαγείᾳ.
Ροδαλὴ ὡς ἡ πρώτη
Ἡ μορφή παρθένου λάμπει εἰς τὸν ἄγγελον ἐκεῖνον,
Ὅλη χάρις καὶ ἀγνότης, ὅλη καλονὴ καὶ μύρον...
— Δεσποινίς, μὴ τὴν εἰκόνα ταύτην εἶδα εἰς τὴν Σύρον,

ΕΙΣ ΑΓΓΕΛΟΝ ΚΑΙ ΔΑΙΜΟΝΑ.

ΕΚΕΙΝΗ· ΗΤΙΣ Μ' ΕΝΝΟΕΙ...

I.

Ἐχοιμώμην δίχως μίαν
Κᾶν ὀνείρου ὄπτασίαν,
Δίχως εἷς τινα καρδίαν
Παλμὸν ἓνα νὰ κινῶ·

Ὅτε σ' εἶδα νὰ ἐγείρης
Ὅφθαλμοὺς ἐρώτων πλήρεις...
Ἐνθυμεῖσαι;

Ὁ θυμῆρης
Ἐκτοτε πονῶ, πονῶ.

II.

ὦ, εἰπὲ, εἰπέ με πταίει .
Ὅστις ἤδη τόσον κλαίει,
Ὅστις φλέγεται κ' ἐκπνέει
Καὶ ἐκπνέων συγχωρεῖ;

Ἡ σὺ μόνη, σὺ ἐκείνη
Ἄγγελος ἑμοῦ καὶ Φρόνη;
Ἡ στυγνὴ ψυχὴ σου κρίνει
Καὶ ὁ χρόνος τιμωρεῖ...

III.

ὦ, ἡ παιδικὴ μορφὴ της,
Οἱ πελείας ὀφθαλμοὶ της,
Ἡ γαλήνη, ἡ γλυκύτης—
Ἦσαν πλάνη μιὰρά...

Τίς νὰ τὸ πιστεύσῃ!
Γόνυ

Ἐκλινε καὶ ἀνεφώνει
Ὅτι πρὸς με παρεφρόνει
Ἀπὸ ἔρωτος πυρά!..

IV.

Μᾶς προδίδει καὶ τὸ χεῖλος
Τὸ λαλοῦν, φιλοῦν αἰμύλως,
Μᾶς προδίδει κ' ἐρωτύλως
Ὁ δακρύων ὀφθαλμός,

Μᾶς προδίδει καὶ ἂν πάλλῃ
Μεθ' ἡμῶν γυμνὴ ἀγκάλη!...
Ἡ εὐχὴ της εἶναι ἄλλῃ
Καὶ πρὸς ἄλλον ὁ παλμός.

V.

Ἦρως τραγικῆς μανίας
Θέλω μὲ πληγὰς χιλίας
Νὰ σὲ θανατῶ, μὲ οἶας
Συναισθάνομαι σφαγὰς,

Ἄλλ' ὁμοῦ νὰ σὲ φιλήσω
Καὶ νεκρὰν νὰ σ' ἀναστήσω
Καὶ φιλῶν νὰ σοὶ μετρήσω
Τὰς χιλίας πρὶν πληγᾶς.

VI.

ὦ συγγνώμην!

Ἄφες ἓνα

Ὅστις μὲ φλογώδη φρένα
Βλέπει ἔνδον τεθραυσμένα
Τόσα ὄνειρα χρυσᾶ...

Δὸς συγγνώμην εἰς ἐκεῖνον
Ὅστις μετὰ νύκτας θρήνων
Εἰς τὸ φίλημά σου κλίνων
Λησμονεῖ γλυκὺς τὰ σά.

ΤΟ ΑΡΡΗΤΟΝ.

Α'.

Ὁ τ' ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται καὶ βλέπει ἡ καρδιά
δὲν λέγει ἡ ἀνθρώπινος καὶ μικρολόγος γλῶσσα·
οὐδέποτε ἡ γλῶσσά μας θὰ ἐναρθρώσῃ ὅσα
καλύπτει ἡ ἀπέραντος τοῦ στήθους μας σκοτία.
Εἶν' ἡ ψυχὴ ὠκεανὸς, καὶ εἰς αὐτῆς τὰ βάθη
ὦ! πόσα, πόσ' ἀνώνυμα περιδινοῦνται πάθη!

Ἐκστάσεις, προαισθήματα καὶ ὄνειρα καὶ τρόμοι,
βυθίσεις πρὸς τὸ ἄγνωστον, ἐμβλέψεις εἰς τὸ μέλλον,
τόσαι ὀρέξεις δαίμονος, τόσοι παλμοὶ ἀγγέλων,
ἀνέκφραστα παρέρχονται καὶ ἄγνωστα ἀκόμῃ.
Ὅλη τῶν ἄστρων ἡ πληθὺς ὀνόματα δὲν φέρει,
καὶ ἀφανεῖς ἀδάμαντας πολλὰ κρατοῦσι μέρη.

Ὅποταν βλέπω τῆς χρυσῆς Ἀνοίξεως τοὺς κήπους,
ὁποταν μύσται μουσικῆς ἐνθέου κελαδῶσιν,
ὁποταν βλέπω ὄμματα γοργὰ νὰ μοὶ γελῶσιν,
ὦ! τί θὰ εἶπῃ ἔνδον μου ποίους ἀκούω κτύπους;
Καὶ ὅταν εἰς τὰ μνήματα τὰ βλέμματά σου ῥίψῃς,
τίς λέξις εἶπεν ἄπειρος τὰς σκέψεις σου, τὰς θλίψεις;

Ὅποταν δ' εἰς τὸ παρελθὸν ἐπαναστρέφῃς ἐνθους
καὶ βλέπῃς τὰς ἐλπίδας σου, φύλλα ξηρὰ χειμῶνων,
καὶ βλέπῃς, ὡς ἐξόριστος, Ἐδὲμ ἐφήδων χρόνων,
τί λέγεις, τί; βυθίζεσαι ἐντὸς ἀρρήτου πένθους...
Καὶ ἡ Νιόβη, τέκνων τῆς τοσοῦτων στερηθεῖσα,
κλαυθμοὺς δὲν εἶχε πρέποντας κ' ἐσίγα πετρωθεῖσα.

Τῆς φαντασίας τὰ ἄλματα, τοὺς κλόνους τῆς καρδίας
ἂν ἡ γραφίς ἐχάρασσε, τὸ χεῖλος ἂν ἐλάλει,
ἀστέρες πόσοι τηλαυγεῖς καὶ πόσοι κόσμοι ἄλλοι
εἰς τοὺς ναοὺς θ' ἀνέτελλον τῆς μεγαλοφυΐας.
Ὡ! πόσοι, πόσοι Βύρωνες παρέρχονται ἡσύχως,
καὶ δὲν ἠκούσθη ἄσμά των, καὶ δὲν ἐγράφη στίχος!

Δέν θά ἀκούσης πώποτε, κόσμε βορβόρου, οἶμοι!
τῶν ἀθανάτων τὰς πνοάς, τοὺς ὕμνους τῶν ἀγγέλων·
ποτέ φωνὴν δὲν ἄφησεν ὁ Φοῖβος ἀνατέλλων,
ἀλλὰ βροντᾶ τὸ σύννεφον καὶ ἡ ματαία φήμη.
Χαῖρε σιγῇ! ὑπέρτατον τῶν ἄστρον μεγαλεῖον,
τὸν Θάνατον καὶ τὸν Θεὸν σιωπηλοὺς ἐγκλεῖον.

Πολίτης ἦτο τ' οὐρανοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης,
ἀλλ' ἔπεσεν· εἰς νήπιον θνητὸν μετεμψυχώθη,
καὶ τόσα συναισθήματα, τόσοι μεγάλοι πόθοι
εἶναι τὰ ῥάκη τοῦ Θεοῦ, τῶν ἄστρον ἀναμνήσεις,
ἡφαιστείον πλανώμενον δνεύρων κ' αἰσθημάτων,
ὁ ἄνθρωπε, ἀπόθανε τὰ στήθη συσπαράττων!

Β'.

Φεῦ! ἔτι εἰς τοὺς στίχους μου, ἐδῶ οὐς ἀνακρούω,
τίς αἰσθημάτων ἔκλυσε τὸ στήθος μου πλημμύρα!
καὶ μόλις, μόλις ἔγραψα ἐν' ἀμυδρὸν σπινθῆρα·
ἀφ' ὅσῃν εἰς τὰς φρένας μου πυρκαϊὰν ἀκούω.
Εἶν' ἡ καρδία ἥλιος, κρυπτὸς ὡς ἐν νεφέλῃ,
κ' ἐπὶ τὰ χεῖλη μας ἀκτὺς ὁ λόγος ἀνατέλλει.

Πῶς νὰ τὸ εἶπω!.. Ἄς κλεισθῶ εἰς σιωπῆς σημεῖα
μ' αὐτὰ λαλεῖ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ ἀπελπισία...

.
.
.
.

ΠΙΠΤΕΙ ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ...

Α'.

Πίπτει τὸ φύλλον, πίπτουσι τὰ φύλλα, ὡς σινδόνες
Πολύπτυχοι καλύπτουσαι τῆς γῆς νεκρὸν τὸ σῶμα
Ἦλθον τὰ νέφη, μέλαιναι χειμῶνος χελιδόνες
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα.

Πτηνὰ καὶ μύρα φεύγουσιν ὡς ἡ κοιλὰς γυμνοῦται,
Πρὸς λεύκην μόνον ὁ βορρᾶς ἢ κελαδεῖ ἢ κλαίει·
Δίδυμον μνήμα: ἔρημος καὶ θάνατος ἀπλοῦται,
Ὅπου τὸ φύλλον χάνεται καὶ ὁ θνητὸς εἰσπλέει.

Ἡ δύσις φέγγει, ἔσθυσε τὸ μύρον τοῦ λειμῶνος...

Οἶμοι, νὰ βλέπῃς νεαρός, ἀπὸ μικροῦ κιτῶνος,

Εἰς ῥέμβην ἀφειμένος

Τὸ ἄνθος νὰ φυλλορροῇ, ὁ ἄνεμος νὰ πνέῃ,

Ν' ἀφίπτανται φιλέρωτες τρυγόνες κατὰ ζεύγη,

Χωρὶς δειλὴ πλησίον σου νὰ θλίβεται παρθένος,

Νὰ σὲ φιλῇ περιπαθῶς, νὰ σὲ φιλῇ καὶ κλαίῃ!

—Μὴ ἀποθάνω, φίλοι μου, καθὼς τὸ νέφος φεύγει;

Ὡ πένθιμον φθινόπωρον, φοβοῦμαι! Σ' ἀτενίζω

Κ' εἰς τὰ λεπτά σου ῥίγη

Μὲ τὰ γυμνά του δάκτυλα ὁ θάνατος νομίζω

Πῶς ἐρευνᾷ τὰ στήθη μου, πῶς τὴν ζωὴν μου θίγει!..

Βρέχει.

.

Β'.

Ἄν ἀποθάνω, φίλοι μου, δὲν θέλω νὰ καλλύνῃ

Ἡ ἀτερπὴς κυπάρισσος τὸ ἔρημόν μου μνημα·

Δὲν θέλω νὰ μὲ θρηνωδῇ, οὐδὲ νὰ μὲ βαρύνῃ

Μεγάλῃ λίθος, ἄσειστον τῆς εἰμαρμένης βῆμα.

Ἄνθη καὶ κλῶνας στήσατε τοῦ τάφου μου ἐπάνω.

—Καὶ μὴ μὲ δάκρυα τραφῇ τοῦ ἄνθους τὸ κλωνίον·

Ἄφοῦ θὰ ἀποθάνω

Λήθη καὶ χόνει ὁ πτωχὸς ἄς σκεπασθῇ Ὠρίων...—

Ἐπάνω εἰς τὸ μνημῆμά μου, τὸ ἔαρ ἔταν φθάνη,
Θέλω νὰ θάλλῃ στάχυς,
Ἐπιποθῶ καλλίβοτρυ κ' ἐν κλῆμα νὰ βλαστάνῃ·
Νὰ καταβαίνει τὸ πτηνὸν ἀπὸ πλησίον ῥάχεις
Νὰ κελαδῇ καὶ σύναμα τοὺς βότρεις νὰ ραμφίζῃ,
— Ἐγὼ νὰ δίδω τὴν τροφήν, αὐτὸ ὕδας ν' ἀφίνῃ—
Νὰ ἔρχεται καὶ πρόβατον τοὺς στάχεις νὰ θερίζῃ
Κ' εὐγνώμον εἰς τὸν τάφον μου βελάσματα νὰ χύνῃ.

Θέλω καὶ ῥόδα. Ἦθελα νὰ ἐλεῶ καὶ ἅμα
Νὰ ἀναδίδῃ ἄρωμα τοῦ τάφου μου τὸ μέρος,
Νὰ κλείῃ μὲ μειδιάμα τοῦ βίου μου τὸ δρᾶμα,
Νὰ στέφεται ὁ θάνατος μὲ ῥόδα, ὡς ὁ ἔρως·
Κ' ἐκεῖθεν ἀν διέλθῃ τις ὠραία κόρη, — Ἀθήθῃ
Ἦτις καλεῖται δι' ἐμέ, — τὸ ῥόδον ν' ἀποδρέπῃ,
Καὶ νὰ κοσμήῃ τὴν κεφαλὴν μὲ τοῦτο ἢ τὰ στήθη,
Ἄν τὴν ἐσπέραν εἰς χοροὺς τὰ βήματά της τρέπῃ.

Ἄ, τοῦ ἀπόντος φίλου της τὸ ἄνθος κἂν ἄς ζήσῃ
Ὡς ἄλλοτε τὸ χεῖλός του πρὸς τὸ μειδιάμά της,
Καὶ ὑπὸ φῶς φιλέορτον καὶ πάλιν ἄς κοσμήσῃ
Ὁ ἔρως μου τὰ στήθη της καὶ τὸ ἀνάστημά της.
Καὶ ἄς γελαῖ! ἄς χαίρεται, ἄς φέρεται εἰς ἄλλην
Ἄλλου καὶ ζῶντος ἐραστοῦ καὶ νεαροῦ ἀκόμα.

Ἐρωτικὴν ἀγκάλην...

Ἄν χαίρεται, θ' ἀγαλλιᾷ κ' ἐνὸς νεκροῦ τὸ χῶμα.

Γ'.

Υ. Γ. ΜΕΤΑ ΜΙΑΝ ΩΡΑΝ.

Ὅμως παρῆλθεν ἡ ὥχρᾶ τῶν νεφελῶν σκοτία,
καὶ ὑπολάμπει ἔνθερμος καὶ χρυσαυγῆς ἡ δύσις,
καὶ μὲ τὰ νέφη σκοτεινὴ παρῆλθε φαντασία
Ἐἰς τὴν ψυχὴν μου κελαδεῖ ὥδην χαρᾶς ἡ φύσις.

Ὑπὸ κιτρέας κλῶνας

Πτηνὸν τινάσσει τὰ πτερὰ βάλλει ὥδην εὐθύμην,
καὶ δίκτυ ἄδαμάντινον δροσίζει τοὺς ἀνθῶνας. —
Πῶς ἀναπνέω σύσσωμος, ὡς ἀσθενὴς ἂν ἤμην!

Ἡ φαντασία μας πλατὺ ἐν κάτοπτρον ἀπλοῦται.
Οὕτω πολλάκις ἄνθρωπεν νέφος περᾶ, καὶ κάτου
εἰς στίχους καὶ εἰς ρεμβασμοὺς βαθέως ἐντυποῦται

Ἡ μέλαινα σκιά του.

Ἄλλ' ἔφυγεν; Ἀνέπνευσας φιλόγελως καὶ χαίρων,
εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τοὺς στεναγμούς σου κλείων,
καὶ ἀπορεῖ μεθαύριον σοφός τις, βλάξ τις γέρων,
Πῶς κλαίεις γράφων, ἐν ὁδοῖς ὁ μηδαμῶς δακρύων.

LABOREMUS.

ΙΩΑΝΝΗ Κ***

Ποιητῇ.

I.

Γνωρίζω ποῖος μόλυβδος τὰ στήθη σου βαρύνει.
Καὶ ποῖον πῦρ οὐράνιον τεφρώνει τὰς στιγμάς σου
Κ' ἐγνώρισα τοὺς ρεμβασμούς.... καὶ ποία ἡ ὁδὺν
Ἄν ἐν ταύτῳ σὲ εἴπωσιν οἱ φρόνιμοι: Ἐργάσου.

Νὰ μὴ σὲ ἐννοῇ οὐδεὶς, καθεὶς νὰ σὲ χλευάζῃ,
Νὰ φέρῃς ὡς παλλάδια χρυπτὰ τὰ ὄνειρά σου,
Εἰς τὴν ὁδὸν ἡ τέθριππος α' Ἐμπρός! » νὰ σοῦ φωνάζῃ
Καὶ νὰ σοὶ γράφῃ θεὸς τις ἀνίλεως: Ἐργάσου.

Κ' ἐν ᾧ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπάνω πέτρας, σύννοος
Ἦ ἐπὶ λόφου χλοανθοῦς κρατεῖς τὰ βήματά σου
Καὶ βλέπεις πέραν, ἔρμαιον εἰς λογισμοὺς πυρίνους,
Οἱ ἄλλοι παρερχόμενοι σοὶ λέγουσιν: Ἐργάσου.

Κ' ἐν ᾧ ὁ τάπης τῶν ἀγρῶν, τὸ πνεῦμα τῶν ζεφύρων
Μὲ δέκα καὶ ὀκτὼ ζωὰς πληροῖ τοὺς πνεύμονάς σου
Καὶ ἄδεις ὅπως τὸ πτηνὸν, τοὺς μύρμηκας οἰκτεῖρων
Οἱ ἄνθρωποι, ἀναίσθητοι, σοὶ λέγουσιν: Ἐργάσου.

Καὶ ἂν ὁ δύνων ἥλιος, τῆς λύχης ἡ μαγεία,
Ἦ τ' οὐρανοῦ ἡ ἄβυσσος πλανᾷ τὰ ὄμματά σου
Καὶ αἶρεσαι καὶ σβύννεσαι ἐν γλυκερᾷ μανίᾳ,—
Οἱ ἄνθρωποι, ἀφρόντιδες, σοὶ λέγουσιν: Ἔργάσου.

Κ' ἐν ᾧ ἐμπρός σου ἑκστάσις διέρχεται—παρθένος,
Καὶ ὡς τρωθεῖσα κόπτεται εὐθύς ἡ λαλιά σου
Καὶ μένεις χαίνων, κ' ἔμεινες ἐκεῖ συντετριμμένος,—
Οἱ ἄνθρωποι, ἀνάληγτοι, σοὶ λέγουσιν: Ἔργάσου.

Εἰς κόσμους ἔτι φέρεσαι χρυσῶν ὀνείρων ἔνθους
Κ' αἰσθάνεσαι, ταλαίπωρε, πολὺ τὸ αἰσθημά σου,
Ἦ αἶφνης κλίνεις ἀπελπισ ἐντὸς ἀδύσσωτων πένθους,—
Κ' οἱ ἄνθρωποι, ἀτάραχοι, σοὶ λέγουσιν: Ἔργάσου.

Καὶ ἂν τὸν κόσμον μελετᾷς καὶ τὴν πενίαν κλαίης
Καὶ κλαίης τὸ ἐφήμερον παντὸς εἰς τ' ἄσματά σου
Καὶ πένης φθίνης, ἀσφυκτῆς καὶ μόλις ἀναπνέης,—
Οἱ ἄνθρωποι, φιλόανθρωποι, σοὶ λέγουσιν: Ἔργάσου.

Ἀγνώστων πόνων ναυαγὸς ἂν νωχελὴς πλανᾷσαι,
Ἦν ἀπαυδᾷς καὶ πίπτωσι θερμὰ τὰ δάκρυά σου,
Καὶ ὥς τι κῆτος, πλανηθὲν κάτω ἐδῶ, κτυπᾷσαι,—
Ἦ ἀνοικτίρμων ἐπωδὸς πάντοτ' ἡ χεῖρ: Ἔργάσου.

Ἄλλ' ἂν ὁ Πλάστης ἔσπειρεν ἐντός σου, λέγεις, καί
Καὶ διὰ θείων στίχων σου σωθῇ ποτ' ἡ Ἑλλάς σου
Καὶ σπεύσῃ πᾶσα γῆς ψυχὴ φιλελληνικωτάτῃ;
Αἰσχύλος σύ; Θὰ εἰπῶσιν ἄφες αὐτά: Ἐργάσου.

II.

Ἐργάτου, ναί. ὦ φίλε μου, γενοῦ αὐτόχειρ, σβύσας
Καὶ θραῦσον ἀερόπληγα, ἀβροεπῇ κιθάραν
Καὶ φάγε ἐν ἰδρωτί σου τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς σου!
Τοιαύτην ἔδωκ' ἐφ' ἡμᾶς ὁ πλάστης τὴν κατάρται.

Ἐργάσου, ναί. Κατάστειλον τὰς πτήσεις τοῦ νοός σου
Μαστίγωσον τὸ στῆθος σου, ἐὰν ἀκόμῃ πάλλῃ,
Μὴ βλέπῃς τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ, τὴν ἱριδα τῆς δρόσου,
Ἐμπρός. Τῆς ὕλης ἡ ζωὴ ἔχει φρικώδη κάλλος.

Ἐργάσου. Ἐνεκρώθησαν αἱ Ὠραι τῶν Ἑλλήνων...
Ἄν τὸν Σωκράτην ἔθαλπον τοῦ Φοίβου αἱ ἀκτῖνες
Γυμνόν, ἐξεθλύνθημεν ἡμεῖς, βλαστοὶ ἐκείνων,
Καὶ εἰς τῆς αὐρας τὴν πνοὴν ῥιγοῦμεν ὡς οἱ κύνες.

Εργάσου. Ἄν τὸν Ὅμηρον ἐγέννησεν ἡ Χίος,
Ἦκουον ἔπη κ' ἔοιδον τὸν ἄρτον κἂν εἰς τοῦτον,
Τῶν Χίων ἄλλος σήμερον, ὧ φίλε μου, ὁ βίος...
Ὡς Ὅμηρον ἀκούουσιν, ἄλλον τυφλὸν, τὸν Πλοῦτον.

Εργάσου. Τὸ εἰδύλλιον τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος,
Σκαιὰ ἡ τέχνη, τύραννος βρυγμὸν χειμῶνος ἄδων,
Κατέφθειρε· καὶ σήμερον ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος
Ἀκούεται ἀτμάμαξα, ἀντὶ νυμφῶν δρυάδων.

Εργάσου. Βλέπεις τὰς σειρὰς αὐτὰς τῶν ἀνακτόρων
Ἄς ἀνεγείρει ὁ χρυσὸς ὅπου ἂν βῆμα τρέπῃς;
Μεθαύριον θὰ κλείσωσιν αἰθέρος πάντα χῶρον
Καὶ οὔτε κἂν ὀρίζοντα, ὧ ποιητά, θὰ βλέπῃς!

Εργάσου.—Δύστηνε λαέ, κ' ἔτι μακρὰν θητείας,
Ἄν ἱδῇς που τῆς πόλεως κενὴν τινα γωνίαν.
Ἐκεῖ εὐγνώμων ἀναπτε, ὡς εἰς ναὸν, λυχνίαν...
Πτωχέ, τὸ πρῶτον μέγαρον, εἶνε ἀρχὴ δουλείας.—

Εργάσου. Τοὺς ἐγνώρισα ἐκείνους τοὺς σπουδαίους,
Ἐκείνους τοὺς σεμνοπρεπεῖς ἢ μὲ μορφὴν γλυκεῖαν,
Τοὺς πρῶτους εἰς τὰ πρῶτις, τοὺς μηδαμῶς χυδαίους..
Ἄ, πῶς νοοῦσιν, ἄκουσον, αὐτοὶ τὴν κοινωνίαν:

Ἐργάσου. Ἔρπε, λάτρευε, κολάκευε καὶ σαῖνε
Περὶ χρυσοῦν τι εἶδωλον, ὃ ἄρχοντα καλοῦσιν,
Ἐκεῖ κρατῶν θυμίαμα ὡς δοῦλος αὐτοῦ μένε
Καὶ σπούδασον πῶς λείχουσι καὶ μάθε πῶς μισοῦσι!

Ἐργάσου. Πνίγε τὸν θυμὸν καὶ μόνον ῥαδιοῦργει,
Πίπτε πρὸ τῶν τυράννων σου καὶ ἀσθενεῖς τυράννῃ
Τὸν δρόμον τοῦτον, φίλε μου, ὅλ' οἱ τῆς γῆς πανοῦργῃ
Ἐθάδισαν καὶ ὤφθησαν ὡς Καίσαρες οἱ νάνοι.

Ἐργάσου. Χαῖνε ἔκθαμβος ἐμπρὸς τῶν ἡλιθίων
Καὶ βλέπε ὅλα κάλλιστα ἀείποτε κ' ἐν πᾶσι.
Ἀλλοίμονον ἂν ᾗθελες τὴν κεφαλὴν σου σείων
Ἀλλοίμονον ἂν ᾗθελες πρὸ τοῦ κακοῦ μορφάσῃ!

Ἐργάσου. Τὰς θωπείας σου, τοὺς λόγους τῆς ἡμέρας
Τὴν νύκτα μόνος, σιγηλὸς, ἀγρύπνει διαγράφων,
Ἀγρύπνει, ἄλλος ἄνθρωπος καὶ σκοτεινὸν τι τέρας,
Παγίδας μηχανώμενος ἢ ἀνορύσσων τάφον.

Ἐργάσου. Δὸς τὴν χεῖρά σου εἰς βδελυρῶν, φιλίαν,
Βυθίσου εἰς ἐταιρισμοὺς καὶ εἰς ληστῶν ἀγέλην,
Ἀπάτα, κλέπτε, — ὅπλα σου αὐτὰ πρὸς ἐργασίαν...
Καὶ μὴ καλῆσαι ἄνθρωπος καὶ μὴ καλῆσαι Ἕλληρ

Ἔργασου. Βλέπεις τὴν αὐγὴν ἐκείνην τῆς ζωῆς σου,
Πρὸς ἣν τὸ βλέμμα ἔτρεμες καὶ μόνον ν' ἀνεγείρῃς;
Βλέπεις αὐτὴν, τὸν ἄγγελον αὐτὸν τοῦ Παραδείσου,
Λευκὴν ἡγεμονίδα σου ἐν πόθοις καὶ ὀνείροις;

Ἔργασου, — Ἐδωκαν αὐτὴν εἰς κτῆνος λυσσαλέον
Βιῶσαν μέσφ τῶν εἰρκτῶν καὶ τῶν καταγωγίων,
Ἄνευ νοός, νεότητος, καρδίας... Ἐπὶ πλέον;
Ἄνευ... ὑγιείας, φίλε μου!

— Τ'εἶχε λοιπόν;

— Χρυσίον.

III.

Ἄ, ὄχι· φιλελεύθερον ἂν ἔχῃς τὴν καρδίαν,
Ἄνδρὸς ἂν ἔχῃς φρόνημα, ἄνδρὸς μεγάλα στήθη,
Εὐρὲ ἀγνὴν, χειρῶνακτος ἀκόμη, ἐργασίαν
Καὶ μὴ φοβοῦ ἔάν μωροὶ σὲ εἴπωσιν εὐήθη.

Ὅπως ἐπλάσθης, πίστεως καὶ αἰσθημάτων πλήρης,
Περὶ παντὸς ἐν ἵνδαλμα ἔαν λατρεύῃς κρεῖττον,
Πρὸ τῆς Ἀνάγκης αὖριον τὴν πλάνην θὰ οἰκτείρῃς
Καὶ ὥς τις ἄγγελος πεσὼν ἐμπρὸς θὰ ἴδῃς φρίττων.

Καὶ ἂν ἀπράγμων κ' ἤρεμος ἐν τῇ ἐκστάσει μείνῃς
Νὰ εὕρῃς τρέχων καὶ ποθῶν τοὺς κόσμους τῶν ὀνείρων,
Θὰ βαρυνθῇς καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς μακρᾶς γαλήνης
Διστάζων ὥς ὁ Ἀμλετος καὶ κλαίων ὥς ὁ Βύρων.

Ἐργάζου, μόχθει, γέλασον, πληγώθητι καὶ κτύπα,
Οὐδ' εἶν' ὁ βίος ὄνειρος πρὶν ἢ τις ἀποθάνῃ,
Ἐκ τῆς ψυχῆς ἐκρίζωσον τὸν ῥεμβασμὸν, τὸν γῦπα,
Διότι μόνος Ἡρακλῆς ὁ Θάνατος μ' ἐφάνη...

Γενοῦ μεσίτης, βουλευτής, δρομεύς, στοιχειοθέτης,
Ναύτης γενοῦ, καμινευτής, βοσκὸς, ἀμαξηλάτης,
Γενοῦ ἂν θέλῃς αὐλικός,...ἀλλὰ μακρὰν μελέτης,
Ἄλλὰ μὴ μείνης, πρὸς Θεοῦ, πρὸς Μουσῶν ἐργάτης.

Οὐδ' εἶν' αἱ Μοῦσαι σήμερον χαρίσσαι παρθένοι...
Ἐὰν κατέλθῃ ἀληθὲς πρὸς σὲ τὸ φίλημά των,
Ἀλλοίμονον!, στέμμα πυρὸς ὁ βίος σου κερδαίνει,
Στέμμα πυρὸς, ὡς ἐριννὺς τὰ στήθη σου σπαράττει.

Ἡ ἐργασία.... τῆς ζωῆς παραμυθία μόνη!
Ὅταν τοῦ κόπου ὁ ἰδρῶς τὸ σῶμα περιβρέχῃ,
Τοῦ βίου ἅγιον λουτρὸν, τὸν βίον βαλσαμώνει
Καὶ λησμονεῖς οἶον ἢ γῆ μοιραῖον δρόμον τρέχει.

Καὶ λησμονεῖς πῶς εἶν' ἡ γῆ χαρὰ τῶν ἡλιθίων,
Πῶς μνημα ἔχουσι κοινὸν εἰς κλέπτῃς καὶ ὁ Γκαῖτε,
Πῶς πλήττετ' ἡ Ἀλήθεια καθὼς λυσσῶν τις κύων,
Καὶ πῶς οἱ Γότθαι γίνονται τῶν Ἀθηνῶν ἡγήται.

Ποσάκις νύκτα τῆς ὁδοῦ περὼν τὰς ἄκρας μόνος
Εἶδα ἐργάτας κύπτοντας ὑπὸ θαμβὴν λυχνίαν,
Φρουρὸν καὶ μέλος ἔχοντας πνεῦμα ἡδὺ χειμῶνος
Καὶ τὴν ἐργάτιδα αὐτῶν ἐζήλευσ' ἀγρυπνίαν!

Ὅπως εὐώδης τῆς ψυχῆς, εἰς στέρνα πτωχῶν μόνα,
Πόσον ἡδεῖα, ζεῖδωρος καὶ εὐγενῆς ἐκείνη,
Μετὰ ἐργώδη κάματον, μετὰ καλὸν ἀγῶνα,
Ἡ τὴν ἀγνὴν συνείδησιν πληροῦσα εὐφροσύνη!

ὦ, τὰς ἀβράς ποιήσεις σου, χασμήματα τοῦ βίου,
Δι' ἄλλους χρόνους ἄφησον ἢ τεθλιμμένος καῦσον,
Καὶ ὅπως ὁ Δ η μ ἦ τ ρ ι ο ς πρὸ τοῦ πικροῦ γραφείου,
Ἐπάνω κόπων ταπεινῶν τὸ τάλαν στῆθος θραῦσον.

Ἡ μὴ ἐκ τῶν ἀσμάτιν σου κανεῖς συνεκινήθη;
Ἡ μὴ ἐκ τῶν ἐλέγων σου ὁ πλοῦτος κἂν λυπῆται;
λαμπὰς τρομώδης καίεσαι,... καὶ περὶ σὲ ὡς λίθοι
Οἱ πάντες ἐνωτίζονται, ἀλλὰ οὐδ' εἰς κινεῖται.

Τὰ ὄρφανὰ, τὸ ἔκθετον, τὸν δοῦλον, τὴν ἐταίραν,
Τί ὠφελεῖ δίχως λεπτὸν ἢ λύρα σου ἂν κλαίῃ;
Μόχθησον, γείνου εὐπλοῦτος καὶ μίαν κἂν ἡμέραν
Ἀνοίγων τὸ βαλάντιον, ἀντὶ ὥδῃς, ἐλέει!

Βλέπεις ἐκεῖ τὸν ὄμιλον γειτόνων δυσθυμούντων;
Ἀκούεις παίδων οἰμωγὴν, ἥτις οἰκτρὰ ἐρράγη;
Καὶ βλέπεις ἄνδρα κάτισχνον, πατέρα τῶν θρηνούντων,
Ὅν δανειστὴς συνέλαβε κ' εἰς τὴν εἰρκτὴν ἀπάγει;

Πεντὰς παιδίῳ σπείρεται περὶ τὰ γόνατά του,
Κ' εἰς τοῦ οἰκίσκου τὴν φλιάν ἡ σύντροφος νεκροῦται,
Ὡθεῖται ὁ ταλαίπωρος... καὶ χρῶμα τοῦ θανάτου
Εἰς τὸ τραυλίζον χεῖλός του, εἰς τὴν μορφὴν ἀπλοῦται.

Σιγᾷ τὸ πλῆθος καὶ οὐδεὶς χεῖρ' ἄρωγόν ἐκτείνει,
Στρέφει τὰ ὄμματα θολὰ ὁ τάλας καὶ κινεῖται...—
Εἷς νέος τότε ἔνδακρυς τὸν ὄμιλον ἀφίνει

Καὶ παρ' αὐτοῦ τῆς ὀφειλῆς τὸ τίμημα μετρεῖται.

Κλαίει ὁ δύστηνος πατήρ... Τὰς χεῖρας τοῦ σωτῆρος
Τοὺς πόδας του ἀσπάζονται οἱ πάντες εὐφροσύνας
Κ' ἐκ τῆς τοιαύτης ἐορτῆς φεύγει γοργὸς ὁ ἥρως...—
ὦ φίλε μου, φαντάσθητι ἂν ἦσο σὺ—ἐκεῖνος!

Υ. Γ.—*Φίλιτατέ μου*. Ἐπιστέλλων σοι τοὺς ἀνωτέρω
στίχους γνωρίζω ὅτι θ' ἀναφωνήσης, «Ἄλλ' ἢ πατρίς, ἀλλὰ
τὰ φῶτα, ἀλλ' ἢ εὐκλεία; Οἱ στίχοι σου οὗτοι εἰσὶν ὑπερ-
απολογία τοῦ ὕλισμοῦ.» Ἔχεις δίκαιον ἐν μέρει, διότι
ἐλλείπει τὸ IV μέρος — Καὶ ὅπως ὅμως σοὶ στέλλονται,
εἶναι αἱ γνώμῃ μου ἐπὶ τοῦ παρόντος» ὅπως ἔλεγε πάντα
σοφῶς ὁ Φραγκλῖνος· εἶτα εἶνε στίχοι τῶν σήμερον Ἀθη-
νῶν, ὅπου τὸ θλιβερότερον ἐρεῖπιον τῆς ἀρχαιότητος παρ-
έμεινεν ἴσως τὸ «Λάθε βιώσας»· εἶτα εἶνε παραινέσεις
φίλω πρὸς τὸ εὐδαιμόνως ζῆν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὕλικῶς
μόνον. Ἄλλ' ἐὰν καὶ μετὰ τὴν ὁμολογίαν μου ταύτην σείσῃ
τις τὴν κεφαλὴν δυσπιστῶν, προσφεύγω τότε εἰς τὸ λό-
γιον ἐκεῖνο, ὅπερ ἔσωσέ ποτε τὴν ἵπποτικὴν αἰσχροτίτην
ἐνὸς ἀνακτος, καὶ τοὶ δυσπιστῶν ἐὰν θὰ σώσῃ σήμερον τὴν
εὐλιχρίνειαν ἐνὸς στιχουργοῦ:

Honni soit qui mal y pense.

ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑ.

ΑΧΙΛΛΕΪ ΠΑΡΑΣΧΩ

I.

Κλειῖσε τὸ λεύκωμ', Ἀχιλλεῦ, τὸ λεύκωμά σου σχίσει·
Εἶναι πικρὸν, πολὺ πικρὸν ποτὲ, χωρὶς ἐλπίδα,
Νὰ βλέπης εἰς τὸ παρελθὸν εὐέλπιδα σελίδα
Καὶ βλέπων εἰς τὸ λεύκωμα ζωὴν νὰ ἐνθυμῇσαι.
Ἡ μνήμη, μνήμα ἀνοιχτὸν, τὸν νοῦν ὀπίσω τρέπει,
Ἡ λήθη εἶναι ἡ ζωὴ· ἐμπρὸς ἡ λήθη βλέπει.

II.

Σχίσε τὸ λεύκωμα... Ἐνῷ, ναυάγιον τοῦ βίου,
Φυλλολογῶν τὸ λεύκωμα ὡς περασμένους χρόνους
Θέλεις μετρῇ τετράστιχα μ' ἀπηυδημένους στόνους
Θὰ σοὶ φανῶσιν ὡς πλευραὶ ἐντὸς κοιμητηρίου·
Τότε νεκροὶ ἴσως εἴμεθα οἱ φίλοι σου, καὶ ἴσως
Τὸν ἐν' ἂν μνήμα ἐκρυψε τὸν ἄλλον σκέπει μῖσος...

III.

Τὸ λεύκωμα!.. Τεκμήριον τῆς λήθης μοὶ ἐφάνη·
Ναὶ, ξένοι ἐγεννήθημεν, ταχέως λησμονοῦμεν
Καὶ εἰς χαρτίον ἄψυχον νὰ σώσωμεν ποθοῦμεν
Πᾶν ὃ τι θέλει αὖριον ἐντός μας ἀποθάνει.—
Ἐν λεύκωμα εἶν' ἀληθὲς καὶ λέγεται Καρδία·
Ὡ, εὐτυχῆς ὃν ἔγραψεν ἐκεῖ ἀγνὴ φιλία!

ΣΤΙΧΟΥΣ ΑΙΤΕΙΣ;

Ἐκ τοῦ Album τοῦ Τ. Α. ¹⁾.

I.

Γνωρίζεις τὸν Ὠρίωνα; — Ὡς πύραυλος ὑψώθη
Ἐγγὺς τῶν ἄστρων. Τοῦ παιδὸς ἦσαν πολλοὶ αἱ πόθοι,
Πολλὰ νὰ μάθ' ἠθέλησε.

Πρὸ τῶν ἀστέρων ἔκθαμβος καὶ ὑπερθεν τῆς σφαίρας
Ἑμῶν, πολλὰς διήνυσεν ἡμέρας καὶ ἐσπέρας
Καὶ τὴν ζωὴν ἡμέλησε.

¹ Φίλτατε Βασίλειε! Ἄμα πληροφορηθεῖς τὴν προαγγελθεῖσαν ἔκδοσιν τῶν Ἀττικῶν νυκτῶν τοῦ ἑλληνοφιλοῦς καὶ πολυδακρύτου ἡμῶν Σπύρου ἀνεδίδρξα τό τε κακονταμένον χαρτοφυλάκιον καὶ τὸ Album ἐνθα ὑπάρχουσι πρὸς με ἀπευθυνόμενοι στίχοι τοῦ ἀτυχοῦς Σπύρου, οὓς θεωρῶ πολύτιμα δι' ἐμὲ κειμήλια. Ἀλλ' οὐ μόνον οὗτοι καὶ αὐταὶ αἱ πρὸς με περὶ δικαστικῶν ὑποθέσεων ἐπιστολαὶ τοῦ μοὶ ἀναπαριστῶσι πολλάκις ζῶντα ἐνώπιόν μου τὸν παιητικώτατον καὶ εὐφυέστατον Σπύρον· διότι οὐδέποτε καὶ πρὸ τῆς ξηροτέρας δικηγορικῆς συνεννοήσεως ἠδύνατο ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἑξοχον αὐτοῦ ποιητικὴν φύσιν.

Ἐνανθημοσιεύων τὰ δύο ταῦτα ποιήματα τοῦ πολυδακρύτου ἀδελφοῦ, ἅπερ ἀντιγράφω πιστῶς ἐκ τοῦ λευκώματός μου, συνώδυσέ τα διὰ τῶν ἐξῆς σημειώσεων.

Τὸ πρῶτον ἔγραψεν ἐπὶ κοδὸς ἐν Σύρῳ μετὰ ἐκδρομὴν εἰς Ξηρὰν καὶ ἄγονον ἐξοχὴν τῆς νήσου. Μόλις ἐπανηλθομεν ἐκ ταύτης καὶ ἀνεπαυόμεθα ἐν τῇ Λέσχῃ, ἐνθα περὶ τὰ ὥτά μας ἐδόμειων στερεότυ-

Αφίων τὰ βιβλία του, τὰ φρόνιμα, βιβλίον
Τὸν οὐρανὸν ὑπέλαβε καλλίτερον, καὶ κλείων
Πρὸ τῆς χαρᾶς τὰ ὄμματα,

Εἰς τ' ἄπειραν εἰσέδυσσε νὰ λύσῃ καὶ νὰ μάθῃ
Τοῦ τάφου τὸ μυστήριον, τῶν καρδιῶν τὰ βάθη,
Τοῦ οὐρανοῦ τὰ δώματα.

Ἀνοίγεται παρένθεσις... Ὁ τλήμων ἐλυπεῖτο
Ὅπου οἱ πάντες ἔχαιρον καὶ σύννοους πάντοτ' ἦτο,
Καὶ τὰ λοιπά. Ἡσθάνετο

Τὸν Βύρωνα. Ἀλγῶν, βραδύς, ρεμβῶς, δειλὸς καὶ μόνος
Ὡς ὄνειρον παρήρχετο, ὡς φύλλον τοῦ χειμῶνος,
Κ' εἰς ὄνειρα ἐχάνετο.

οἱ περὶ βαμβακίων καὶ τόκων καὶ δερμάτων ὀμιλίας. — «Δὲν ἀπε-
λκωθῆς ἀκόμη; μοι λέγει ἐγερθεῖς· δύο μῆνας ἂν μείνω ἐνταῦθα.
γίνομαι ἡλίθιος. Δός μοι ἄερα, δός μοι ὁρίζοντα, δός μοι μίαν Ἀτ-
τικὴν ἐσπέραν, φέρε μοι κοινώνιαν ἀθηναϊκὴν, ἀλλέως φεύγω ἀμέ-
ως καλυμδῶν. Εἰς μάτην ζητῶ ἐνταῦθα ἀφορμὴν μεγάλης τιнос, ἢ
ὠγεοῦς συγκινήσεως. Ἄ! ἰδοὺ διατί οἱ Σύριοι, κατὰ τὸν Ὅμηρον,
ῥητοκτόνουν βαρυνόμενοι τὴν μακρὰν ζωὴν»... Οὕτω χαριεντιζόμε-
νος καὶ εὐφορολογῶν ἤρχισε γράφων αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ ποδός· ἀφ' οὗ δὲ
τὸ ἔγραψε—«Λάβε, εἶπε, τὴν εἰκόνα μου, οὐχὶ κατασκευάσμα φωτο-
γράφου, ἀλλὰ τῆς χειρὸς μου. Τὸν Σπύρον τὸν δικηγόρον γνωρίζεις
καλὰ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γ ν ω ρ ῖ σ η ς καὶ τὸν Ὡ ρ ῖ ω ν α ! »... Καὶ
μοὶ παρέδωκε τοὺς ὥραιους τούτους στίχους, γελῶν τὰν πολυσήμαν-
τον ἐκείνον ὁμηρικὸν γέλωτά του.

«Σημείωσον ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Σπῦρος ἡγάπα καὶ ἐξετίμα τὴν
καλὴν Σύρον, ἣν ὠνόμαζε φιλεργὸν μέλισσαν, μὴ ἐνοχλουμένην ἀπὸ
κηφῆνας, ὡς ἀλλαχού. Ἐλυπεῖτο διὰ τὸ ἄμουσον καὶ μέχρις ἀναλ-

Πλὴν μάτην. Ὅπως τὸ πτηνὸν ἐντὸς στενοῦ κλωβίου,
Τὰς πτέρυγάς του ἔθραυεν εἰς τοὺς φραγμοὺς τοῦ βίου
Καμμί' ἀπελευθέρωσις!

Τὸ κῦμα σβύν' εἰς τὴν ἀκτὴν, ἡ δὲ ἡὼς προβᾶσα
Δύει ὡς βλάξ· καὶ σταματᾷ πρὸ τοῦ ἀγνώστου πᾶσα
Καρδίας ἀναπτέρωσις.

II.

Ἐκτοτ' ἐλύθη τοῦ θνητοῦ Ὠρίωνος ἡ πλάνη...
Ὁ ἔμμουσος ἀπέθανεν, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐφάνη
Ἐπὶ τῆς ὕλης σήμερον.

Καί, ὅπως ναῦς μετὰ μακρὰς τρικυμιώδεις μοίρας,
Εἰς τὸν λιμένα ἔρριψε τῆς φίλης του ἀγκύρας,
Λιμένα τόσον ἤμερον!

γησίας φιλήσυχον τῶν κατοίκων καὶ τὴν περὶ ἀνούσια παίγνια καθ-
μερινὴν ἐνδιατριβὴν τοῦ ὥραίου φύλου. «Εἶνε ζήτημα μοὶ εἶπεν, ἀν-
πρέπει νὰ προτιμᾷ τις τοὺς φιλεργοὺς καὶ προνοητικοὺς τούτους μύρ-
μηκας τῶν ἐν Ἀθήναις ἀεὶ ἀδόντων τεττίγων. Ὅπωςδὲποτε καὶ ἀν-
ἑκατομύρια προσφέρει τοῖς κατοικοῖς ἡ μικρὰ αὐτῆς Καλλιφορτία,
ὡς λείπουν καὶ ταῦτα, ἀνὰ πρόκειται νὰ ζήσω ἰσοβίως ἐντὸς πληκτικοῦ
χρυσωρυχείου». Ἠγάπα δὲ καὶ ἐξετιμᾶτο ὑπὸ πλείστων ἐνταῦθα συν-
αδελφῶν καὶ φίλων· οὐχὶ δὲ ἅπαξ ἐχειροκρότησεν ἡ πόλις τὰ ὥραϊα
δράματά του.

«Ἐτέραν ἀφορμὴν συγκινητικῶν ἀναμνήσεων τοῦ ποιητοῦ ἔχω
καθ' ἡμέραν τὴν ἐνταῦθα Σχολὴν τῶν ἀπόρων Παίδων, ἣς
τὴν σύστασιν ὀφείλω κατὰ πολὺ αὐτῷ· διότι αὐτὸς σχῶν τὴν πρωτο-
βουλίαν τῆς συστάσεως τοιούτων Σχολῶν μὲ παρεκίνηει ὅπως ἐνεργή-
σω τὴν σύστασιν καὶ ἐνταῦθα τοιαύτης Σχολῆς, ὅπερ καὶ κατώρ-
θωσα, ἐνθυμούμενος τὴν ἱερὰν ἐκείνου ἐντολήν. Ἀτυχῇ Σπύρο, πόσα
περιέκλειε ἡ μεγάλη καὶ ἐλληνικωτάτη καρδιά σου!» Τ. Δ. Δ.

Αὐτοῦ λοιπὸν προσήραξεν ὁ προσφιλὴς Ὁρίων,
καὶ τοῦ Πηγάσου καταβάς ἀνέβη τό...

—Θυρίον!

Τὸ Album μὴ μου μίαινε!

—Λοιπὸν... ἱππεὺς εἰς τὴν ζωὴν ἀπηύδα καὶ ἐπόνει,
ἤδη πεζὸς δὲν ἀπαυδᾷ. Ἐν ἄστρον περιζώνει
καὶ τὸ φιλεῖ... Ὑγίαινε!

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΝ.

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΙ ΑΜΠΕΛΑ

συναδέλφω ἐν Μούσαις καὶ Πανδέκταις.

Προχθὲς εἰς μίαν ἐξοχὴν τῆς Ἀττικῆς βαθεῖαν
Ἐγνώρισα ἐν' ἄγγελον, ὡς λέγομεν συνήθως
Οἱ στιχουργοί¹. Εἶχε γλυκὺ, πλήρες γοήτρων ἦθος,
τὴν νύκτα εἰς τὰ ὄμματα, εἰς τὴν ψυχὴν πρωταῖαν
καὶ φεύγοντα μὲ ἔβλεπε, μὲ ἔβλεπεν...

Ἀκόμα

στρέφω ἐκεῖ περίλυπος πόνου κ' ἀγάπης ὄμμα.

.

¹ Ἐν τῷ πρώτῳ ἐξαστίχῳ, ὅπερ ὁ πολὺτιμος φίλος ἐδημοσίευσέ που, εἶδον τὴν λέξιν στιχουργοὶ ἀντικατασταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἰοῦ διὰ τῆς λέξεως ἑμουσοι. Νομίζω ὅτι ἀσκόπως δὲν ἀντικατέστησε τὴν μετριόφρονά ταύτην λέξιν, ὁ εἰς ἰδέας καὶ καλλιλογίαν Κροῖσος, ἀλλ' ἀτυχὴς Σπύρος.

Οὕτω περῶμεν· ἡ ζωὴ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις,
Ἐν βλέμμα καὶ διήλθομεν, μίαν φωνὴν καὶ σβύνομεν,
Εἰς τὰς Ἀθήνας ἤμην χθὲς, τὴν Σῦρον νῦν ἀφίνομεν.
Καὶ αὔριον; . . Τὸ αὔριον μὴ τάχα θὰ ὀρίσης;
Οἱ στίχοι μου ἀπέπνευσαν. Ἄλλην ἰδὲ σελίδα.
Ἐγὼ παρῆλθον· οὕτω πως καὶ ἐγὼ τὸν κόσμον εἶδα.

ADIEU A LA POÉSIE.

Ἄ Ὅδοιπóρος ἔπρασσε . . .

(Π. Σοῦτσος).

Α΄.

Ἀγνώως ἂν τὸν κόσμον κάνεις ἀγαπήσῃ,
καὶ δὲν ἀγαπήσῃ δεσπότης, χρυσοῦς,
καθὼς τὸν σταυρὸν ὁ θεὸς Ἰησοῦς,
αὐτὸς τὴν ζωὴν τοῦ σταυρὸν θὰ κερδήσῃ.

Ἠγάπησα, ναί! τοὺς ἀνθρώπους μὲ πόνον·
καὶ εἰς πᾶν φίλημά μου ἐδέχθην πληγὴν,
καὶ ἐφάνην θρηνῶν τὴν ταλαίπωρον γῆν
μεμφίμοιρος μόνον.

Τὸν νοῦν μου ἐβύθισα ἄνω καὶ κάτω,
ὑβρίζων τὴν μοῖραν, πονῶν τοὺς θνητούς...
Πλὴν τίς μ' ἀπεκρίθη εἰς γόους φρικτούς;
Ὁ Πλάστης ἐτίγα τὸ πᾶν ἐκοιμάτο.

Τὸ ὄμμα του ὅστις ἀγέρωχος τείνει,
ἐκ στήθη τοῦ Φοίβου νὰ ἴδῃ ποθῶν,
ἐντὶ φωτισμοῦ ἀμαυρώσεις παθῶν,
τυφλὸς θ' ἀπομείνῃ.

Καὶ ὅστις τὸ σύμπαν ζητεῖ νὰ μαντεύσῃ,
ἐκ μάθῃ τί εἶν' ἡ ψυχὴ, ὁ Θεὸς,
ἢ θέλει ἀμαύρωσιν πάθει νοῶς,
ἢ θέλει αὐτόχειρ τὸ ζῆν ἀποπνεύσει.

Ἢ ἔξις κ' ἡ λήθη τὸν κόσμον διέπει,
ἐκ ὑπὲρ τὰ ἀνθρώπινα ὅστις χωρεῖ,
ὁ Πλάτων ἂν ᾔναι, παιδίον ληρεῖ,
καὶ βλέπων τὰ ἄστρα, τὴν ἄμμον δὲν βλέπει...

Β'.

Καθὼς εἰς αἰῶνας βεβήλους ὁ μάρτυς
ἀπηῡδα εἰς τέλος νὰ θηρομαχῇ,
κατέπεσες τῶρα καὶ σὺ, ὦ ψυχὴ,
τῆς Μοίρας ἀντάρτης.

Ἄλλ' ὄχι! ἀκόμη τὸ στῆθός μου πάλλει,
ἀκόμη πυρέσσει ἀκμαῖος ὁ νοῦς,
ἀκόμη ὀνείρους ποθῶ φωτεινοὺς
καὶ ἔνθεα κάλλη.

Καὶ ὅμως αἱ θεῖαι ἐκστάσεις εἰς μάτην,
εἰς μάτην ἐκεῖνοι οἱ τόσοι παλμοί.
Φεῦ! τώρα μοὶ λέγει θανάτου στιγμὴ:
« Θνητέ! εἰς σιγὴν νὰ χυθῇς βαθυτάτην ».

Ἐγὼ σιωπὴν; Καὶ τὰ χεῖλη νὰ κλείσω
ὁ λάτρις ἐγὼ τοῦ καλοῦ φλογερός;
ὦ! πῶς τὴν ἐστίαν τοσοῦτου πυρὸς
ἐντός μου θὰ σβύσω!

Θεε! ἀπὸ τ' ἄνθη, τὰ ἄστρα, τὸ βλέμμα,
ὕπάρχουσιν ἄλλα ἐδῶ τιμαλφῆ;
ἠρώτησα, κ' εἶπεν αὐτός: « Ἀδελφοί. » —
Ἄ! τότε παγώσου πυρίπνοον αἷμα...

Γ'.

Κοιμοῦ, συμπαθὲς καὶ γενναῖα καρδίᾳ,
νεκρώσου, τῶν πόθων μου τόση ὁρμὴ,
ἀγκάλη, ζωννῦσα τὸν κόσμον θερμῇ,
καὶ πέσε, τοῦ πνεύματος πτῆσις εὐρεῖα.

Ἵπῆρξα ποτέ; Νὰ παρέρχωμαι τώρα.
Μωρὸς τότε ἤμην, καὶ ἤδη μωρός·
ἀλλ' ἔφλεγον τότε; καὶ νῦν παγερός,
ποῦ βίου νὰ θέλω τὰ ἄδωρα δῶρα.

Τὸν ῥοῦν τὸν συνήθη τῶν ἄλλων ἀρχίζω·
ἐγὼ μὲ τὸ σύμπαν κινουμαι μαζί,
ὡς λίμνη νεκρά τις τὸ στηθός μου ζῇ,
οὐδὲ τι ἐλπίζω.

Ἐνόησα πλέον ποῦ εἶμαι, ποῦ τρέχω·
μὲν καταλήγων εἰς μηδενικόν,
τὸν κόσμον ὡς γρῖφον ἐδῶ κατοικῶν
πρὸς ν' ἀπολαύω, πολλὰ νὰ παρέχω.

Μ' ἐξύπνισεν ἡ ἡ τροπὴ μ' ἀποκτείνει;
μὲν κλαίω. Τὸ « λάθε βιώσας! » ζωὴ
ἐδῶ· ἐδῶ κάτω τὰ πάντα βοή,
ὡς εἰς τὰ ἄστρα σιγὴ καὶ γαλήνη.

Δ'.

Ἐδῶ εἰς τὸν φροῦδον καὶ ἔνυλον βίον
ἐς τρέχ' ἡ ζωὴ μου ἐδῶ ὕλική...
ὦ! φίλει με, χεῖλος τῆς κόρης γλυκὺ,
ἐν μέσῳ ἐρώτων, χορῶν, συμποσίων.

Ἐρρέτω γερόντων ἡ φιλοσοφία,
ἔρρέτω μελέτη καὶ πλάτος σπουδῆς!
Ἀλήθεια μόνη—γυνὴ εὐειδῆς,—
τὰ ἄλλα βλακεία.

Δὲν θέλω μὲ οἶνους φροντίδας νὰ σθύσω,
ὁ νοῦς μου οἰνόπνευμα εἶναι, ἀρκεῖ·
μὲ φίλημα θέλω ἀγκάλης γλυκῦ
ἐμὲ καὶ τὸν κόσμον ν' ἀπολησμονήσω.

Καὶ χαίρετε, κόσμοι ωραίων ὀνείρων,
καὶ χαίρετε πάλιν, ὦ πόθοι χρυσοῖ,
ὦ χαῖρέ μοι, Μοῦσα γλυκεῖα καὶ σύ!
Τί ἔλαβ' ὁ Βύρων;

Δὲν εἴμεθα ἄστρο τῆς γῆς ἐδῶ, οἴμοι!
ἀλλ' εἴμεθα πρόσκαιρα νέφη πυκνά,
καὶ ὡς ἐκεῖ ἐπάνω τὸ νέφος περνᾷ
περῶμεν, καὶ μένει βρομβοῦσα ἡ φήμη.

Ἡ φήμη, ὦ μοίρας σεμνὴ εἰρωνεία!
ἡ φήμη τοῦ μηνήματος κάτω χωρεῖ;
Καὶ ἂν τ' ὄνομά σου τὰ πάντα πληροῖ,
χαρὰ οὐδεμία.

Ὅποταν τοῦ τάφου ὁ χεὺς σὲ σκεπάσῃ·
κ' ἰδοὺ ἐν μαντεῖον, νεκρὸς ἄς εἰπῇ:
ὦ πάτερ μου, πάτερ μου! ζῆς; » — Σιωπῇ, ...
καὶ μόνον ἡ αὖρα τὴν κόνιν ταράσσει.

Ε'.

Ἐν μέσῳ κ' ἐνθέων προγόνων ἐπάνω,
ἐδῶ εἰς σωροὺς ἐρειπίων κλεινῶν
ἀντὶ ποτηρίου — αὐτὰ ἐκφωνῶν, —
τὴν κόνιν θανόντων εἰς χεῖρα λαμβάνω:

« Ἐρρέτω γερόντων ἡ φιλοσοφία,
» ἔρρέτω μελέτη καὶ βάθος σπουδῆς!
» Ἀλήθεια μόνη, — γυνὴ εὐειδής —
» τὰ ἄλλα βλακεία ».

Ο ΑΡΝΗΣΙΠΑΤΡΙΣ.

Α'.

Καὶ τίς ὁ δοὺς βοήθειαν, καὶ τίς ὁ δοὺς χρυσίον
Τοῦρκος γυναικόπαιδα αἰμοχαρὴς νὰ σφάξῃ,
καὶ, συναγείρων τίγριδας καὶ συρφετοὺς δημίων,
» ἀτυχῇ Ἑλληνισμὸν καὶ πάλιν νὰ σπαράξῃ;

Σὺ μόνον, μαύρη κόλασις, εἶπε τὸ ὄνομά του·
χεῖλος θνητοῦ τὸ ὄνομα ἐκείνου μὴ προφέρῃ,
ἐκείνου, ὅστις ὥπλισε μὲ μάχαιραν θανάτου
τὸ χέρι τοῦ Ἀγαρηνοῦ, τὸ χριστομάχο χέρι!

Ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἔβλεπε δακρυρροῶν καὶ φρίττειν,
τὴν λύσσαν τῶν δημίων μας αὐτὸς προσεβοήθει·
εἶχε μορφὴν ἀνθρώπινον, εἶχεν ἀνθρώπου στήθη,
καὶ ἦτο, ἦτον... οὐρανέ! ἐκεῖνος Ἕλλην ἦτον!

Τί; τί; μητρὸς τὰ γάλατα ἐθήλασ' Ἑλληνίδος,
καὶ φέρει εἰς τὸ στήθος του Ἑλληνικὴν καρδίαν;
Εἶναι υἱὸς τῆς εὐκλεοῦς τῶν Ζωσιμῶν πατρίδος;
καὶ ἐμυρώθη τοῦ Χριστοῦ τὴν συμπαθεῖ ὁρησκεῖαν;

Ποτέ, ποτέ! Εἶν' ἐχιδνῶν τὰ σπλάγχνα σου σωρεῖα,
σπέρμα τῆς Χάμκως, σήμερον, ᾧ πένθος! ἐγεννήθη;
γυνὴ δὲν σ' ἐγαλούχησεν, ἀλλ' οὔτε καὶ θηρία,
ἀφ' οὗ καὶ τὴν πατρίδα σου καὶ τὸν Θεὸν ἠρνήθη;

Τί σ' ἔκαμον ᾧ βάρβαρε! τὰ τέκνα, αἱ παρθένοι,
αἱ ἔγκυοι μητέρες των, οἱ γέροντες γονεῖς των,
καὶ ἡ ψυχὴ σου ἔδραμε φαιδρὰ κ' ἐρωτευμένη
νὰ ἐκμισθώσῃ κατ' αὐτῶν τὰ στίφη τῶν ἀπίστων;

Πατὴρ δὲν εἶσαι; ἄνθρωπος δὲν εἶσαι; τίγρις εἶσαι,
καὶ μαχομένους ἀδελφοὺς ἀντὶ νὰ στεφανώωνης,
ὁ Ἕλληρ σὺ τοὺς Ἕλληνας νὰ πνίξης προθυμεῖσαι;
— ὦ! πῶς κοιμᾶσαι, οὐρανέ, καὶ δὲν τὸν κεραυνόνεις!

Β'.

Ἄλλ' ὄχι! ζῆθι, ὦ σκληρὲ κ' ἑλληνοφόνος, μεῖνε,
ἡμῶν τὸ κράτος νὰ ἰδῆς ἐμπρός σου ἀνατέλλον...

Ναί! ἡ ποινὴ σου ἀλγεινὴ κ' ὑπερφανὴς θὰ ᾔηται·
φθίνει ὁ Τοῦρκος, εἰς ἡμᾶς προσμειδιᾷ τὸ μέλλον.

Καὶ ὅταν πλέον λείψανον κ' ἓνα ὀστέων σάκκον
θὰ σὲ ἀφήσῃ ἡ ψυχὴ, πρὸ τοῦ Κριτοῦ χωροῦσα,
ὅταν σαπῆς μετ' σκώληκας εἰς τὸν στενὸν σου λάκκον,
ὦ! τότε ἡ Κρήτη θὰ φανῇ ἐκδίκησιν ζητοῦσα.

Τότε μ' ἐκρήξεις κοπετῶν κάτω ἐκεῖ καὶ γόων
θὰ σὲ δεχθῇ ἡ θύελλα σφαγίων σου τοσοῦτων,
θὰ δώσης δίκην φόβερὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀθῶων
γυμνός, καὶ ἔχε ἐν τῇ γῇ τὸν κόσμον ὅλον πλοῦτον!

Ἄν δὲν ταραττῇ σήμερον τὸν ὕπνον σου τὸ θυμῶ,·
ἂν δὲν ἀκούῃ σήμερον τοὺς θρήνους ἡ ψυχὴ σου,
τρέμε, θνητὲ, τὸ αὔριον, τρέμε τὸ χάσκον μνημῶ,
κ' ἓνα Θεὸν σιωπηλὸν, ἀντίχριστε, φοβήσου!

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ.

Α'.

ὦ τάφε! εἰς τὰ στήθη σου ἐνέκυψα μ' ἐλπίδα
καὶ ἤκούσ' ἄπειρον σιγὴν καὶ ἡσυχίαν εἶδα,
κ' ἐπόθησα νὰ κοιμηθῶ αὐτοῦ εἰς τὴν γαλήνην,
ὡς τραυματίας μαχητῆς εἰς μητρικὴν του κλίνην.
Ἐλθε, ψυχὴ, καὶ ἄγωμεν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα...
— Δεσμῶτις εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ φυλακὴ τὸ σῶμα.

Β'.

Εἶδα τὸν κόσμον. Ἐρρευσεν ἐμπρός μου θολωμένος
ὡς τοῦ χειμῶνος ποταμὸς πρὸ τῶν ποδῶν ποιμένος
καὶ εἶδα ψεύδη, δάκρυα καὶ τοὺς ἀφροὺς ἐλπίδα.
Τί ἄλλο; Μάτην ἐρριψά τὸ βλέμμα μου βολίδα
καὶ μὲ τὸν νοῦν ἐσχόπευσα τὰ βάθη τῶν κυμάτων,
ἐκεῖ τὸ πᾶν μυστήριον... σιγὴ ἢ λαλιά των.
Φεῦ! πόσον νήπιοι εἴμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους ξένοι!
ἐὰν τὸ χεῖλος προσγελαῖ, κρυπτὴ καρδιά μένει·
τὸ πλάσμα ἀλλ' οὐδέποτε τὸν Πλάστην θεωροῦμεν,
καὶ ἂν βλέπωμεν προσκῆνια τὰ ἔνδον ἀγνοοῦμεν.
Μάτην τὸν νοῦν μου ἔτεινα εἰς χώρας θείων φώτων,
κ' ἠρώτησα τὸ ἄπειρον καὶ τ' ἄστρα ἀνηρώτων,

ὅποιος εἶμαι καὶ πρὸς τί, ὁ κόσμος ὅλος τί εἶναι,
καὶ διαιρέσεις καὶ κλαυθμοὶ, καταστροφή, ὀδύνη.
Ἐν «διατί;» ὁ βίος μου ὑπῆρξεν ἀπεκρίθη
ὁ θάνατος καὶ ἡ σιγή, τὸ σκότος καὶ ἡ λήθη...
Σύννους ποτὲ ἠτένισα τὸν ἀδελφόν μου, θέλων
νὰ ἐννοήσω καὶ αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ μέλλον,
κ' ἐκεῖνος μὲ ἀντέβλεψε μὲ ἀποροῦντος ἦθος,
καὶ δὲν ἠσθάνθη ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ τὸ στῆθος!

Γ'.

Κ' ἐγὼ ἐπόθησ' ἄλλοτε, πολέμων μέθην πίνων,
εἰς πυραμίδας ν' ἀναβῶ πτωμάτων ἀνθρωπίνων,
νὰ γίνω μέγας, ἄπειρος καὶ βασιλεὺς τοῦ κόσμου·
ἀλλ' οἴμοι! αἶφνης ἔπεσε μακρὰν ὁ ὀφθαλμός μου,
κ' εἰς νῆσον εἶδεν ἔρημον τὸν Προμηθεά Γάλλον...
Καὶ πάλιν εἶπον ἄλλοτε μὲ στῆθος ἀναπάλλον,
μὲ ποιητοῦ διάνοιαν κ' ἐν λαμπροτάτῃ φήμῃ
νὰ ἐξεθάμβουν τὴν δειλὴν ὑφήλιον· ἀλλ' οἴμοι!
πάλιν σιγὴ ἐπέρχεται, κ' ἂν θεοὶ οἱ παιᾶνες...
Τί τόσοι, τόσοι ἄπληστοι ἀπῆλαυσαν Τιτᾶνες,
καὶ ποῖον δὲν παρέσυρε τὸ ρεῦμα τοῦ θανάτου,
ἢ ποῖον δὲν ἐσχέπασε τὸ μαῦρον κάλυμμά του;
Ὡ κόσμε, σκότος καὶ βαθὺ μυστήριον ποῦ εἶσαι!
κ' ἐν τούτοις τόσοι φωτεινὸς σὺ, ἥλιε, κινεῖσαι...

Δ'.

Καὶ τέλος εὗρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου—ν' ἀποθάνω
καθὼς κοιμίζεται ἔντρομον ὅταν μικρὸν παιδίον
προσβλέπη μορμολύκειον τῆς κλίνης του ἐπάνω,
φεύγω τὸν κόσμον ἔμφοδος τὰ ὄμματά μου κλείων.

ὦ τάφε!.. ἡ δευτέρα μου καὶ ἄφευκτος κοιτὶς μου,
θὰ εὔρω εἰς τὰ στήθη σου τὸ πλάσμα τῶν ὀνείρων,
τὸν φωτεινὸν καὶ ἡρεμον λιμένα τῆς ζωῆς μου,
τὸ γέρας τοῦ ἀγῶνός μου; ἢ μή τι πλάνης χεῖρον;

ὦ τάφε! εἰς τὰ σκότη σου τὰ αὐχμηρὰ καὶ κρύα,
εἰς τὸν στενὸν κοιτῶνά σου, τὸ σῶμα πίπτει ὅπου
εἰς σκώληκας ἐκλύεται τοῦ ἀτυχοῦς ἀνθρώπου,
ἀπλοῦται ἢ—ζωὴ θεῶν,—λαμπρὰ Ἀθανασία;

Καὶ πῶς αὐτὸς ὁ θάνατος τ' ἀθάνατον ἐγκλείει;
ἔχει τὴν νύκτα μέτωπον καὶ τὴν πρωΐαν στήθη;
Ὅμιλει μου, ὁμιλει μου!.. Πλὴν τότε ἀπεκρίθη,
καὶ τίς Οἰδίπους σ' ἔλυσεν, ὦ τάφε, τίς σὲ λύει;

Εἶσαι—νά ἦσο!—ἀτερπὴς θυρὶς τῶν δύο κόσμων,
σκληρὸν κλωβίον βόμβυκος ἔνθα τὸ σῶμα μένει
καὶ ἡ ψυχὴ ἐξέρχεται χρυσῇ, μετηλλαγμένη,
πετῶσ' εἰς τ' ἄστρα χρυσαλὶς μέσῳ ἀνθῶν εὐδύσμων;

Ε΄.

ὦ μητέρα, γῆ παλαίγονος! ὡς ἀδελφὴν ζεφύρων,
εἰς τῆς ζωῆς πρωίαν,
εἶδα παρθένον μόλις χθὲς νὰ καταβῇ ἐντός σου·
καὶ—δυσωδία ἔγινε τὸ κάλλιστον τῶν μύρων,
κ' ἐλύθησαν τὰ μέλη της, πλασθέντα ἐκ τῆς δρόσου,
εἰς ἀπεχθῆ σαπρίαν.

ὦ γῆ! δὲν εἶσαι μήτηρ μας, πλὴν μητρειά μας εἶσαι,
ἀποῦ τρώγεις τῶν τέκνων σου τὰ χεῖλη καὶ τὸ σῶμα·
δὲν εἶν' ὁ τάφος τῆς μητρὸς ὁ κόλπος, ἀλλὰ στόμα,
ἐνθα αἱ πλάσεις πίπτουσι σκληρῶς ἀπατη/εἶσαι...

ΣΤ΄.

Καὶ σύρω τὸ σαρκίον μου εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμον,
ὡς τὸν σταυρόν του ἔφερεν ὁ Ἰησοῦς ἐπ' ὤμων.

Ζ΄.

Φοβοῦμαι πλέον τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα μὴ κρατήσῃ,
καὶ ἔπτωχῇ ὡς δέσμιος πρὸς τ' ἄνω δὲν ὁρμήσῃ...
ὦ! ρίψατε τὸ σῶμά μου εἰς τῶν φλογῶν τὴν λαύραν,
καπνὸς νὰ γίνω, ν' ἀναβῶ τὴν αἰθερίαν αὔραν,
νὰ ὀθάσω ὅπου πάντοτε ἐπέτα κ' ἡ ψυχὴ μου! .
Τοῦ φοίνικος ἐλάτρευσα τοὺς μύθους τοὺς ὠραίους,
καὶ τὴν θανὴν τοῦ εὐγενοῦς ἡγάσθην Ἡρακλέους.

Σοὶ ἐπαιτῶ πανύστατον, νεκρὸν ἂν μ' ἀτενίσῃς,
ὦ ἀδελφέ μου, καῦσέ με καὶ μὴ μὲ θάψῃς κάτω.
Τὸ κάτω τίς ἠγάπησεν; εἶναι πικρὸν τὸ κάτω·
Εἶναι τοῦ δούλου ἡ ζωὴ τοῦ δυστυχοῦς ἡ πτῆσις.

”ὦ! πέτα, πέτα, σῶμά μου ἐπάνω τῆς πυρᾶς σου,
ἀνάβα πάντοτε θερμὸν, θερμὸν ὡς πάντοτ' ἦσο,
ὡς ἄρωμα τοῦ ἔαρος, ὡς λογισμὸς τοῦ τάφου,
ὡς βλέμμα ἐν παρθενικὸν τὰ ἄστρα νὰ ἐγγίσω!

ΑΝΔΡΙ ΑΓΝΩΣΤΩ.

—
Α΄.

Πῶς ἐσμικρύνθης, πατρὶς δειλαία!
Πρὶν καὶν ἡβήσῃς, ἔγεινες γραῖα;
Ποῦ τὰ φρονήματα τὰ γενναῖα;
Ποῦ ἡ σφριγῶσα παιδὸς ζωή;

Καθεῖς παλμός σου : ἔρωσ χρημάτων·
Αἴσθημα δλων : φθόνος φρυάττων·
Λύσσα πρὸς θήραν ὑπουργημάτων·
Πᾶσα πνοή!

Εἶναι ἡ χώρα ἐδῶ ἡ πρώτη
Ὅπου τὸ πάλαι ἐχειροκρότει
Ἡ γῆ πᾶν μέγα, κλεινὸν πᾶν ὅ τι
Φειδίας, Πλάτωνας, Περικλεῖς ;
Εἶνε ἡ χώρα χθὲς ἔτι ὅλη
Εἰς Μεσολόγγιον, ἐν Τριπόλει,
Ὅστις μεγάλη ἡκτινοβόλει
Καὶ εὐκλεής ;

Ἀπαιδες ὅλοι λοιπὸν ἐκεῖνοι,
Ἀπαιδες ἦσαν ὅσοι ἐν κλίνῃ
Πολέμων ἔσθυσαν αἱματίνῃ
Κ' ἐν ἐλευθέρᾳ πατρίδος γῇ ;
Ποῦ εἴσθε, τέχνα τῶν χθὲς Ἑλλήνων ;
Ἑλλάς ποῦ εἶσαι, κόρη ἐκείνων ;
Μετὰ τὴν νίκην τόσων κινδύνων,
Ποία σιγή!..

Ἑλλάς, ἐγείρου, Ἑλλάς! Κοιμᾶσαι.
Μάτην ὑβρίζεσαι καὶ κτυπᾶσαι
Μάτην... Ἐνίοτε καταρᾶσαι
Καὶ λέγεις πάλιν « Ἄς κοιμηθῶ ».
Ἄν ἤμην ἄστρον σου θὰ προὔτιμων,
— Παρὰ νὰ φέγγω μορφὰς ἀθύμων,
Νὰ φέγγω στήθη δούλων πενθίμων, —
Ν' ἀφανισθῶ.

Β'.

Ὅπως αἱ πάλαι κλειναὶ Ἀθῆναι
Βωμὸν «Ἀγνώστω θεῷ» ἐκεῖναι
Ἐδῶ ἀνήγειραν καὶ μυρσίνας

Εἰδώλων ἔκρυπτον Ἰησοῦν,
Οὕτως ηὐχόμεν βωμὸν εἰς ἄλλην
Ἦδη ν' ἀνήγειρον σκότους πάλιν
«Ἀνδρὶ ἀγνώστω». Εὐχὴν μεγάλην,
Ὅναρ χρυσοῦν...

Γ'.

Νεότης φίλη καὶ ἀδελφὴ μου,
Σὲ ἡ πονοῦσα βλέπει ψυχὴ μου
Καὶ μετὰ πίστεως γλυκυθύμου
Σὲ χαιρετίζει κρυπτὴ χαρά.
Δούλη μὴ ἔρπης εἰς τὰ γραφεῖα
Πολιτικὴ ὅπου νόθη, ἀθλία,
Μαραίνει ὅλα, βδέλλᾳ γλυκεῖα
Καὶ βδελυρά.

Ἄν ἔχης χεῖρας αἵματος πλήρεις,
Αὐτὰς ἐπαῖτις μὴ ἀνεγείρης·

Ἄν ἔχης πόδας, αὐτοὺς μὴ σύρης
Ἐρπουσα δούλη πρὸ ὑπουργῶν,

Ἄλλὰ ἐργάσου, ἐργάσου μόνη·
Ζῆσ' ἐλευθέρα καὶ μὴ λησμόνει
Πῶς δούλου κλίνει τέλος τὸ γόνυ,
Φεῦ· ὁ ἀργῶν!

Εἰς τὴν μελέτην κλεινῶν προγόνων,
Ἐν τῇ ὁμίλλῃ σεμνῶν ἀγώνων
Καὶ ἐκ τοῦ θείου ἔρωτος μόνον
Νόων μεγάλων καὶ καρδιῶν
Θ' ἀντλήσης νέαν ζωὴν, καὶ νέον
Πῦρ τὴν καρδίαν θ' ἀκούσης καῖον,
Φρόνημα πλάττον μέγα γενναῖον,
Ζωοποιόν.

Ἐλευθερία!.. Σὲ λησμονοῦσιν
Καὶ τὴν δουλείαν πάλιν ποθοῦσιν
Εἰς τοὺς προδόμους ὅσοι βιοῦσιν
Ἀρχόντων, ἀναιμοί, ἀδρανεῖς.
Πῶς, τί, κατάχρησις; Οὐδεμία,
Σοῦ χρήσις γίνετ', Ἐλευθερία!
Ὅλ' εἰς τὰ χεῖλη, ἐν τῇ καρδίᾳ
Σ' ἔχει κανεῖς;

Εἶδα χθὲς ἄνδρα μυῶνων πλήρη.
Πρὸ τοῦ οἰκίσκου του παρετήρει
Βροχὴ χειμῶνος πῶς ἐπλημμύρει
Τὴν εἴσοδόν του· καὶ με ἀρὰς

Ὑβριζε, ἐκάλει αὐτοῦ σωτῆρας
Τῆς Κυβερνήσεως τοὺς κλητῆρας,
Αὐτὸς δ' ἐκράτει σταυρῶν τὰς χεῖρας
Ὡσεὶ νεκράς!..

Δ'.

Ἑκατομύρια τόσα,—ᾶ, λύπη!
Κ' ἐν μέσῳ τόσοῦ λαοῦ ἐλλείπει
Ὁ εἷς· ἐκεῖνος ὅστις θὰ εἶπῃ:
« Ἀκολουθεῖτε· ἐγὼ εἰμί ».
Εἰς σοῦ τὸ ἰνδαλμα ἐνθους κλίνων
Σοὶ ἀφιέρωσα τοῦτον τὸν ὀρθῆνον,
Σῶτερ καὶ ἄριστε τῶν Ἑλλήνων...
Μὴ ἀργῆς, μή!

(Ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν σφαγῶν ἐν Ὁρωπῷ).

I

Όταν προβάλλ' εἰς τὸ βουνὸν ἡ συμπαθὴς Σελήνη
καὶ, ὡς λυχνία εἰς εἰρκτὴν, παρήγορον φῶς χύνῃ,
Ποθῶ λαμπρὰ ἐρείπια καὶ σκιαυγεῖς ἐρήμους
Μονήρης νὰ ἀφίνωμαι εἰς ῥεμβασμοὺς πενθίμους.

Τί εἶμαι δὲν γνωρίζω
καὶ ὡς εἰς σκότῃ ἄλυτα σκιὰ κ' ἐγὼ γυρίζω...

Εἰδὼ ποτε, ὡς εἰς σκηνὴν, τοῦ κόσμου τὴν εἰκόνα
καὶ ἐφαντάσθην σύμπασαν τὴν Φύσιν ἐν' ἀνθῶνα
Ἐνθα θνητὸς καθεὶς χρυσοῦν ἀντανακλᾷ ἀστέρα
καὶ ἔχει τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς, κ' ἔχει τὴν γῆν μητέρα

Χαρᾶς καὶ φίλτρου πλήρη,
καὶ ἁρμονίαν πανταχοῦ ἀνέπλασα θυμήρη.

Πλὴν τὸ γλυκύ μου ὄνειρον μετὰ μικρὸν ἐλύθη
Καὶ μ' εἶπεν ἐγγελάσασα ἡ μοῖρά μου—Εὐήθη...
Καὶ αἶφνης τὴν ἀληθειαν κηρύξας ὡς θεὸν μου
Ὅργίλους ὅλους ἔβλεψα, αὐτὸν τὸν ἀδελφόν μου.

Καὶ τοῦ τυράννου—Κάτω!

Ἄν κράζω, τὸν αὐχένα μου ὑπὸ πελέκεις τάττω.

Εἰς τὴν ζωὴν... δὲν ἔδρεψα ἀκόμη πόθον ἓνα
Καὶ πίπτουσι τὰ ἔτη μου θολὰ καὶ μαραμμένα.
Πρὶν ἢ νεότης μου φαιδρὰ γελάσῃ καὶ ἀκμαία
Παρέρχεται, παρέρχεται πενθοῦσα καλογραῖα.

Τί ἔπταισα καὶ κλαίω;

Ἄν ἐγεννήθην συμπαθὲς, θερμὸς, Θεέ μου πταίω;

Πῶς δυστυχῶν ὁ ἄνθρωπος κ' ἐμπόλεμος πλανᾷται
Ἄφοῦ νὰ σδύνη πέπρωται τάχα πρὸς τί γεννᾷται
Ποῦ τρέχει; πῶς ὁ δίκαιος κακοῦται καὶ οἰμώζει,
Ἐν ᾧ καρδία πονηρὰ καὶ χαίρει καὶ δεσπόζει;

Χριστὲ, ἐδῶ κατέβης;

Περίμενε τὸν στέφανον τοῦ πόνου καὶ τῆς χλεύης

ὦ! τίς ποτε τὴν πλάκα του νεκρὸς θὰ ἀνασείσῃ,
καὶ τίς θνητὸς τῆς Πλάσεως τὸ αἰνιγμα θὰ λύσῃ;
Χωρὶς ἐλπίδα εἰς τὴν γῆν, χωρὶς σκοπὸν πλανῶμαι,
καὶ ἂν πετῶ, ὡς πύραυλος, τὸ σύμπαν νὰ θεῶμαι
Οὐδὲν ἀνακαλύπτω,
καὶ πρὸς τὴν γῆν βαρύθυμος, ἀστὴρ διάττων, πίπτω.

Παιδίον ὅτε ἔπαιζον σκιρτῶν καὶ ἀμερίμνω
Ἦμην διάπυρος χαρὰ καὶ τῶν ἐλπίδων ὕμνος·
καὶ ἦτο ἡ καρδιά μου χαρίεσσα καὶ λεία,
ὡς προσγέλα' εἰς τῆς αὐγῆς τὸ μέτωπον αἰθρία.
Ἄλλ' ἤδη; μαῦρα νέφη
Ὁ λογισμὸς τὰς ἀλγεινὰς εἰκόνας μου συστρέφει.

VI

Καὶ σὺ Πατρίς μου, τῶν θεῶν πατρίς καὶ τῶν ἐνθέων,
Μεγάλη μητὴρ Σωκρατῶν, Ὀμήρων, Περικλέων,
Ὅποιά μένεις σήμερον!... Τῆς πάλαι δόξης χήρα,
καὶ στείρα τῆς σοφίας σου καὶ τῶν υἱῶν σου στείρα!
Ὡς ξίφος ἐν τῇ θήκῃ,
Εἰς πᾶν σου μόνον λείψανον λαμπρὰ κοιμᾶται νίκη!

Ὅταν τὴν νύκτα ἄφωνος ὁ κόσμος πᾶς κοιμᾶται
Καὶ τοῦ ἐρέβους ἡ μορφή ἐπὶ τῆς γῆς πλανᾶται,
Εἰς τὸν γλαυκόν σου οὐρανὸν σὲ βλέπω ἀναζῶσαν
Εἰς τῶν ἀστέρων τὴν σεπτὴν ἀναγινώσκω γλῶσσαν
Θεοὺς σου κ' ἡμιθέους,
Καὶ παριστῶσι τᾶστρα σου πολίτας σου ἀρχαίους.

Σ' ἐμάραναν τοῦ Ἰησοῦ οἱ τεθλιμμένοι πόθοι...
Τῆς εὐγενοῦς καρδίας σου τὸ πῦρ ἀπετεφρώθη,
Ὡς λίβανον ἀνέπνευσας... Ἐπίστευσας κρηπίδα
Τοῦ βίου σου τὰ δάκρυα, τὸ μνηῆμα ὡς ἐλπίδα,
Κ' ἐγίνης καλογραῖα
Δειλὴ, ἢ πάλαι Ἀμαζῶν φλογώδης καὶ ὠραία!

Ἐκράτει τότε ἡ Παλλὰς θεὰ λαμπρὰ τὸ δέρυ,
Ἐν ᾧ ἡ Παναγία σου αἰδῆμων κλαίει κόρη...
Ἵπῃρχε τότε σύμβολον θεῶν—Χαρὰ καὶ ξίφος—
Ἐν ᾧ σταυρὸς μετέπειτα καὶ τὸ θρηγῶδες ὕφος...
Σ' ἐπρόφθασαν οἱ ξένοι
Κ' ἐζήτεις μὲ τὸν λίβανον νὰ φύγουν νικημένοι!

Ποῦ εἴσθε; Ποῦ ἐφύγετε, θεοὶ τῆς Ἀσπασίας;
Ποῦ τοῦ Ὀλύμπου τὰς τερπνὰς τελεῖτε νῦν θαλίας;
Ὡ Ζεῦ, χορεία ἀνθηρὰ, χρυσαῖ θεῶν πλειάδες,
Ποῦ νῦν πλανᾶσθε ἔρημοι, ἀπάτριδες, φυγάδες;
Ἢ τῆς Ἑλλάδος φύσις,
Ναὸς ὑμῶν, περιχαρεῖς ἐγείρει ἀναμνήσεις...

ὦ Μοῦσαι, ὅταν εἶδετε φίλων θεῶν τὰ πλήθη
Νὰ φεύγωσι ποδήνεμα, κ' Ἑβραῖός τις ἐκλήθη
Μέγας Θεός, δακρύσασαι αἱ θείως πρὶν γελῶσαι,
Ὡς φύλλα ῥόδου εἰς πνοήν, ἀπήλθετε πετῶσαι,

Καὶ ἔκτοτ' ἡ φωνή σας
Μελαγχολώδης ἔμεινε καὶ τάφος ἡ κοιτίς σας.

Καὶ ἦσο ἄλλοτε, Ἑλλάς, τοῦ κόσμου ἡ νεότης,
Τῆς ὑψηλίου ἡ ψυχῇ, τοῦ Πλάστου στρατιώτης·
Ἄν ἐσταυρώθῃ ὁ Χριστὸς κ' ἐκεῖ ποῦ ἐγεννήθῃ,
Ἄν εἰς τὴν γῆν του ἔσβυσεν, εἰς σὲ πλὴν ἀνεστήθῃ.
Τῶν θείων σου ἀγώνων
Λάβε, ὡς γέρας, δούλωσιν τέτρακοσίων χρόνων!

ὦ, πόσον, πόσον ἔπαιξε μὲ σὲ πικρὰ ἡ μοῖρα!
Ὁ στυλοδάτης ἔγινες, Πατρίς, εἰς τὸν Σωτῆρα,
Κ' ἡ βίβλος ἐνθα οἱ λαοὶ ἀνέγνωσαν Ἐκεῖνον,
Φωσφόρος καὶ φιλόστοργος μήτηρ ἐθνῶν ἀπτήνων,
Καὶ ὅμως καταπίπτεις
Ὡς εἰς τὸ βάρος κολοσσοῦ, Ἑλλάς, νὰ ὑποκύπτῃς!

Ναὸς τοῦ κόσμου ἔμεινες ὡς χθὲς συντετριμμένος
Κ' ἤρχετο Γάλλος εὐσεβὴς καὶ Βύρων ἐμπνευσμένος
Νὰ ἀσπασθῇ τὰ θεῖά σου καὶ εὐκλεᾶ ἐδάφη,
Καὶ νὰ ταφῇ γλυκύθυμος ἐντός σου ὡς ἐτάφη . . .

Εἶχε τιμὴν ἀκόμα

Τὸ ν' ἀποθάνῃ Βύρων εἰς εἰς τὸ νεκρὸν σου χῶμα !

Ὡς εἰς τὸν βράχον θραύεται τὸ ἐν μετ' ἄλλο κῆμα,
Αἱ γενεαὶ παρέρχονται καὶ θραύοντ' εἰς τὸ μνῆμα·
Καὶ ὁ ἀνεμοσπρόβιλος γοργὸς περᾶ τῶν χρόνων,
Καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ σύμπαντος ὁ θάνατος σαρώων
Ἀθάνατος ὑφιοῦται,

Καὶ ἡ γῆ ὡς κοιμητήριον Ἰωσαφὰτ ἀπλοῦται . . .

Ποῦ σήμερον οἱ Σοφοκλεῖς, οἱ Πίνδαροι ποῦ εἶναι ;
Ποῦ εἶναι Θῆβαι, Κόρινθος, ποῦ εἶναι αἱ Μυκῆναι ;
Παρήλθον εἰς τὰς πτέρυγας παρήλθον τῶν αἰώνων,
Κ' ἡχῶ οἰκτρὰ ἐμείναμεν κλεινῶν ἡμεῖς προγόνων,
Αἰσχύλους ἀντηχοῦντες,
Σκιαὶ γιγάντων, πύθιοι ἐκείνους παρφοῦντες !

Ἄν ὕστερον, ὡς φάντασμα, ἐγγύς των πάλιν φθάνη,
Ἄφ' οὗ τῶν παίδων προσφιλῆς ἡ μήτηρ ἀποθάνη,
Κ' ἐκεῖνοι τότε φεύγουσιν ἐμπρός της τρομασμένοι·
Ὅμοίως σ' ἀποφεύγουσιν ἤδη, Πατρίς, οἱ ξένοι,
Καὶ ὁ καθεὶς σ' ὑβρίζει
Καὶ εἰς τὸ φάσμα τὴν λαμπρὰν μητέρα δὲν γνωρίζει...

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡμαύρωσε τὰς Στήλας τόσος χρόνος,
Κ' ἂν ἥλλαξαν τὰ μάρμαρα μικρὸν τοῦ Παρθενῶνος,
Πλὴν πάντοτ' εἶχον κ' ἔχουσι μητέρα τὴν Πεντέλῃν·
Ἄν ἡλλοιώθῃ καὶ μικρὸν ὁ τῶν συγχρόνων Ἕλλην,
Ἐντός του ὅμως πάλλει
Τὸ αἷμα, ὅπερ ἔπαλλε κ' ἐν Πλάτωνος ἀγκάλῃ...

Ἐξύπνα, ὦ ὠραία μου, κλεινὴ Πατρίς, ἐγείρου,
Καὶ λάλησόν μας! Ἄνοιξε τὰ χεῖλη τοῦ Ὀμήρου
Νὰ πλάσωμεν Ἀλέξανδρον τοῦ κόσμου βασιλέα,
Ν' ἀναφανῶμεν τέκνα σου πάλιν ἡμεῖς ἀρχαῖα,
Καὶ σὺ θὰ ἦσαι πάλιν
Μήτηρ, τὸν κόσμον κλείουσα ὡς βρέφος εἰς ἀγκάλῃν.

Σὺ πένησσα μὲν πάντοτε πλὴν μεγαλοφρονοῦσα,
Σὺ μ' ἑορτάς, μὲ ἄσματα τυράννους καταργοῦσα,
Συνένωσον τὰ τέκνα σου εἰς ἀδελφάτου κρίκους,
Καὶ θά ὑψώσης τρόπαιον φωτὸς οὐρανομήκους...

Ἦ... κρύψου εἰς τὸ κῦμα
Καὶ λάβε τοὺς ὠκεανοὺς ἀντάξιόν σου μνηῆμα!

VII

Τὸ σύμπαν κλαίων καὶ πρὸς σέ τὰ βλέμματά μου τείνω,
Κ' εἰς τὸν σταυρόν σου, λίβανον, δάκρυ καὶ στόνον χύνω.
Ὡς πνεῦμα μέγα καὶ σεπτὸν ἂν σ' ἀγαπῶ, Χριστέ μου,
Πλὴν ὡς Σωτῆρα ἔνθεον σ' ὕμνουں αἱ προσευχαί μου.

Σοῦ μόνου ἡ λατρεία
Θερμὸν εἰς θλίψεις βάλαμον καὶ πόνων λατρεία.

Πῶς ἦσαν, πῶς ἐπλάσθησαν τὰ στήθη σου Μαρία,
Ὡ μῆτερ, μῆτερ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη καὶ ἁγία;
Ὅμοίως εὐχρους ἡ Αὐγὴ προβαίνει, λαμποδόλον
Γεννῶσα εἶτα ἥλιον εἰς τοῦρανοῦ τὸν θόλον,
Σοβοῦντα τὴν σκοτίαν
Κ' ἀνοίγοντα τὰ ὄμματα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν

Ὡ ἔθνη, τὴν σημαίαν του θυμήρως χαιρετᾶτε !
Ἐν θεῖον φέρει σύμβολον — Ἀλλήλους ἀγαπᾶτε. —
Καὶ ἀδελφὸς κηρύσσεται θνητοῦ καὶ τοῦ ἐσχάτου,
Καὶ τὴν Ἰσότητα φωνεῖ στερρὰ ἢ λαλιά του. —
— Ἀλλήλους ἀγαπᾶτε. —
Τὰ γόνατά σας κλίνατε, θνητοί, θεὸς γεννᾶται !

Τὴν δακρυδόχον λάγνηνον, ὦ Δυστυχία, θραῦσε !
Πτωχέ, μὴ στένης ἀπελπισ, ὦ δοῦλε, κλαίων παῦσε.
Εἰς τὴν φωνήν του δαίλαιοι οἱ τύραννοι κλονοῦνται,
Καὶ οἱ λαοὶ ἐγείρονται, ἐχθροὶ συναδελφοῦνται,
Καὶ νέον μεγαλεῖον
Δίδει χαρὰν εἰς τὸν πτωχόν, ἰσχὺν εἰς τὸ ἀρνίον.

Χριστέ, ὅποτεν ἤνοιγες τὰ μαγικά σου χεῖλη
Ἦνοιγ' ἡ πύλη τῆς Ἑδέμ, τῶν οὐρανῶν ἡ πύλη,
Κ' ἐξέρρεον οἱ λόγοι σου κεραύνειοι καὶ θεῖοι.
Κ' ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἄμετρον τὸν βίον διανύει,
Οὐρανομήκης γέρων,
Εἰς σέ τὸν παῖδα ἔκλινε λατρείας δῶρα φέρων.

Θεοὶ Ἑλλήνων εὐκλεεῖς χρόνων θεοὶ μυρίων,
Ποῦ εἴσθε; Σᾶς ἠφάνισεν ἓν, μόνον ἓν παιδίον!
Καὶ ὅμως σᾶς ἐλάτρευον καιρῶν ποτ' ἀθανάτων
Ἀριστοτέλης, Ὅμηρος καὶ Πίνδαρος καὶ Πλάτων,
Φειδίας, Λεωνίδας,
Καὶ ἡ θρησκεία τῆς Σαπφοῦς ἐγέννα Θουκυδίδας...

Εἶναι ἡ δρόσος τοῦ Θεοῦ, Χριστέ, τὰ ῥήματά σου,
Κ' εἶναι τοῦ κόσμου τροχιά ἐκεῖν' ἡ τροχιά σου.
Ὁ τῶν ἀνθρώπων ὑστατος ὁπότεν τελευτήσῃ,
Ὡ, σέ, Μεσσία τῶν λαῶν, σέ θέλει προσφωνήσῃ,
Καὶ θνήσκων «Μνήσθητί μου!»
Θὰ ψάλλῃ εἰς τὸ ἄπειρον τοῦ σύμπαντος ἐρήμου.

Τὸ στήθος σου ἐνέκλειε τὸ παρελθὸν καὶ μέλλον,
Τοῦ κόσμου ὅλου· ἄχανές ὡς δῶμα τῶν Ἀγγέλων,
Ἀπὸ ἀστέρας ἤστραπτε χρυσαῖ αἰσθήματ' ὅσα,
Ἢ τοῦ εὐαγγελίου του μελίρρους χύνει γλῶσσα.
Ὡ πνεῦμα τοῦ Σωκράτους,
Ἰδὲ πραγματοποιμένους σου ὀνείρους γλυκυτάτους!

ὦλὸν πῶς, δὲν σ' ἐβαυκάλισεν ἡ μάγισσα νεότης,
Χριστέ, δὲν σ' ἐσυγκίνησε σεπτή τις ὠραιότης;
ὦν ἤνοιξε τὰ χεῖλη σου χαρᾶς ποτε ὁ γέλως,
ὦν ἔδωκες ἐν φίλημα; δὲν ἔψαλεις ἐν μέλος;

ὦ! μόνη ἔρωμένη,
Μόνη χαρὰ ἦτον εἰς σέ, Χριστέ, ἡ οἰκουμένη!

καὶ τ' οὐρανοῦ ἦσο υἱὸς καὶ μέγας ὡς ἐκεῖνος,
ἐνηγκαλίσθης σύμπασαν τὴν γῆν ἐρῶν πυρίνως.
ἡγάπας ὅλους, ἅπαντας ὁ Φοῖβος ὡς θερμαίνει,
καὶ ἔτι ἡ ἀγκάλη σου εἰς τὸν σταυρόν σου μένει
Τὸν κόσμον εὐλογοῦσα,
καὶ τοὺς λαοὺς εἰς φίλημα ἀγάπης προσκαλοῦσα.

Ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Ναπολέων, ἦσαν
Συνερασταί σου· φονικὴν ἔπνεον ὅμως ἄλυσσαν,
Ἦθελον δούλην ἔρπουσαν αὐτῶν τὴν οἰκουμένην,
καὶ διὰ τοῦτο ἄπιστον τὴν εὐρον ἔρωμένην...

Σὺ μόνος αἰωνίως
Αὐτῆς θὰ μένης ἀδελφός, σὺ κοσμοκράτωρ θεῖος.

“Οτε, Χριστέ, βαρύθυμος, περιπαθής καὶ σύννους,
Εἰσέδους εἰς τῶν ἐλαιῶν τὸν κῆπον πόσους θρήνους
Ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἔχυσες γονυκλινῆς προσπίπτων,
Κ’ ἐγείρεις τοῦτον εἰς σταυρὸν θανάτου ὑποκύπτων

Ἄλλ’ ἔνδακρυς ἀκόμα

Ἐδέχθης, οἴμοι! φίλημα Ἰούδα εἰς τὸ στόμα!

Κ’ ἐκείνου, οὗ ἀπέπλυνες τοὺς πόδας ὡς οἰκέτης,
Κ’ ἦσο θεός του, ἀδελφός, πατήρ του, εὐεργέτης,
Ἐπεςες θῦμα προδοθεὶς εἰς μαινομένας σπεῖρας,
Καὶ εἰς δημίους παραδοὺς τὰς ἀγιάς σου χεῖρας!

Ἀπὸ τῶν Ἠλυσίων,

Σὲ εἶδον κ’ ἐμειδίασαν Σωκράτης καὶ Φωκίων...

Φεῦ! ὅπως ὁ ἀόμματος καὶ ζῶν ἐν μέσῳ σκότους,
Ἄν ἐπανίδῃ εἰς χρυσᾶς κ’ αἰθούσας πολυφώτους
Φεύγει τὸ φῶς ὡς βάσανον τῶν ὀφθαλμῶν του πλεό
Ὅμοιως ἀνατείλαντα εἰς κύκλους Φαρισαίων

Σ’ ἐσταύρωσαν, διότι

Τὸ φῶς σου δὲν ὑπέστησαν κ’ ἐζήτησαν τὰ σκότη.

ἔσταυρωσαν!... Τὴν ὅασιν ὁ ἄφρων κατακαίει,
τὴν Φοῖνιξ ἢ θρησκεία σου ἀθανασίαν πνέει.
ἔσταύρωσαν!., τὸν λυτρωτὴν ὁ δέσμιος σταυρόνει,
ἐλφῖνα ποῦ τὸν ἔσωσεν ὁ ναυαγὸς νεκρόνει!..

Ἦ γῆ, ὦ μαύρη μοῖρα,
ὅν Ἰησοῦν ἔσταύρωσε θεὸν τῆς καὶ σωτῆρα...

Πορλὲ λαέ!.. Εἰς τὸν σταυρὸν γαλήνιος ἀνέβη,
καὶ μ' ὄμματα φιλόστοργα ἀκόμῃ ἐποπτεύει.
Τὰ πλήθη κάτω χαίροντα, ὑβρίζοντα, κτυπῶντα...
ἀισθάνεται τὰ σίδηρα τὰ κόκκαλα τρυπῶντα,

Καὶ μὲ τοσοῦτους πόνους
ἐπύλγει ἔτι, ἥρεμος πατὴρ, τοὺς—θεοκτόνους.

ὦ, ποῖος τότε στοχασμὸς καὶ τίς σφαγὴ καρδίας,
ἔσπαραξεν, ἀγνέ. Χριστέ, ἀπὸ πληγὰς χιλίας;
Σωτὴρ τοῦ κόσμου ἐν λησαῖς, καθὼς ληστής, σταυροῦσαι
καὶ μὲ ἀκάνθας παίγνιον τοῦ ὄχλου στεφανοῦσαι!

Δίδεις τῇ γῇ ἡλίου.
καὶ ὅμως εἶδες τοὺς θνητοὺς ἐπάνω σου δημίους...

— Ἡλί, λαμμὰ σαβαχθανί! — Ἡ κεφαλὴ τοῦ κλίνει
Καὶ τὴν ὑστάτην τοῦ πνοὴν τὸ μέγα στῆθος χύνει
Χαῖρε, Χριστέ γλυκύτατε, ἐσταυρωμένε, χαῖρε!
Μετὰ αἰῶνας φθάνουσι πλήρεις φωτὸς ἡμέραι,
Καὶ τότε ἡ καρδία
Παντὸς θνητοῦ εἰς σὲ βωμὸς καὶ ἄδολος λατρεία.

Ἀπέπτῃς... Τὴν ἰσότητα ὁ μέγας δημοκράτης,
Ἀφοῦ λαμπρῶς ἐκήρυξες καὶ ἄτρομος συντάττεις.
Κατὰ τυράννων Σύνταγμα ἡ νέα σου θρησκεία,
Καὶ ἀνθοδέσμη τῆς Ἑδῆμ, θεῶν κληρονομία,
Ποῦ φῶς σοφίας χύνει
Καὶ λάμπη ἡ φιλάδελφος παντοῦ δικαιοσύνη!

Τὴν δακρυδόχον λάγνηνον, ὦ Δυστυχία θραῦσε,
Πτωχέ, μὴ στένης ἄπελπις, ὦ δοῦλε, κλαίων παῦσε.
Ὅταν θνητὲ, τὰ στῆθῃ σου πατάσσ' ἡ εἰμαρμένη,
Ἐγείρου ἔνθα ὁ Χριστὸς ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ μένει,
Καὶ μὴ βαρυθυμῆσης.
Ἀφοῦ Χριστὸν σταυρούμενον θνητὸς σὺ ἀτενίσῃς.

Ἄν πρόμαχον τῆς ἀρετῆς σὲ σφάζῃ ἡ Ὀδύνη,
ἢ μὴ, ὦ μὴ τὰ χεῖλη σου λόγος βαρὺς μολύνῃ.
ἢ Ἱστορία, σάλπισμα τῶν τεθνηκότων χρόνων,
ἔρε τὰς δέλτους· ἡ τιμὴ τῶν εὐγενῶν ἀγώνων;

—Δάκρυ, δεσμὰ, πικρία,
καὶ μόνη χαίρει καὶ γελᾷ ἡ ἀνάνδρος Κακία.—

ὦ σὺ,
Ἄν μία δὲν σ' ἐγλύκανε τοῦ βίου σου ἡμέρα,
Ἄν ἄδολος καὶ εὐσπλαγχνος ἐν ἀρετῇ προβαίνων
ἐπὶ στάδιόν σου ἤνυσες μὲ βάτους ἐστρωμένον,
Καὶ θνήσκων ἂν τῆς κλίνης
ἐγγύρῳ βλέπης τέκνα σου ὅσα πτωχὰ ἀφίνεις,

Βραβεῖον εἶναι, πάτερ μου, βραβεῖον τῆς ζωῆς σου.
καὶ σπαραγμοὶ καὶ στεναγμοὶ ἡ ὑψηλὴ τιμὴ σου.
ἢ παῖδες μόνον ἄφρονες καὶ ἢ κακοὶ γελῶσιν,
Ἀλλ' αἱ ψυχαὶ αἱ εὐγενεῖς ἐν τῇ ὀδύνῃ ζῶσιν.

ὦ πάτερ, στεφανός σου
ἀκάνθινος οἱ πόνοι σου... Ἀνδρίζου καὶ ὀρθώσου!

Στρέψε γλυκὺ τὸ βλέμμα σου καὶ ἴδε τοὺς αἰθέρας,
Καὶ ἴδε τοὺς ἁρμονικοὺς καὶ ἐλλαμπεῖς ἀστέρας.
Ἴδε τὸ χρῶμα πράσινον τῆς Φύσεως ἀπάσης,
Ὡς τὴν ἐλπίδα νὰ λαλῇ ἄλλης ζωῆς ἡ Πλάσις.
Ἐκεῖ χρυσῇ γαλήνῃ,
Ἐκεῖ τοῦ Πλάστου, πάτερ μου, σεπτὴ δικαιοσύνη.

Καὶ ἂν σὲ πλήττουν ἄπαυστοι τοῦ σώματος οἱ πόνοι,
Ὡ πάτερ μου, τὰ ἔνδον σου χαρὰ ψυχῆς χρυσόνοι.
Ἐκπλήρωσις καθήκοντος... Ὡ τίς εὐδαιμονία!
Γαλήνῃ συνειδήσεως... Χαρὰ τίς ἄλλη, ποία;
Εἰς τὸν θεὸν θὰ φθάσῃς,
Κ' ἀντὶ νὰ φρίξῃς ἔνοχος, θαρρῶν θὰ μειδιάσῃς.

Ναί· εἰν' ὁ πόνος ἅγιον τοῦ κόσμου μεγαλεῖον,
Τοῦ Ἰησοῦ τὰ δάκρυα, τὴν σταύρωσιν ἐγκλείον.
Τὴν ὕβριν καὶ τὸ κώνειον ἐκέρδησ' ὁ Σωκράτης,
Καὶ κοσμοκράτωρ ἀναβάς ὁ Γάλλος Σπαρτιάτης,
Ὡς ὑπατόν του θρόνον,
Ἐκέρδησ' ἐν τῇ νήσῳ του τὸ δάκρυ καὶ τὸν στόνον.

Καὶ τί ἄγνόν καὶ εὐγενὲς καὶ μέγα καὶ ὠραῖον,
Τὸν βίον δὲν ἐπέρασε θλιβόμενον καὶ κλαῖον;
Καὶ τίς ἐδῶ ἐνάρετος τοῦ κόσμου εὐεργέτης
Εἰς τὰ δεσμὰ δὲν ἔθανε παράφρων ἢ ἐπαίτης;
Καὶ τίς ὁ δώσας μέλι,
Καὶ μὴ λαβὼν ὡς ἀμοιβὴν ἀγνωμοσύνης βέλη;

Τοῦ πνεύματος Διόσκουροι, Ὅμηρε, Μίλτων, ποῖα
ἡμῶν ἡ τύχη; Φεῦ! τυφλοὶ ἐθάνατ' ἐν πενίᾳ!
Ἐν ᾧ κακοῦργοι ἔχαιρον προδόται καὶ θερσῖται,
Εἰς φυλακὰς ἀπέθνησκον οἰκτροὶ καὶ ῥακενδῦται
Κολόμβοι, Γαλιλαῖοι,
Παπῖνοι, Γουττεμβέργιοι καὶ Τάσσοι καὶ Φερραῖοι.

Καὶ πόσαι ἄλλαι εὐγενεῖς καὶ ἔξοχοι καρδίαι,
Τυράννων πόσα θύματα, σεπταὶ μεγαλουργαί.
Ὁμίλει Καῖσαρ! σύγκλητος τῆς Ῥώμης δῆμιός σου.
Δαντῶν ὁμίλει! πέλεκυς φρικτὸς ὁ στέφανός σου.
Καὶ σέ, Ἐλευθερία,
Ἰρυσσοφαῖ σ' ἐγείρουσιν ἐγκλήματα μυρία. . .

Ἄν εἶν' ὁ βίος αἵνιγμα καὶ λύσις τοῦ τὸ μνῆμα,
Πλὴν εἶν' ὁ κόσμος εἰς βωμὸς κ' ἡ ἀρετὴ τὸ θῦμα.
Εἰς τὴν πνοὴν τοῦ πνέοντος βορρᾶ τὸ ἄνθος πίπτει,
Ἐν ᾧ βοτάνῃ ἀκανθῶν κλονεῖται μόνον, κύπτει.
 Βορρᾶς ἡ ἀτυχία,
Περᾶ καὶ πίπτ' ἡ ἀρετὴ κ' ἐγείρεται ἡ κακία.

ὦ Πέλλικε! εἰς τὰ δεσμὰ τῆς τυραννίας θῦμα,
Εἰς φυλακὴν ἀνῆλιον καὶ ζῶν' εἰς μαῦρον μνῆμα,
Ἐστερημένος συγγενῶν καὶ φίλων καὶ γονέων,
Εἰς τῆς ἀγίας πλὴν Γραφῆς τὰ φύλλα ἀναπνέων
 Φαιδρὸς παρηγορεῖσο,
Κ' ἐν ᾧ εἰς ἄδην σ' ἔκλεισαν εἰς οὐρανούς σου ἦσο...

Σὺ μόνῃ, σὺ παρήγορος, ᾧ τιμαλφῆς ὀρησκειά!
Εἰς σοῦ τὰ στήθη γέγραπται σεπτὴ «Ἀθανασία».
Ἀθανασία! . . Τοῦ Θεοῦ ᾧ προσφιλῆς ἀγκάλη!
Ὁ μαρानθεὶς ἐπὶ τῆς γῆς χρυσοῦς ἐπάνω θάλλει,
 Κ' ἐδῶ στιγμὰς ἂν κλαίῃ,
Εἰς οὐρανούς ἀθάνατος χαρὰς ἀγγέλων πνέει . . .

Στρέψε γλυκὺ τὸ βλέμμα σου καὶ ἴδε τὰς ἡμέρας,
Καὶ ἴδε τοὺς ἀρμονικοὺς καὶ ἐλλαμπεῖς ἀστέρας.
Ἴδέ· τὸ χρῶμα πράσινον τῆς Φύσεως ἀπάσης,
Ὡς τὴν ἐλπίδ' ἄλλης ζωῆς νὰ κελαδῇ ἡ Πλάσις.

Ἐκεῖ χρυσῇ γαλήνῃ,
Κ' ἐκεῖ τοῦ Πλάστου, ἄνθρωπε, λαμπρὰ δικαιοσύνη.

KYMATA

Reviens, ma voix, faible, mais consolante :
Il est encor des martyrs à chanter.

BÉRANGER.

ΤΟ ΑΝΩΝΥΜΟΝ.

Καθὼς δύο τρία ἄνθια
Μιὰν ἀγροῦλα ξεφυτρώνουν,
Πλὴν τὴν ἄλλη ξημερώνουν
Δίχως κάλλος καὶ πνοή,

Κι' ἐγὼ λίγα τραγουδάκια
Θενὰ ψάλω πονεμένα,
Κι' ἄς πεθάνουν ἓνα ἓνα
Μὲ τοῦ χρόνου τὴ ροή.

Ποῖος εἶμαι... Τί ἐρωτᾶτε;
Δὲν γνωρίζω κ' ἐγὼ τ' εἶμαι.
Ἄπ' τὸν ἴσκιό σπου κεῖμαι
Τὰ τραγούδια ξεφωνῶ.

Μὲ γαλήνη καὶ μὲ πάθος
Μέσ' ἔστ' δάση καὶ τὸ βράδυ,
Εἰς τὰ φύλλα, ἔστ' σκοτάδι
Ὅμοια ψάλλει τὸ πτηνό.

Πόθεν ἔρχεται τ' ἀέρι,
Πόθεν ἔρχεται τὸ δάκρυ,
Ἥ τὸ γιουῦλι 'ξὲ μιὰν ἄκρη,
Ἥ τῆς γῆς οἱ στεναγμοί ;

Εἰς τὴν νύχτα τοῦ χειμῶνα,
Ποῦ δὲ λάμπει ἐν' ἀστέρι,
Σοῦ ἀπλόνει δειλὸ χέρι
Μαυροσκέπαστο κορμί·

Τὸ κορμὶ τοῦ δρόμου ἐκεῖνο
Ποῦ τὰ χεῖλη ἀναδεύει,
Λημοσύνη σοῦ γυρεύει
Καὶ τὸ πρόσωπό του κλεῖ.

Τέτοια εἶν' τᾶσματά μου . . .
Κόκκαλα ἀποθαμένου,
Σήμαντρο ναοῦ κρυμμένου
Ποῦ τὸν οἶκτο προκαλεῖ.

Λημοσύνη ! λημοσύνη !
Εἰς τὴν χήρᾳ, εἰς τὰ γόρι,
Εἰς τὴν ἔρημῃ τὴν κόρῃ,
Εἰς τὸ γέρο ποῦ πεινᾷ.

Ἄδελφοί μου, ἀδελφοί μου,
Λυπηθῆτε! λυπηθῆτε!
Ἄχ, τὸν τάφο φοβηθῆτε,
Καὶ τὴν τύχην ποῦ γυρνᾷ...

Εἰς τὴν γῆν ὅπου περνοῦμε,
Σὰν τὸ λείψανο ἔστο δρόμο,
Σὰν τὸν ξένο ποῦ μὲ τρόπο
Περπατεῖ ἔς ἐρημικά,

Ἄς βοηθήσωμε μιὰ στάλα
Καὶ ἐκεῖνον ὅπου πέφτει,
Καὶ καθένα βρίσκει κλέφτη
Καὶ τὸν κόσμον ὅλο κακά.

— Τέτοια ἔψελνε μὲ πόνον
Ἐνὸς νέου ἢ μαύρη λύρα,
Ποῦ ἡ ζωὴ τοῦ εἶναι σφύρα
Καὶ τὸ στῆθός του κτυπᾷ,

Καὶ ἴσ' ἔρημη βαρκοῦλα
Εἰς τὸν κόσμον ταξειδεύει,
Καὶ τὸ ἄγνωστο γυρεύει
Καὶ τὸν κόσμον ἀγαπᾷ.

ΕΡΩΤΟΣ ΔΑΚΡΥ.

Encore une étoile qui file,
Qui file, file et disparaît,
DÉRANGER.

I.

Σὲ εἶδα· καὶ παλμούς· γλυκεῖς ἡσθάνθη· ἐνδομήχως,
Καὶ τῶν ὀμμάτων σου αὐταὶ μ' ἐμάγευσαν αἱ τάσεις·
Φωνή σου πᾶσα εἰς ἐμὲ Αἰσχύλου φθάνει στίχος,
Καὶ ἡ ψυχὴ μου εἰς ἀγνὰς λιποθυμεῖ ἐκστάσεις...

Τὸν σάλον τοῦ μετώπου μου ποία κραυγὴ ἐκφράζει;
Ποία φωνὴ τοὺς πόθους μου, τὰ ὄνειρά μου ψάλλει;
Τί πάσχω κ' ἡ καρδιά μου μένει νεκρὰ καὶ βράζει,
Καὶ φέρεται παράφορος, καὶ μοσχοδόλος πάλλει;

Εἰς τὴν μορφήν σου τῶν θεῶν προσεῖδα τὴν εἰκόνα,
Καὶ μ' ἐπεφάνης ὡς ἀστὴρ ὅστις σωτὴρ μαρμαίρει,
Κ' εἶδα τὸν κόσμον γύρω μου χαρμόσυνον ῥοδῶνα,
Ὡ ποθεινὴ μου φίλη μου, ὦ χλοερά μου Κλαίρη!

Ἀναγινώσκω τὸ λευκὸν εἰς τ' ἄνθη ὄνομά σου,
Ὅπου στραφῇ τὸ ὄμμα μου ἐσέ ζητεῖ καὶ μόνην,
Καὶ τὴν μορφήν σου καθορῶ καὶ τὸ μειδιάμά σου
Εἰς τοῦρανοῦ τὴν εὐσεβῇ καὶ χρυσωμένῃ κόνιν.

καὶ ὅμως φεύγεις! Πρὸς θεοῦ, εἰν' ἀληθές, Οὐρί μου;
Ἡ μαύρη μοῖρα μου μακρὰν, ἐκεῖ μακρὰν σέ φέρει!
Ἐσθῆτε τᾶστρα Ἀττικῆς ἀπὸ νεκρᾶς ἐρήμου·
Ἡ Κλαίρη μου ἀναχωρεῖ, φεύγει μακρὰν ἡ Κλαίρη!

Φεύγεις ἐσθῆτα ἤκουσα τῆς νύμφης νὰ φορέσης,
Εἰς τὸ Λονδῖνον... νὰ φανῆς ἀκτὶς εἰς τὴν γιόνα.
Φεῦ! ὅτε νύμφη θὰ πετᾶς ἐντὸς αἰθούσης μέσης
Βαρὺς ἐγὼ θὰ σύρωμαι εἰς πένθιμον κοιτῶνα.

Ἄλλ' ἂν εἰς νύκτας παγεράς, ἡμέρας ὀμιχλώδεις,
Κλίνης ποτὲ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ὠραίαν χεῖρα
Καὶ τὰς Ἀθήνας τὰς πτωχὰς ἐνθυμηθῆς ῥεμβώδης
Μὴ λησμονήσης... μ' ἔδωκες ἐν' ἅγιον σπινθῆρα.

Καὶ μένει εἰς τὰ στήθη μου καὶ ἐς αἶι θὰ μένη,
Ὡς βέλος φλέγον, ἀπηνές, ἀκοίμητον καὶ σπαῖρον,
Ὡσεὶ σκληρὰ τοῦ βίου μου καὶ φίλη εἰμαρμένη,
Καὶ ὥς εἰς λίμνην νεκρικὴν ἀνταύγεια ἀστέρων!

II.

Μὴ φύγης! ἡ νεότης μου μαζὶ σου θὰ πετάξῃ,
Θὰ μείνω κλάδος ἀφυλλος βαιῶς νὰ θρηνηθῶ...
Μὴ φύγης, μή! ὁ οὐρανὸς ἐκεῖνος θὰ σ' ἀλλάξῃ,
Καὶ τίς γνωρίζει Κλαίρη μου, ἂν πλέον θὰ σέ ὀῶ!

Πλὴν δὲν μ' ἀκούεις· εὐχαρὶς φεύγεις μακράν μου ὅπου
Θὰ μᾶς χωρίσουν θάλασσαι· καὶ ἔθνη καὶ βουνά!
—Τὰ ἄστρα δὲν ἀκούουσι τοὺς θρήνους τοῦ ἀνθρώπου
Πλὴν λάμπουσιν ἀμέριμνα, ὥραϊα, φωτεινά.

Καὶ ὡς ἐρημοκκλήσιον, ὃ στῆθος, πλέον μένε,
Ὅθεν ἀπέπτ' ἡ ἔνοικος καὶ λατρευτὴ θεά,
Καὶ κλαίουσιν εἰς τὸν τοῖχόν του εἰκόνες τετριμμένα,
Αἱ τόσαι ἀναμνήσεις μου καὶ ὄνειρα σκαιά...

Εἰς Λευκῶμα.

ΤΟΥ ΦΙΛΑΤΟΥ ΜΟΙ Κ. Κ.

Τίς οἶδε ποῦ τοῦ βίου μας ὁ κλύδων θὰ μᾶς φέρῃ;
Τίς οἶδεν ἂν καὶ αὖριον τὸ ἄστρον μας μαρμαίρῃ;
Καθὼς εἰς τὴν τετράζυγα ἀλλήλους ἀπαντῶμεν
Καὶ στιγμιαίως δίδομεν τὰς χεῖρας καὶ περῶμεν,
Οὕτω κ' ἐδῶ στιγμάς τινας ἐνούμεθα... ἀλλ' οἴμοι!
Ταχύτατα ἐπέπνευσε τοῦ χωρισμοῦ βορρᾶς,
Κ' ὑπὸ ἰτέας κοίτεται ὁ φίλος κλαυθμηρᾶς,
Καὶ ὡς κανδύλα μνήματος τρέμει θαμβὴ ἡ μνήμη...

καὶ μὴ ἡμῶν ὁ ἕτερος βαρὺς ὑπὸ τὸ χῶμα
 ἐστῆθος πνίξῃ αὖριον ἢ ἀποκλείσῃ τ' ὄμμα,
 ἢ μὴ ἀνάγκη ἄσπλαγχνος ἀγρίως μᾶς κτυπήσῃ
 ὥς δ' ὡς ἄνθους πέταλα ποῦ ἄνεμος πλανᾷ,
 ἐλάγῃ μᾶς χωρίσωσι καὶ ἔθνη καὶ βουνά,
 Κ' εἰς χώρας ἀπωτάτας
 ἢ τὰ ὀστέα του ἑκάστος ἡμῶν, ὥς πλοίου πλάτας
 Ἐπὶ ἀκτῶν, ἀφήσῃ;

Πρὶν ἀποθάνω ἄφίλος, πρὶν αἶφνης χωρισθῶμεν,
καὶ ἴσως εἰς τὸ ἄδηλον, ὧ φίλτατε σβεσθῶμεν,
καὶ θλίβει ἡ ἀγκάλη μου, καὶ δέξ' ὡς φίλημά της
τὴν ἀμυδρὸν ἐνθύμιον φιλίας θερμοτάτης.
Ὡς μύρτα ὀσφραϊνόμενος τὰ ἄνθη ἐνθυμεῖσαι,
ὁπόταν ῥίπτῃς πένθιμον ἐδῶ ποτε τὸ βλέμμα
Ἄς ἐνθυμῇται ἡ συμπαθὴς καρδιά σου ἡρέμα
καρδίαν ἄλλην ἀδελφὸς παρ' ἧς ἀποκαλεῖσαι.

ΕΙΣ ΝΕΑΝΙΔΑ ΠΤΩΧΗΝ.

Τὴν οὐρανίαν σου στολὴν ἐξέδυσ που, ὦ κόρη,
Καὶ πενιχρὰ φορέσασα πλανᾶσαι ἐν ἀγνοίᾳ;
Ἦ...μήπως σ' ἔλησμόνησεν ὅποτε ἀνεχώρει
Ἀπὸ τὸν Ὀλυμπόν λαμπρὰ ἢ τῶν θεῶν χορεία;
Τί ἔχεις καὶ περίλυπος ἀλόφρων πάντοτ' εἶσαι;
Μὴ τὴν Ἑδὲμ ἐπόθησες; μὴ τᾶστρα ἐνθυμῆσαι;
Καὶ ὅμως, ὦ νεᾶνις,
Θεότης καὶ ἂν ᾗς' ἐδῶ, θὰ κλαύσης, θ' ἀποθάνης.

Ἐὰν δὲν ἦναι ἡ εἰκὼν, Χριστέ μου, τῆς ψυχῆς σου
Πρὸ τῆς ὁποίας εὐσεβῆς τὰ γόνατά μου κλίνω,
Ἄλλ' εἶναι φωτογράφημα γλυκὺ τοῦ Παραδείσου
Τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο·

Πλὴν βλέπω, βλέπω καὶ ἐκεῖ σκιὰν μελαγχολίας,
Σκιὰν, τὸν μαῦρον ἄγγελον τῆς ἀτυχοῦς καρδίας.
Ὅρῃ ἐκ ὀφθαλμός σου;
Οὕτω καὶ τᾶνθος, κόρη μου, ρανίδας φέρει δρόσου.

οιπόν Θεός τις σ' ἔπλασε πτωχὴν χωρίς ἐλπίδα,
καὶ εἰς τὸν δρόμιον σ' ἔρριψεν, ὡς μήτηρ βρέφος νόθον·
οἱπὸν τὴν γῆν σ' ἐχάρισεν, ὡς ξένην σου πατρίδα,
ὡς κλίνην εἰς τὸν ἄρρωστον ὑγείας πλήρη παθων...
καὶ ἦλθες τόσον εὐμορφον τὸ ρίμμα τοῦ θυμοῦ του!
καὶ ὠρίσται εἰς ἄγγελος βορὰ τοῦ κόσμου τούτου!

Καὶ εἴ τις σ' ἐλεήσῃ
ὡς οἶδεν ἂν τὸν πλάστην σου, πτωχὴ, δὲν παροργίσῃ!

ὦ σέ, ὦ κόρη, ἤρμοζον οἱ θρόνοι βασιλίσσης,
ἀρυσότευκτα ἀνάκτορα κ' ὄχι σαθρὰ καλύβη.
ὦ! διατί τὸ ἔνδυμα σέ κρύπτει τῆς πενήσσης,
καὶ διατί ἡ ἀναλκίς αἰδῶς σε καταθλίβει;
Ἄλλ' οὕτω καὶ κοράλλιον, μειδιάμα θαλάσσης,
ὡς φύκη κατακρύπτεται μετὰ ἰλύος πάσης,

Καὶ οἱ ἀστέρες ὅλοι
ἀγοῦν τὴν Νύκτα ὡς στολὴν, χρυσοῖ, ἀκτινοβόλοι.

ὦ! ἡ Δανάη ἔστρεψε ποτὲ τοιοῦτον ὄμμα
ὅποτε εἶδ' ἐπάνω της βροχὴ χρυσῇ νὰ πίπτῃ;
ὅκιν' τοιοῦτον ἔχουσεν ὁ Φοῖβός ποτε χρῶμα.
ὅταν εἰς τὸν Ἀττικὸν ὀρίζοντα ἀνακύπτῃ;
ὦ! ἂν εἶχον δύναμιν θὰ ἔλεγον — Κατάβα,
ὦ γῆ, ἀπὸ τὸ ἄρμα σου, Κόρη πτωχὴ, ἀνάβα!

Καλλίων αὕτη εἶναι,
καὶ σὺ, ὦ Πλάσις σύμπασα, παράβαλε καὶ κρῖνε! —

Πλὴν τώρα; Τώρα δάκρυα καὶ ὄνειρα καὶ πόθοι
Εἰς τῆς πτωχῆς τὸ μέτωπον κυκλοῦνται ὡς στεφάνη
Εἰς πᾶν ὅ τι προσήγγισε κ' ἠγάπησεν ἐτρώθη,
Καὶ τις παρήγορος ἐλπίς ἐλύθη σκότους πλάνη.
Κόρη πτωχή καὶ τρυφερά, χωρὶς προστάτην ἕνα,
Τί νὰ προσμένῃ; Πρόφθασε μὲ χεῖλη μαγευμένα
Τύχη σκληρὰ τοῦ κόσμου!...

— Προτοῦ τὴν ἰδῶ ἄτιμον λαβέ, Θεέ, τὸ φῶς μου

Η ΜΟΣΧΟΜΑΓΚΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἄν μ' ἐστέρησεν ἡ μοῖρα πλούτη, δόξα, μεγαλ
Ἄν κοιμοῦμαι, σὰν πουλάκι, σὲ γωνιαῖς καὶ σὲ κλα
Τὴν Πατρίδα ἔχω μάννα, ὄνειρό μου τὴν ἀνδρία,
Κ' ἐνθυμήσου ὅτι ἔχω ἀδελφό μου τὸν—Γραβιά!

Σὰν ἐκεῖνον ἅς πεθάνω,

Καὶ ἅς πέσω πληγωμένος ἔς τὸ τραγοῦδι μου ἐπάνω

Ὅπου φόβος, ὅπου κρότος, ὅπου ταραχὴ καὶ μάχ
Ἐκεῖ πρῶτος, πρῶτος τρέχω μὲ σπαθὶ μου τὴ φων
Ζωντανὴ ἀντάρτου σφαῖρα, προκηρύξεως τεμάχ
Καὶ βουίζω—Κάτω ὅστις τὴν Πατρίδα τυραννεῖ!

Ὅθωνά μου, ποῦ νὰ ἦσαι;

Εἰς τὸν Πειραιᾶ τὸ «Ζήτω ἡ Πατρίς μου» ἐνθυμεῖται

θυμουμαι ταῖς ἡμέραις ποῦ ἐβρόντα τὸ κανόνι,
στους δρόμους τραγουδοῦσα, πηδητὸς ὅσα Σατανᾶς,
δὲν ἐδὼλεπα κανένα—ὁ καθεὶς βαθειᾶ τρυπώνει—
ἔχουν ἄρχων τῆς Ἀθήνας καὶ ψυχὴ τῆς ἐρμηιάς.

Εἰς τὸ σπίτι του ἀποκάτω
ἔκκουεν ὁ σκλαβωμένος πλούσιος καὶ καταρᾶτο.

Μὲ μέλει ἄς μοῦ ἔλθῃ ὁ τ' ἡ μοῖρα ἔχει γράψῃ·
ὁ ἄνεμος μὲ πάρῃ, εἴτε πέσω ὑπὲρ Π α τ ρ ῖ ς,
ἀνχηρεύ' ἡ σύζυγός μου, τὸ παιδί μου δὲν θὰ κλάψῃ,
ἀλλὰ πέρασα καὶ πάω ὅπου πᾶν κ' οἱ ἄλλοι τρεῖς!

Θάψετε μ' ἐκεῖ παρέκει,
ὦρῖς π λ ᾶ κ α γιὰ ν' ἀκούω μουσικὴ καὶ τὸ τουφέκι.

ἔρπασαν ἐκεῖν' οἱ χρόνοι τῆς κρυφῆς συνωμοσίας,
ἐπυπετοῦσα ὅσ᾽ ἀσπίθα ὅπου κόσμος καὶ καρδιά
ἐκροκήρυξι ἔσθ' ἡ χέρι μὲ τραγοῦδια ἀνταρσίας,
καὶ τοὺς γέροντας ἐξυπνοῦμε τὰ τρελὰ ἐμεῖς παιδιὰ...

Αὐταπάρνησις καὶ μόνῃ
ἐπὶ τόσα βάσανά μου σήμερα μὲ στεφανώνει!

ἔθ' ἔγινεν ὁ γάμος, κί' ὁ γαμβρὸς κ' ἡ νύφη πᾶνε,
ἀνῶν οἱ Ἐπαναστᾶτες, φουκαράδες φοβεροί,
ἀθεόφοβα γυμνόνουν... Καὶ πῶς ἤρθανε νὰ φᾶνε;
ἐπὶ τὸ γνῶρίζα καὶ τοῦτο πλὴν μοῦ τῶπαν οἱ καιροί.

Μ' ἀληθὴ φιλοπατρία
ἐπ' ἐτήσαμ' ἐμεῖς μόνοι μισθοὺς, θέσεις, ὑπουργεῖα!

Πλὴν ἀλλ' ὅμως καὶ τὸ ἔθνος νέα ἔκοψε βραβεῖα,
Δείγματα εὐγνωμοσύνης εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἡμᾶς,
Καὶ τὰ στήθη μας στολίζει... Ἄχ πικρὴ παρηγορία
Μᾶς ὠνόμασε πριγκήπους δίχως πλούτη καὶ τιμὰς

Σπόννεκ, Βούλγαρης καλεῖσαι

Καὶ ἐντούτοις εἰς τὸν κόσμον φουκαρᾶς καὶ μάγκας εἰσαι

Ἀδελφέ μου Βοῦρε, λέγω χθὲς τοῦ φίλου μου Μανώλη,
Ἐστὴν Ἑλλάδα βλέπεις πάλε ἦλθε νέος βασιληᾶς,
Κ' ἡσυχία, νόμος, τάξι. Ῥόδα ἐγίναν οἱ διαβόλοι,
Καὶ ἐμεῖς ἀγκάθια μόνοι μείναμε τρανταφυλλιάς.

Καὶ χωρὶς παρὰ ἔσθην τσέπη

Ν' ἀποθάνωμ' ἐπὶ τέλους βλέπω, φίλε, ὅτι πρέπει

Διὰ ταῦτα, καὶ διότι πρέπει ὀλίγο νὰ φανοῦμε, φίλε
Ἀπεφάσισα νὰ γίνω βουλευτὴς εἰς τὴν Ἀθήνα.
Πῶς σοῦ φαίνεται;—Τρομάρα! καὶ εἰς ὅλα συμφωνοῦμαι.
Ἀλλὰ πές μου, πές μου, φίλε, πῶς περνᾶς καὶ ἀπὸ πείνας

—Μῶρε πέθανα! — Αἶ, στάσου,

Καὶ τὴν πείνα, καθὼς ἄλλοι, κήρυξε ὡς πρόγραμμα σου

—Μετανόησα!.. Δὲν θέλω, δὲν προδίδω τὴν Πατρίδα!
Καὶ πετῶσι τραγῳδοῦντες· «Εἰς τὸ δρόμο, ἔστα κλαδί
Τὴν Πατρίδα ἔχω μάνα, ὄνειρό μου τὴν Ἑλπίδα,
Καὶ θυμήσου ὅτι ἔχω ἀδελφό μου τὸν—Γραβιά!

Ἵσάν ἐκεῖνον ἄς πεθάνω,

Καὶ ἄς πέσω σκοτωμένος στὸ τραγοῦδι μου ἐπ' αὐτῷ

Ο ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ ΕΝΕΤΟΣ.

(Ἐκ τῶν Καλλεργῶν).

Δὲν μὲ ἀρέσει τῆς μάχης πλέον
Οὔτε ἡ λόγχη, οὔτε τὸ αἷμα·
Λόγχην ἐκείνης θέλω τὸ βλέμμα
Κ' αἷμα τὸ χεῖλος τὸ ῥοδαλόν,
Καὶ ν' ἀποθάνω θέλω ἐκπνέων
Εἰς στῆθος πάλλον καὶ ἀπαλόν.

Ὅραϊον εἶναι ἂν περιβάλλῃ
Τὸ μέτωπόν σου δάφνης στεφάνη,
Ἄλλ' εἶναι θεῖον, ὄνειρος, πλάνη
Νὰ σὲ θωπεύῃ κόμῃ λυτῇ —
Καὶ νὰ σὲ θάλλῃ κόρης ἀγκάλῃ —
Κ' ἐρωτευμένον νὰ σὲ κρατῇ . . .

Μίαν ἡμέραν τῆς λέγω: «Δόρα,
Εἰς μάχας φεύγω, μή με λησιμόνει!»
Εἶπα· κ' ἐκείνη κλίνει τὸ γόνυ
Μὲ βλέπει ἔνδακρος, σιγηλὴ . . .
Μάτην πολέμων κτυπᾷ ἡ ὥρα!
Φιλῶ τὴν Δόραν καὶ μὲ φιλεῖ . . .

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΟΡΦΕΩΣ.

(Ἐκ τῆς Γαλατείας).

Παρῆλθον ἡμέραι καὶ χρόνοι μεγάλοι,
Εἰς βάτους ἐπνίγη τὸ εὐδοτρυ κλῆμα,
Ἡ κόμη γονέων σεπτῶν ἐλευκάνθη,
Καὶ μείρακες ἤδη τὰ βρέφη θὰ ᾔνε
Ἄφ' οὗτου τῆς ξένης ἢ ἄλμη μᾶς ζῇ.

Ὁ ναύτης μὲ μόχθους ἰθύνων τὸ σκάφος
Ἐν μέσῳ λαιλάπων, κ' ἐν μέσῳ θηρίων
Ὁ πλάνης περῶν τῶν ἐρήμων τὰ πλάτη,
Πρὸς τ' ἄστρα τὸ βλέμμα ποσάκις ἐγείρει
Ποθῶν νὰ εἰκάσῃ τὴν πάτριον γῆν!..

ὦ, πότε θὰ ρίψῃ ἀγκύρας τὸ πλοῖον
Ἐν μέσῳ λιμένος φιλτάτης πατρίδος;
ὦ, πότε θὰ κλίνη ὁ ναύτης τὰ στέρνα
Ἐν μέσῳ ἀγκάλης μνηστῆς ἐρωμένης;
Βοήθει τοὺς ἄνδρας ναυτίλους, Βορρά.

Ἐκεῖ εἰς ἐκάστου καλύβην πατρώαν,
Ἐκεῖ εἰς ἐστίας φαιδρὰν λαμπηδόνα,
Ἡ ὅπου τὸ κῦμα ἐκπνέει, τὴν δείλῃν
Συνέρχεται ὅλος ὁ οἶκος εὐχέτης
Καὶ κλαίει ἀπόντας γονεῖς, ἀδελφούς.

Ἄ, τίς ἐορτὴ καὶ φιλήματα ποῖα,
Ὅπόταν τὸ φίλτατον ἔδαφος φθάσης,
Ἐκεῖ ὅπου πρῶτον τὸν ἥλιον εἶδες
Καὶ φθίνει τὸ στῆθος πιστῆς σου συνεύνου
Κ' ὑγραίνεται τ' ὄμμα μητρὸς γηραιᾶς!..»

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΛΩΤΟΥ.

(Ἐκ τῆς Σκύλλας).

Φέρετέ με ὅπου θάλλει
Ἡ μυρσίνη καὶ ἡ χλόη
Αἰωνία,
Ὅπου κλῶνες ἀνθῶν πλήρεις
Πλάττουσι πυκνὴν θολίαν
Πλήρη μύρων.

Φέρετέ με ὅπου ψάλλον
Πρὸς τὰ ρόδα ἀμιλλᾶται
Ἴὸ πτηνόν,
Ὅπου ρίακες πλανῶνται
Ὅπως νῆματα εὐμήκη,
Ἀργυᾶ.

Μὲ ἄβρὸν ταῶων ἄρμα
Φέρετέ με εἰς τὴν νῆσον
Τῶν γελῶν,

Ὅπου λάμπει μόνον ἔαρ
Καὶ καρπὸς αὐτοῦ ἀκμάζει
Ὅ λωτὸς
Ὅ λωτὸς...

Ἐκεῖ ὅπου εἰς λειμῶνας,
Μὲ στεφάνους ἐστεμμένοι
Χρυσανθέμων,
Κύκλῳ κάθηνται ὠραῖοι
Καὶ χαρμόσυνοι συμπόται,
Δότε χῶρον.

Δότε μοι λωτὸν, ἑταῖροι,
Καὶ νὰ πῶ ἀνθοσμίαν
Ἄπνευστί·
Θέλω λήθην τῶν ἀνθρώπων,
Θέλω λήθην τῶν φροντίδων,
Τῶν παθῶν.

Μετὰ τῆς ζωῆς τὰς λύπας
Τὴν χαρὰν ὡς εὖρχ' τέλος
Ἡ ψυχὴ μοί·
Ὡς εἰς ὄνειρον βικχίδος,
Πληρὲς κάλλους καὶ μαγείας,
Εἰς λωπὴν
Ἢς λαχόν...

ΣΙΩΠΗ.

(Ἐκ τῆς Ἀμαλθείας).

ὦ ἄφες με νὰ σιωπῶ!.. Τί δύναται νὰ εἶπη
Ποία ἐντός μου πλήμμουρα λανθάνει αἰσθημάτων,
Ποῖον ἐρώτων πῦρ γλυκὺ τὰ στήθη μου σπαράττον,
Ποία γοῆτις λύπη;

Οὐδὲ μ' ἀρκεῖ ἡ κόμη σου, τὸ χεῖλός σου ἀκόμα...
Ποσάκις εἰς τοὺς κόλπους μου ἐν ᾧ σὲ περιπτύσσω,
Νὰ σ' ἀνεγείρω μ' ἔρχεται καὶ ἔνθους νὰ σὲ κλείσω
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα!

ὦ πιστεύσόν με· ἄλλοτε τοῦ στήθους σου ἐπάνω,
Ἐντὸς τῶν βραχιόνων σου, μεθ' ὅλης τῆς ἀγκάλης
Ἐν ᾧ μὲ θλίβεις σπαίροντα καὶ ὅλη ἔρωσ πάλλεις,—
Ποθῶ νὰ ἀποθάνω!..

Κ' ἐν ᾧ πλησίον σου στιγμὰς διέρχομαι ἀγγέλων,
Ὁ κόσμος βλέπω πῶς περᾷ, πῶς ἡ νεότης λήγει,
Καὶ ὡς παιδίον δειλιῶ καὶ ὁ λυγμὸς μὲ πνίγει
Ἐτάζοντα τὸ μέλλον...

Ὅταν μὲ βλέπῃς κάποτε μετὰ μορφῆς πένθιμου
Νὰ κλίνω εἰς τὸν ὤμὸν σου χωρὶς φωνὴν ἢ δρόσον,
Μὴ ἀπορῆς: σὲ ἀγαπῶ καὶ ἂν μ' ἡγάπας τόσον
Θὰ ἔκλαιες μαζί μου!

ΕΡΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ.

(Ἐκ τῆς Ἀμαλθείας).

Ἄν ἤμην ἄστρον τῆς αὐγῆς
Θὰ σ' ἔδιδα τὸ φῶς μου,
Ἄνθος ἀβρὸν τοῦ κόσμου,
Ὡς ἔρωτος θυμίαμα·

Ἄν ἤμην Βασιλεὺς τῆς γῆς,
Θὰ σ' ἔδιδα τὸν θρόνον
Εἰς ἔν σου βλέμμα μόνον
Καὶ ἔν γλυκὺ μειδίαμα!

Ἀκτίνων ὅμως ἀμοιρῶν
Καὶ ἄνευ βασιλείας,
Ὁ γίγας τῆς πενίας·
Ὡς εἶμαι, κόρη, σήμερον,

Σοὶ δίδω δῶρον γλυκερὸν,
Χωρίς τι ν' ἀπαιτήσω
Ἐπίσης ν' ἀποκτήσω·
Ἐν φίλημά μου ἤμερον!

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

Καθ' ἣν ὁ Πλάστης γόνιμον ἐφώνει· «Γενηθήτω! »
καὶ εἰς στιγμὴν ἐπάρατον τὸ πᾶν ἐπλαστουργεῖτο·
Ἐκ τοῦ χάους τὴν σποράν,
τοῦ ἀτελοῦς τοῦ πλάσματος τὰ ὄμματ' ἀποστρέφων
Ἐλάκτισεν ἀγέρωχος αὐτὸ κατὰ συννέφον
καὶ τῆς γαλήνης του μακράν.

«Ἐρρε! τῷ εἶπεν. Δύστηνον καὶ ἔρημον σ' ἀφίνω,
Ἀνάξιον τοῦ μίσους μου ἢ τῆς στοργῆς σε κρίνω,
Ἐμπρός μου ἦσαι ὡς μὴ ὄν,
εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ κenoῦ νὰ στρέφου μὴ παῦε,
τὴν δυστυχίαν καὶ ὁμοῦ τὴν εἰμαρμένην λάβε
Βασίλισσαν καὶ ὁδηγόν.»

Εἶπε. Καθὼς τὸ ὄρνειον ὁρμῶν κατὰ τῆς λείας,
Κ' ἡ Δυστυχία πάραυτα ἐκπέμπει τῆς ἀγρίας
Χαρᾶς τῆς ἑνα γογγυσμὸν
Κ' εἰς ὄνυχας ἀνηλεεῖς τὸ πᾶν περιτυλίσσει
Τροφὴν αὐτῆς αἰώνιον ἐν αἰωνία λύσση
Δι' αἰώνιων σπαραγμῶν.

Εἰς τὸ ἀτέρμον κράτος του ἔκτοτ' ὁ πόνος πλέει,
Καὶ πᾶν τὸ βλέπον ἔκτοτε, καὶ πᾶν ὃ τ' ἀναπνέει

Ἦρχισεν, οἴμοι! νὰ πονῇ.

Καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα, καὶ ἡ ψυχὴ κ' ἡ ὕλη,
Τὸ πᾶν στενάζει· κ' αἱ φωναὶ τῆς φύσεως ποικίλη
Εἶναι πολύστονος φωνή.

Λοιπὸν, θνητοὶ, ἐγείρατε τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὕψη,
Εἰς οὐρανοὺς ζητήσατε τὸν Πλάστην, ἐν τῇ θλίψει

Τὸν μέγαν παραμυθητήν.

Πτωχοί! ἀπὸ τοῦ ἔργου του ἔλλειπ' ἡ εὐσπλαγχνία.
Ζητεῖτε σεῖς τὸν βοηθόν; Τὸ πᾶν ἐν ἀπαθείᾳ

Προσφέρει ἐξολοθρευτήν.

ὦ τύραννε ἀκράδαντε, τί ὄνομα σοὶ πρέπει;

Ἦ πεπρωμένον ἂν κληθῆς, ἢ ὄμμα ποῦ προβλέπει,

Ἦ νόμος ἀκατάληπτος,

Ἦ τρέμει τις τὴν χεῖρά σου ἢ μᾶλλον καταρᾶται,

Προσκλίνει ἢ ἐπανίσταται, φοβεῖται ἢ σ' ἐράται,

Σὺ μένεις πάντοτ' ὁ αὐτός.

Οἴμοι! ὡς σεῖς ἐλάτρευσα τὴν προσφιλεῖ Ἑλπίδα,

Καὶ ἄσμενος ἐρρόφησα τὰ φίλτρα της, ἀλλ' εἶδα

Πλάνην αὐτὰ φαρμακεράν.

Φέρει ἡ ἐλπίς τὰ βήματα ἡμῶν πρὸς τὰς ἀβύσσους

Καὶ πρὶν κρημνίσῃ στεφανοῖ μὲ κλάδους πολυχρύσους

Τῆς δυστυχίας τὴν βοράν.

Τυχαίως ἂν τοῦλάχιστον ἡ μαύρη εἰμαρμένη,
Κ' ἀκρίτως ἐδεκάτιζε τὰ τῶν ἀνθρώπων γένη,

Κοῖνὸν τὸν νόμον ἂν κρατῇ!

Ἄλλὰ καρδίαι πάνσεπτοι καὶ μεγαλοφυῖαι,
Τῆς ἐκλογῆς τῆς πίπτουσιν αἱ ἄρεσταὶ θυσίαι·

Τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀρετή.

Οὕτω καὶ ὅταν ἤθελον τὴν κνίσσαν σπαραγμάτων
Εἰς τὰ σκληρὰ τεμένη των μὲ ἀπαρχὰς θυμάτων

Οἱ πάλ' αἰμοχαρεῖς θεοί,

Αἱ ἐκατόμβαι πάντοτε ἐκ ταύρων ἦσαν πρώτων,
Καὶ καταλεύκων πελειῶν, ἀμνῶν ἀκηλιδώτων

Ἐπινον αἷμα οἱ βωμοί.

Ὡ Πλάστα παντοδύναμε, πηγὴ ἀπάντων, Ἄρχον,
Εἰς ὃν τὰ πάντα δυνατὰ, κ' αὐτὸ τὸ μὴ ὑπάρχον,

Ὡ τοῦ ἀπείρου ἡγεμών!

Ἐν τούτοις ὡς σοὶ ἤρεσκεν ἡδύνασο ν' ἀντλήσης
Καὶ εὐτυχίαν ἄμετρον καὶ βίον νὰ δωρήσης,

Τῶν τέκνων σου, Θεέ, ἡμῶν.

Χωρὶς οὐδὲν νὰ στερηθῇς, ἡδύνασο ἀφθόνως
Νὰ διασπείρης ἄμετρον, ἀπόλυτον καὶ μόνος

Τὴν εὐτυχίαν μας Θεέ!

Καὶ χρόνος σ' ἦτο ἄπειρος, καὶ δύναμις καὶ τόπος.

Ὁ νοῦς μου φρίττει! Τοῦτο σὺ ἡδύνασο ἀκόπως,

Πλὴν δὲν ἠθέλησας ποτέ.

Τί ἔγκλημα ἐπράξαμεν καὶ ἡ ζωὴ ἐδόθη;
Τὸ χάος τὸ ἀναισθητὸν τὴν ὑπαρξιν ἐπόθει,
Ἦ μὴ, τὸ χάος, συναινεῖς;
Τῆς ἰδιοτροπίας σου εἴμεθα, ὦ τύχη, πλάσεις,
Ἦ μὲ ἡμῶν τὰ δάκρυα καὶ τὰς πικρὰς κολάσεις,
Σκληρὲ Θεέ, εὐδαιμονεῖς;

Λοιπὸν πετᾶτ', ὡς λίβανι εἰς οὐρανὸν ἀθρόοι,
Ἦ δάκρυα, ὀλολυγμοὶ, κατάραι, στόνοι, γόοι,
Τοῦ Πλάστου τέρψεις, μουσικὴ·
Βοαὶ αἱμάτων ἄπαυστοι, φωναὶ νεκρῶν ἀπ' ὅλους,
Ἀνάβητε, κτυπήσατε τοὺς ἀναισθήτους θόλους
Ἐνθα Ἐκεῖνος κατοικεῖ!

Φώνησον, γῆ· βροντήσατε, ὦ οὐανοί· ἐρέβη
Τοῦ ἄδου, ἔνθα τοὺς νεκροὺς ὁ θάνατος σωρεῖ,
Τελέσατ' ἓνα στεναγμὸν,
Κ' αἰώνιον παράπονον τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἃς χύνη,
Καὶ εἰς πᾶν πλάσμα τὴν φωνὴν ἃς δώσῃ ἡ ὁδύνη,
Θρήνων φωνὴν καὶ ὀδυρμῶν.

Ἀφ' ὅτου ἐκ τοῦ μηδενός, ἡ Φύσις ἀπεσπᾶσθη,
Καὶ ὡς τὸ πρῶτον σχέδιον τεχνίτου διεπλάσθη,
Τί εἶδε ἔκτοτε λοιπόν;
Εἰς τοῦ κακοῦ τὸ ἄτακτον τὴν ὕλην δουλωμένην,
Τὴν σάρκα ἀναστένουσιν καί, φεῦ! ἐρωτευμένην
Πᾶσαν ζωὴν πρὸς τὸ μὴ ὂν.

Καὶ εἶδε τὴν ἐμφύλιον πάλιν ἐχθρῶν στοιχείων·
Τὸν χρόνον πάντα φθείροντα, κ' ἐπὶ τῶν ἐρειπίων
Καθήμενον, ὥσεϊ πιστὸν
Πανώλεθρον τῶν ἔργων τῆς, ἀλλ' ἔργων ἐφημέρων,
Τὸν θάνατον, τὰ νεογνὰ νεκροῦντα τῶν μητέρων
Ἐπάνω ἔτι τῶν μαστῶν!

Εἰς θράσος ἀτιμώρητον τὴν ἀρετὴν νὰ κλίνη,
Τὸ ψεῦδος ἐν τῇ δόξῃ του, τὸ ἀληθὲς νὰ σβύνη,
Καὶ εἰς θεοὺς ζῶντας τῆς γῆς
Νὰ δίδητ' ὀλοκαύτωμα οἰκτρὸν ἢ ἐλευθερίαν·
Παντοῦ νὰ βασιλεύωσιν ἢ τυραννόφρων βία,
Καὶ τοῦ δικαίου οἱ σφαγεῖς.

Ἀδίκως νὰ προσφέρηται ἡ νίκη εἰς τὴν ἀνδρίαν,
Ὁ Κάτων εἰς τοῦ Πλάτωνος πιστὸς τὴν δοξασίαν
Ἐνθους αὐτόχειρ νὰ πετᾷ.
Ὁ Βροῦτος λάτρις ἀρετῆς νὰ πίπτῃ, καὶ διστάζων
Περὶ αὐτῆς πανύστατον, νὰ θνήσκῃ ἀνακράζων.
«Λέξις κενὴ, ὦ Ἀρετά!..»

Τὴν τύχην πάντοτ' ἀρωγὸν μεγάλων ἐγκλημάτων.
Τῶν βασιλέων ἔννομα καὶ ἐγκλήματα τῶν!
Τὸ αἷμα δόξης ἀγοράν!
Τὰς ἀδικίας τοῦ πατρὸς τὸ τέκνον νὰ εὐρίσκη,
Κ' εἰς χρόνον ἀνατέλλοντα ἐνῶ ὁ πρῶτος θνήσκει
Νὰ ἱστορῇ πόνων σειρὰν.

Καὶ πῶς! τοσαῦται βάσανοι ἀνίαι καὶ δδύναι,
Εἰς τοὺς πενθίμους σου βωμοὺς ἀρκοῦσά σοι δὲν εἶναι,
Θεέ, θυσία τῶν θνητῶν;
Ὁ Φοῖβος μάρτυς γηραιὸς τοσούτων παθημάτων,
Δὲν θ' ἀνατείλῃ πώποτε μὴ φέγγων δάκρυά των,
Ἄνω βασάνων μὴ πετῶν;

ὦ κληρονόμοι θλίψεων καὶ θύματα τοῦ βίου!
Μὴ... μὴ ποτε ἐλπίζετε ὁ κόρος τοῦ θηρίου
Ν' ἀποκοιμίσῃ τὸ κακόν.
Θρηνεῖτε! ἕως θάνατος μακρὰ πτερὰ ν' ἀνοίξῃ
Κ' εἰς ὕπνον ἀνεξύπνητον διὰ παντὸς νὰ πνίξῃ
Πόνων ζωὴν διηνεκῶν!..

(Ἐκ τῶν τοῦ Λαμαρτίνου).

ΥΠΑΡΞΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

Νὰ κλίνη λάτρις τοῦ ποιητοῦ των
Τὴν γῆν διδάσκουν οἱ οὐρανοί,
Καὶ ὁ τ' ἡ σφαῖρα ἐγκλείει τούτων
Πλάστην θεόν του ἓνα ὕμενί.

ὦ! ποῖος ὕμνος χρυσοεπής
Τίς συμφωνία ἀριπρεπής
Τῶν οὐρανίων ὅλων σωμαίων!
Μεγαλειότης ἄπειρος ποία!
Καὶ τίς γεννᾶται θεῖ' ἁρμονία
Ἀπὸ τὰ ἄρρητα ψάλματά των!

Τὴν ἄμβροτόν Του ἰσχὺν φωνοῦσιν
Αἱ πᾶσαι πλάσεις Του φωτειναί,
Κ' ἡμέραι, νύκτες κληρονομοῦσιν
Τὴν δυνάμιν Του παντοτειναί.
Δὲν εἶναι γλῶσσά τις ζοφερά
Κ' εἰς τοὺς ἀνθρώπους σιωπηρά
Ἦ ὑπερτάτη καὶ θεία Κτίσις;
Ἦ θαυμασία κατασκευή της
Ἦ πολυρρήμων εἶναι φωνή της
Ἦν ἀκροᾶσαι ἂν ἀτενίσσης.

Αἴθριος ἔνδον ἔλαβε θόλος
Τῇ καλλιτέχνῳ αὐτοῦ χειρὶ
Τὸν Φοῖβον ὅστις ἀκτινοβόλος
Φωτίζει πάντα καὶ ζωपुरεῖ.
Τοῦ Κόσμου ὅλου μέγας φωστήρ
Ὁ χρυσοῦς οὗτος βαίνει ἀστήρ,
Καθὼς εὐδαίμων σύζυγος νέος
Εἰς τῆς πρωΐας τὴν πρώτην δᾶδα
Τὴν νυμφικὴν του ἀφελὺς παστάδα
Ἐκβαίνει εὐχαρις καὶ ὥραϊος.

Ὡς ἐκ τοῦ χάους νέον γεννᾶται
Τὸ σύμπαν ἅμα οὗτος φανῇ,
Πρόσω ὥς γίγας φλέγων ὀρμᾶται
Κ' ὑπερηφάνως βῆμα κινεῖ.
Τὴν Πλάσιν ὄλην μετὰ μικρὸν
Περιζωννύει ταχυπορῶν
Εἰς τὴν ἀγκάλην ἣν διαγράφει.
Κ' ἡ φύσις πρότερον ναρκωμένη
Ἐκ τῶν ἀκτίνων του φλεγομένη
Ἴδου ἀνέζησε καὶ ἐτράφη.

Ὡς θαυμαστά Σου τὰ ἔργα εἶναι,
Θεέ, τὰ κάλλιστα χορηγῶν!
Καὶ πόσαι ἄγιοι εὐφροσύναι
Εἰς τῆς λατρείας σου τὸν ζυγόν!
Ὁ πρὸς Σὲ φόβος φέρει χαρὰν
Κ' εἰς ὁδὸν ἄγει οὐ σφαλερὰν.
Ὡς ἐν θριάμβῳ ἡμᾶς ἐγείρει,
Αὐτὸς τὴν νέαν φεγγ' ἡλικίαν,
Καὶ φωτοβόλον πάλιν σοφίαν
Εἰς ἀδυνάτους παῖδας ἐνσπείρει.

(Ἐκ τῶν τοῦ Ι. Β. Ρουσσῶ).

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

II ΤΟΜΟΣ.

ΔΡΑΜΑΤΑ.

	Σελ.
Θίνας Καλλισθένης.....	1
Ἡ ἔγγραφος ἡ αὐτόχειρ.....	103
Γαλάτεια καὶ Πολύφημος.....	143

ΕΠΕΑ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ.

Εἰς ἀρχαῖον κάτοπτρον τῆς Κορίνθου.....	165
Τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου.....	170
Εἰς Σηρικὸν βόμβυκα.....	171
Πρὸ τῆς Ἰωλικοῦ.....	175
Ὁ Κατακλυσμὸς.....	178
Ὁ Νεκρὸς.....	183
Ἀγνωστος ἔρως.....	193
Ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν γενέθλιον.....	196
Τὸ ὄνειρον τοῦ ὀφειλέτου.....	199
Παρὰ τῷ τάφῳ τῆς Δεσποινίδος.....	204
Πιστεύω.....	207
Εἰς νήπιον κοιμώμενον.....	209

ΠΑΝΤΟΙΑΙ ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ἀγγελουῖδι.....	213
Ἡ Λίμνη.....	215
Ὁ Παρθενών.....	219
Ἦδε ὁ ἄνθρωπος.....	239
Τῇ Δεσποινίδι Β. Α.....	244
Εἰς Ἀγγελον καὶ Δαίμονα.....	245
Τὸ Ἀρρητον.....	247

Πίπτει τὸ φύλλον.....	23
Laboremus.....	23
Εἰς Λεύκωμα.....	26
Στίχους αἰτεῖς;.....	26
Ἀνεπίγραφον.....	26
Adieu à la poésie.....	26
Ὁ Ἀρνησίπατρις.....	27
Νοσταλγία.....	27
Ἄνδρι ἀγνώστῳ.....	28

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Εἰκὼν I.....	24
Εἰκὼν VI.....	24
Εἰκὼν VII.....	24

ΚΥΜΑΤΑ.

Τὸ ἀνώνυμον.....	31
Ἐρωτος Δάκρυ.....	31
Εἰς Λεύκωμα. Κ. Κ.....	31
Εἰς νεάνιδα πτωχὴν.....	31
Ἡ Μοσχομάζκα τῶν Ἀθηνῶν.....	31

ΑΣΜΑΤΙΑ.

Ὁ ἐρωτευμένος Ἐνετός.....	32
Τὸ ἄσμα τοῦ Ὀρφέως.....	32
Τὸ ἄσμα τοῦ Λωτοῦ.....	32
Σιωπὴ.....	32
Ἐρως σπουδαστοῦ.....	32

ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΙΣ.

Ἀπελπισία.....	33
Ἡ Λίμνη (ἐκ τῶν τοῦ Λαμαρτίνου).....	33
Ἐπαρξίς τοῦ Θεοῦ.....	33

